

Vilnius University
INSTITUTE OF INTERNATIONAL RELATIONS AND POLITICAL SCIENCE

Eastern European and Russian Studies Program

ARVYDAS VAINAUSKAS
2nd year

**FROM TRUST TO COMMITMENT: PUBLIC TRUST IN SECURITY-
RELATED INSTITUTIONS AND SUPPORT FOR NATIONAL DEFENSE
BUDGET GROWTH**

Master's Thesis

Supervisor: Dr. Gintas Karalius

2025
Vilnius

MASTER'S THESIS FLYLEAF

Conclusions of the tutor of the Master's thesis (concerning the public defence):

.....
.....
.....

.....
(date)

.....
(name, surname)

.....
(signature)

The Master's thesis has been submitted to the Commission of Defence:

.....
(date)

.....
(signature of the secretary of the Commission of Defence)

Reviewer of the thesis:

.....
(name, surname)

Evaluation of the Commission of Defence:

.....

Head of the commission: Members of
the commission:

BIBLIOGRAPHICAL ENTRY

Vainauskas, Arvydas: From Trust to Commitment: Public Trust in Security-related Institutions and Support for National Defense Budget Growth: Master in Eastern European and Russian studies program, Master thesis / Vilnius University Institute of International Relations and Political Science; tutor: Dr. Gintas Karalius.
Vilnius, 2025. – 141 pages

Key words: Lithuania, security, military, trust, civil responsibility, patriotism, external threat, constructivism, semi-structural interview.

Summary This research analyzes semi-structured interviews conducted with people who are related to security. The research is based on the principles of Constructivism. Main task of the research is to examine the association between people's trust in security institutions (Ministry of Defense, Ministry of Internal Affairs, Seimas, Presidency, Lithuanian Armed Forces) and their willingness to contribute more to raising the GDP allocated to national defense.

CONFIRMATION

I confirm that I am the author of submitted master's thesis: *Public Trust in Security-related Institutions and Support for National Defense Budget Growth*, which has been prepared independently and has never been presented for any other course or used in another educational institution, neither in Lithuania, or abroad. I also provide a full bibliographical list which indicates all the sources that were used to prepare this assignment and contains no un-used sources.

Arvydas Vainauskas

INDEX

1. Introduction	6
1.1. Public Trust and the need to increase National Security.....	8
1.2. Research Gap and Research Problem.....	11
2. Theoretical background and literature review	13
2.1. Justification of the need for an interview study	18
3. Methodology.....	19
3.1. Research process	21
3.2. List of analyzed institutions responsible for security.....	27
3.3. Respondents answered the following questions:.....	27
4. Analysis.....	30
4.1. Perceptions of Security and Tax Opinions.....	31
4.1.1. View on Geopolitical and Lithuanian military situation.	32
4.1.2. Decisions made by previous government	34
4.1.3. Percentage from GDP	38
4.1.4. Tax System for National Security.....	39
4.2. Factors Influencing Willingness and Trust.	41
4.2.2. Public Trust and Willingness	43
4.2.3. Institution with the greatest influence.....	48
4.2.3. Public trust in the next 5 years.....	51
4.3. Communication and Public Engagement.....	53
4.3.2. Changes in communication.....	54
4.3.3. Importance of Trust	60
5. Conclusion	64
6. List of Literature	67
7. Appendices	75
8. Summary	140

1. Introduction

Public trust in state security is important because it influences the overall security of the state, which is primarily ensured not by the ability to neutralize external threats, but by the absence of internal ones. War is only one of the "constraints on security", alongside social inequality, poor education, and political oppression. According to K. K. Booth, in a globalized world, most people have to fear their own government more (tyranny of the government, its incompetence, etc.) rather than the military of a neighboring country¹. Trust in state institutions gives citizens a feeling of relaxation: "*Belief in the integrity of state institutions, their commitment to the well-being of all citizens, and their efficiency allows people to live peacefully, focusing on their work rather than monitoring the institutions*"². Through trust, citizens delegate specific people to government institutions that ensure a trusting social order³. It is clear that a low level of public trust in the government correlates with a greater spread and impact of disinformation, higher probability of manipulation by hostile forces or higher frustration with the whole democracy process. Because of low level of public in the government the country itself may face threats from within, such as the reluctance to increase the security budget, resulting in a lack of trust in one's own government, making the public more exposed to security threats. Thus, the main threat of such attacks is not cataclysmic physical destruction, but more insidious, long-term, psychological and social damage - in L. Maschmeyer's words, "*by eroding public trust*"⁴.

Public trust in government might be viewed as a relative and difficult factor to assess, but at the same time it is an important factor for ensuring public management and a successful democratic assembly. Public trust is described as "*the confidence of citizens and businesses in the actions of government to do what is right and perceived as fair*"⁵. Trust is linked to individual expectations and ideas. Political trust is individualized, that is dependent on relationships with one's selected group and actors, that are frequently linked to a specific purpose and situation. The effectiveness of political trust is the responsiveness of specific officials in power to their voters and citizens (accountability), reflecting the assessments of legal entities, the ability to respond to the needs and demands of citizens, to effectively manage social, economic and political uncertainty and expectations. Overall, it is

¹ Ken Booth, "Drįsk nežinoti: tarptautinių santykių teorija prieš ateitį" in Tarptautinių santykių teorija šiandien, eds. Ken Booth and Steve Smith (Algarvė, 2000): 329, 314-337.

² Evaldas Visockas, "Pasitikėjimas teisėsaugos institucijomis Lietuvoje" *Teisės problemos* 92, No. 2, (2016): 90, 88-116.

³ *Ibid*

⁴ Lennart Maschmeyer, "A new and better quiet option? Strategies of subversion and cyber conflict" *Journal of Strategic Studies* 46 No. 3, (2023): 572, 570-594.

⁵ Lisa Schmidhuber, Alex Ingrams, Dennis Hilgers. "Government Openness and Public Trust: The Mediating Role of Democratic Capacity" *Public Administration Review* 81 No. 1, (2020): 92, 91-109

defined as “*government performance minus expectations*”⁶. Political trust is based on the “*spontaneous order implied by organic connection between morality and law*”⁷. Given the nature of political trust as described above, it is an essential factor of efficiently functioning society, assuring its quality of life, maintaining and developing it. The problem is that public trust can change depending on the dynamics of the population's demographic, social indicators and economic situation⁸, and there are no objective indicators to assess trust⁹. Nevertheless, public trust is one of the main indicators for how efficient the democratic system is functioning.

Academic research on public trust in security related state institutions can be complicated because of how unequally public trust can be researched and assessed, and how different indicators of measurement can be chosen. While declining trust in governments and in the so-called traditional right-wing and left-wing political parties, that have been in power since the end of the Second World War, is a phenomenon recorded across Europe, that begins and is associated with Western countries economic globalization and neoliberal financial policy in the 1980s¹⁰, public trust in government institutions in the same countries is interpreted differently from a scientific point of view. In a certain sense, lower public trust in government institutions can be associated with the specifics of the democratic system and freedom of speech, where, unlike in authoritarian regime countries, where lower indicators are recorded¹¹. In the studies of democratic systems, attention is drawn to the constantly and consistently decreasing public trust in political leaders and parties, in whose sphere of influence directly or indirectly are formed institutional organizations, their capacity, operational efficiency. “*Data show increasing disparities in economic, social and political outcomes, as well as persistent feelings that elites have captured democratic processes*”¹². According to “Edelman Trust Barometer 2024” research shows that trust index in developed countries is 49 percent¹³. The government is distrusted in 17 out of 28 countries, with an overall trust in government at 51%, the majority of countries with low trust in government are democratic and part of the OECD, whereas

⁶ Saki Kumagai, Federica Iorio “Building Trust in Government through Citizen Engagement”. *World Bank Group* (2020):4, 1-45.

⁷ Toma Butavičiūtė, Ruibytė Laima “Piliečių pasitikėjimo policija veiksniai ir jų analizė” *Public Security and Public Order* 15, (2015): 39, 38-49.

⁸ John E. Anderson “Trust in Government and the Willingness to Pay Taxes in Transition Countries” (USA: Department of Economics; Lincoln Institute of Land Policy, 2015):1, 1-26.

⁹ Milda Burnytė “Pasitikėjimas politinėmis ir teisėsaugos institucijomis Lietuvoje” *Teisės problemos* 82, No. 4, (2013): 97, 97-112.

¹⁰ Geoffrey Hosking “The Decline of Trust in Government”. In *Trust in Contemporary Society* 82, ed. Mehdi P. Amineh (Leiden Boston 2019): 78, 77-103.

¹¹ United Nations Department of Economic and Social Affairs and Jonathan Perry “Trust in public institutions: Trends and implications for economic security” *Policy Brief* 108, (2021): 2, 1-4.

¹² Monica Brezzi et al., “An updated OECD framework on drivers of trust in public institutions to meet current and future challenges” *OECD Working Papers on Public Governance* 48, (2021): 9, 2-60.

¹³ Edelman trust institute “2024 Edelman Trust Barometer” (2024): 6, 1-88.

countries with the highest trust levels include Saudi Arabia, China, and the UAE¹⁴. Only 42% of participants' trust their leaders in the government to do what is right¹⁵. Some authors believe that the differences in the results of research on public trust in institutions are determined by the unequal experience of the democratic structure and the different history of the development of European states¹⁶.

The researchers are interested in the various correlations between the causes and consequences of trust, making it more challenging to present a systematic view on various components of political trust and the perspectives on their changes. For example, the US public's trust in state institutions, bearing in mind its multifaceted structure, is studied by looking deeper into the differences in demographic indicators¹⁷, while at the European level, trust in state institutions is assessed mostly by quantitative indicators, as in the case of Eurobarometer measurements¹⁸, or by examining short term circumstances¹⁹ (with the exception of a few isolated studies, such as T.F. Tanny²⁰, who provides a detailed analysis of various components of public policy implementation that promote positive change in political trust). Regardless of the methods chosen to study such trust or the specific issues of interest, discussions about the public's willingness and desire to contribute more financially to enhancing state security through tax measures are closely linked to trust in state institutions²¹ in this research case: Presidency, Seimas, Ministry of the Interior, Ministry of National Defense, and the Lithuanian military. A direct connection can be seen between the growing trust of citizens in state institutions and the desire to pay higher taxes and better comply with legal acts²².

1.1. Public Trust and the need to increase National Security

People willingness and determination to contribute more towards increased state security tax is even more important in the current geopolitical situation (the war in Ukraine, increasing escalation in Israel and middle east, The recent US presidential elections and the need to increase defense funds

¹⁴ *Ibid* 42.

¹⁵ *Ibid* 52.

¹⁶ William Mishler, Richard Rose "Trust, Distrust and Skepticism: Popular Evaluations of Civil and Political Institutions in Post-Communist Societies" *The Journal of Politics* 59, No. 2, (1997): 418, 418-451.

¹⁷ Paul Hitlin, Nadzeya Shutava "Trust in Government: a close look at public perceptions of the federal government and its employees" (USA: Friedman Consulting LLC, 2022): 11, 1-30.

¹⁸ European Commission "Public opinion in the European Union" *Standard Eurobarometer* 95, (2021): 1-48.

¹⁹ Anna Adamecz-Völgyi, Ágnes Szabó-Morvai "Confidence in public institutions is critical in containing the COVID-19 pandemic" *GLO Discussion Paper* 861, (2021): 1-52.

²⁰ Tahmina Ferdous Tanny, Chowdhury Abdullah Al-Hossienie "Trust in Government: Factors Affecting Public Trust and Distrust", *Jahangirnagar Journal of Administrative Studies* 12, (2019): 49-63.

²¹ John E. Anderson "Trust in Government and the Willingness to Pay Taxes in Transition Countries" (USA: Department of Economics; Lincoln Institute of Land Policy, 2015): 1-26.

²² Frank J. Elgar, Anna Stefaniak, Michael J.A. Wohl "The trouble with trust: Time-series analysis of social capital, income inequality, and COVID-19 deaths in 84 countries", *Social Science and Medicine* 263, (2020): 2, 1-6.

for the Baltic countries). Because of these security risks, there is a need to increase the security budget faster than planned, including increasing the efficiency of taxes and their collection, to prevent the negative impact of external aggression. In order to counter armed aggression, the armed forces must be equipped with modern weapons and military equipment, which must be updated, modernized and utilized in a timely manner. This is called a "shield and swords" or defense and deterrence, which helps to highlight and strengthen the advantages of democratic countries over the structures of authoritarian regimes²³, furthermore, it is more transparent with how the budget is being spent and usually has strong alliances or partnerships. Various document analysis and war simulations reveals that defense funding in the European Union and especially in the Baltic countries needs to be increased more rapidly²⁴.

Although the report from the State Security Department of the Republic of Lithuania announces that Russia is preparing for a long-term confrontation in the Baltic Sea region, likely over the next 6-10 years²⁵, the process of increasing the state budget for security measures at the European Union level is moving slowly. Article 3 of the NATO treaty, signed in Washington in 1949, obliges member to pursue the objectives of the treaty as effectively as possible. This primarily means taking responsibility for their own security. Article 3 states that each member country *"in order more effectively to achieve the objectives of this Treaty, the Parties, separately and jointly, by means of continuous and effective self-help and mutual aid, will maintain and develop their individual and collective capacity to resist armed attack"*²⁶. Furthermore Article 51²⁷ of the United Nations Charter provides justification for such a treaty arrangement. The NATO 2 percent target mandates that member countries allocate at least 2 percent of their GDP to defense. NATO members first agreed on this 2 percent goal in 2006, and it was officially renewed in 2014 and again in 2023²⁸ to ensure adequate contributions toward maintaining the alliance's military readiness. This year, 2024, Europe's NATO members are expected to exceed their 2 percent combined GDP target, but defense spending

²³ Oles Koval, Alim Syzov, Vadym Pakholchuk, "Military-Economic Capabilities of Ukraine During the Transformation", *Connections: The Quarterly Journal* 4, (2022): 70, 67-85.

²⁴ "Lietuvos gynybinės galios tyrimas" filmed October 18, 2024, 00:00 – 24:45, published "Lietuvos Centro Forumas" October 18, 2024. https://www.versloforumas.org/lggtstonoudiveantilds674_matcutious1496hoddlendipolinestigns/

²⁵ State security department of the republic of Lithuania, Second Investigation Department under MND "Grėsmių nacionaliniam saugumui vertinimas", (Lithuania, 2024): 9, 1-49.

²⁶ North Atlantic treaty organization "North Atlantic Treaty", article 3, April 4, 1949. Nato.int, accessed October 25, 2024, https://www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts_17120.htm?selectedLocale=lt

²⁷ United Nations "Jungtinių Tautų chartija" Valstybės žinios, Nr. 15-557, article 51, (2002-02) <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.160266?jfwid=pd6eq7mgf>

²⁸ Justin Bronk, "Europe Must Urgently Prepare to Deter Russia Without Large-Scale US Support", Rusi.org, accessed October 25, 2024, <https://www.rusi.org/explore-our-research/publications/commentary/europe-must-urgently-prepare-deter-russia-without-large-scale-us-support>

has only increased on NATO's eastern flank since Russia's invasion of Ukraine²⁹. Some argue that 2 percent of GDP for defense might not be adequate for Europe's security needs. During the Cold War, Western Europe greatly increased its spending on defense against Soviet threats, with European defense spending exceeding 3% of GDP³⁰. Furthermore, because of Russia's new economy's restructuring, Russia's military spending increased to approximately 6% in 2024-2025³¹. An obvious example is Ukraine, which considers the defense function to be the main one and allocates the largest part of the budget funds to its implementation, but, as shown by the confrontation with Russia that began in February 2022 and continues for three years, even this may not be enough to maintain territorial integrity. A clear example is Ukraine, which even before the war, prioritized its defense.³² However, the ongoing conflict with Russia since February 2022 shows that this may not be sufficient for maintaining territorial integrity.

The "Strengthening and Development of the National Defense System Program"³³ approved by the Seimas of the Republic of Lithuania foresees that from the year 2025, 2.38 billion Eur. will be allocated to the appropriations of the Ministry of National Defense. Furthermore, it is planned to increase funding every year and in 2030 to reach 2.84 billion Eur. Taxes will be collected through profit tax, excise duties, and solidarity contribution³⁴. It is proposed to form these contributions using a mixed model - borrowing and applying additional tax measures³⁵. A study that analyzes the components and factors that determine changes in public trust in government institutions can reveal ways and means that could be used to encourage the public to contribute more to the increase of the state security budget and to more favorably evaluate political initiatives that promote this, which must be fast and urgent.

²⁹ North Atlantic treaty organization, "Defence Expenditure of NATO Countries (2014-2024)", June 17, 2024, [Nato.int](https://www.nato.int/cps/ge/natohq/news_226465.htm), accessed October 22, 2024. https://www.nato.int/cps/ge/natohq/news_226465.htm

³⁰ Florian Dorn "Defence Spending for Europe's Security – How Much Is Enough?" *Intereconomics* 59, No. 4, (2024):204, 204-209.

³¹ Darya Korsunskaya and Gleb Bryanski, "Russia hikes 2025 defence spending by 25% to a new post-Soviet high", *reuters*, September 30, 2024, accessed October 22, 2024, <https://www.reuters.com/world/europe/russia-hikes-national-defence-spending-by-23-2025-2024-09-30/>

³² Natalia Prots, Maksym Kravchuk "State budget Expenditure on National Defense: Problems and Prospects" *World of finance* 69, No. 4, (2021): 77-87.

³³ Resolution of the Seimas of the Republic of Lithuania, "On the approval of the national defense system strengthening and development program", Nr. XIV-2505, Vilnius, 2024, accessed October 9, 2024. <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/e3acb430e78f11ee9fdedfc979ae62a9>

³⁴ Ministry of Finance of the Republic of Lithuania, "Vyriausybės pritarė Gynybos fondo pasiūlymams", *Lrv.lt*, accessed October 18, 2024. <https://finmin.lrv.lt/lt/naujienos/vyriausybeje-pritarta-gynybos-fondo-pasiulymams/>

³⁵ Bank of Lithuania, "Dėl galimų spendimų papildomos gynybos išlaidoms finansuoti", *LB.lt*, accessed October 18, 2024. https://www.lb.lt/uploads/documents/files/2024-04%20LB%20galimi%20spendimai%20finansuoti%20papildomas%20islaidas%20gynybai_final_po%20red.pdf

1.2. Research Gap and Research Problem

An overview of the theoretical field allows to formulate the **research question of this thesis**: to what extent and with what motivation people are willing to pay higher defense taxes as a precaution, despite their low and decreasing trust in security-related institutions? **The research thesis intends to identify** and explore the individual patterns of how public trust in security related institutions links with their willingness to pay higher taxes in order to contribute to the increase of the state security budget. **The goal of the research thesis**: To present the patterns, how individuals associate their trust in institutions and willingness to pay higher taxes.

The research tasks of the research:

1. To define the concept, significance, and dynamics of public trust in state institutions in a democratic society;
2. To examine the extent to which trust in politicians and institutions determines public acceptance of increased taxes;
3. To find out how Lithuanian society evaluates its security in case of war;
4. To analyze how the public's trust in the state's preparations for defense and the actions of the institutions can lead to its willingness to contribute to the increase in the defense budget's financing through taxes paid.

Only few studies performed in Lithuania explain, the relationship between public trust in the Government, its actions, other key institutions, and the willingness to contribute more to state security through tax measures. The issues of the tax behavior of social groups in terms of tax evasion³⁶, the influence of tax morale on public sector revenues³⁷, and the trust of citizens in state institutions have been studied by analyzing the trust in local self-government institutions and some state institutions since 2005³⁸. However, the relationship between individual persons' trust in state institutions and their willingness and commitment to contribute to the increase of the state budget through tax measures, especially in the context of security, has not been investigated. The lack of research encourages to take up at least one aspect of empirical analysis: how individuals perceive the trustworthiness of

³⁶ Virgilijus Rutkauskas, Viginta Ivaškaitė-Tamošiūnė, “Vengimas mokėti mokesčius ir jo vertinimas Baltijos šalyse”. *Pinigų studijos*, No. 2, (2015): 74-87.

³⁷ Virgilijus Rutkauskas “Mokesčių moralė ir jos įtaka viešojo sektoriaus pajamoms” (Doctoral dissertation) Social sciences, economics (04S), 2018.

³⁸ LR Ministry of the Interior “Ataskaita apie gyventojų pasitikėjimą valstybės ir savivaldybių įstaigomis ir aptarnavimo kokybės vertinimą”, Lrv.lt, Vilnius, accessed October 25, 2024.

<https://vrm.lrv.lt/public/canonical/1724066726/8187/Lietuvos%20gyv.%20apklausos%20apie%20pasitik.valst.%20ir%20sav.%20institucijomis%202016-2023%20m.%20atask.pdf>

government institutions at the micro and macro levels and how, taking into account their personal assessment, this trustworthiness is related to citizens' willingness and determination to contribute to the enhancement of state security measures at their own expense through applicable tax measures.

Low public trust in state institutions as governing bodies and political parties can create conditions for the public in Lithuania to negatively evaluate defense strengthening and financing initiatives. A study performed in 2024 July shows that more than half of the Lithuanian population trusts the military, but very little of them trust the Government (20.9%), additionally, only 6.2% of survey respondents had faith in Seimas and political parties, placing them last in terms of confidence³⁹. One wonders how much of this is due to the public's lack of desire to contribute more to growing defense budgets, given that in February 2024 less than 40% of those polled support an increase in defense budget funding⁴⁰ and in October it reached 52%.⁴¹ Although Lithuanian business representatives, most of whom represent large and very large companies, expressed their support for such a decision⁴², however, in another conducted public opinion survey, only 2 out of 10 respondents agreed that both residents and businesses would need to pay for this defense tax⁴³. Another problem is insufficiently developed discussion about public protection, and lack of communication on issues important to them. Although the budget for defense is increased every year⁴⁴, there is a lack of broader discussions with the public about what defense strategies would be followed, how the evacuation and self-defense actions of a wider part of society would be ensured, the transparency and efficiency of the allocation of defense funds, and other fundamental issues related to the continued existence and survival of the state.

Research structure: The theoretical foundation section reviews the constructivist theory approach in analyzing the concept of public trust in government and state institutions, the concept of political trust, the need for tax contributions and the perception of fairness from the public's perspective, justification for the need to increase the defense budget. The methodology section presents the interview and content analysis methods used. In the research section, after collecting and

³⁹ UAB Vilomorus, "News", Vilomorus.lt, accessed September 18, 2024,

<http://www.vilomorus.lt/index.php?mact=News,cntnt01,detail,0&cntnt01articleid=2&cntnt01returnid=20>

⁴⁰ Patricija Kirilova, "We want security, but we don't want to pay?", Lrt.lt, accessed September 18, 2024,

<https://www.lrt.lt/naujienos/verslas/4/2196046/norime-saugumo-bet-nenorime-moketi-gynybos-mokesciui-pritartu-40-proc-gyventoju>

⁴¹ VšĮ „4 procentai“, *4procentai.lt*, accessed January 7, 2025, <https://4procentai.lt/>

⁴² VšĮ „4 procentai“, "53.5 thousand Lithuanian residents who signed a petition for 4% of GDP for defense", *4procentai.lt*, accessed September 18, 2024, <https://4procentai.lt/>

⁴³ Patricija Kirilova, "We want security, but we don't want to pay?", Lrt.lt, accessed September 18, 2024,

<https://www.lrt.lt/naujienos/verslas/4/2196046/norime-saugumo-bet-nenorime-moketi-gynybos-mokesciui-pritartu-40-proc-gyventoju>

⁴⁴ Ministry of National Defense of the Republic of Lithuania. "National defense system: figures and changes", Kam.lt, accessed September 18, 2024, <https://kam.lt/wp-content/uploads/2024/04/skaiciai-ir-pokyciai2023.pdf>

analyzing data from interviews with individuals contributing to Lithuania's security, the aim is to define the level of public trust (or lack thereof) in security and/or defense institutions, which influences the public's willingness to allocate higher taxes toward the national defense budget. In the geopolitical context (the war in Ukraine, the increasing escalation in Israel, the upcoming US Presidential elections, and the need to increase defense.

2. Theoretical background and literature review

Social constructivism is an epistemological theory that emphasizes how individuals construct their knowledge of the world and how that information shapes their view of social reality. The concept of "social construct" basically means a human creation. It is a creation that a person invents to make sense of the world. This idea arises from human social interaction and is a reflection of human agreements rather than being in an objective world. According to one of the main pioneers of the constructivism theory Peter L. Berger and Thomas Luckmann and their 1966 book "The Social construction of reality" people generate (or construct) specific knowledge about reality and reality itself through social interactions⁴⁵, which is usually considered natural by people. Social constructivism theory emphasizes on the nature of reality itself compared to just social reality (reality is constantly countered and that it is a never-ending process)⁴⁶. Thus, it is assumed that social actors constantly create social phenomena and their meanings. From an academic point of view, the theory of social constructivism notes that science cannot reveal "objective truth" and that each person's experience is meaningful, important, and useful.

Another prominent figure in constructivism within International Relations is Alexander Wendt. A. Wendt's conception of social structures or his social constructivism theory states that social structures consist of three elements: "*shared knowledge, material resources, and practices*"⁴⁷. Social structures are defined in part by the shared understandings, expectations, or knowledge that constitute the participants in a certain situation and the nature of their relationships. It is worth mentioning the concept of intersubjectivity. This concept refers to the joint creation of meanings through the interaction of the subjects of social reality and the constitution of the other based on the

⁴⁵ Peter L. Berger and Thomas Luckmann "The Social Construction of Reality A Treatise in the Sociology of Knowledge" (England, Penguin Books, 1966), 15.

⁴⁶ *Ibid.*

⁴⁷ Jackson, Robert, Georg, Sorensen. "Introduction to International Relations Theories and Approaches", 5th edition, (Oxford: Oxford University Press, 2013), 212, 208-230.

perception of one's own reality⁴⁸. It should be emphasized that the perception of reality is not a self-evident phenomenon and politics itself - is a reflection of social perception of reality.

In the perspective of the theory of social constructivism, individual factors, the decision-making process, the links between societies and cultural factors are linked, which determine the policy and its results.⁴⁹ According to political analyst Mathieu Lemay, *"If the reality of 'everyday life', as Berger and Luckmann put it, is 'intersubjective', so is the reality of global politics". <...> what kinds of entities, processes, and events it includes — as well as how we interpret and explain what happens in that social domain, is dependent upon our interactions with one another. This process is sometimes called the 'co-constitution' of 'self' and 'other'"*⁵⁰. He emphasizes two important political constructs - the sovereignty of citizens and the rule of law.⁵¹ This applies, for example, to a security community: a security community is a social structure that consists of shared knowledge based on mutual trust and the belief that disputes will be resolved without war. The social world is meaningful to the people who understand it precisely because they created it and live in it. It is an intersubjective realm: meaningful to the people who created it and who live in it, who understand it precisely because they created it and live in it. The social world is partly made up of physical entities.

According to the approach of social constructivism, citizens' willingness to pay or not to pay taxes is reflected in their perception of social reality related to certain important political issues - beliefs about social justice, the need and priorities of representing citizens' interests, protection of public benefits, values and interests. It can be argued that the desire to pay higher taxes in order to ensure greater social benefits can be determined by factors related to the social perception of the surrounding political reality, such as *"trust in authorities and power of authorities"*⁵². In scientific literature, it is believed that the citizen perception about the obligations and administrative actions performed by the authorities influences citizen tax behavior. As mentioned by professor Dr Larissa Batrancea and others in the Journal of Economic Psychology, tax compliance system is a *"slippery slope"*⁵³. The two main approaches that legislators use to collect taxes are *"enforcement and*

⁴⁸ Valentinas Beržiūnas, "Lithuanian foreign policy formation and the factors of identity" (Doctoral dissertation), Social Science, Political Science (02S), 2017.

⁴⁹ *Ibid*

⁵⁰ Mathieu Lemay, "Understanding Politics: Social Construct and Social Construction of Reality", Medium.com, accessed October 4, 2024. <https://medium.com/@lemaym/understanding-politics-social-construct-and-social-construction-of-reality-3b8dfde0de19>

⁵¹ *Ibid*

⁵² Larissa Batrancea, et al., "Trust and power as determinants of tax compliance across 44 nations" *Journal of Economic Psychology* 74, (2019): 6, 1-68.

⁵³ *Ibid* 4.

deterrence” of tax evasion, with the latter strategy being implemented through tax enforcement laws.⁵⁴ Nevertheless, institutional deterrence entails higher administration costs, and anti-corruption strategies may backfire⁵⁵ leading to reduced tax compliance when citizens perceive that their common interests are being violated⁵⁶. Therefore, it is important to pay more attention to other factors that determine the tax behavior of citizens, such as the assessment of social justice, social norms and the creation of greater good in the government. *“Trust in authorities represents taxpayers’ perception that tax authorities act benevolently and work for the common good.”*⁵⁷ It is important to mention that the individual's behavior towards the state is mutual. Tax morale-related factors are essential. Citing economists Daniel Ortega, Lucas Ronconi, and Pablo Sanguinetti and their work *“This concept encompasses moral rules and sentiments that make citizens fulfill their tax obligations, social norms that make cheating on taxes an undesirable action when the rest of the population is complying, and a sort of reciprocity response by the individual in relation to the state, in the sense that citizens will comply with their tax obligation when they see that the government also performs its commitments in terms of delivering services and other public goods”*⁵⁸. In other words, if citizens trust that the service for which they pay taxes is performed properly, they may be more willing to pay more taxes. This idea can be explained by the fact that *“each of us invents our universe based on our impressions of reality”*⁵⁹ and all the ideas prevailing in society are part of the complex reality that surrounds those who shape politics. As Amna Saleem, Huma Kausar, and Farah Deeba reflect the constant relationship between ideas and the material world. Such stance may help explain the correlation between citizens' willingness to pay higher taxes for greater social goods (security, social justice, etc.) and trust in the political institutions that people entrust with making important decisions.

Unfortunately, researchers in the field of accounting and economics, particularly focused on tax compliance and the perception of tax justice, S. Güzel , G. Özer and M. Özcan⁶⁰ point out in their work that there are few scientific studies focused on the analysis of the relationship between the perception of tax fairness and trust in the government and the variables that influence the fulfillment

⁵⁴ *Ibid* 5.

⁵⁵ Michael Muthukrishna, et al., “Corrupting cooperation and how anti-corruption strategies may backfire”. *Nature Human Behaviour* 1, No. 1, (2017): 1-20.

⁵⁶ Larissa Batrancea, et al., “Trust and power as determinants of tax compliance across 44 nations” *Journal of Economic Psychology* 74, (2019): 34, 1-68.

⁵⁷ *Ibid* 6.

⁵⁸ Daniel Ortega, Lucas Ronconi, Pablo Sanguinetti, “Reciprocity and Willingness to Pay Taxes: Evidence from a Survey Experiment in Latin America”. *Economia Lacea Journal* 16, No. 2, (2012): 56, 55-87.

⁵⁹ Amna Saleem, Huma Kausar, Farah Deeba “Social Constructivism: A New Paradigm in Teaching and Learning Environment”, *Perennial Journal of History* 2, No. 2, (2021): 403, 403-421.

⁶⁰ Sonnur Aktaş Güzel, Gökhan Özer, Murat Özcan, “The effect of the variables of tax justice perception and trust in government on tax compliance: The case of Turkey”, *Journal of Behavioral and Experimental Economics* 78, (2019): 80-86.

of tax obligations. If such studies are conducted, their results are mostly based on the influence of the government on the fulfillment of tax obligations or purely on economic factors. Tax liability research recognizes that taxpayers' perception of tax fairness increases trust in government, which positively affects tax compliance.

The direct impact of trust in government on tax compliance was analyzed by Lemessa Bayissa Gobena, Marius Van Dijke⁶¹, Peggy Jimenez, Govind S. Iyer⁶², and John. E. Anderson⁶³, these scholars are making valuable contributions to understanding of human behavior in the realms of behavioral ethics, psychology, and organizational studies. The results of their research are worth discussing in more detail as they reveal that citizens' trust in the government increases taxpayers' perception of justice and affects the fulfillment of tax obligations.⁶⁴ This shows that the relationship between trust in government and the perception of tax fairness and the willingness to pay one or another tax may vary depending on the cultural structure of societies. Voluntary tax compliance or acceptance of new tax liabilities is important to governments around the world as they struggle to manage budget deficits. P. Jimenez and G.S. Iyer investigated⁶⁵ that social norms indirectly influence tax payment intentions through internalization and concluded that citizens' trust in government and perceived fairness of the tax system have a mutual relationship that influences the decision to comply with tax obligations. Society is not homogeneous; rather, trust serves as the fundamental social contract element that unites its varied social structure. When investigating public trust in the government and its most important institutions - the Presidency, the Seimas and others - it is necessary to define which social group will be investigated, because different social groups may have different trust in the same institutions and different interest in paying the same type of taxes. *“Political trust, interpersonal trust, and personal values turn out to have independent and significant effects on people’s attitudes toward an increased tax”*⁶⁶. Moreover, studies conducted on the same social groupings yield different findings. For example, a study conducted by J.E. Anderson⁶⁷ highlights the

⁶¹ Lemessa Bayissa Gobena, Marius Van Dijke, “Power, justice, and trust: A moderated mediation analysis of tax compliance among Ethiopian business owners” *Journal of Economic Psychology* 52, (2016): 24-37.

⁶² Peggy Jimenez, Govind S. Iyer, “Tax compliance in a social setting: The influence of social norms, trust in government, and perceived fairness on taxpayer compliance”, *Advances in Accounting* 34, (2016): 17-26.

⁶³ John E. Anderson “Trust in Government and the Willingness to Pay Taxes in Transition Countries” (USA: Department of Economics; Lincoln Institute of Land Policy, 2015): 1-26.

⁶⁴ Sonnur Aktaş Güzel, Gökhan Özer, Murat Özcan, “The effect of the variables of tax justice perception and trust in government on tax compliance: The case of Turkey”, *Journal of Behavioral and Experimental Economics* 78, (2019): 80-86.

⁶⁵ Peggy Jimenez, Govind S. Iyer, “Tax compliance in a social setting: The influence of social norms, trust in government, and perceived fairness on taxpayer compliance”, *Advances in Accounting* 34, (2016): 17-26.

⁶⁶ Niklas Harring, Sverker C. Jagers, “Should We Trust in Values? Explaining Public Support for Pro-Environmental Taxes”. *Sustainability* 5, No. 1, (2013): 212, 210-227

⁶⁷ John E. Anderson “Trust in Government and the Willingness to Pay Taxes in Transition Countries” (USA: Department of Economics; Lincoln Institute of Land Policy, 2015): 1, 1-26.

relationship between citizens' willingness to pay higher taxes for public benefits and trust in government institutions as well as different economic status of social groups. Study reveals that citizens with higher incomes have more confidence in public benefits, including income redistribution. The mentioned study also highlights that if “*citizens expecting future income to be higher than current income being less supportive of redistribution*”⁶⁸. Other researchers studying a less developed countries reveal the opposite results: they find that “*citizens with primary and secondary education, are willing to pay more taxes to improve public services than citizens with university level, college degrees*”⁶⁹. Further, the study explains, the reason why more educated citizens do not want to pay taxes “*might be lack of trust to government ability in providing better services*”⁷⁰. Olivier Jacques in his work⁷¹ highlights the opposite. The possibility that people with higher levels of education would be more inclined to pay higher taxes.

In relevant scientific research, social groups can also be classified based on professional groups, each of which has a distinct preference for paying taxes. “*Occupations have different tax policy preferences since they encompass specific combinations of income, of education and of ideology, three variables associated with willingness to pay*”⁷². For example, representatives of “*socio-cultural professionals are the group the most willing to pay taxes, as they tend to vote for the left, are highly educated and have decent levels of income*”⁷³ classifying themselves as representatives of the middle class of society. The relationship between the citizen willingness to pay taxes and the relationship with the perception of social justice may also depend on the level of development of the region and country.⁷⁴ For example, in countries with economies in transition, citizens' trust in government (all social institutions including government) has a positive effect on their willingness to pay for public benefits, and in such countries, citizens with higher incomes have more trust in all social institutions, including government.⁷⁵ On the other hand, as a state develops

⁶⁸ *Ibid* 1.

⁶⁹ Abel Kinyondo, Mwoya Byaro, “Does Citizen's Trust in Government Increase Willingness to Pay Taxes in Tanzania? A Case Study of Mtwara, Lindi and Dar es Salaam Regions”, *Poverty & Public Policy* 7, No. 1, (2019): 178, 176-187.

⁷⁰ *Ibid*.

⁷¹ Olivier Jacques “Explaining willingness to pay taxes: The role of income, education, ideology.” *Journal of European Social Policy* 33, No. 3, (2023): 267-284.

⁷² *Ibid* 268.

⁷³ *Ibid*

⁷⁴ Nan Zhang, et al., “Willing to Pay?” Tax Compliance in Britain and Italy: An Experimental Analysis”, *Plos One* 11, No. 2,(2016): 1-14.

⁷⁵ Erick Lachapelle, et al., “Citizens' Willingness to Support New Taxes for COVID-19 Measures and the Role of Trust” *Politics and Policy* 49, No. 3, (2021): 540, 534-565.

and transitions to the level of a developed country, trust in the government may, over time, become linked to the perceived fairness of decision-making processes and the outcomes of its policies.⁷⁶

2.1. Justification of the need for an interview study

The theory of social constructivism, which is based on epistemology⁷⁷, employs qualitative research methodologies that are appropriate for researching phenomena originating from interactions with social reality. These methods encourage to delve into complex social problems reflected in social reality.⁷⁸ The social constructivist approach to analysis is based on the assumption that there is no objective social or political reality independent of our understanding of it. Proponents of this theory do not consider the social world as an external world of concrete objects but consider it to exist in concrete perception. People's beliefs and assumptions are especially important when they are widely shared because they give a community or people a sense of identity. It can be argued that nations and political communities are not objective entities, but, on the contrary, groups of people bound by a common cultural heritage. These are subjective formations defined by their members based on their own traditions, values, and feelings.

Qualitative research is defined as the process of collecting, analyzing, and interpreting data that involves observing what people say and do.⁷⁹ It is a process of data collection, analysis and interpretation. Qualitative research helps to obtain culturally specific information about the behavior, opinion, values, norms of a certain social group and the social world surrounding them.⁸⁰ Thus, qualitative research delves into how people interpret and make sense of their experiences. As noted by scholars I. Gaižauskaitė and N. Valavičienė, the interpretative position is followed in qualitative research.⁸¹ Qualitative research helps to find out how people interpret the surrounding reality that is part of their social experience. Qualitative research is suitable for developing the analysis of the political field, furthermore it helps to include various social levels of reality in the analysis of political

⁷⁶ *Ibid* 541.

⁷⁷ Rita Vaičekauskaitė, *Mokslinių tyrimų metodologijos diskursas*. (Klaipėda: Klaipėdos universiteto leidykla, 2023), 18.

⁷⁸ Payne, Malcolm. *Modern Social Work Theory*, 5 edition, (New York: Bloomsbury, 2022)

⁷⁹ Simon P Taylor, "Critical Realism vs Social Constructionism & Social Constructivism: Application to a Social Housing Research Study", *International Journal of Sciences: Basic and Applied Research* 37, No. 2, (2018) :217, 216-222.

⁸⁰ Tapiwa Muzari, et al., "Qualitative Research Paradigm, a Key Research Design for Educational Researchers, Processes and Procedures: A Theoretical Overview". *Indiana Journal of Humanities and Social Sciences* 3, No. 1, (2022):14,14-20.

⁸¹ Inga Gaižauskaitė, Natalija Valavičienė, *Socialinių tyrimų metodai: kokybinis interviu*, (Vilnius: MRU publishing house, 2016), 14.

phenomena, to reveal intersubjectivity. According to Ieva Karpaviciute,⁸² politics as a whole is formed taking into account how it is affected by citizens' identity, social reality, changing values, norms and priorities. Politics is a social interaction between people. A. Heywood in the textbook "Politics" describes politics as a social activity which *"is always a dialogue, and never a monologue"*.⁸³

3. Methodology

This master's thesis contains a semi-structured interview method in which people who have ties to Lithuania's security, people who serve in the armed forces of Lithuania, are actively involved in the military, or work for an institution that enacts or executes laws are interviewed. Questions asked during an interview are grouped into 3 parts, in order to categorize discussions on the topic of how strong and why trust is related towards national security related topics. The main qualitative data collection techniques are interviews performed with 27 individuals who work with security related fields. A semi-structured interview is an effective method for exploring complex issues, offering a balance between structure and flexibility. *"It typically refers to a context in which the interviewer has a series of questions that are in the general form of an interview schedule but is able to vary the sequence of questions"*⁸⁴. This format not only helps in gathering specific information but also encourages spontaneous discussion, which can reveal perspectives I might not have anticipated. The goal is to capture both the expected and unexpected elements of public opinion, making the data more nuanced and reflective of real-life attitudes. *"Qualitative methods "allow research to delve deeper into specific events, places, organizations or personalities"*⁸⁵.

The selected qualitative research method, interview, is described as a two-person conversation, in which the researcher asks questions to the research participants⁸⁶. It is important that when applying a qualitative study, a constructionist approach is followed, which treats social reality as an interaction of individuals, and not as a separate, "external" totality of social interaction⁸⁷. In political analysis study, the interview approach aids in understanding the presumptions and ideas of a particular social group that shape their political conduct and social norms regarding the researcher's problem of interest. The data obtained during the interview can help to explain the relationship of

⁸² Ieva Karpaviciūtė, "Kaita ir nacionalinė tapatybė užsienio politikos studijose: Lietuvos atvejis", *Lituanistika* 13, (2013): 99-134.

⁸³ Andrew Heywood, *Politics, Fourth Edition*, (UK: Macmillan Education, 2013).

⁸⁴ Alan Bryman, *Social Research methods*, 4th edition (Oxford University Press, 2012), 212.

⁸⁵ Christopher Lamont, *Research Methods in International Relations*, 2nd edition (SAGE Publications, 2021), 29.

⁸⁶ Kęstutis Kardelis, *Mokslinių tyrimų metodologija ir metodai*. (Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos centras 2017), 98.

⁸⁷ Inga Gaižauskaitė, Natalija Valavičienė, *Socialinių tyrimų metodai: kokybinis interviu*, (Vilnius: MRU publishing house, 2016), 14.

trust between the investigated political field actors - the representatives of the social group chosen for the study - and the main political decision-making institutions (the Seimas, the Government, the President). This approach is also useful in demonstrating the potential for political variability: when political communities alter their perceptions of who they are, their behavior changes as well. This can have both a positive and a negative connotation in the development of the state.

In Lithuania, such studies often focus on subjective and spontaneous responses, which can make it challenging to identify broader trends or contributing factors⁸⁸. Research concerning the trust of the European public in the government and public sector institutions, usually only the indicators of this trust are studied⁸⁹, focusing less on trust-creating factors and consequences for the development and security of the state. Attention is paid to the links between trust in national politicians and institutions and the trust in the politicians and institutions of the European Union⁹⁰, however, mainly the concept of "good governance" from the perspective of society was analyzed⁹¹. Public trust has been assessed since 2005, but mainly only the trust in local self-government bodies is studied⁹². According to the theory of social constructivism, the state, being a structure of meanings, participates in the processes of individuals' perception of the environment and the creation of meanings, and the individual becomes a part of a wider community through a common system of meanings that allows personal interests to be formed on the basis of collective interests⁹³. In a democratic system, the most important decisions related to the development of the state, including defense, are determined by assessments of the political problems of society and the priorities of their solutions. Political parties and the formations under their influence are necessary for "*building and maintaining trust in a hostile environment*"⁹⁴. An individual who trusts the state institutions, their representatives, structures and formations that protect his legitimate expectations and interests will

⁸⁸ Aurelija Novelskaitė and Raminta Pučėtaitė, "Public trust in public service institutions and employees in Lithuania: results of a representative survey of the country's population", *Public policy and administration* 17, No. 1, (2018): 128-129, 126-140.

⁸⁹ Ben Seyd, "How Do Citizens Evaluate Public Officials? The Role of Performance and Expectations on Political Trust", *Political Studies* 63, No. 1, (2014): 126-140.

⁹⁰ Thomas Persson, Charles F Parker, Sten Widmalm, "How trust in EU institutions is linked to trust in national institutions: Explaining confidence in EU governance among national-level public officials", *European Union Politics* 20, No. 4, (2019): 629-648.

⁹¹ Arif Jameel, Muhammad Asif, Hussain Abid, "Good Governance and Public Trust: Assessing the Mediating Effect of E-Government", *Lex localis - journal of local self-government*, 17 No. 2, (2014): 299-320.

⁹² Ministry of the Interior, "Lietuvos gyventojų apklausos apie pasitikėjimą valstybės ir savivaldybių institucijomis ir įstaigomis", Lrv.lt, accessed September 17, 2024. <https://vrm.lrv.lt/lt/teisine-informacija/tyrimai-ir-analizes-4/sociologiniai-tyrimai-2/lietuvos-gyventoju-apklausa-apie-pasitikejima-valstybes-ir-savivaldybiu-institucijomis-ir-istaigomis/>

⁹³ Benas Brunalo, "Construing the threat from Russia in Lithuania's foreign and security policy discourses after the occupation of Crimea", (Doctoral dissertation) Political sciences (S002), 2023.

⁹⁴ Irminda Matonytė, et al., "The perception of threats to national welfare: the impact of social optimism, self-confidence, and of social and institutional", *Politology* 85, No. 1, (2018): 4, 3-55.

be more inclined to commit, make sacrifices in the name of a collective goal and give the state his economic, social, and cultural resources. Greater trust in state institutions - especially in extreme situations such as war - gives a sense of security⁹⁵. And vice versa: the decreasing trust in the state institutions leads to the phenomenon of "withdrawal from the state", the consequence of which is a weakening awareness of civic duties and rights.⁹⁶

The interview is useful in two aspects: it can reveal the trust in state institutions of the studied social group that favors paying higher defense taxes and how it correlates with trust in different political institutions. It also highlights the risks of how a lack of political trust can be manipulated by forces hostile to the state. Participants were asked about the overall trust and preparedness of Lithuanian armed forces, overall assessment geopolitical situation, what factors encourage trust in the government and how it can be increased, and what measures would encourage them and other people to contribute more financially and by other means to state security. Detailed research questions are presented in "4.3. Respondents answered the following questions, (p. 27-29)".

3.1. Research process

Interviewee search. The respondents participating in the study were selected based on one essential criterion: responders have to be involved with national security either from enacting policies, by implementing them, directly serving in the military or working as a border guard. Responders were collected through various contacts, after interviews they all were asked for additional contacts of people who could participate in the conducted research. In total 27 interviews were conducted. Majority of interviewed people (13) are from "Junior Officer Command Training"⁹⁷ (JOCT), (lt. JKVM). It is a three-year training program where participants will "acquire the profession of a military officer, obtain the rank of a reserve lieutenant ... gain the opportunity to join the Lithuanian Armed Forces and pursue a career as a military officer".⁹⁸ The training program allow both men and women between 18 and 32 years of age and who are students or graduates of higher education institutions to participate. All respondents have finished university, are in their late 20s or early 30s and work in the public or private sectors. Between interviewed JOCT participants there were teachers, NGO employees, PHD students, IT specialists, attorneys, logistic specialists, accountants, and the majority

⁹⁵ Milda Burnytė "Pasitikėjimas politinėmis ir teisėsaugos institucijomis Lietuvoje" *Teisės problemos* 82, No. 4, (2013): 97-112.

⁹⁶ Eglė Stonkė, "Pasitikėjimu grįstas viešasis valdymas: Skandinavijos regiono modelio dekonstrukcija", *Regional Formation and Development Studies* 40 No. 2, (2023): 120-146.

⁹⁷ JOCT, "Junior Officer Command Training", KARYS.LT, accessed December 10, 2024, <https://www.karys.lt/en/military-service/conscript-service/joct/401>

⁹⁸ *Ibid*

are thinking of continuing their service with the military. Additionally, interviews were conducted with border guards (3), active-duty military personnel (5), and employees of the Republic of Lithuania's Ministry of Internal Affairs (VRM) (2), Ministry of National Defense (KAM) (3) and one influencer closely related to Lithuanian military.

During an interview. All respondents answered all the questions during the interviews. Initially, the interviews lasted about 20–30 minutes, but as more opinions were gathered and additional questions emerged, the later interviews began to take 40–50 minutes to complete. The respondents in the study were aged between 24 and 60 years, with a total of 27 participants: 6 women and 21 men. The interviews were conducted in Lithuanian. Standardized questions were asked of all participants, with certain additions or clarifications provided if questions were unclear or required more detailed answers. With prior agreement and notification to the respondents, the interview material is used without disclosing participants' names or surnames in accordance with the principles of research ethics. This approach ensures confidentiality and upholds research ethics, particularly as the collected data may be sensitive. Each respondent was assigned a number (Respondent 1, 2, 3, etc.) in sequential order, which is referenced when quoting their answers in the analysis section of the study. It is important to emphasize that respondents were encouraged to answer questions freely, without any pressure to produce specific desired results. One of the primary objectives was to understand the main reasons why respondents support or oppose the proposed defense tax reform and how trust in the government influences their stance.

Before the interviews began, each person was introduced to the main topic of the study: “the association between people's trust in security-related institutions (the Ministry of National Defense, the Ministry of the Interior, the Parliament, the Presidency, the Lithuanian Armed Forces) and their willingness to financially contribute more towards the new defense tax”. Further information was given. Lithuania's defense budget from Lithuania's Gross Domestic Product in mid-2023 was 2.77%, in 2024 June it reached 3%, on October it reached 3.2% GDP. In 2025 it is planned to be 3%⁹⁹ (money sum is the same as in 2024), additionally there is a civil society initiative named “4 percent”¹⁰⁰ that wants to raise GDP meant for defense to 4% and as of April 2024, the initiative collected approximately 51,600 signatures from citizens endorsing this goal¹⁰¹. It is important to note that the

⁹⁹ Ministry of National Defence of Lithuania, "Gynybos biudžetas", Kam.lt, accessed September 18, 2024, <https://kam.lt/faktai-ir-skaiciai/gynybos-biudzetas/>

¹⁰⁰ VšĮ „4 procentai“, *4procentai.lt*, accessed September 18, 2024, <https://4procentai.lt/>

¹⁰¹ Žygimantas Šilobrita, “Iniciatyva „4 procentai“ surinko daugiau nei 50 tūkst. parašų: kalbės su politikais dėl bendro sutarimo”, *Lrytas*, accessed September 18, 2024, <https://www.lrytas.lt/verslas/rinkos-pulsas/2024/04/29/news/iniciatyva-4-procentai-surinko-daugiau-nei-50-tukst-parasu-kalbesis-su-politikais-del-bendro-sutarimo-31625054>

2024 defense budget was initially approved at 2.75% of GDP¹⁰². However, due to the evolving security situation and additional allocations, it increased to 3% of GDP. Furthermore before the war in Ukraine, in 2021 Lithuania allocated 1.1 billion for its defense. 2023 to 2 billion, in 2024 2.4 billion. In a 4-year span Lithuania more than doubled its defense budget.

Participants were introduced to “Defense Fund's”¹⁰³ proposals”, which would guarantee 3% of GDP increase for the period 2025–2030. The package consists of four parts:

- Solidarity contribution which will generate 60 million by 2026
- Increasing the corporate income tax rate for businesses from 15% to 16% and increasing the preferential corporate income tax rate for small businesses from 5% to 6 % which will generate more than 163 million euros in 2026.
- Excise tax solutions: for alcohol, tobacco which 157 million in 2026.
- Security deposit concept 10 percent. Although this idea is still being developed, 10% of all insurance contracts—aside from individual liability and life insurance—would go toward increasing the national defense budget. In 2026, this would bring in 100 million.

In total, this fund will generate more than 421 million euros in 2026. The additional funding will mainly go towards the deployment of German tank brigade, planned new Lithuanian division, as well as to expand the conscription list.

Additionally, Bank of Lithuania¹⁰⁴ recommended further mentioned actions.

- Collect more revenue by increasing existing tax rates (VAT, personal income tax, corporate income tax).
- Maintain current tax rates but collect additional revenue by eliminating existing exemptions and/or reducing opportunities for tax evasion, especially in the construction sector.
- Introduce additional taxes.
- Additionally Borrow.
- Redistribute currently collected budget funds by allocating more toward defense.

¹⁰² Ministry of National Defence of Lithuania, "Lietuvos gynybos biudžetas – kariuomenės kovinės galios stiprinimui ir modernizacijai", Kam.lt, accessed September 18, 2024, <https://kam.lt/lietuvos-gynybos-biudzetas-kariuomenes-kovines-galios-stiprinimui-ir-modernizacijai/>

¹⁰³ Ministry of Finance of the Republic of Lithuania, "Defense Fund", Lrv.lt, accessed June 3, 2024, <https://finmin.lrv.lt/lt/naujienos/vyriausybeje-pritarta-gynybos-fondo-pasiulymams/>

¹⁰⁴ Bank of Lithuania, "Dėl galimų sprendimų papildomos gynybos išlaidoms finansuoti", LB.lt, accessed October 18, 2024, https://www.lb.lt/uploads/documents/files/2024-04%20LB%20galimi%20sprendimai%20finansuoti%20papildomas%20islaidas%20gynybai_final_po%20red.pdf

Another important statistic shown to the participants was made by public opinion research company "Baltijos tyrimai", **table No. 1** (p. 25). This company conducted a representative survey of Lithuanian residents on behalf of LRT on January 19–29, 2024. During the survey, 1,021 Lithuanian residents (18 years of age and older) were surveyed. Residents were asked about the proposal to introduce a new defense tax from 2025 and their thoughts on who should finance it¹⁰⁵.

The possible options were:

- "I do not support the new defense tax"
- "I support it if both residents and businesses paid this defense tax"
- "I support it if all residents of Lithuania paid this defense tax"
- "I support it if only businesses paid this defense tax"
- "don't know, did not answer".

This survey reveals that only 20% of respondents genuinely support the introduction of a new defense tax, provided that both residents and businesses share the burden equally. The other responses reflect a desire to shift the tax burden onto others rather than support the tax outright: 4% would support the tax only if all residents paid it, essentially suggesting that individuals bear the responsibility. 16% would support the tax only if businesses were solely responsible for paying it. These answers indicate a reluctance to accept personal responsibility for the tax and a preference to pass the financial obligation onto others. Combined with the 54% outright rejecting the idea of the tax and 6% being undecided, it's clear that widespread public support for this defense tax is lacking. Yet, the publishers of the article, where this table appears, titled it: "We want security, but we don't want to pay? 40 percent of the population would support a defense tax"¹⁰⁶. This title manipulates the data by summing all the responses that suggest someone should pay the tax, whether individuals, businesses, or both, to inflate perceived support. However, in reality, only 20% genuinely agree to share the tax burden equally. The rest either reject it or seek to pass the responsibility onto others.

¹⁰⁵ Patricija Kirilova, "Norime saugumo, bet nenorime mokėti? Gynybos mokesčiui pritartų 40 proc. gyventojų", Lrt.lt, accessed September 18, 2024, <https://www.lrt.lt/naujienos/verslas/4/2196046/norime-saugumo-bet-nenorime-moketi-gynybos-mokesciui-pritartu-40-proc-gyventoju>

¹⁰⁶ *Ibid*

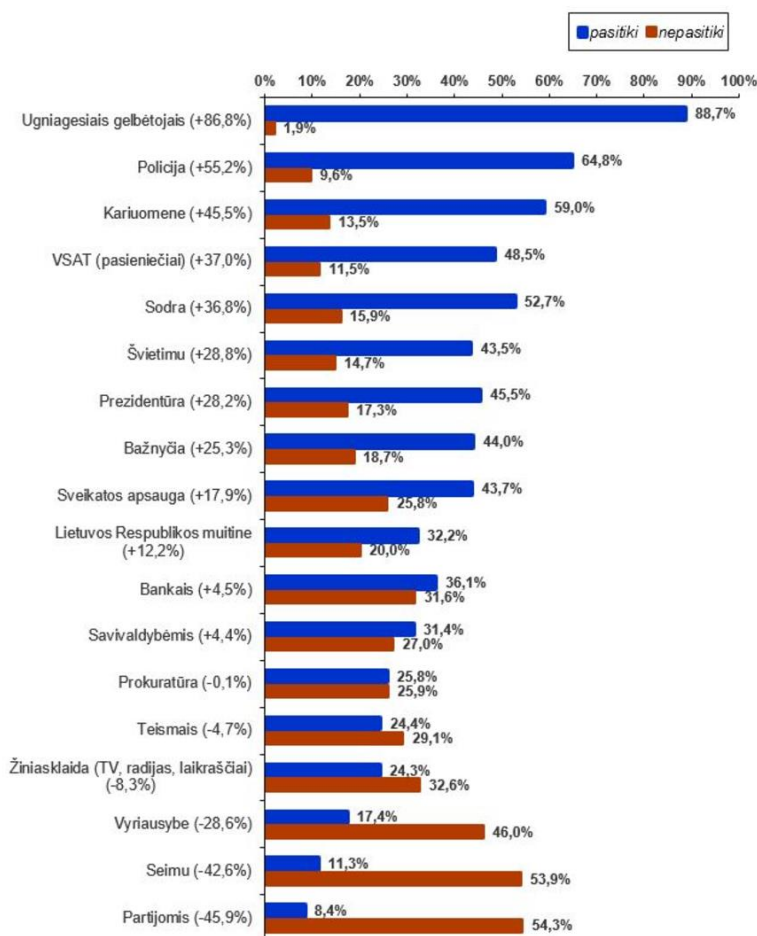
Table No. 1 Lithuania is considering the possibility of introducing a new defense tax from 2025. Which of the options presented would you support?

Created by “Baltijos tyrimai“, published by LRT.lt

Another important survey was shown to the participants, **table No. 2**. The survey was conducted by the Public Opinion and Market Research Center "Vilmorus" between September 13 and 21, 2024, it gathered responses from 1,000 Lithuanian residents aged 18 and older. Participants were asked one main question "Do you trust or distrust in these Lithuanian institutions?" The results provide insight into public trust levels across various institutions, with percentages indicating the proportion of respondents who trust ("pasitiki"), blue color, versus distrust ("nepasitiki"), red color, each institution. The findings reveal varying degrees of trust, with some institutions like firefighters, police, and the military enjoying high levels of public confidence, while others mainly government-related institutions (government itself, parliament, political parties) have significant distrust, with net trust falling into negative territory. The Parliament and political parties are particularly distrusted, with more than half of respondents expressing a lack of trust. Overall, this survey reflects the current public sentiment toward key Lithuanian institutions.

Table No. 2 *Do you trust or distrust in these Lithuanian institutions?*

Created by “Vilmorus”

The survey results reveal a clear pattern among individuals between the low public trust in Lithuania's key government institutions and the lack of support for the proposed defense tax. Institutions such as the Parliament (Seimas), political parties, and the government, the very entities responsible for implementing and managing public policy, face significant distrust. This widespread skepticism toward the government may explain why the majority of respondents, 54% oppose the introduction of a new defense tax. Additionally, the 20% who conditionally support the tax tend to shift the burden onto others, such as businesses or specific groups, further reflecting a reluctance to entrust the government with additional resources. The low confidence in these institutions likely undermines public willingness to contribute financially, as citizens may doubt the transparency, fairness, or effectiveness of how the funds will be managed. This highlights the role of institutional trust in shaping public support for fiscal policies.

3.2. List of analyzed institutions responsible for security.

Legislative Authorities Responsible for National Security:

- President of the Republic of Lithuania (as the Commander-in-Chief and with legislative powers in security matters).
- Seimas of the Republic of Lithuania (responsible for passing laws, approving budgets, and overseeing national security policies).

Executive Bodies Responsible for National Security:

- Ministry of National Defense of the Republic of Lithuania (KAM) (responsible for defense policy and military coordination).
- Armed Forces of the Republic of Lithuania (operational military forces under the Ministry of National Defense).
- Ministry of Internal Affairs of the Republic of Lithuania (VRM) (responsible for internal security, including law enforcement and emergency management).
- State Border Guard Service (under the Ministry of Internal Affairs, responsible for border security and surveillance).

3.3. Respondents answered the following questions:

1. How would you assess the security situation in Lithuania from geopolitical and Lithuanian military perspective?
(*LT. Kaip vertinate LT saugumo situaciją geopolitiškai ir iš Lietuvos kariuomenės pusės?*)
2. How do you evaluate the decisions made by previous governments to strengthen Lithuania's security?
(Few examples what was done: contract with Rheinmetall, HIMARS artillery system, increase in military conscripts, purchase of tanks))
(*LT. Kaip vertinate buvusios valdžios sprendimus stiprinant Lietuvos saugumą?*) Ar per daug ar per mažai ? (keli pavyzdžiai kas buvo padaryta: kontraktas su Rheinmetall, HIMARS artilerijos sistema, šauktinių didinimas, tankų pirkimas))
3. How do you envision Lithuania's security situation in five years?
(*LT. Kaip įsivaizduojate Lietuvos saugumo situaciją po penkerių metų?*)
4. What is your opinion regarding the new defense tax? (interviewer thoughts on what percentage would be enough)

(LT. Ką jus pats manote apie prisidėjimo prie krašto gynybos mokesčio ? (Asmeninis ryšys, ką pašnekovas galvoja, kokio procento reiktu?))

5. **What factors or actions would increase your willingness to pay higher taxes** to support state security measures?
- **What factors right now** do you believe **have the greatest influence on citizens' willingness** to contribute more financially to state security?
 - **What actions Seimas, the Presidency, or the overall Government could take** and would personally encourage you to support increased state security funding through taxes?
 - **Are there any other instances when government or institutional actions may improve** your readiness to contribute financially to state security activities via taxes?

(LT. Kokie veiksniai ar veiksmai padidintų jūsų norą mokėti didesnius mokesčius susietus su valstybės saugumu ir jų priemonių rėmimu?)

- *Kokie veiksniai dabar, jūsų manymu, labiausiai įtakoja piliečių norą finansiškai prisidėti prie valstybės saugumo?*
 - *Veiksmai, kurių galėtų imtis Seimas, Prezidentūra ar Vyriausybė, kurie Jus asmeniškai paskatintų paremti didinamą valstybės saugumo finansavimą per mokesčius?*
 - *Ar yra kitų atvejų, kuomet valdžia ar institucijų veiksmai gali pagerinti Jūsų pasirengimą finansiškai prisidėti prie valstybės saugumo veiklos per mokesčius?)*
6. In your opinion, **to what extent is the public's willingness** and readiness to **pay more taxes** for the security budget **related to their trust in the main government** institutions responsible for national security? (For example, they do not trust the government, which is why they don't want to contribute to taxes?)

(LT. Jūsų asmenine nuomone, kiek stipriai visuomenės noras ir pasiryžimas mokėti daugiau mokesčių saugumo biudžetui susijęs su jos pasitikėjimu pagrindinėmis už valstybės saugumą atsakingomis valdžios institucijomis? (Pavyzdys, galbūt nepasitiki valdžia, dėl to nenori prisidėti prie mokesčiu?))

7. In your opinion, **what could increase public trust** and **what could key government institutions do to increase public trust** and encourage people to contribute more financially to state security measures through tax initiatives?

Please **name specific institutions** and any actions they could take that would build trust and motivate public support for increased security funding through taxes.

(LT. Jūsų nuomone, kas gali padidinti visuomenės pasitikėjimą ir kaip pagrindinės valdžios institucijos galėtų didinti visuomenės pasitikėjimą ir paskatinti žmones labiau finansiškai prisidėti prie valstybės saugumo priemonių mokestinėmis iniciatyvomis?)

Nurodant konkrečias institucijas, kokių veiksmų, jos galėtų imtis, norint padidinti pasitikėjimą vyriausybėje bei motyvuojant visuomenę, norint paremti didesnę saugumo finansavimą)

- 8. Which institution, in your view, has the greatest influence on Lithuanians' trust in state governance?**

(LT. Kokia institucija, Jūsų nuomone, daro didžiausią įtaką Lietuvos gyventojų pasitikėjimui valstybės valdžia? (Sulygint institucija kuria nepasitiki su kuria pasitiki))

- 9. What form of public tax for increasing the military budget would be both fair and effective?**

(LT. Koks valstybės karinio biudžeto didinimo mokestis, surenkamas iš plačiosios visuomenės, būtų ir teisingiausias, ir efektyvus?)

- 10. In your view what type of communication regarding the state's preparedness for war, military conflict, or assurance of public security would encourage people to willingly contribute to security measures financially through tax initiatives?**

(LT. Kaip jūs manote, kokia komunikacija apie valstybės pasirengimą karo ar karinio konflikto atvejams bei visuomenės saugumą užtikrinimą būtų reikalinga, kad visuomenė būtų pasiryžusi savo noru prisidėti prie saugumo priemonių didinimo savo lėšomis per mokestines priemones?)

- 11. In your opinion, how important is people's trust in the government and people's approval of the desire to increase GDP for the defense budget? (Example, some people trust but doesn't want to contribute, some people doesn't trust but still wants to contribute)**

(LT. Jūsų manymu ant kiek yra svarbus žmonių pasitikėjimas vyriausybėje ir žmonių pritarimas norui pakelti gynybai skirtą BVP? (Pavyzdys, kai kurie žmonės pasitiki, bet nenori mokėti, kai kurie žmonės nepasitiki, bet vis tiek nori prisidėti))

- 12. How do you anticipate public trust in the highest government institutions and Lithuanian military will evolve over the next five years, considering the current political climate and recent political decisions?**

(LT. Jūsų nuomone, esant dabartinei politinei situacijai ir priimamiems politiniams sprendimams, kaip visuomenės pasitikėjimas aukščiausiomis valdžios institucijomis ir Lietuvos kariuomene keisis per ateinančius penkerius metus?)

4. Analysis

Interviews were performed in Lithuanian language, after the interview everything was transcribed in the **appendix nr. 2.** and divided into three sections selected for the study:

- Perceptions of Security and Tax Opinions;
- Factors Influencing Willingness and Trust;
- Communication and Public Engagement.

Each section of the study is analyzed separately:

- 1,2,3,4,9 questions focus on the overall security environment and people's direct opinions about the defense tax, which makes them cohesive in assessing general attitudes;
- 5,6,7,8,12 These questions helps to understand main factors shaping financial willingness and the role of trust in institutions;
- Questions 10 and 11 explore the role of communication supporting civic responsibility and patriotism. The insights from 10 shows how better communication can change people's views on specific topics, and it can increase people's civic responsibility, changing their perspectives, as reflected in question 11, where some respondents reconsidered the importance of trust in favor of civic responsibility.

The analysis attempts to demonstrate the overall mood of the security situation in Lithuania, the importance of trust in security-related matters, and other factors that might be even more important than trust.

Limitations of the study.

The completeness of the research results is limited by insufficient time resources, which allowed to interview only certain groups of subjects with 27 people to be included in the study, as well as not allowing to interview a wider demographic population. Interviews were conducted with participants from the end of October to November of 2024. Since interviewed people one way or another were related to national security, not everyone wanted to be interviewed. Some people also refused to be recorded, and there were also cases when people who agreed to give interviews eventually decided to ignore the requests, which mostly happened from state institutions such as the Ministry of National Defense or the Ministry of Internal Affairs. Furthermore, it was hard to interview active military personnel because of their time intensive schedules or by being deployed in training exercises. Therefore, in order to collect the appropriate amount of information, it was necessary to

coordinate and interview several people per day. It also happened that some of the respondents interviewed did not want or did not have the right to disclose all the details, so barrier was felt during the interview, because of it was necessary to apply interview questions based on them or not use the accumulated interview material at all. The respondents of the study were allowed to choose to answer the questions live or remotely using the “teams” program. Most respondents, upon learning that the interviews would be recorded, wanted to conduct the interviews live.

4.1. Perceptions of Security and Tax Opinions.

Questions 1, 2, 3, 4 and 9 focuses on understanding participants’ perceptions of Lithuania's safety and security scenarios and their views on the proposed defense tax. Question 1 is meant to assess how participants’ view the existing security situation in Lithuania. This question is meant to figure out participants’ views on Lithuania's geopolitical situation, asking whether they perceive any threats from neighboring countries, as well as their assessment of Lithuania’s military force readiness and preparedness. Question 2 helps to evaluate participants opinions on the effectiveness of past government decisions aimed at strengthening security, positive and more controversial examples were reminded for the participants, this question gives insight into whether any decisions have influenced trust in the government's ability to help guarantee safety. Question 3 gives a better understanding of participants expectations for Lithuania's security over the next five years, which reflects their optimism or pessimism towards future stability, furthermore it helped to understand the overall mood. These insights directly tie into the next question, which addresses the controversial topic of the new defense tax. Question 4 helps to reveal participants’ thoughts on the tax and provides insight into whether they believe the tax should be further increased, left unchanged, or even lowered. By this stage of the interview, respondents have reflected on Lithuania's security situation, past government decisions, and future expectations, allowing for them and for myself to form a well-rounded perspective on this matter. This question ties everything together, offering a clear picture of their view towards increased tax and its role in enhancing national security. Question 9 refers back to **Table No. 1** (p. 25) and asks participants’ thoughts on who should pay for the new tax and how, in their opinion, it should be implemented to ensure their agreement with the tax and guarantee the lowest number of dissatisfied people. Answers gained from these questions portray participants’ sense of security in the state and the need (or not) for the security tax increase, leading to the next set of questions.

4.1.1. View on Geopolitical and Lithuanian military situation.

Based on the perspectives of 27 participants, the majority of respondents are concerned with geopolitical tensions, enveloping situation in Ukraine and what might come next. As shown in **Graph No. 1** (p. 34), 15 interviewees describe the security situation as tense and fearful and 10 assess it as relatively calm. Regarding the state of the Lithuanian Armed Forces, 18 interviewees expressed an optimistic opinion while 8 are doubtful and feel that it needs much more to improve.

One of the main concerns is that Lithuania's **geographical location and geopolitical factors** create ongoing tension and uncertainty about future security. It is because Lithuania has borders with hostile states on two sides. Almost 700 (677) km with Belarus, 250 (255) km with Russia and the Kaliningrad region. According to one interviewee, *"We are standing on the brink of risk. It is hardly possible to fully prepare for such a situation as war. But this does not mean that it is not worth allocating funds and putting as much effort as possible"*¹⁰⁷. Many participants shared the opinion that while Russia is stuck battling Ukraine, and Lithuania is part of NATO, unexpected military conflict in Lithuania, although it seems unlikely, could arise at any time, *"it is not worth resting on our laurels"*¹⁰⁸, consistent investment in defense capabilities and preparedness is necessary. Many identify NATO membership as a key security assurance, providing a certain sense of stability. While the war in Ukraine is ongoing, the situation in Lithuania, although tense, can be considered more favorable due to Russia's focus being diverted elsewhere¹⁰⁹. However, concerns about Russia's ability to quickly recover and resume its aggressive policy remain. The ineffectiveness of sanctions and Russia's rapid rearmament are worrying and reduce confidence in the forecasts of how much time Lithuania has to prepare, *"all the predictions for how much time we have to prepare are getting worse, experts said 10, 7, 6, 5 years, now even less"*^{110,111}. These assessments reflect a more widely expressed fear that geopolitical tensions could become a long-term state reminiscent of *"a kind of second Cold War"*¹¹².

Another part of the participants emphasizes Lithuania's vulnerability as a "buffer zone" between the West and Russia, *"We are not the Middle East or Africa, but we are a buffer between the Russian world and the West"*, further expressing that NATO membership *"has so far helped us protect ourselves from what happened in Georgia or Ukraine"*¹¹³. However, skeptics note that the alliance's

¹⁰⁷ Respondent 1

¹⁰⁸ Respondent 7

¹⁰⁹ Respondent 11

¹¹⁰ Andrew A. Michta, Joslyn Brodfuehrer, "NATO-Russia dynamics: Prospects for reconstitution of Russian military power", *Atlantic council*, (2024), 1-27.

¹¹¹ Respondent 13

¹¹² Respondent 26

¹¹³ Respondent 24

power is not absolute: “NATO can refuse to send much needed help”¹¹⁴. As stated in NATO article 5 “if such an armed attack occurs, each of them, <...> will assist the Party or Parties so attacked by taking forthwith, <...> such action as it deems necessary”¹¹⁵. These doubts reveal deeper fears about Lithuania’s geopolitical dependence on the decisions and commitments of international partners, and for some it means that Lithuania should be prepared to be able to defend itself alone.

Some participants assess the situation not only strategically, but also personally. One of them notes that due to geopolitical tensions, “I would not feel safe buying a house or starting a business in Lithuania”¹¹⁶. Another participant stated regarding unclear incidents with communication cables in the Baltic Sea¹¹⁷ and Trump’s election, “Such actions signal a bad situation, and it is frightening”¹¹⁸. These comments indicate that geopolitical tensions permeate not only state security strategies, but also individual life decisions and psychological stability.

However, **opinions about the Lithuanian military** are often more positive. Many participants assess Lithuania’s progress in strengthening its defense capabilities, “We are in a very good situation compared to the post-Soviet space”¹¹⁹. However, even optimists warn about the threat of a first strike attack, “If there is a first strike, it will still be painful”¹²⁰, further expressing that strengthening the military is an ongoing process that requires not only funds, but also political and public support.

The security situation in Lithuania, according to the participants is balances between optimism and anxiety. Geopolitical uncertainty raises constant concerns, as one of the participants said “It will take time for Russia to recover, they shouldn't be attacking anyone in the near future, but they will always have the stupidity to do so. As long as there is a neighbor who will always have the stupidity to attack, the situation will be threatening”¹²¹. NATO membership provides security guarantees, but the participants agree that it is necessary to actively strengthen the country’s defense capabilities and civil preparedness. The conclusion is clear: while the geopolitical situation forces Lithuania to remain vigilant, the strengthening of the Lithuanian military and NATO support provide grounds for cautious optimism.

¹¹⁴ Respondent 23

¹¹⁵ North Atlantic Treaty Organization, “Collective defence and Article 5”, nato.int, accessed December 12, 2024, https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_110496.htm?utm_source

¹¹⁶ Respondent 14

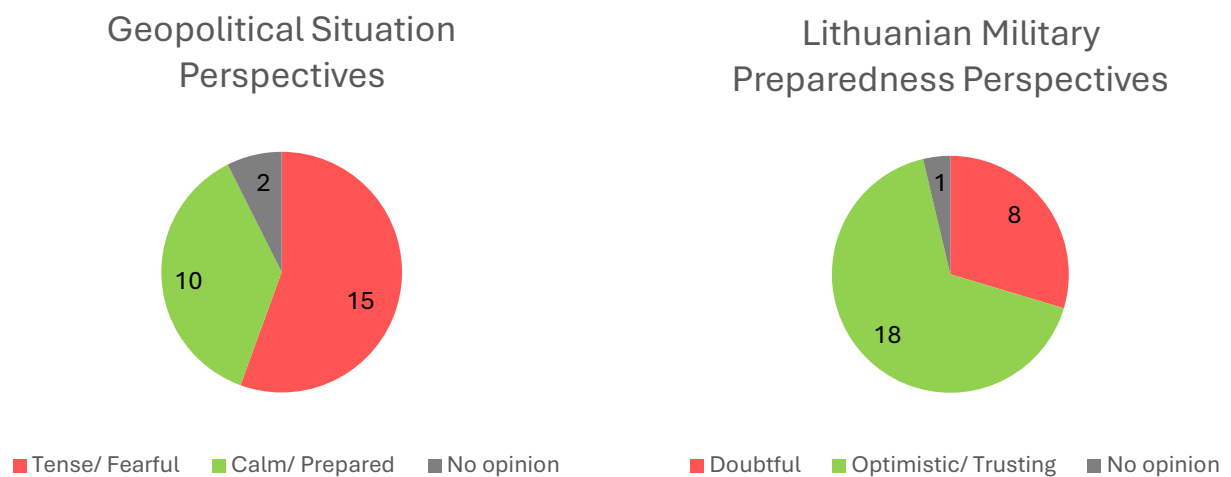
¹¹⁷ Ivana Kottasová, Billy Stockwell, Paul P. Murphy, “Two undersea cables in Baltic Sea disrupted, sparking warnings of possible ‘hybrid warfare’”, CNN, accessed December 12, 2024, <https://edition.cnn.com/2024/11/18/europe/undersea-cable-disrupted-germany-finland-intl/index.html>

¹¹⁸ Respondent 19

¹¹⁹ Respondent 24

¹²⁰ Respondent 21

¹²¹ Respondent 15

Graph No. 1 *Geopolitical and Lithuanian military situation perspectives*

4.1.2. Decisions made by previous government

Analyzing participants views on the decisions made by previous government (2020-2024) to strengthen Lithuania’s security, a clear majority of positive assessments may be seen, yet constructive criticism and areas of concern are also present. The participants emphasized recent developments, but also noted insufficient funding, organizational issues such as lack of transparency in how the budget is used and that decisions and purchases take too long.

Most participants agreed that **significant steps have been taken in Lithuania’s security** in recent years. As one participant noted, *“More has been accomplished in the past year than in the twenty years before that, but I don't think that one purchase will solve all our problems”*¹²² it must be a combination of everything. The purchase of the HIMARS artillery system, the contract with Rheinmetall, and other military manufacturers, the increasing number of conscripts and the acquisition of heavy equipment significantly increased the capabilities of the military *“If you want peace, prepare for war. It is necessary to maintain and strengthen Lithuania’s security”*¹²³. The contribution of NATO and its allies was also emphasized, *“The deployment of the German brigade provides a guarantee from the allies, and the increased rotation exercises show that we are ready”*¹²⁴. In addition, the importance of Poland’s role in Lithuania’s security was also emphasized, *“Poland is*

¹²² Respondent 24

¹²³ Respondent 10

¹²⁴ Respondent 17

building a part of the shield¹²⁵, with their efforts the whole of Europe will be well protected, and we are in this system”¹²⁶. When mentioning Rheinmetall and other military based production few participants also mentioned inclusion of Lithuanian made military production. Lithuanian shouldn't be only allowing foreign investors produce equipment but also promote domestic companies, “it is necessary to promote the local defense industry, to allow Lithuanian manufacturers to produce weapons”¹²⁷. But there were also sceptics. One participant mentioned, “The more troops and military infrastructure there are at the EU-Russia border, the greater the losses will be. The border should be a neutral zone. The Strategic depth¹²⁸ should be much further. Because of this I only see money thrown away”¹²⁹, furthermore, concerns were expressed about the need of first hour contact equipment such as bunkers, mines, hidden warehouses to store equipment and to protect people, and not more legitimate military targets.

Despite current developments, most participants also pointed out **areas of weakness and potential problems**. One of the most important aspects was the lack of air defense and drones, it was mentioned by 13 participants. One participant even mentioned that “*Even the soldiers themselves are making drones for themselves, because the lack of funding is obvious*”¹³⁰. One of the main reasons is that Lithuania is “*Refusing drones made in China or containing **components** made from this country*”¹³¹, ultimately facing excessively high prices. Furthermore, the pace and transparency of decision-making were also criticized, some respondents said that “*There should not be such a situation when we buy expensive equipment, which is important, but we do not have open spots or do not have conditions for all volunteers to serve or train. Everyone in the military understands that the very essence of war is still the infantry. A soldier stands at the front, the territory is occupied by people, and people has to lift their boots there*”¹³². Current situation reflects large problems with the organization of logistics and infrastructure. Another aspect criticized was the expansion of the conscription system. Although it is seen as a positive change, some respondents doubted the readiness

¹²⁵ Military, “Poland began construction of Eastern Shield on borders with Russia and Belarus”, mil.in.ua, accessed December 12, 2024, <https://mil.in.ua/en/news/poland-began-construction-of-eastern-shield-on-borders-with-russia-and-belarus/>

¹²⁶ Respondent 18

¹²⁷ Respondent 19

¹²⁸ “Strategic depth is a term in military literature that broadly refers to the distances between the front lines or battle sectors and the combatants' industrial core areas, capital cities, heartlands, and other key centers of population or military production” https://en.wikipedia.org/wiki/Strategic_depth

¹²⁹ Respondent 3

¹³⁰ Respondent 9

¹³¹ Lietuvos kariuomenė, “Bepiločių orlaivių integracija Lietuvos kariuomenėje – pirkimai, inovacijos ir operatorių rengimas”, Lrytas.lt, accessed December 14, 2024, <https://www.lrytas.lt/lietuvosdiena/aktualijos/2024/08/28/news/bepilociu-orlaiviu-integracija-lietuvos-kariuomeneje-pirkimai-inovacijos-ir-operatoriu-rengimas-33908769>

¹³² Respondent 14

of society for this change,: *“It's good that more people will be called after school graduation, although many women may still speak with restraint, but at least they are starting to say something. I would like more discussions about this, on the other hand, maybe society is not really ready for women to be called up for compulsory service”*¹³³. In addition, it was noted that there is a lack of a common strategic vision for how to optimally use the acquired equipment: *“It may be logical to buy tanks, but in small numbers. Most of the problems could be solved by a stronger partnership with Poland”*¹³⁴.

Some respondents emphasized that Lithuania’s security must be based not only on strengthening the military, but also on mobilizing civil society. They emphasized that universal security requires not only technical readiness, but also active public participation. *“The defense of the state is not limited to the military alone – the entire nation must defend it”*¹³⁵, *“Talking to people, building communities, strengthening a safe neighborhood – this is also part of defense”*¹³⁶. Furthermore, it was emphasized that citizen education and their active involvement can significantly increase resilience to potential threats. In order to achieve long-term security, it is necessary to train and educate the public: *“We need to train people, because if we don’t do it, our enemies will work with them”*¹³⁷.

Categorization of the most repeated answers	
Positive	
20	Overall improvement in all sectors
10	Increased manpower
8	Improvement of military industry
6	Air defense and heavy equipment
4	German brigade
Negative	
13	Poor air defense and lack of drones
11	Missing basic equipment
10	Poor transparency
8	Decisions and purchases take too long
7	Need to catch up a lot, missing everything
5	Lack of manpower
2	Lacking military industry
1	Lacking heavy equipment

Table No. 3 Categorization of the most repeated answers regarding military preparedness.

¹³³ Respondent 26

¹³⁴ Respondent 27

¹³⁵ Respondent 13

¹³⁶ Respondent 21

¹³⁷ Ibid

The findings shown in (Table No. 3) are taken from all 27 interviews, and it highlights how many times both positive and negative aspects about Lithuania's security strengthening efforts were mentioned (note that some participants highlighted a few aspects). **On the positive side**, overall improvement in all sectors was mentioned most frequently (20 mentions) implying that the previous government put a lot of effort into strengthening Lithuania's overall military security, reflecting a widespread recognition of progress across various areas. Praise for expanded manpower was mentioned 10 times, including favorable comments of military conscription, personnel initiatives, and the formation of a new Lithuanian division. Improvement of the military industry (8 mentions), highlighting "Rheinmetall" German arms manufacturers company and the importance of developing domestic defense capabilities. Other notable achievements include enhancements in air defense and heavy equipment (6 mentions) it includes HIMARS High Mobility Artillery Rocket System, NASAMS medium-range air defense system, PIORUN man-portable air-defense system, new expanded drone capabilities, and the positive reception of the German brigade's presence (4 mentions), which reinforces NATO's commitment to Lithuania's defense.

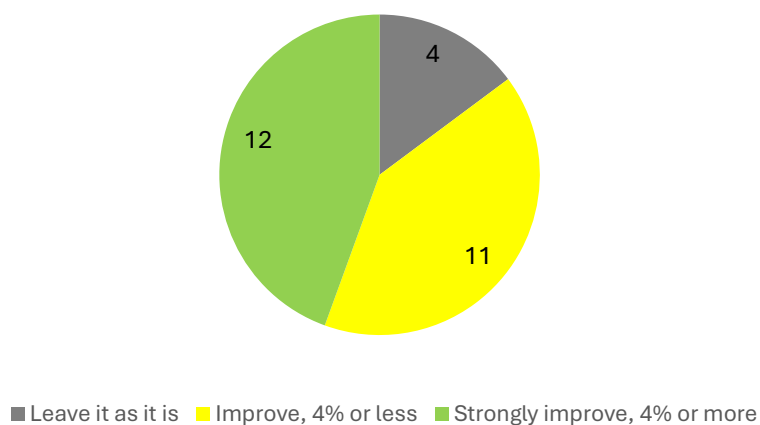
On the negative side, the most significant concern is poor air defense and lack of drones (13 mentions), highlighting not only Lithuania's but entire NATO's shortcomings. Issues with and missing basic equipment (11 mentions) such as individual equipment and the further need to improve conditions for conscripts and other personnel. Poor transparency (mentioned 10 times) and the concern that not every euro is being allocated as intended, both problems reflect broader inefficiencies and shortfalls in resource allocation. Decisions and purchases take too long (8 mentions), particularly before and after the mid-term change of the Minister of Defense¹³⁸. Furthermore, participants emphasized that enacted decisions and promises of new equipment takes too much time till they are being implemented. Other concerns include the notion that Lithuania has lagged behind for too long and now it needs to catch up in many areas (7 mentions), requiring simultaneous improvement across all sectors. Lack of manpower (5 mentions), need for expanded military industry (2 mentions) and heavy equipment (1 mention) to be able to defend itself from ground operations. The interviews highlight insights from military personnel, indicating potential areas for development.

¹³⁸ Augustė Lybertytė, Ignas Dobrovolskas, "Seime prisiekė naujasis krašto apsaugos ministras", LRT.lt, accessed December 17, 2024, <https://www.lrt.lt/naujienos/lietuvoje/2/2234056/seime-prisieke-naujasis-krasto-apsaugos-ministras>

4.1.3. Percentage from GDP

Regarding the new security tax and the appropriate level of funding, Graph No. 2, four participants said that the current level of funding should remain unchanged. Eleven participants supported an increase to 4% of GDP or less, while twelve said that it should be aimed at more than 4%, emphasizing the importance of a stronger national security. Out of those twelve one participants compared Lithuania to Israel, stating, *"I think our defense funding is definitely not too high and rather too low. Looking at the situation, we should be like the Baltic Israel. Israel as a state is a good indicator of what it takes for a small country to deter many or large enemies around it"*¹³⁹. Another participants emphasized leadership among NATO countries, *"We should allocate so much that we would be in first place on the NATO list in terms of percentage"*¹⁴⁰. On the other hand, concerns were expressed about economic sustainability and public reaction, warning that excessive tax increase could alienate the public, *"If we alienate the public by increasing taxes, it could have a negative impact on the state and pose a greater threat to security than if we did not raise taxes"*¹⁴¹. Others suggested a pragmatic approach, *"Look for smaller pieces, and create as little public discontent as possible, diversify taxes. We should Raise VAT because it is sustainable, we need to raise money. People will not like it, but you have to choose between collecting crumbs and what is sustainable. It is a question of political will"*¹⁴².

Public Opinions on Military Budget Allocation

Graph No. 2 Public Opinions on Military Budget Allocation

¹³⁹ Respondent 4

¹⁴⁰ Respondent 14

¹⁴¹ Respondent 10

¹⁴² Respondent 13

4.1.4. Tax System for National Security

Further analyzing a representative survey published by LRT (Table No. 1, p. 25) participants were asked for their opinions on **how the taxes should be distributed**, discussing fairness and efficiency in tax distribution. Answers are shown in Graph No. 3. Four participants stated that the current budget would be sufficient if it were properly managed, *"The current budget would be sufficient if the money were used where it is needed"*¹⁴³. Three participants supported the idea that businesses should be taxed more, while another three argued for increased taxes of residents. However, the majority, seventeen participants, supported the idea for shared responsibility, in which both businesses and residents would contribute. Yet, many participants expressed concern that the tax will be affecting them twice, *"If we tax only businesses, it will still hit everyone's pockets because all prices will go up"*¹⁴⁴, *"by taxing businesses, in the end, it's not the entrepreneurs who pay, but the residents"*¹⁴⁵.

The main arguments of those who support the idea of giving businesses more leeway were: *"People tend to think that businesses should be taxed more, but on the other hand, businesses value a stable tax environment, and frequent tax changes are not good"*¹⁴⁶, *"We should create conditions in Lithuania that make it easier for businesses to establish themselves, with less bureaucracy. This approach would increase tax revenues by easing the burden on existing businesses rather than overloading them. This would attract more players to the market. Collecting less tax from individual entities but more overall"*¹⁴⁷. Participants expressed the idea that by reducing levies on businesses, they will in turn start to grow faster, other new businesses will emerge, and more job opportunities will be created, in the end strengthening overall economy, and enabling greater revenue for the security budget in the future.

Further asking other participants whether only businesses should contribute. This idea was widely rejected. As one respondent stated, *"The military is supposed to protect everyone. Imagine if only businesses were paying; the military would end up protecting only supermarkets, leaving residential areas to fend for themselves. You'd end up with an military meant for oligarchs, funded solely by businesses—it's nonsense"*¹⁴⁸.

¹⁴³ Respondent 3

¹⁴⁴ Respondent 1

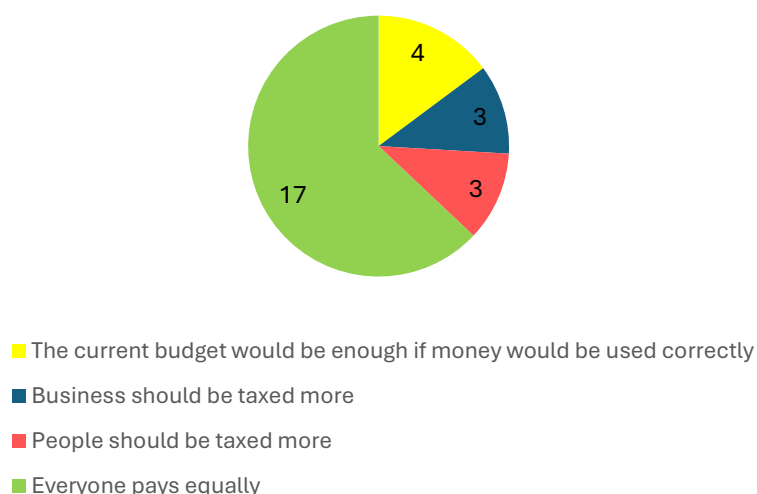
¹⁴⁵ Respondent 5

¹⁴⁶ Respondent 4

¹⁴⁷ Respondent 24

¹⁴⁸ Respondent 21

Opinions on Security Tax Responsibility

Graph No. 3 *Opinions on Security Tax Responsibility*

During later interviews participants were asked if there should be incentives created for those individuals and businesses that contribute more to the funding of the security budget and in the end motivating others to do the same. This question got mixed feelings. About half agreed while half argued that it would be a waste of time. Main argument against additional incentives was that *“If we create incentives, like making bus travel cheaper, we take that money away from other sectors. It becomes a game of taking from one to give to another”*¹⁴⁹, further expressing that people should be inclined to agree to protect their country, out of their civil duty and not because of selfish gains.

Respondents had mixed views on the security situation, with some finding it tense while others considered it to be stable. Geopolitical factors, because of Lithuania’s geographical position, as it has a common boarder with Belarus and Russia is frequently cited as a source of tension and uncertainty. Many respondents note the importance of NATO membership in ensuring national security, providing a sense of stability despite ongoing threats. However, concerns about the NATO alliance’s limitations and Lithuania’s ability to defend itself independently are also noted. Some participants emphasize the personal effects of these tensions, explaining how the current geopolitical situation affects their decisions like investing in property or starting a business.

All participants agreed that in the last four years Lithuania has considerably improved its military capabilities, particularly noting that in the last half-year more progress has been made than in the previous twenty years. Nonetheless, concerns persist about the gaps in Lithuania’s military

¹⁴⁹ Respondent 21

preparedness, including insufficient air defenses, a lack of drones, and bureaucratic issues regarding the pace and transparency of purchases and decision-making. The question by whom and how much should the funding for Lithuania's security budget be increased. Most respondents support increasing defense spending, while more than half of them would like to see defense funding level exceed 4% of Lithuania's GDP. Comparing Lithuania to Israel, commenting that a small country can and needs to maintain a strong defenses against its aggressive tendencies having neighbors'. However, many are still wary of the potential economic and social consequences of increased taxation, noting that public alienation could undermine national unity.

Many participants agreed that both businesses and residents should share the responsibility for the new defense tax. Although concerns are raised about the potential for businesses to pass tax burdens onto their consumers, and the economic challenges posed by increased tax rates. As mentioned by some participants, the main priority is to create a stable and business-friendly tax environment to stimulate economic growth, which, in turn, could support higher defense revenues.

As interviews were performed some people explored the idea of offering incentives for those who contribute more to the security budget. This idea was later asked by other participants. This proposal received mixed reactions, some participants thought it would be a great way to encourage people to contribute more, while others worried it might take money away from other important areas. But a common point was that supporting national security should come from a sense of duty, rather than selfish motives.

4.2. Factors Influencing Willingness and Trust.

Questions 5, 6, 7, 8, and 12 focuses on understanding participants' thoughts on actions that would increase their willingness to contribute towards security tax increase, the importance of trust in the government, actions that leads to increased trust or distrust and their prognosis on how public trust will change in the future. Question 5 is meant to deter what actions, besides trusts, influences participants and their willingness to contribute more towards the new security tax. This question explores other circumstances that could encourage others to pay more willingly for the increased security tax. It helps uncover reasons such as fairness, transparency, communication, patriotism, civic responsibility, which may operate independently of institutional trust. This question helps to determine what leads to people's willingness or vice versa. Question 6 directly asks to what extent public willingness to pay more taxes for the security budget relates to their trust in the government. This question tackles the main hypothesis, people do not trust the government, which is why they are not willing to contribute to increased security taxes. Questions 7 and 8 aim is to help understand what

specific actions government institutions can take to increase public trust and, in turn, encourage willingness and motivation to support security budget through increased taxes and other means. Participants named specific institutions they trust or distrust, giving arguments. This question highlights which institutions play the biggest role in shaping public opinion and what changes could make them more credible. Furthermore, participants were asked what institutions they trust and distrust the most, further comparing them. For some participants it helped to derive a better answer by highlighting how certain institutions might serve as examples for others to improve public perception. This question provides main arguments why trust is important and how it can correlate to people's willingness to pay more taxes for the security budget. Question 12 ties it all together by asking how trust in the highest government institutions and Lithuania's military might evolve over the next five years, given the current political and geopolitical situation. and ending the interview in a good note. These five questions provide answers for analyzing how trust and other factors might influence public willingness to contribute more towards security-related fiscal policies.

Taxpayers must choose between minimizing taxes to increase individual security for a short term or choosing to pay taxes to benefit the public interest, thus creating a conflict of interest between the taxpayer and the institution. In the face of uncertainty, it can be related to the taxpayer's financial situation, which can pose various dilemmas (whether to stay in the country by paying more taxes, or to devote more finances for personal security, perhaps even to short-term emigration from the country, to take care of oneself, or to choose to trust a politician). As Cahyonowati, Ratmono and Juliarto argue in their work, "*Social norms can become informal institutions in society that can be understood to realize tax compliance*"¹⁵⁰ or, conversely, hindering them. Research questions, based on the social constructivist approach, examine the impact of established social norms regarding trust in politicians and government institutions, whose accountability, competence, transparency and other factors are part of the political agenda, on persons' willingness to contribute more towards the security budget through tax measures.

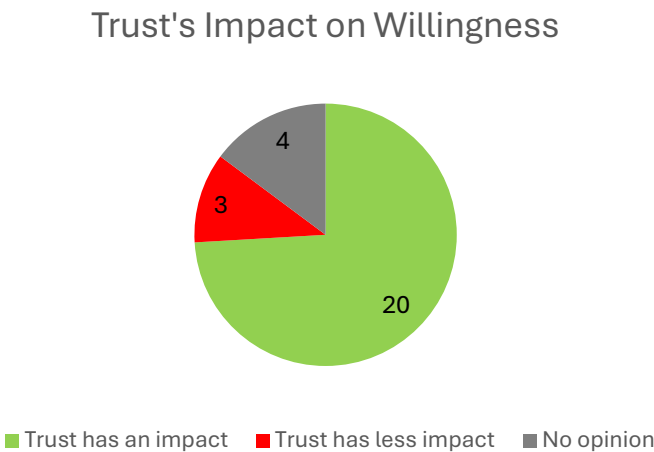
Questions 5-6 aim to find out what factors would increase participants willingness to pay taxes related to state security and whether trust in government institutions in general can be a determining factor in persons tax behavior from a security perspective. Usually, democratic countries rely on voluntary tax compliance, "*the realization that increased tax revenue can improve the living standards of people and help deal with increasing deficit financing has brought to the fore the need*

¹⁵⁰ Nur Cahyonowati, Dwi Ratmono, Agung Juliarto, "The role of social norms and trust in authority in tax compliance dilemmas", *Cogent Business & Management* 10, No. 1,(2023):2, 1-11.

to improve tax compliance”¹⁵¹. Analyzing participants’ answers, a connection is noticeable between persons' willingness to pay higher taxes allocated for security and the perception that paid taxes can improve their quality of life in terms of security, that is, that the state's ability to defend itself will increase.

4.2.2. Public Trust and Willingness

The majority of the participants recognize this connection, **Graph No. 4**. 20 participants agreed that the **population's willingness to pay higher taxes for security is fundamentally related to trust in the government**. The responses reflect a connection between the population's trust in politicians and their willingness to contribute more towards increasing support for security. The gathered research data supports the constructivism theory's main assumption that social knowledge influences political and social behavior. According to Jimenez and Iyer, “as the strength of social norms favorable to tax compliance increases, personal tax compliance rates also increase”¹⁵². This reveals that social norms affect tax payment intentions indirectly through internalization.

Graph No. 4 *Trust's Impact on Willingness to increase national security budget.*

The conducted interviews revealed that peoples' trust in the government has a direct impact on both the perceived fairness of the tax system and decisions regarding greater betterment of the state, or in this case better security of the state. **Appendix nr. 1.** shows that the most mentioned responses by the participants were: lack of transparency and control in how the finances are distributed, ineffective communication of governmental institutions on security issues and the need to bridge the

¹⁵¹ T. Appiah, D. Domeher, and J. A. Agana “Tax Knowledge, Trust in Government, and Voluntary Tax Compliance: Insights From an Emerging Economy“, Sage Open, (2024)
¹⁵² Peggy Jimenez, Govind S. Iyer, “Tax compliance in a social setting: The influence of social norms, trust in government, and perceived fairness on taxpayer compliance”, *Advances in Accounting* 34, (2016):17, 17-26.

gap between society and the military, furthermore lack of civil responsibility and patriotism in people and the need to educate people on these topics, distrust in the actions and professionalism of politicians, furthermore lack of unity as there are too much discourse between political parties, external factors or lacking military capabilities and economic hardships.

Distrust of politicians and their actions. According to the interview responses, the purpose of politicians is to represent the actions of the state, including matters involving the majority. It was stated by participants that people may fundamentally distrust a politician because they do not see the connection between his actions and their personal lives, *"I would like to see clear results, communicated properly and transparently. I don't have much trust in the mentioned institutions, so I don't follow their activities closely. I lack an understanding of how politics impact people's lives—it seems to me like it's just a political career and nothing more. There's a lack of professionalism, awareness, and seriousness among politicians"*¹⁵³. It was observed that political actions do not reflect the declared positions and ideas, *"When there is a great division in the government, and those in power talk about contribution, people do not believe their words, their actions and deeds do not correlate with the existing discourse"*¹⁵⁴. The population lacks clarity regarding how the money is being used, *"People will definitely not run and pay their money when they do not know exactly what and where it will be used for"*¹⁵⁵. **Lack of transparency,** according to the analysis of the conducted research, the distrust of the population is related to corruption in the state, which is revealed by various situations, such as: not resolved scandalous cases revealing corruption, non-transparent purchases, lack of control over the use of finances, lack of audits, lack of communication over the use of finances, disbelief that the taxes paid will be used efficiently for security. According to participants', *"people need to see that this funding is not going somewhere in vain"*¹⁵⁶, *"the most damaging factors are money laundering, such things also come out and people's trust, there must be clear communication and transparency everywhere"*¹⁵⁷. **Poor communication with citizens.** Communication and transparency are interconnected, because to increase transparency one must communicate more frequently and with higher clarity. Many revealed that they are lacking information regarding security preparation and actions being taken, *"As much as possible, reduce the uncertainty about where the money is allocated. This would prevent talks about money laundering and similar disinformation. Inform and talk about it loudly and widely... because right now, when asked, they just give vague*

¹⁵³ Respondent 6

¹⁵⁴ Respondent 12

¹⁵⁵ Respondent 1

¹⁵⁶ Respondent 9

¹⁵⁷ Respondent 22

answers"¹⁵⁸, *“very often emphasizes the price of equipment, but not its importance”*¹⁵⁹. Furthermore, participants noted that there is a problem with civic apathy among people living in rural areas, the lack of simple, everyday language to persuade them of the necessity of preparedness for defense, and differences in generational perceptions. Participants further expressed the idea that there is a huge need to educate rural citizens on security issues. **Lack of confidence in the ability to defend successfully.** Many participants acknowledged that huge strides were made to improve the military, but many still acknowledge that it still needs to further modernize itself, *“I would be encouraged to contribute more financially if I would see a larger high-tech sector in the military, super-advanced missiles, drones, overall super-advanced technology”*¹⁶⁰. It is noticeable that even with increasing support for the military, the services provided for it seem to be beneficial only for businesses, *“As long as our own attitude is that we can milk money from the military, people will not want to support the military, contribute and donate, and pay taxes. We need to see real useful things done with our money”*¹⁶¹. Such answers allow to model fairness or transparency as a function of creating trust in the population, which is a determining factor in persons' decisions to contribute to increasing security budget through taxes.

Participants gave counter arguments why **people’s willingness towards higher security tax is not fundamentally related to trust in the government**. Based on participants’ answers, people do not want to pay taxes only because they **have not yet experienced or felt war**. This idea includes aspects mentioned by the participants, such as concern for security questions only arises after the war already has begun. According to one of the participants *“while your health is not on the line, hardly anything will change”*¹⁶², other participant stated, *“the essential factor is the perception of the threat by citizens”*¹⁶³. Another reason is the **lack of education or lack of motivation**, *“As long as a person does not feel a threat from a probable aggressor, he must feel at least some kind of an immediate benefit for himself”*¹⁶⁴. Some participants believe that the willingness of the population to pay higher taxes is related to education and trust is less important, *“Usually, educated people, those who have graduated from schools, universities, who are interested in the life of the country, they always understand the situation much better. That is why cities, big cities are always brighter”*¹⁶⁵. According to the theory of social constructivism, such factors can be understood as personal norms that are

¹⁵⁸ Respondent 9

¹⁵⁹ Respondent 8

¹⁶⁰ Respondent 17

¹⁶¹ Respondent 18

¹⁶² Respondent 7

¹⁶³ Respondent 10

¹⁶⁴ Respondent 10

¹⁶⁵ Respondent 23

shaped by social knowledge and depend on its context. However, personal norms can encourage a person to behave in a way that might be unacceptable to social norms and thus pushing them outside what is socially acceptable¹⁶⁶.

During the interview it was further revealed **the relationship between public trust in security related institutions and the willingness to pay higher taxes**. It was believed that persons' willingness to pay higher security-related taxes is determined by: trust in government and institutions, transparency and communication, historical and sociological contexts, geopolitical situation, personal financial capabilities and related motivation, assessment of government efficiency, and assessment of the actions and effectiveness of military institutions. **Government transparency and efficiency** are essential in motivating citizens to contribute to security improvements. During the interview it was highlighted that insufficient trust in these aspects of government operations leads to unfavorable public attitudes toward tax-related issues, including those related to security. This position is illustrated by one of the participants who took example from his life and an example of other known people, *"There are many cases, even Jonas Öhman wrote about it in his book "Donbass Jazz". When the war in Ukraine began, soldiers needed equipment, he somehow managed to find equipment within one or two days for a better price than the state, which has huge bargaining leverage and can buy in large quantities. It was even 40 percent cheaper. Starting from this, it is not that there is a lack of money, the money simply must be used properly. If I entrust my money to the government, they must use it properly. Usually, the results are minimal, while the amount of money spent is substantial"*¹⁶⁷. The political collective experience gained through publicly formed discourse determines a negative attitude towards the willingness to allocate personal funds for increasing security financing through taxation. **Communicative, historical, and sociological contexts** encompass a broad range of responses, revealing that distrust in politicians is a deeply rooted factor shaped by a long history of negative collective political experiences *"if people trusted the Seimas and other institutions more, people would be much more willing to pay taxes. People don't trust budget allocation, budget planning, and similar things"*¹⁶⁸. Also, the competence of institutions is not always trusted *"there is distrust in inconvenient government decisions that affect individuals personally and skepticism about the government's competence in making such decisions"*¹⁶⁹. The socio-economic experience of citizens is also important, *"It must be acknowledged that not everyone can contribute to these taxes*

¹⁶⁶ David Kalkstein, et al., "Social norms govern what behaviors come to mind—And what do not", *Journal of Personality and Social Psychology* 124, No. 6, (2023):1023, 1203–1229.

¹⁶⁷ Respondent 24

¹⁶⁸ Respondent 18

¹⁶⁹ Respondent 10

simply because they do not have a flexible budget that allows them to set aside money for such purposes"¹⁷⁰. A **lack of clarity in communication** creates an unfavorable 'veil of secrecy' around tax payments, "people are not fully informed and do not understand how security institutions operate or where the money is supposed to go. These matters are relatively closed off, and little information about the use of funds reaches the public"¹⁷¹. The role of the military was essential when it comes to the influence of security institutions in encouraging citizens to allocate more towards security tax, "The military ensures security against external threats, while other aspects, starting with border guards, police, firefighters, prison systems, and others, fall under the Ministry of the Interior's responsibility for public safety"¹⁷². A subjective negative perception of the government and state institutions leads to a feeling of being 'deceived', "People distrust the government, which makes them reluctant to support additional taxes. There have been instances where people felt deceived, and there is often uncertainty about whether decisions are made by Lithuania's government or dictated by Brussels. Overall, society lacks trust in the government"¹⁷³. When evaluating such responses, trust in the government and its institutions emerges as the main factor, that depends on the social relations and social order of the community. If people believe that the government and the institutions to which individuals are delegated are honestly fulfilling their commitments, people will be more inclined to contribute more towards security budget through taxes. The assessment of the geopolitical situation is revealed as a socially constructed process.

On the other hand, if a person does not have a personal motivation to pay higher taxes, and the lack of such motivation is determined by personal, social and political collective experience, they may not agree to pay "Distrust in government has developed over many years. Members of the Seimas either have criminal records or have been caught embezzling funds"¹⁷⁴. If motivation is too low, a person will not be inclined to contribute to a larger increase in the state security budget through tax measures. Individual factors also come to light, describing citizens' financial situation, education, available motivation, and perception of the reality of the threat. A person, for example, may have too little interest in the geopolitical situation and may lack a realistic perception of the threat "I would like to see from people greater involvement, to be more observant and have a genuine interest in the geopolitical situation. This encourages a better evaluation of the circumstances"¹⁷⁵. Individual unfavorable attitudes towards increasing taxes for security also demonstrate the need for public

¹⁷⁰ Respondent 11

¹⁷¹ Respondent 10

¹⁷² Respondent 27

¹⁷³ Respondent 19

¹⁷⁴ Respondent 8

¹⁷⁵ Respondent 11

education *"People are not inclined to part with their money. Therefore, we can always return to education. Schools and universities should educate people, explaining how their contributions will support national defense and improve the situation"*¹⁷⁶. When assessing the relationship between citizens' willingness to pay higher taxes for security and trust in government and its institutions, both social and psychological factors are significant, especially when making decisions regarding taxes in situations where issues related to existential survival need to be addressed. The role of communication is important because if the public understands that the threat is real and certain, they may be inclined to pay higher taxes on defense.

Many factors that could raise peoples' trust or willingness to increase national security are interconnected and mentioned in both 5 and 7 questions. Analysis and categorizations of participants' opinions is located in **appendix nr. 1**. Transparency and the need for stronger control was mentioned by 21 participants, problems with communication regarding how the funds are allocated by 18 participants, lack of politician professionalism by 16, external factors, mostly the realization of threat from neighbors, by 13, the idea that people are lacking civic responsibility by 12 and patriotism by 5, economic hardships by 9, the need to bridge the gap between society and military by 6, lack of unity between ruling parties and people 4, benefits for those who support security by 3, and overall modernization of military by 1.

4.2.3. Institution with the greatest influence

When identifying the institutions with the greatest influence on trust in Lithuania and their ability to encourage people to contribute more financially to state security measures through tax initiatives (**Table No. 4**) (p. 50), the primary institutions (mentioned 15 times) were the military, the Ministry of Defense, and other military-related organizations. Lithuanian military was perceived as the *"cornerstone of security"*¹⁷⁷. Although the analysis of the data obtained during the interview revealed that the military should communicate more effectively with the public about its structural transparency *"The military is still haunted by the "golden spoons"¹⁷⁸ scandal, which certainly does not help when discussing taxes. There is always the argument: how can we know where the money will go if the state might once again purchase something like golden spoons?"*¹⁷⁹. On the other hand, the military was identified as the main institution that inspires the most trust when it comes to national

¹⁷⁶ Respondent 10

¹⁷⁷ Respondent 17

¹⁷⁸ LRT, *"Auksinių įrankių skandalas"*, LRT.lt, accessed December 23, 2024, <https://www.lrt.lt/tema/auksiniu-irankiu-skandalas>

¹⁷⁹ Respondent 1

security. It was noted that the growing public trust in the military is determined by its increasing publicity and active communication with the public *"Trust in the Lithuanian military will grow because it pays a lot of attention to educational activities, they produce podcasts and provide insights into the roles and responsibilities of each battalion, commanders, the General Jonas Žemaitis Military Academy, JKVM, KASP, volunteers, riflemen, through this communication, they convey the message: "We will protect you"'"*¹⁸⁰. However, there were participants who felt that the military's external communication with the public lacked a clear message ensuring the security of society in the event of war. *"Speaking of the military, I don't know how its preparation will work in the event of direct aggression. They probably have the best communication of all state institutions, but it's hard to say how they will fight when bombs start to fall"*¹⁸¹.

The Seimas of the Republic of Lithuania was given the greatest importance when it comes to its role in increasing public trust (mentioned 13 times). Participants provided positive and negative arguments identifying Seimas. Positive arguments as why Seimas has the greatest influence on increasing public trust in institutions: it has most significant role in shaping policies *"It enacts laws, collects taxes"*¹⁸², decisive role in shaping the state strategy *"it paints a picture of the direction the state is moving in"*¹⁸³, being the most visible, *"We see them the most, their speeches, interviews, conferences, and Seimas sessions"*¹⁸⁴, the highest emotional value of communication, *"most important is the political message from the ruling majority. Because they maintain communication and can convey the entire defense plan, the current situation in Lithuania, where we stand now"*¹⁸⁵. When mentioning factors that have a negative impact on increasing public trust in government institutions: consistently decreasing trust, leading to a decline in institutions prestige and the way we look at Seimas *"When it comes to the Seimas, my trust in them diminishes with every decision they make. From what I've gathered from others, not everyone trusts the Seimas or the government either."*¹⁸⁶, lack of reputation and competence requirements for members of Seimas *"stricter selection criteria should be implemented, with set higher standards. <...>. Currently, we see people with only six years of schooling, former KGB agents, or individuals with criminal records, and they meant to lead the country, such individuals would never qualify even for the military"*¹⁸⁷. There were participants who gave the greatest importance to the presidential institution (mentioned 8 times),

¹⁸⁰ Respondent 12

¹⁸¹ Respondent 16

¹⁸² Respondent 5

¹⁸³ Respondent 13

¹⁸⁴ Respondent 6

¹⁸⁵ Respondent 7

¹⁸⁶ Respondent 12

¹⁸⁷ Respondent 17

because the President represents the state “if you look at who has the most followers in Lithuania, it's former President Dalia Grybauskaitė, and she still has a huge influence on people. Presidential institution has the most influence on our country, because it is the position of the leader of our state”¹⁸⁸. It was also believed that society tends to trust the institutions whose activities are perceived as directly related to their lives and ensuring their safety “Typically, it's the police, military, and firefighters—those who provide rescue services—that earn highest levels of trust. Many people perceive the government as a group of outsiders, making decisions from above on behalf of others”¹⁸⁹.

All military-related institutions (Ministry of defense and LT military included).	15
Seimas	13
President	8
Government	3
Media	3
Political parties	2
Ministry of Education	1
Ministry of the Interior	1

Table No. 4 Institution with the greatest influence (trust related).

When examining factors that **could increase public trust in governmental institutions** in order to contribute more financially to state security measures through tax initiatives, the prevailing factor was transparency and communication. Participants believe that the public should have a greater awareness of how their taxes are being used, “What is being done with the collected taxes. There needs to be more transparency, and the way they present everything needs to be simplified. Important what is happening inside the institutions, we need more audits, and if possible, they need to be made public more often”¹⁹⁰. The same is also necessary when it comes to the use of the funds meant for security “At this moment, people only see how many millions are needed and that's it, but they don't know anything about how and where the money comes from”¹⁹¹. It should be noted that communication about the distribution of money collected from taxes could be a factor in increasing citizens' trust “There are reports about where, on what and how much money is being spent, but more channels need to be used. An example is that basically only Ministry of National Defense Facebook post talks about how much of the GDP is allocated to national defense this year, and that's it, when

¹⁸⁸ Respondent 14

¹⁸⁹ Respondent 15

¹⁹⁰ Respondent 6

¹⁹¹ Respondent 8

you turn on “DELFI” or “15min”, it's full of posts about various celebrities”¹⁹². Transparency and competence are regarded as interconnected factors, “When a competent person who knows what he is doing comes to work, trust in the ministry immediately rises. When it is seen that a suspicious, unclear politician comes to a ministry where large sums of money are involved, trust immediately drops”¹⁹³. Participants believed that members of the Seimas must enhance their personal reputation. “among those who govern, there are people who are quite inadequate, some of whom have been subject to pre-trial investigations, such people cannot be a ruling body <...> Restrictions must be imposed because how can a person be one of the ruling bodies of the state when a criminal case has been brought against him. That person should not be lynched, but that person cannot be a ruling body, because he is not an example. He is not an example for the Lithuanian state and he cannot be the face of the Lithuanian state”¹⁹⁴. One participant noted that there is a lack of a clear vision of what is going to be done with the money for national defense and what will come of it “Everything seems to be at the level of gossip. Why isn't this issue presented clearly to the public? If people were informed that discussions are taking place, it could help attract more people <...>. For example, if it were communicated that a tax is being introduced specifically to increase the number of conscripts or for similar initiatives, everything would be clearer. Currently, taxes are simply being raised without a clear explanation, leaving people to wonder—what's the purpose?”¹⁹⁵. Politicians could engage more directly with people in person. This creates an impression of approachability and simplicity. “you need to appear not only on social networks, but go live and communicate with people. The best way to convey your message to someone is probably that direct contact. Because if you only see a person on TV, they will seem distant to you, but when you see them “here” talking to you, that's when that trust grows”¹⁹⁶.

4.2.3. Public trust in the next 5 years

Considering the assertions developed within the theory of social constructivism, as presented by Dunning, Herreros and Criado¹⁹⁷, trust as a social phenomenon is constantly evolving and is influenced by individuals' interactions with government institutions and their understanding of them. **Assessing how participants think public trust in the highest government institutions and Lithuania's military will change over the next five years**, informants are hopeful because they

¹⁹² Respondent 9

¹⁹³ Respondent 17

¹⁹⁴ Respondent 27

¹⁹⁵ Respondent 18

¹⁹⁶ Respondent 15

¹⁹⁷ Francisco Herreros, Henar Criado, “The State and the Development of Social Trust“, *International Political Science Review* 29, No. 1, (2008):53-71.

believe that trust will increase at least in the military (**Graph No. 5**). When analyzing the data obtained during the interview, it is noted that public trust can change depending on how well the government and its institutions perform their functions and what kind of image their work will create for the public to see. This is referred to as "actions of the government", as stated in the interviews, *"It will depend on the actions. What they will do, what steps they will take. Everything will depend on the work they complete. Whatever they make, the reaction they will get"*¹⁹⁸, *"Everything depends on their actions, if their actions build trust, then that trust will increase, everything is in their hands"*¹⁹⁹. The military has the potential to increase public trust in the face of security threats. *"There is trust in the military, you can see how the military has changed since the restoration of independence, it has become modern, it leans more towards Western countries. Trust in the military will remain in the same dynamics and will increase even more"*. The way how military attracts people can help increase public trust in the military. *"The military will definitely get stronger, because the military does a lot to attract people, open days when you can come and look at various units and the life at the military academy. Military is on a very good path, trying to inspire young people to contribute"*²⁰⁰.

It is noticeable that the growing trust in the military is contrasted with the decreasing trust in the Seimas. Concerns are expressed about such a possible dynamic. *"My bubble, at least the Vilnius bubble, goes to self-defense, or survival courses, military organizes such things for civilians. I think that within five years, trust in the military will increase. Trust in the Seimas, I am afraid, at least among the residents of Vilnius will decrease"*²⁰¹. The majority agree that trust in the military will increase, meanwhile trust in the most important state institutions is being assessed with caution. *"Trust in the military will certainly not diminish, regardless of what happens. Especially in such an unstable geopolitical situation, the military will remain important as a cornerstone to show that we are prepared. As for government institutions, I hope there won't be many scandals with the current administration. But anything is possible. Trust in political institutions may decline, while trust in defense institutions is likely to remain steady"*²⁰².

¹⁹⁸ Respondent 21

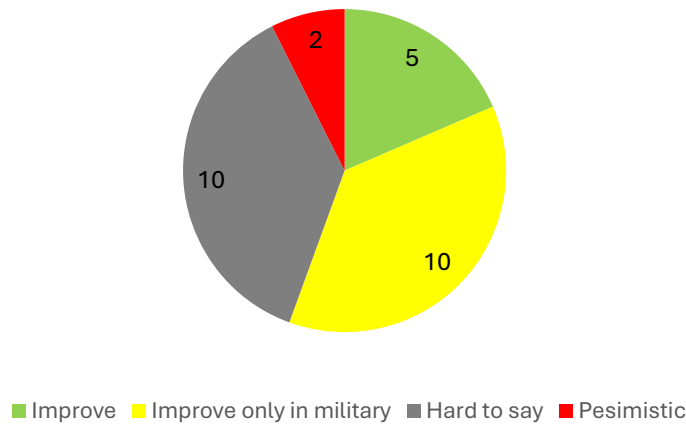
¹⁹⁹ Respondent 24

²⁰⁰ Respondent 22

²⁰¹ Respondent 19

²⁰² Respondent 17

Public trust in the next 5 years

Graph No. 5 *Public trust in the next 5 years.*

4.3.Communication and Public Engagement.

Question 10 focuses on communication, while question 11 tries to argue that maybe trust is not the most important factor. Question 10 is meant to explore communication aspect, as through it we learn about good and bad deeds Lithuanian government performed. During the interview I prompted participants to think about how communication strategies could be improved, further on participants were asked about if we there is a fear-based messaging why one should participate more towards national security and if so, should we shift from it to a more positive “patriotic”, outlook. People in Lithuania should support increased national security funding and other means, not because there is a war in Ukraine and Russia is viewed as a threat, but because the military is one of the most important pillars of a society, and people should be proud of it, ultimately wanting it to be stronger. Question 11 introduced the idea that trust in the government, while important, may not always be the decisive factor in influencing people’s willingness to contribute. It expands on the idea, that there are people who trusts in the government but still doesn’t want to contribute to national security by financing it, or by other means, and there are people who doesn’t trust the government, but they still try to improve national security by any means they can. By using this example, participants reconsidered the importance of trust, with many concluding that while trust is important, increasing a sense of civic responsibility might be even more important to increase security-related initiatives. These two questions changed the perspective of the entire trust and willingness correlation.

4.3.2. Changes in communication

In response to **question 10** about what communication is missing or what topics should be expanded on, most respondents emphasized the **lack of information about the Lithuanian armed forces' preparations (mentioned 10 times)** (Table No. 5) (p. 59), *“There is no continuity in communication—why we decided to make a purchase, the cost, when the purchase will be made, and when the product will be fully implemented in Lithuania”*²⁰³, *“show the goals and the existing gaps. What is the budget, and what are the shortfalls”*²⁰⁴. Such information would help the public better understand the situation and engage in discussions. As one of the participants emphasized, there is a lack of disclosure *“The question of shelters. What kind of shelters are they, a terrible thing, that's all the communication, they say we have them but in reality we don't”*²⁰⁵ shelters in Lithuania are usually schools, gymnasiums, cultural, sports centers²⁰⁶, while in Scandinavian countries, one of the examples is Finland, *“construction of emergency shelters mandatory under apartment blocks and office buildings ... 5.5 million people has some 50,500 bomb shelters that can fit 4.8 million inhabitants in them in case of an emergency or an attack. It also found that 91% of the shelters are robust enough to sustain an attack conducted with conventional weapons, while 83% are equipped to also provide shelter from gas emissions or nuclear emergencies”*²⁰⁷.

According to publicly available data published in 2022 *“According to the Fire Protection and Rescue Department, there are more than 1,900 collective security structures in Lithuania, which could accommodate about 40 percent (or 1.2 million) of the country's population. If we additionally consider all structures in the country that have basements, or underground parking lots, all Lithuanian people would find shelter in the event of emergency.”*²⁰⁸ These statistics sound impressive, but how many of these structures could withstand direct artillery fire? For instance, in Ukraine, schools have been shelled with tragic results. This highlights not only the inadequacies in infrastructure but also the gaps in communication, which demand greater transparency and discussion.

²⁰³ Respondent 12

²⁰⁴ Respondent 17

²⁰⁵ Respondent 16

²⁰⁶ LT72, “Gyventojų evakavimo punktai, kolektyvinės apsaugos statiniai ir priedangos”, lt72.lt, accessed December 28, 2024, <https://lt72.lt/kolektyvines-apsaugos-statiniai-priedangos-ir-rusiai/>

²⁰⁷ Anne Kauranen, “Finland counted its bomb shelters and found 50,500 of them”, Reuters, accessed December 28, 2024, <https://www.reuters.com/world/europe/finland-counted-its-bomb-shelters-found-50500-them-2023-08-29/>

²⁰⁸ Ministry of Interior, “Stiprinamas dmesys civilinei gyventojų saugai”, Lrv.lt, accessed December 28, 2024, <https://vrm.lrv.lt/lt/naujienos/stiprinamas-demesys-civilinei-gyventoju-saugai/>

The participants also mentioned the lack of information about the exercises: *“The Lithuanian Armed Forces could show more often that they know something or that they are doing something, that they are actually ready for something or at least preparing for it”*²⁰⁹ Although a lot of information is already provided on the military’s Facebook²¹⁰ or Instagram²¹¹ pages, furthermore, larger exercises are always reported by the media. As one of the interviewees states, *“regardless of how much communication there is, there will still be people who will say that there is too little information. The most important thing is that people are informed about how they could contribute, because even if information is available on every corner, someone will still be uninformed”*²¹². Information about the activities of the military and the Ministry of Defense is easily accessible, but a significant part of the information is hidden or withheld due to security reasons, gaps in communication, or the government’s distrust of the public’s actions when it has all the information.

Many interviewed people admitted that **current communication is too fear-based (mentioned 9 times)**, *“The military is one of the main pillars of the state. Communication should not rely on fear of war. People are genuinely afraid and feel that war is approaching, believing that we might end up, like the Ukrainians, drawn into a conflict”*²¹³. Constant exposure to fear-inducing narratives can lead to widespread anxiety, heightened stress, and a feeling of helplessness among the population. Over time, this can erode trust in leadership. Interviewed participants emphasized that threat inducing communication may have an opposite effect on other people, *“Communication should be made more realistic, avoiding statements that suggest an attack on us would mean the end or, conversely, downplaying the situation. Instead, it should present the true circumstances, with more precision, clarity, and less intimidation”*²¹⁴. The same idea was also said by other respondent, *“statements that in two years, we’ll be sitting in trenches because we’ll be attacked can provoke reactions. People might start thinking, if such trouble is looming, how can I buy a villa abroad Greece, where I can escape and relax while others are sitting in trenches and risking their lives”*²¹⁵. This approach shows that mentioning threats often do not build trust, but rather encourage citizens to think about their personal safety, „A state should never resort to fear or constant intimidation to influence its people, as this approach is ineffective. When people are told that war is imminent, they may not want to contribute financially. Instead, they are more likely to focus on saving enough money to leave

²⁰⁹ Respondent 20

²¹⁰ Lithuanian Military, Official Facebook page, <https://www.facebook.com/kariuomene>

²¹¹ Lithuanian Military, Official Instagram page, https://www.instagram.com/lietuvs.kariuomene/related_profiles/?hl=en

²¹² Respondent 1

²¹³ Respondent 25

²¹⁴ Respondent 6

²¹⁵ Respondent 24

Lithuania”²¹⁶. An excessive focus on scaremongering may not only discourage support but also increase public anxiety and polarization. Instead, it is suggested to provide balanced information that highlights both threats and solutions²¹⁷. Television networks should work closely with the military and its experts²¹⁸. One responder noted that, in cases of provocation, the military typically issues statements to clarify their position and reassure the public. Television could adopt a similar approach by professionally explaining events, assuring that the situation is under control.

However, there were respondents who argued that scaremongering and excessive talks about war is not without reason. The current geopolitical situation requires close attention to threats, we live in a tough geographical location. We are not Spain or Portugal. We have bad history with Russia²¹⁹. Talks of war will continue until hostile neighboring countries talk no better of us, thus our media is responding accordingly²²⁰. Participants also emphasized that the topic of war is inevitable because it helps to better understand the importance and purpose of various security measures *“If the communication focused on the idea that we are preparing the military to prevent war, people would better understand how the principle of deterrence works”*²²¹.

Interviewees emphasized that communication should unite and mobilize society for joint activities. *“We should change the nature of communication, it shouldn’t be intimidating but mobilizing and uniting for a common goal”*²²². Media shouldn’t mostly talk about war and bad things, because this can really weigh people down. People who do good deeds do not receive much attention from the media²²³, one example was the preparation of two convoys to Ukraine. One of them was jokingly called the “Small Convoy”²²⁴, the other the “Big Convoy”²²⁵, organized by Lithuanian journalist A. Tapinas. Usually, public figures who have a large number of followers receive media attention while smaller campaigns are not really publicized enough. Journalists and other people could try to publicize such things. Of course, the tone, intonation, and selected sentences are important, it is necessary that this does not have a frightening effect on people but unites them²²⁶. One of the examples given by participants is Lithuania’s support for Ukraine, which encouraged a

²¹⁶ Respondent 27

²¹⁷ Respondent 10

²¹⁸ Respondent 22

²¹⁹ Respondent 26

²²⁰ Respondent 9

²²¹ Respondent 18

²²² Respondent 4

²²³ Respondent 14

²²⁴ Šarūnė Kutinskaitė-Būdaviienė, “Kaunas siunčia mažąjį konvojų”, [diena.lt](https://diena.lt/naujienos/kaunas/miesto-pulsas/kaunas-siuncia-mazaji-konvoju-1199149), accessed December 24, 2024, <https://diena.lt/naujienos/kaunas/miesto-pulsas/kaunas-siuncia-mazaji-konvoju-1199149>

²²⁵ LRT televizija, “Iš Vilniaus į Ukrainą iškeliavo dar vienas paramos paketas”, [LRT.lt](https://www.lrt.lt/naujienos/lietuvoje/2/2409624/is-vilniaus-i-ukraina-iskeliavo-dar-vienas-paramos-paketas), accessed December 24, 2024, <https://www.lrt.lt/naujienos/lietuvoje/2/2409624/is-vilniaus-i-ukraina-iskeliavo-dar-vienas-paramos-paketas>

²²⁶ Respondent 21

sense of patriotism and unity: *“It sparked patriotism not only for Ukrainians but also for Lithuania itself. It sparked a desire to defend our territory”*²²⁷. Furthermore, participants emphasized that unifying communication could promote a sense of community and encourage citizen engagement. *“For people who wish to contribute to defense efforts, additional activities could be organized, along with the creation of communities and initiatives similar to the Riflemen's Union”*²²⁸. Communication must promote not only emotional support, but also active public engagement.

Regarding communication, **patriotism was mentioned 8 times** besides trust. The development of patriotism is an integral part of the creation of a civil society. *“patriotism is both an inherently admirable attribute and an essential motivational basis for good citizenship”*²²⁹. As one of the interviewees states, *“they receive the greatest influence on patriotism from the family. People in the education system, educators, can exert influence”*²³⁰. The family and school become the most important links that can pass historical narratives, moral values, and cultural traditions that form the foundations of patriotism, *“schools have important roles to play in cultivating civic intelligence, friendship, and competence, and it is vital to our collective well being ... they understand what virtues are and what virtuous patriotism would entail.”*²³¹ These processes help shape personal values, promote state unity, and can enhance trust. As one of the participants admitted, *“there is a lack of promotion for patriotism, schools should be promoting it more. One way to achieve this could be by emphasizing the grandeur of Lithuania in history lessons”*²³². Emphasizing achievements and historical victories in education can instill pride²³³. Patriotism can be instilled through commonly shared symbols, holidays, or historical narratives. Therefore, integrating these elements into the education system can effectively encourage patriotism.

The military itself increases patriotism in people. As one participant states *“the military itself, it encourages people. ... to introduce people to what happens in the military, the people who live there, that there are ordinary people who work in the military”*²³⁴. Familiarizing people with the military will increase their trust in it. As Max Margulies and Jessica Blankshain observe²³⁵, *“familiarity with the military is associated with greater trust in it”*²³⁶. According to an article published in the American

²²⁷ Respondent 7

²²⁸ Respondent 5

²²⁹ Randall Curren, Charles Dorn, *Patriotic Education in a Global Age*, (University of Chicago Press, 2018), 10.

²³⁰ Respondent 11

²³¹ Randall Curren, Charles Dorn, *Patriotic Education in a Global Age*, (University of Chicago Press, 2018), 137.

²³² Respondent 12

²³³ Randall Curren, Charles Dorn, *Patriotic Education in a Global Age*, (University of Chicago Press, 2018).

²³⁴ Respondent 14

²³⁵ See figure 3 in Max Margulies, Jessica Blankshain “Specific Sources of Trust in Generals: Individual-Level Trust in the U.S. Military”, *Daedalus* 151, No. 4, (2022): 264, 254–275.

²³⁶ *Ibid* 269.

Journal of Political Science, it will eventually lead to increased trust in governmental institutions “*Conscription forces individuals to reconsider their identity, their personal attachments and their definition of the political community, and in doing so, it develops a civic identity and loyalty toward the institutions*”²³⁷. This idea suggests that raising public awareness of the military help build greater trust in governmental institutions.

Participants also noted the importance in commemorating historical dates such as January 13, February 16 or March 11, according to one of the participants²³⁸, it preserves historical memory and encourages a sense of patriotism in younger generations, which can enhance civic virtue “*understanding the merits of their country and having grown up a part of it, they would predictably—but not invariably—acquire a form of patriotic attachment that could play a central motivating role in civic virtue*”²³⁹. This is especially important in the modern context of globalization, when many young people may feel less connected to their national roots.

Civic responsibility, while linked to patriotism, is a broader concept that involves not just love for one's country but also a duty to ensure its well-being. One of the participants’ stated that “*a mature citizen thinks about the whole community, not just about himself, not just what the state can give him, but what he himself can give back*”²⁴⁰. As mentioned by American scholar T. Ehrlich it is important not only to teach people important skills but “*enable them to make their own civic judgments and thought them how to act on those judgments*”²⁴¹. This approach illustrates that education of civil responsibility is not only about transmitting information, but also about forming moral and social responsibility.

Education of Civic responsibility should not be limited to state institutions. As one of the participants expressed the idea that institutions, private sector and the media should contribute more actively and promote these messages more broadly²⁴², emphasis on the private sector. Sweden has implemented the Total Defense Doctrine, in which every member of society, including civilian companies, plays a role in its national defense. Even ordinary companies, not traditionally associated with the military, are included²⁴³. This approach ensures that all sectors, not just the military, are

²³⁷ Vincenzo Bove, Riccardo Di Leo, Marco Giani “Military Culture and Institutional Trust: Evidence from Conscription Reforms in Europe “, *American Journal of Political Science* 68, No. 2, (2022): 717, 714-729.

²³⁸ Respondent 22

²³⁹ Randall Curren, Charles Dorn, *Patriotic Education in a Global Age*, (University of Chicago Press, 2018), 86.

²⁴⁰ Respondent 26

²⁴¹ Ehrlich, Thomas, "Education for Responsible Citizenship: A Challenge for Faculty Developers". *To Improve the Academy: A Journal of Educational Development* 19, (2001):47, 32-48.

²⁴² Respondent 15

²⁴³ Swedish Security & Defence Industry Association, “Meet the companies”, soff.se, accessed December 26, 2024, <https://soff.se/en/members/>

involved in responding to threats against the country's security "Sweden's total defence involves the whole of society. Total defence is the range of activities required to prepare Sweden for war and consists of two areas of activity – military defence and civil defence"²⁴⁴. To ensure such idea's success a broader education of civil responsibility is needed that would include various groups and institutions. Lithuania is trying to implement a similar idea, but as stated by various participants, it still needs to improve²⁴⁵.

It should be mentioned that on November 15 a new cooperation agreement was signed between The Ministry of National Defense, the Ministry of Education, Science and Sports and the Lithuanian Riflemen's Union²⁴⁶. This agreement is meant to strengthen the civic and patriotic education of schoolchildren. Furthermore, civic and defense skills training was fully implemented this autumn²⁴⁷. Members of the Riflemen's Union visit every school for three consecutive days once a year. They teach students how to prepare an evacuation kit, how to survive in the forest, how to prepare for a hike, and how to understand the basics of weapon operation (how weapons work), one of the aims are to reduce fear of weapons and dispel myths surrounding them²⁴⁸. This year alone many strides were made to improve patriotism and civic responsibility among people.

	Category	Mentioned by participants
Times mentioned	10	Show Lithuania's preparedness.
	9	Communication needs to be less threatening
	8	Education of patriotism
	5	Education of Civic responsibility
	5	Communication needs to be more unifying
	4	Educate how to prepare.
	4	There is a reason why there is so much talk about war.
	1	Make communication clearer

Table No. 5 *Changes in communication.*

²⁴⁴ Government Offices of Sweden, "Total defence", government.se, accessed December 26, 2024, <https://www.government.se/government-policy/total-defence/>

²⁴⁵ Ministry of National defence, "Strategic provisions", kam.lt, accessed December 26, 2024, <https://kam.lt/en/strategic-provisions/>

²⁴⁶ Ministry of National defence, "Krašto apsaugos ministerija, Švietimo, mokslo ir sporto ministerija bei Lietuvos šaulių sąjunga sutarė stiprinti mokinių pilietinį ir patriotinį ugdymą", kam.lt, accessed December 26, 2024, <https://kam.lt/krašto-apsaugos-ministerija-svietimo-mokslo-ir-sporto-ministerija-bei-lietuvos-sauliu-sajunga-sutare-stiprinti-mokiniu-pilietini-ir-patriotini-ugdyma/>

²⁴⁷ LRT.lt, "Pilietiskumo ir gynybos įgūdžių kursas devintokams: ne tik teorinės žinios, bet ir praktika", LRT.lt, accessed December 26, 2024, <https://www.lrt.lt/naujienos/lietuvoje/2/2082497/pilietiskumo-ir-gynybos-igudziu-kursas-devintokams-ne-tik-teorines-zinios-bet-ir-praktika>

²⁴⁸ Respondent 11

4.3.3. Importance of Trust

During the interview participants were asked various questions. During the questioning some participants changed or better expressed their opinion on the importance of public trust. As it is seen with the **11th question**, where an example is given about people who don't trust the government but still support increased taxes and other measures to enhance Lithuania's security, while others although trust the government are unwilling to participate in the preparations for national security.

The majority agreed that trust is important although only three participants agreed that public trust is the most important factor when increasing taxes for the security budget or participating in other security related activities while another three said trust in the government don't have that much of an importance. Patriotism, civil responsibility, and the fear for the state were the three most mentioned aspects, with half of participants giving them more significance than trust.

	Category	Mentioned by participants
Times mentioned	8 Trust has an impact	3, 5, 6, 11, 15, 16, 22, 25
	6 Existential crisis for the state	4, 8, 13, 18, 19, 20
	4 Trust has an impact, Civic responsibility	14, 23, 26, 27
	3 Trust has an impact, Patriotism	12, 19, 23
	3 Trust is the most important aspect	2, 10, 24
	3 Trust is less important	9, 17, 20
	1 Trust is important for Unity	21
	1 Trust has an impact but on a more overall scale	1

Table No. 6 *Importance of Trust and other factors.*

The majority agreed that trust has huge importance in discussions about raising taxes for national security. Participants emphasized that trust in the government has huge importance due to the transparency and assurance it provides regarding fund distribution. Main argument was, “*Trust in the government has the greatest influence. Because if people trust the government, they don't have any additional questions about where the funds go*”²⁴⁹. Similarly, another participant stated, “*It will be easier to allocate more money to national defense, causing less public outrage*”²⁵⁰. This reflects Pierre Rosanvallon's view, “*trust is an institutional economizer, in that it eliminates the need for various procedures of verification and proof. The gap between legitimacy and trust has been a central problem in the history of democracy*”²⁵¹. Trust simplifies governance and boosts public support for

²⁴⁹ 2 Respondent

²⁵⁰ 10 Respondent

²⁵¹ Pierre Rosanvallon, *Counter-Democracy, Politics in an Age of Distrust*, (Cambridge University Press, 2008), 4.

key initiatives, such as taxes to improve security budget, by enhancing confidence in government transparency and accountability.

Civil responsibility

Civil responsibility can be interpreted differently by everyone based on their personal perspective. For some, civic responsibility is the right and duty to vote or follow the rules, while for others, it is love for their country and the preservation of traditions. Civic responsibility can be associated with one's native country, its values, cultural heritage, duties, rights, or belonging to a social or cultural community. *"The cognitive definition of citizenship embraces respect for the state, its language, symbols, history, culture, and traditions, as well as for other citizens and differing opinions; a duty to the state (defence, involvement in public life, voting, paying taxes, restraining misbehavior); working for the state; love for the country; and self-sacrifice for it"*²⁵². Libertas Klimka, in his work, defined civic responsibility as *"the conscious understanding of personal duties to the nation and the democratic state, the ability to defend one's own and fellow citizens' rights and freedoms, striving for the welfare of Lithuania"*²⁵³. Similarly, Jurgis Dieliautas wrote in his work that *"civic responsibility is a shared interest for all of us"*²⁵⁴. Both views emphasize that civic responsibility involves individual duties and collective efforts that bring members of society together to work for the greater good of the state.

Other participants emphasized the ethical and practical aspects of civic responsibility. For instance, *"The voter is the employer. His vote determines who will be elected to parliament and who will work there. It is very convenient to blame the elected politician. He is responsible for something, but we elected him. The state is not the Seimas alone"*²⁵⁵. This statement shows that following ethical standards in daily life promotes trust and strengthens civic values. Civic responsibility involves contributing to the state's well-being, *"What can the state do for me and what can I do myself <...> A mature citizen still thinks about the whole, not just about himself, not just what the state can give him, but what he himself can give back"*²⁵⁶. These responses reflect Klimka's and Dieliautas's views that civic responsibility involves both individual rights and contributions to society. The interviews reveal that civic responsibility can transcend personal opinions about governance, *"There are people*

²⁵² Marius Smetona, "Pilietiškumas lietuviškuose leksikografiniuose šaltiniuose, jaunimo pasaulėvaizdyje ir medijų tekstuose", *Vilnius University press* 19, (2024):18, 17–30.

²⁵³ Libertas Klimka, "Tautiškumas ir pilietiškumas: atskirtis ar dermė?", *Vilniaus pedagoginio universiteto leidykla*, (2007):128, 127-141.

²⁵⁴ Jurgis Dieliautas, "Pilietiškumo kontekstai: politikos įpilietinimo problematika", *Politologija* 53, No. 1, (2009): 80, 73-80.

²⁵⁵ Respondent 14

²⁵⁶ Respondent 26

who may not agree with the government's various decisions, but would still contribute to Lithuania's defense system. Civil responsibility can be the basis for contributing to the defense system. Because it is your civic duty as a citizen of the country" ²⁵⁷. Civic responsibility relies more on a sense of duty to the nation than on trust in government. Many participants believe that civic responsibility includes individual actions and a dedication to the state's well-being in both theory and practice. This notion is perfectly summed up by John F. Kennedy's inaugural address, "Ask not what your country can do for you—ask what you can do for your country"²⁵⁸.

Patriotism

In the research performed by Marius Smetona, it is stated that the majority ties patriotism with respect for their country, its people, culture, language, history, past, and national symbols²⁵⁹. Smetona categorized in his research how people usually associate patriotism. Darius Kuolys defines patriotism as *"loyalty and love for one's homeland, created by their ancestors—it is a characteristic of a citizen, his virtue"* ²⁶⁰. Kuolys emphasized the emotional connection to one's homeland, presenting patriotism as both a duty and a personal value. Marius Smetona notes that *"patriotism and civic responsibility are intertwined, since citizenship also encompasses social aspects of life (intolerance of criminal activity, voting, paying taxes, civic duties, working for the state, respect for other citizens)"* ²⁶¹. These views emphasize patriotism's twofold nature: a personal dedication to one's country and a collective duty within the community. Smetona categorizes patriotism as the respect for a nation's culture, language, history, and symbols. This theme was described by one participant, *"Trust, communication, and political image, combination of these aspects, are the key element, alongside thinking about Lithuania. Patriotism shapes the individual aspect"* ²⁶². Patriotism is seen as a personal duty linked to respect for the nation and its identity. This idea suggests that patriotism starts with valuing one's country and its principles.

Another important part of patriotism, according to Smetona, is taking care of and looking after one's home country. A participant reflected on this by saying, *"I think we all look at it pragmatically. If you've built a house here, and you know your parents have a home here as well, all that remains*

²⁵⁷ Respondent 27

²⁵⁸ John F. Kennedy, "President John F. Kennedy's Inaugural Address (1961)", archives.gov, <https://www.archives.gov/milestone-documents/president-john-f-kennedys-inaugural-address>

²⁵⁹ Marius Smetona, "Pilietiškas lietuviškuose leksikografiniuose šaltiniuose, jaunimo pasaulėvaizdyje ir medijų tekstuose", *Vilnius University press* 19, (2024):21, 17–30.

²⁶⁰ Darius Kuolys, "Kosmopolitinis pilietiškas – jaunimo ištautinimo įrankis?", *propatria.lt*. accessed December 29, 2024, <https://www.propatria.lt/2013/12/kosmopolitinis-pilietiskumas-jaunimo.html>

²⁶¹ Marius Smetona, "Pilietiškas lietuviškuose leksikografiniuose šaltiniuose, jaunimo pasaulėvaizdyje ir medijų tekstuose", *Vilnius University press* 19, (2024):23, 17–30.

²⁶² Respondent 12

is to defend your property. The patriotic and nationalist perspectives overlap.²⁶³ This statement illustrates a pragmatic perspective on patriotism, where the protection of family, property, and heritage is integral to preserving the nation. Also, it emphasizes that personal connections to the land supports patriotic feelings. Smetona notes that many ties patriotism with sacrifice for the homeland, “A true patriot is ready to sacrifice his happiness, wealth and even life for the country”²⁶⁴. A participant noted, “Change only comes from patriotism <...> because you understand why it is needed”²⁶⁵. This response represents patriotic sacrifice—putting the nation's needs above personal safety. Emphasizing the importance of prioritizing national welfare over personal gain. The idea of defending the homeland is reflected in the statement, “Patriotism, the belief that the military should be better, more prepared”²⁶⁶. This participant emphasizes the need for preparedness and strength to protect the nation's sovereignty. It reflects a practical approach to patriotism, where defense capabilities are seen as a critical component of national pride and security. Provided responses illustrate how Smetona’s categories are reflected in participants way of thinking. Kuolys and Smetona view patriotism as a civic duty, emphasizing its role in personal virtue and active involvement in society and politics. These insights emphasize the relationship between personal responsibility, collective action, and national identity.

Existential crisis for the state

Existential crisis for the state – when a foreign country is trying to invade your country people go defend their country because of patriotism or because of civil responsibility? Both concepts express the ideas that people try to improve their country because of their love for it. “Civic responsibility, on the other hand, is active participation in public life, defending not personal but collective interests, that is, the interests of a specific societal group. Patriotism is a binding love for one’s homeland and nation”²⁶⁷. A patriot may not always go to vote, but in times of crisis, they will strive to ensure the well-being of the people and the country. Meanwhile, a civic-minded individual can act appropriately in both situations. Therefore, a truly civic-minded person cannot exist without at least some degree of patriotism. “The brotherhood fostered by patriotism encourages civic responsibility and care for common affairs. Patriotic feelings are the glue that consolidates political

²⁶³ Respondent 19

²⁶⁴ Marius Smetona, “Pilietiškas lietuviškuose leksikografiniuose šaltiniuose, jaunimo pasaulėvaizdyje ir medijų tekstuose“, *Vilnius University press* 19, (2024): 23, 17–30.

²⁶⁵ Respondent 18

²⁶⁶ Respondent 23

²⁶⁷ Vytautas Sinica, “Katalikas – patriotas, ne idiotas”, [susivienijimas.lt](https://susivienijimas.lt/straipsniai/vytautas-sinica-katalikas-patriotas-ne-idiotas/), accessed December 29, 2024, <https://susivienijimas.lt/straipsniai/vytautas-sinica-katalikas-patriotas-ne-idiotas/>
Darius Kuolys, “Kosmopolitinis pilietiškas – jaunimo ištautinimo įrankis?”, [propatria.lt](https://www.propatria.lt/2013/12/kosmopolitinis-pilietiskumas-jaunimo.html), accessed December 29, 2024, <https://www.propatria.lt/2013/12/kosmopolitinis-pilietiskumas-jaunimo.html>

communities and states; without them, people could not thrive or live well"²⁶⁸. Patriotism without action may lack depth, as true patriotism often manifests through practical contributions that align with civic responsibility.

Many participants indicated that existential threat for the state is and should be the most important motivation on why a person should help with the security efforts. *"It may be a little different with defense, despite the fact that a person does not really trust the governing institutions, he may still be inclined to pay taxes because it is an existential issue for the state"*²⁶⁹, *"if you see that the state is facing an existential threat, your duty is to help it"*²⁷⁰, *"People must understand what the percentage allocated for defense is for, that it is intended to defend them and keep them alive and healthy. Or at least they could say that we are free"*²⁷¹.

Civil responsibility and patriotism, both concepts have ties with the security preparations of the state. It is seen that even when participants directly mention patriotism they in reality talk about civil responsibility. Nonetheless it is hard to categorize existential crisis for the state to only one of the concepts. But because a civic-minded person cannot exist without at least some degree of patriotism, the desire to secure own country against foreign forces would be more appropriate to be categorized with civil responsibility.

5. Conclusion

Research was conducted to assess the individual patterns on how public trust in security-related institutions links with support for national defense budget growth. Conducted research evaluated the situation both strategically and personally. The findings revealed that while trust is important, it is not the only factor that impacts people's willingness. Public trust was defined as people's confidence in the actions of the government to do what is right and fair. The identified individual patterns show that transparency and individually perceived efficiency of government institutions emerged as the leading factors in influencing a persons' willingness to contribute more to strengthening security. These issues diminish public trust and create disparity between citizens and those in power. Issues with transparency mostly came because of poor or lack of communication about public fund allocation and perceived unprofessional behavior among political leaders. Politicians and Lithuania's government are lacking continuity, as seen by the fact that when a government changes, essential projects of the previous administration are frequently not carried on to the following term

²⁶⁸ Kęstutis K. Girnius, "Patriotai, tėvynė ir patriotizmas", *Naujasis židinyš-aidai* 1, (2016):42, 33–45.

²⁶⁹ 4 Respondent

²⁷⁰ 13 Respondent

²⁷¹ 20 Respondent

of office by those newly elected only to spite them. These problems erode trust in government institutions. Despite this, during interviews, it was found out that trust is not the primary cause of people to support increased security funding. The majority of the participants, even those who lack trust in the government, expressed readiness to contribute financially because of their fear of external threats, patriotism and civil responsibility. As was discussed in the paper, patriotism and fear for external threats ties into civil responsibility and it can outweigh distrust in institutions when it comes to matters of national security.

During the interview participants shared their thoughts on Lithuania's geopolitical and military situation. While the majority perceived the geopolitical situation as tense due to existing borders with Russia and Belarus many also felt a sense of preparedness, noting that signs of troop movement from those countries would be evident and it would give time for our military and our allies to react. Discussions on Lithuania's military capabilities were mostly optimistic, highlighting that more advancements were made during the last four years than in the last decade, especially it is the case with the last half of the year. Participants saw and highlighted improvements in the expansion of the military industry, signing contracts with international companies like Rheinmetall, further cooperation with allies especially in the case of the establishment of a German brigade, and the decision and capability to increase conscription and the plans to create the first Lithuanian division.

However, with all the positives there are also negatives. All participants highlighted flaws in Lithuania's defense capabilities. Concerns indicated inadequate air defense capabilities, a lack of drones (worsened by the limits on all Chinese components), older generation weaponry, poor living conditions for conscripts, insufficient training equipment or long queues for those who want to serve. Participants further associated a lack of transparency with bureaucratic inefficiencies, including purchases that are not only delayed but also take an excessively long time to process, with items often arriving only after several years, followed by additional time required for their implementation. Despite these issues, this analysis has shown that nearly all participants supports increasing the military budget, with many even want it to exceed 4% of GDP in the foreseeable future, but they also expressed uncertainty that by taxing businesses, people would have to pay twice.

These findings emphasized the issues of transparency, professionalism, and communication to enhance public trust and to improve the perception of military readiness. Communication strategies should focus not only on security threats but also on promoting values such as patriotism and civil responsibility. Many participants expressed their thoughts that the current communication needs to be less threatening as this approach might discourage people and result in more people emigrating.

Instead, the emphasis should be on the desire to fund the security budget and the military as it is one of the country's fundamental pillars. Military should be highlighted as a source of national pride further demonstrating the tangible improvements made in defense capabilities, this way of communication can instill a sense of unity and trust among people, leading to their willingness to improve security tax increase.

Public trust in institutions has huge importance, but it is not the sole determinant when addressing security-related matters, civic responsibility is. As those people who feel civic responsibility towards their country go vote, care for what is happening in the country, engage in the country's political life, and love their country. These people usually already know the danger that could happen if they disregard security issues, and they often support their country with little trust in the government. By addressing institutional shortcomings, ensuring transparency and how the fund are being used in security-related institutions, further emphasizing civic responsibility and patriotism, Lithuania can encourage greater public support for national security measures, strengthening the country's overall resilience.

6. List of Literature

1. Bryman Alan, *Social Research methods*, 4th edition (oxford university press, 2012).
 2. Curren Randall, Charles Dorn, *Patriotic Education in a Global Age*, (University of Chicago Press, 2018).
 3. Heywood Andrew, "POLITICS, Fourth Edition ", (UK: Macmillan Education, 2021).
 4. Kardelis Kęstutis, *Mokslinių tyrimų metodologija ir metodai*. (Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos centras 2017).
 5. Lamont Christopher, *Research Methods in International Relations*, 2nd edition (SAGE Publications, 2021).
 6. Rosanvallon Pierre, *Counter-Democracy, Politics in an Age of Distrust*, (Cambridge University Press, 2008).
-
1. Adamecz-Völgyi Anna, Ágnes Szabó-Morvai "Confidence in public institutions is critical in containing the COVID-19 pandemic" *GLO Discussion Paper* 861, (2021):1-52.
<<https://www.econstor.eu/bitstream/10419/234563/1/GLO-DP-0861.pdf>>
 2. Anderson John E. "Trust in Government and the Willingness to Pay Taxes in Transition Countries" (USA: Department of Economics; Lincoln Institute of Land Policy, 2015), 26.
<https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2652268>
 3. Batrancea Larissa, et al., "Trust and power as determinants of tax compliance across 44 nations" *Journal of Economic Psychology* 74, (2019): 1-68.
<<https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0167487019301746>>
 4. Berger Peter L. and Thomas Luckmann "The Social Construction of Reality A Treatise in the Sociology of Knowledge" (England, Penguin Books, 1966).
<<https://amstudugm.wordpress.com/wp-content/uploads/2011/04/social-construction-of-reality.pdf>>
 5. Beržiūnas Valentinas, "Lithuanian foreign policy formation and the factors of identity" (Doctoral dissertation), Social Science, Political Science (02S), 2017.
<<https://epublications.vu.lt/object/elaba:22953307/>>
 6. Booth Ken, "Drįsk nežinoti: tarptautinių santykių teorija prieš ateitį" in *Tarptautinių santykių teorija šiandien*, eds. Ken Booth and Steve Smith (Algarvė, 2000), 314-337.
<<https://archive.org/details/openlitbook/Sud.Ken.Booth.Steve.Smith.-.Tarptautiniu.santykiu.teorija.silandien.2000.LT/mode/1up>>
 7. Bove Vincenzo, Riccardo Di Leo, Marco Giani "Military Culture and Institutional Trust: Evidence from Conscription Reforms in Europe ", *American Journal of Political Science* 68, No. 2, (2022): 717, 714-729. <<https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/ajps.12745> >
 8. Brunalo Benas, "Construing the threat from Russia in Lithuania's foreign and security policy discourses after the occupation of Crimea ", (Doctoral dissertation) Political sciences (S002), 2023. <<https://www.vdu.lt/cris/entities/etd/2cab1cbb-0ff5-4c45-8d08-bf45b1e46c28>>
 9. Brezzi Monica et al., "An updated OECD framework on drivers of trust in public institutions to meet current and future challenges" *OECD Working Papers on Public Governance* 48, (2021): 2-60. <https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2021/12/an-updated-oecd-framework-on-drivers-of-trust-in-public-institutions-to-meet-current-and-future-challenges_bfa20b1b/b6c5478c-en.pdf>

10. Burnytė Milda, “Pasitikėjimas politinėmis ir teisėsaugos institucijomis Lietuvoje” *Teisės problemos* 82, No. 4, (2013): 97-112. <<https://teise.org/wp-content/uploads/2023/01/Milda-Burnyte-2013-4.pdf>>
11. Butavičiūtė Toma, Laima Ruibytė, “Piliečių pasitikėjimo policija veiksniai ir jų analizė” *Public Security and Public Order* 15, (2015): 38-49.
<<https://cris.mruni.eu/server/api/core/bitstreams/77b86f99-c13a-4e51-b77e-48a4ca417aec/content>>
12. Cahyonowati Nur, Dwi Ratmono, Agung Juliarto, “The role of social norms and trust in authority in tax compliance dilemmas”, *Cogent Business & Management* 10, No. 1,(2023):2, 1-11. <<https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/23311975.2023.2174084>>
13. Dieliautas Jurgis, “Pilietiškumo kontekstai: politikos įpilietinimo problematika”, *Politologija* 53, No. 1, (2009): 80, 73-80.
<<https://www.zurnalai.vu.lt/politologija/article/view/8421>>
14. Dorn Florian, “Defence Spending for Europe’s Security – How Much Is Enough?” *Intereconomics* 59, No. 4, (2024): 204-209.
<<https://www.intereconomics.eu/contents/year/2024/number/4/article/defence-spending-for-europe-s-security-how-much-is-enough.html>>
15. Elgar Frank J., Anna Stefaniak, Michael J.A. Wohl “The trouble with trust: Time-series analysis of social capital, income inequality, and COVID-19 deaths in 84 countries”, *Social Science and Medicine* 263, (2020): 1-6.
< <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0277953620305840> >
16. Gaižauskaitė Inga, Natalija Valavičienė, *Socialinių tyrimų metodai: kokybinis interviu*, (Vilnius: MRU publishing house, 2016), 14.
<<https://cris.mruni.eu/cris/entities/publication/ae270b95-3810-4364-8886-d8bda99d3d84>>
17. Girnius Kęstutis K, “Patriotai, tėvynė ir patriotizmas”, *Naujasis židinys-aidai* 1, (2016):42, 33–45.
<<https://etalpykla.lituanistika.lt/object/LT-LDB-0001:J.04~2016~1541680422185/J.04~2016~1541680422185.pdf> >
18. Gobena Lemessa Bayissa, Marius Van Dijke, “Power, justice, and trust: A moderated mediation analysis of tax compliance among Ethiopian business owners” *Journal of Economic Psychology* 52, (2016): 24-37.
<<https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0167487015001397>>
19. Güzel Sonnur Aktaş, Gökhan Özer, Murat Özcan, ”The effect of the variables of tax justice perception and trust in government on tax compliance: The case of Turkey”, *Journal of Behavioral and Experimental Economics* 78, (2019): 80-86
<<https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S2214804318301721>>
20. Harring Niklas, Sverker C. Jagers, “Should We Trust in Values? Explaining Public Support for Pro-Environmental Taxes”. *Sustainability* 5, No. 1, (2013): 210-227
<https://econpapers.repec.org/article/gamjsusta/v_3a5_3ay_3a2013_3ai_3a1_3ap_3a210-227_3ad_3a22889.htm>
21. Herreros Francisco, Henar Criado, “The State and the Development of Social Trust“, *International Political Science Review* 29, No. 1, (2008):53-71
<<https://www.jstor.org/stable/20445125>>
22. Hitlin Paul, Nadzeya Shutava “Trust in Government: a close look at public perceptions of the federal government and its employees” (USA: Friedman Consulting LLC, 2022), 30.
<<https://ourpublicservice.org/wp-content/uploads/2022/03/Trust-in-Government.pdf>>

23. Hosking Geoffrey, "The Decline of Trust in Government". In *Trust in Contemporary Society* 82, ed. Mehdi P. Amineh (Leiden Boston 2019), 77-103.
<https://www.researchgate.net/publication/379338030_The_Decline_of_Trust_in_Government>
24. Jackson Robert, Georg, Sorensen. "Introduction to International Relations Theories and Approaches", 5th edition, (Oxford: Oxford University Press, 2013), 208-230.
25. Jacques Olivier, "Explaining willingness to pay taxes: The role of income, education, ideology." *Journal of European Social Policy* 33, No. 3, (2023): 267-284.
<<https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/09589287231164341>>
26. Jameel Arif, Muhammad Asif, Hussain Abid, "Good Governance and Public Trust: Assessing the Mediating Effect of E-Government", *Lex localis - journal of local self-government*, 17 No. 2, (2014): 299-320.
<https://www.researchgate.net/publication/332766192_Good_Governance_and_Public_Trust_Assessing_the_Mediating_Effect_of_E-Government_in_Pakistan>
27. Jimenez Peggy, Govind S. Iyer, "Tax compliance in a social setting: The influence of social norms, trust in government, and perceived fairness on taxpayer compliance", *Advances in Accounting* 34, (2016): 17-26.
<<https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S088261101630102X>>
28. Kalkstein David, et al., "Social norms govern what behaviors come to mind—And what do not", *Journal of Personality and Social Psychology* 124, No. 6, (2023):1023, 1203–1229.
<<https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/36395038/>>
29. Karpacvičiūtė Ieva, "Kaita ir nacionalinė tapatybė užsienio politikos studijose: Lietuvos atvejis", *Lituanistika* 13, (2013): 99-134.
<<https://www.vdu.lt/cris/entities/publication/cbfe6bb4-b287-475b-9559-8ee8df1ae914>>
30. Klimka Libertas, "Tautiškas ir pilietiškumas: atskirtis ar dermė?", *Vilniaus pedagoginio universiteto leidykla*, (2007):128, 127-141. <<https://www.lituanistika.lt/content/13429>>
31. Koval Oles, Alim Syzov, Vadym Pakholchuk, "Military-Economic Capabilities of Ukraine During the Transformation", *Connections: The Quarterly Journal* 4, (2022): 67-85.
<<https://connections-qj.org/article/military-economic-capabilities-ukraine-during-transformation>>
32. Kumagai Saki, Federica Iorio, "Building Trust in Government through Citizen Engagement". *World Bank Group* (2020), 45.
<<https://documents.worldbank.org/en/publication/documents-reports/documentdetail/440761581607070452/building-trust-in-government-through-citizen-engagement>>
33. Lachapelle Erick, et al., "Citizens' Willingness to Support New Taxes for COVID-19 Measures and the Role of Trust" *Politics and Policy* 49, No. 3, (2021): 534-565
<<https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC8251442/>>
34. Margulies Max, Jessica Blankshain "Specific Sources of Trust in Generals: Individual-Level Trust in the U.S. Military ", *Daedalus* 151, No. 4, (2022): 264, 254–275.
<<https://direct.mit.edu/daed/article/151/4/254/113716/Specific-Sources-of-Trust-in-Generals-Individual>>
35. Maschmeyer Lennart, "A new and better quiet option? Strategies of subversion and cyber conflict" *Journal of Strategic Studies* 46 No. 3, (2023): 570–594
<<https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/01402390.2022.2104253#abstract>>

36. Matonytė Irmina, et al., "The perception of threats to national welfare: the impact of social optimism, self-confidence, and of social and institutional ", *Politology* 85, No. 1, (2018): 4, 3-55. < <https://www.journals.vu.lt/politologija/article/view/10669>>
37. Michta Andrew A., Joslyn Brodfuehrer, "NATO-Russia dynamics: Prospects for reconstitution of Russian military power", *Atlantic council*, (2024), 1-27.
<<https://www.atlanticcouncil.org/in-depth-research-reports/report/nato-russia-dynamics-prospects-for-reconstitution-of-russian-military-power/>>
38. Mishler William, Richard Rose "Trust, Distrust and Skepticism: Popular Evaluations of Civil and Political Institutions in Post-Communist Societies" *The Journal of Politics* 59, No. 2, (1997): 418-451.
<<https://www.journals.uchicago.edu/doi/epdf/10.1017/S0022381600053512>>
39. Muthukrishna Michael, et al., "Corrupting cooperation and how anti-corruption strategies may backfire". *Nature Human Behaviour* 1, No. 1, (2017): 1-20.
<https://eprints.lse.ac.uk/83544/1/Muthukrishna_Corrupting%20cooperation%20and%20how_2018.pdf>
40. Muzari Tapiwa, et al., "Qualitative Research Paradigm, a Key Research Design for Educational Researchers, Processes and Procedures: A Theoretical Overview". *Indiana Journal of Humanities and Social Sciences* 3, No. 1,(2022): 14-20.
<https://www.researchgate.net/publication/358183997_Indiana_Journal_of_Humanities_and_Social_Sciences_Qualitative_Research_Paradigm_a_Key_Research_Design_for_Educational_Researchers_Processes_and_Procedures_A_Theoretical_Overview_of_the_Creative_Common>
41. Novelskaitė Aurelija, Raminta Pučėtaitė, "Public trust in public service institutions and employees in Lithuania: results of a representative survey of the country's population", *Public policy and administration* 17, No. 1, (2018): 126-140. <<https://ojs.mruni.eu/ojs/public-policy-and-administration/article/view/4794>>
42. Ortega Daniel, Lucas Ronconi, Pablo Sanguinetti, "Reciprocity and Willingness to Pay Taxes: Evidence from a Survey Experiment in Latin America". *Economia Lacea Journal* 16, No. 2, (2012): 56, 55-87. <<https://economia.lse.ac.uk/articles/10.31389/eco.78>>
43. Payne Malcolm. *Modern Social Work Theory*, 5 edition, (NewYork: Bloomsbury, 2022)
<<https://www.scribd.com/document/725200502/Modern-Social-Work-Theory-Malcolm-Payne-Z-Library>>
44. Persson Thomas, Charles F Parker, Sten Widmalm, "How trust in EU institutions is linked to trust in national institutions: Explaining confidence in EU governance among national-level public officials", *European Union Politics* 20, No. 4, (2019): 629-648.
<<https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/1465116519857162>>
45. Prots Natalia, Maksym Kravchuk "State budget Expenditure on National Defense: Problems and Prospects" *World of finance* 69, No. 4, (2021): 77-87.
< <http://sf.wunu.edu.ua/index.php/sf/article/view/1478> >
46. Rutkauskas Virgilijus, "Mokesčių moralė ir jos įtaka viešojo sektoriaus pajamoms" (Doctoral dissertation) Social sciences and economics (04S), 2018.
<<https://lsta.lt/wp-content/uploads/2023/10/Disertacija-V.-Rutkauskas.pdf>>
47. Rutkauskas Virgilijus, Viginta Ivaškaitė-Tamošiūnė, "Vengimas mokėti mokesčius ir jo vertinimas Baltijos šalyse". *Pinigų studijos*, No. 2, (2015): 74-87.
<<https://www.lituanistika.lt/content/55129>>
48. Saleem Amna, Huma Kausar, Farah Deebea "Social Constructivism: A New Paradigm in Teaching and Learning Environment", *Perennial Journal of History* 2, No. 2, (2021): 403-

421. <https://www.academia.edu/123495160/Social_Constructivism_A_New_Paradigm_in_Teaching_and_Learning_Environment>
49. Schmidhuber Lisa, Alex Ingrams, Dennis Hilgers, "Government Openness and Public Trust: The Mediating Role of Democratic Capacity" *Public Administration Review*, 81 No. 1, (2020): 91-109.
<https://www.researchgate.net/publication/344033255_Government_Openness_and_Public_Trust_The_Mediating_Role_of_Democratic_Capacity>
 50. Seyd Ben, "How Do Citizens Evaluate Public Officials? The Role of Performance and Expectations on Political Trust", *Political Studies* 63, No. 1, (2014): 126-140.
<<https://journals.sagepub.com/doi/10.1111/1467-9248.12163>>
 51. Smetona Marius, Pilietiškas lietuviškuose leksikografiniuose šaltiniuose, jaunimo pasaulėvaizdyje ir medijų tekstuose, *Vilnius University press* 19, (2024):18, 17–30,
<<https://www.zurnalai.vu.lt/lietuviu-kalba/article/view/38041>>
 52. Stonkė Eglė, "Pasitikėjimu grįstas viešasis valdymas: Skandinavijos regiono modelio dekonstrukcija", *Regional Formation and Development Studies* 40 No. 2, (2023): 120-146.
<<https://e-journals.ku.lt/journal/RFDS/article/2865/info>>
 53. Taylor Simon P, "Critical Realism vs Social Constructionism & Social Constructivism: Application to a Social Housing Research Study". *International Journal of Sciences: Basic and Applied Research* 37, No. 2, (2018): 216-222.
<https://www.researchgate.net/publication/323239844_Critical_Realism_vs_Social_Constructionism_Social_Constructivism_Application_to_a_Social_Housing_Research_Study>
 54. Tanny Tahmina Ferdous, Chowdhury Abdullah Al-Hossienie "Trust in Government: Factors Affecting Public Trust and Distrust", *Jahangirnagar Journal of Administrative Studies* 12, (2019): 49-63.
<https://www.researchgate.net/publication/340446184_Trust_in_Government_Factors_Affecting_Public_Trust_and_Distrust>
 55. Thomas Ehrlich, "Education for Responsible Citizenship: A Challenge for Faculty Developers". *To Improve the Academy: A Journal of Educational Development* 19, (2001):47, 32-48. <<https://digitalcommons.unl.edu/podimproveacad/444/>>
 56. Vaičekasaitė Rita, *Mokslinių tyrimų metodologijos diskursas*. (Klaipėda: Klaipėdos universiteto leidykla, 2023), <<http://ebooks.ku.leidyba.lt/einfo/3211/moksliniu-tyrimu-metodologijos-diskursas/>>
 57. Visockas Evaldas, "Pasitikėjimas teisėsaugos institucijomis Lietuvoje" *Teisės problemos* 92, No. 2, (2016): 88-116. <<https://teise.org/wp-content/uploads/2017/02/Visockas-2016-2.pdf>>
 58. Zhang Nan, et al., "Willing to Pay?" Tax Compliance in Britain and Italy: An Experimental Analysis", *Plos One* 11, No. 2,(2016): 1-14.
<<https://journals.plos.org/plosone/article%3Fid=10.1371/journal.pone.0150277>>

Online sources

1. Bank of Lithuania, "Dėl galimų sprendimų papildomos gynybos išlaidoms finansuoti", LB.lt, accessed October 18, 2024.
<https://www.lb.lt/uploads/documents/files/2024-04%20LB%20galimi%20sprendimai%20finansuoti%20papildomas%20islaidas%20gynybai_final_po%20red.pdf>
2. Bronk Justin, "Europe Must Urgently Prepare to Deter Russia Without Large-Scale US Support", Rusi.org,

- <https://www.rusi.org/explore-our-research/publications/commentary/europe-must-urgently-prepare-deter-russia-without-large-scale-us-support> >
3. Edelman trust institute “2024 Edelman Trust Barometer” (2024): 1-88.
https://www.edelman.com/sites/g/files/aatuss191/files/2024-02/2024%20Edelman%20Trust%20Barometer%20Global%20Report_FINAL.pdf
 4. European Commission “Public opinion in the European Union” *Standard Eurobarometer* 95, (2021): 48. https://www.affarieuropei.gov.it/media/5882/first-results_eb-spring-2021.pdf
 5. Government Offices of Sweden, “Total defence“, government.se, accessed December 26, 2024, <https://www.government.se/government-policy/total-defence/>
 6. JOCT, “Junior Officer Command Training”, KARYS.LT, accessed December 10, 2024, <https://www.karys.lt/en/military-service/conscript-service/joct/401> >
 7. Kauranen Anne, “Finland counted its bomb shelters and found 50,500 of them”, Reuters, accessed December 28, 2024, <https://www.reuters.com/world/europe/finland-counted-its-bomb-shelters-found-50500-them-2023-08-29/>
 8. Kennedy John F, “President John F. Kennedy's Inaugural Address (1961)”, archives.gov, <https://www.archives.gov/milestone-documents/president-john-f-kennedys-inaugural-address>
 9. Kirilova Patricija, "Norime saugumo, bet nenorime mokėti? Gynybos mokesčiui pritartų 40 proc. gyventojų", Lrt.lt, accessed September 18, 2024, <https://www.lrt.lt/naujienos/verslas/4/2196046/norime-saugumo-bet-nenorime-moketi-gynybos-mokesciui-pritartu-40-proc-gyventoju>
 10. Korsunskaya Darya and Gleb Bryanski, “Russia hikes 2025 defence spending by 25% to a new post-Soviet high”, reuters, September 30, 2024, <https://www.reuters.com/world/europe/russia-hikes-national-defence-spending-by-23-2025-2024-09-30/> >
 11. Kottasová Ivana, Billy Stockwell, Paul P. Murphy, “Two undersea cables in Baltic Sea disrupted, sparking warnings of possible ‘hybrid warfare’”, CNN, accessed December 12, 2024, <https://edition.cnn.com/2024/11/18/europe/undersea-cable-disrupted-germany-finland-intl/index.html>
 12. Kuolys Darius, “Kosmopolitinis pilietiškas – jaunimo ištautinimo įrankis?”, propatria.lt. accessed December 29, 2024, <https://www.propatria.lt/2013/12/kosmopolitinis-pilietiskumas-jaunimo.html> >
 13. Kutinskaitė-Būdaviienė Šarūnė, “Kaunas siūnčia mažąjį konvojų”, diena.lt, accessed December 24, 2024, <https://diena.lt/naujienos/kaunas/miesto-pulsas/kaunas-siuncia-mazaji-konvoju-1199149>
 14. Lemay Matheu, “Understanding Politics: Social Construct and Social Construction of Reality”, Medium.com, accessed October 4, 2024. <https://medium.com/@lemaym/understanding-politics-social-construct-and-social-construction-of-reality-3b8dfde0de19> >
 15. “Lietuvos gynybinės galios tyrimas” filmed October 18, 2024, 00:00 – 24:45, published by “Lietuvos Centro Forumas” October 18, 2024.
https://www.versloforumas.org/lgtstonoudiveantilds674_matcutious1496hoddlendipolinestigns/
 16. Lietuvos kariuomenė, “Bepiločių orlaivių integracija Lietuvos kariuomenėje – pirkimai, inovacijos ir operatorių rengimas”, Lrytas.lt, accessed December 14, 2024, <https://www.lrytas.lt/lietuvosdiena/aktualijos/2024/08/28/news/bepilociu-orlaiviu-integracija-lietuvos-kariuomeneje-pirkimai-inovacijos-ir-operatoriu-rengimas-33908769>

17. Lithuanian Military, Official Facebook page, < <https://www.facebook.com/kariuomene>>
18. Lithuanian Military, Official Instagram page,
<https://www.instagram.com/lietuvas.kariuomene/related_profiles/?hl=en>
19. LRT, “*Auksinių įrankių skandalas*”, LRT.lt, accessed December 23, 2024,
<<https://www.lrt.lt/tema/auksiniu-irankiu-skandalas>>
20. LRT, “Pilietiškumo ir gynybos įgūdžių kursas devintokams: ne tik teorinės žinios, bet ir praktika”, LRT.lt, accessed December 26, 2024,
<<https://www.lrt.lt/naujienos/lietuvoje/2/2082497/pilietiskumo-ir-gynybos-igudziu-kursas-devintokams-ne-tik-teorines-zinios-bet-ir-praktika>>
21. LRT televizija, “Iš Vilniaus į Ukrainą iškeliavo dar vienas paramos paketas”, LRT.lt, accessed December 24, 2024, <<https://www.lrt.lt/naujienos/lietuvoje/2/2409624/is-vilniaus-i-ukraina-iskeliavo-dar-vienas-paramos-paketas>>
22. LT72, “Gyventojų evakavimo punktai, kolektyvinės apsaugos statiniai ir priedangos”, lt72.lt, accessed December 28, 2024, <<https://lt72.lt/kolektyvines-apsaugos-statiniai-priedangos-ir-rusiai/>>
23. Lybertytė Augustė, Ignas Dobrovolskas, “Seime prisiekė naujasis krašto apsaugos ministras”, LRT.lt, accessed December 17, 2024,
<<https://www.lrt.lt/naujienos/lietuvoje/2/2234056/seime-prisieke-naujasis-krasto-apsaugos-ministras>>
24. Military, “Poland began construction of Eastern Shield on borders with Russia and Belarus”, mil.in.ua, accessed December 12, 2024, < <https://mil.in.ua/en/news/poland-began-construction-of-eastern-shield-on-borders-with-russia-and-belarus/> >
25. Ministry of Finance of the Republic of Lithuania, "Defense Fund", Lrv.lt, accessed June 3, 2024, <<https://finmin.lrv.lt/lt/naujienos/vyriausybeje-pritarta-gynybos-fondo-pasiulymams/>>
26. Ministry of Finance of the Republic of Lithuania, " Vyriausybėje pritarta Gynybos fondo pasiūlymams", Lrv.lt, accessed October 18, 2024.
<<https://finmin.lrv.lt/lt/naujienos/vyriausybeje-pritarta-gynybos-fondo-pasiulymams/> >
27. Ministry of the Interior “Ataskaita apie gyventojų pasitikėjimą valstybės ir savivaldybių įstaigomis ir aptarnavimo kokybės vertinimą”, Lrv.lt, Vilnius, accessed October 25, 2024.
<<https://vrm.lrv.lt/public/canonical/1724066726/8187/Lietuvos%20gyv.%20apklausos%20apie%20pasitik.valst.%20ir%20sav.%20institucijomis%202016-2023%20m.%20atask.pdf>>
28. Ministry of the Interior, “Lietuvos gyventojų apklausos apie pasitikėjimą valstybės ir savivaldybių institucijomis ir įstaigomis”, Lrv.lt, accessed September 17, 2024.
<<https://vrm.lrv.lt/lt/teisine-informacija/tyrimai-ir-analizes-4/sociologiniai-tyrimai-2/lietuvas-gyventuju-apklauso-apie-pasitikejima-valstybes-ir-savivaldybiu-institucijomis-ir-istaigomis/> >
29. Ministry of Interior, “Stiprinamas dėmesys civilinei gyventojų saugai”, Lrv.lt, accessed December 28, 2024, <<https://vrm.lrv.lt/lt/naujienos/stiprinamas-demesys-civilinei-gyventuju-saugai/>>
30. Ministry of National Defense of the Republic of Lithuania. “*National defense system: figures and changes*”, Kam.lt, accessed September 18, 2024, <<https://kam.lt/wp-content/uploads/2024/04/skaiciai-ir-pokyciai2023.pdf>>
31. Ministry of National Defence of Lithuania, "Gynybos biudžetas", Kam.lt, accessed September 18, 2024, <<https://kam.lt/faktai-ir-skaiciai/gynybos-biudzetas/> >
32. Ministry of National Defence of Lithuania, “Krašto apsaugos ministerija, Švietimo, mokslo ir sporto ministerija bei Lietuvos šaulių sąjunga sutarė stiprinti mokinių pilietinį ir patriotinį

- ugdymą”, kam.lt, accessed December 26, 2024, <https://kam.lt/krasto-apsaugos-ministerija-svietimo-<mokslo-ir-sporto-ministerija-bei-lietuvos-sauliu-sajunga-sutare-stiprinti-mokiniu-pilietini-ir-patriotini-ugdyma/>>
33. Ministry of National Defence of Lithuania, "Lietuvos gynybos biudžetas – kariuomenės kovinės galios stiprinimui ir modernizacijai", Kam.lt, accessed September 18, 2024, <https://kam.lt/lietuvas-gynybos-biudzetas-kariuomenes-kovines-galios-stiprinimui-ir-modernizacijai/>
 34. Ministry of National Defence of Lithuania, "Strategic provisions", kam.lt, accessed December 26, 2024, <https://kam.lt/en/strategic-provisions/>
 35. North Atlantic Treaty Organization, "Collective defence and Article 5", nato.int, accessed December 12, 2024, https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_110496.htm?utm_source=
 36. North Atlantic treaty organization, "Defence Expenditure of NATO Countries (2014-2024)", June 17, 2024, Nato.int, https://www.nato.int/cps/ge/natohq/news_226465.htm
 37. North Atlantic treaty organization. "North Atlantic Treaty", article 3, April 4, 1949. Nato.int, https://www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts_17120.htm?selectedLocale=lt
 38. Resolution of the Seimas of the Republic of Lithuania, "On the approval of the national defense system strengthening and development program", Nr. XIV-2505, Vilnius, 2024, <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/e3acb430e78f11ee9fdedfc979ae62a9>
 39. Sinica Vytautas, "Katalikas – patriotas, ne idiotas", susivienijimas.lt, accessed December 29, 2024, <https://susivienijimas.lt/straipsniai/vytautas-sinica-katalikas-patriotas-ne-idiotas/>
 40. State Security Department of the Republic of Lithuania, "National threat assessment", VSD.lt, accessed September 18, 2024, <https://www.vsd.lt/wp-content/uploads/2024/03/GR-2024-02-15-EN-1.pdf>
 41. State Security Department of the Republic of Lithuania, Second Investigation Department under MND "Grėsmių nacionaliniam saugumui vertinimas" (Lithuania, 2024): 1-49. <https://www.vsd.lt/wp-content/uploads/2024/03/GR-2024-02-15-LT-1-1.pdf>
 42. Swedish Security & Defence Industry Association, "Meet the companies", soff.se, accessed December 26, 2024, <https://soff.se/en/members/>
 43. Šilobrita Žygimantas, "Iniciatyva „4 procentai“ surinko daugiau nei 50 tūkst. parašų: kalbės su politikais dėl bendro sutarimo", Lrytas, accessed September 18, 2024, <https://www.lrytas.lt/verslas/rinkos-pulsas/2024/04/29/news/iniciatyva-4-procentai-surinko-daugiau-nei-50-tukst-parasu-kalbesis-su-politikais-del-bendro-sutarimo-31625054>
 44. UAB Vilmorius, "News", Vilomorus.lt, accessed September 18, 2024, <http://www.vilmorus.lt/index.php?mact=News,cntnt01,detail,0&cntnt01articleid=2&cntnt01returnid=20>
 45. United Nations Department of Economic and Social Affairs and Jonathan Perry "Trust in public institutions: Trends and implications for economic security" *Policy Brief* 108 (2021): 1-4. <https://www.un-ilibrary.org/content/papers/10.18356/27081990-108>
 46. United Nations "Jungtinių Tautų chartija" *Valstybės žinios*, Nr. 15-557, article 51, (2002-02) <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.160266?ifwid=pd6eq7mgf>
 47. VšĮ „4 procentai“, *4procentai.lt*, accessed September 18, 2024. <https://4procentai.lt/>

7. Appendices

Appendix nr. 1. Actions that increase people's willingness.

Actions besides trust (question 5)		Actions that could raise Public Trust (question 7)		Actions that increase willingness (questions 5 and 7)	
Times mentioned	Participants who mentioned	Times mentioned	Participants who mentioned	Times mentioned (Same participants don't count)	Participants who mentioned
Transparency and control	4, 5, 6, 9, 11, 13, 16, 19, 22, 24, 25, 26	Transparency and control	1, 2, 3, 4, 8, 10, 16, 17, 18, 20, 27	Transparency and control	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 13, 16, 17, 18, 19, 20, 22, 24, 25, 26, 27
12		11		21	
Problems with communication	2, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 12, 13, 18, 27	Problems with communication	5, 6, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 17, 18, 22, 23, 25	Problems with communication	2, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 17, 18, 22, 23, 25, 27
11		13		18	
Lack of professionalism	5, 11, 12, 16	Lack of professionalism	4, 7, 10, 12, 17, 18, 19, 20, 22, 23, 24, 26, 27	Lack of professionalism	4, 5, 7, 10, 11, 12, 16, 17, 18, 19, 20, 22, 23, 24, 26, 27
4		13		16	
External factors	7, 10, 14, 15, 17, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 26, 27	External factors	-	External factors	7, 10, 14, 15, 17, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 26, 27
13				13	
Civic responsibility	3, 11, 14, 18, 21, 24, 26	Civic responsibility	1, 7, 13, 14, 17, 20, 21	Civic responsibility	1, 3, 7, 11, 13, 14, 17, 18, 20, 21, 24, 26
7		7		12	
Current economic situation.	1, 2, 3, 8, 23, 25, 27	Current economic situation.	19, 22	Current economic situation.	1, 2, 3, 8, 19, 22, 23, 25, 27
7		2		9	
Bridge the gap between society and the military	13, 14	Bridge the gap between society and the military	1, 10, 12, 21	Bridge the gap between society and the military	1, 10, 12, 13, 14, 21
2		4		6	
Education on patriotism	2, 19, 20, 26, 27	Education on patriotism	-	Education on patriotism	2, 19, 20, 26, 27
5				5	
Lack of unity	12	Lack of unity	12, 25, 26, 27	Lack of unity	12, 25, 26, 27
1		4		4	
Benefits for those who support security	2, 3, 10	Benefits for those who support security	-	Benefits for those who support security	2, 3, 10
3				3	
Overall modernization of military	17	Overall modernization of military	-	Overall modernization of military	17
1				1	

Appendix nr. 2. Questions and answers.

Respondents answered the following questions:

1. How would you assess the security situation in Lithuania from geopolitical and Lithuanian military perspective? (*LT. Kaip vertinate LT saugumo situaciją geopolitiškai ir iš Lietuvos kariuomenės pusės?*)
2. How do you evaluate the decisions made by previous governments to strengthen Lithuania's security? (Few examples what was done: contract with Rheinmetall, HIMARS artillery system, increase in military conscripts, purchase of tanks))
(*LT. Kaip vertinate buvusios valdžios sprendimus stiprinant Lietuvos saugumą?*) Ar per daug ar per mažai ? (keli pavyzdžiai kas buvo padaryta: kontraktas su Rheinmetall, HIMARS artilerijos sistema, šauktinių didinimas, tankų pirkimas))
3. How do you envision Lithuania's security situation in five years?
(*LT. Kaip įsivaizduojate Lietuvos saugumo situaciją po penkerių metų?*)
4. What is your opinion regarding the new defense tax? (interviewer thoughts on what percentage would be enough)
(*LT. Ką jūs pats manote apie prisidėjimo prie krašto gynybos mokesčio ? (Asmeninis ryšys, ką pašnekovas galvoja, kokio procento reiktu?)*)
5. **What factors or actions would increase your willingness to pay higher taxes to support state security measures?**
 - **What factors right now** do you believe **have the greatest influence on citizens' willingness** to contribute more financially to state security?
 - **What actions Seimas, the Presidency, or the overall Government could take** and would personally encourage you to support increased state security funding through taxes?
 - **Are there any other instances when government or institutional actions may improve** your readiness to contribute financially to state security activities via taxes?

(*LT. Kokie veiksniai ar veiksmai padidintų jūsų norą mokėti didesnius mokesčius susietus su valstybės saugumu ir jų priemonių rėmimu?*)
- **Kokie veiksniai dabar, jūsų manymu, labiausiai įtakoja piliečių norą finansiškai prisidėti prie valstybės saugumo?**

- **Veiksmai, kurių galėtų imtis Seimas, Prezidentūra ar Vyriausybė, kurie Jus asmeniškai paskatintų paremti didinamą valstybės saugumo finansavimą per mokesčius?**
 - **Ar yra kitų atvejų, kuomet valdžia ar institucijų veiksmai gali pagerinti Jūsų pasirengimą finansiškai prisidėti prie valstybės saugumo veiklos per mokesčius?)**
6. In your opinion, **to what extent is the public's willingness** and readiness to **pay more taxes** for the security budget **related to their trust in the main government** institutions responsible for national security? (For example, they do not trust the government, which is why they don't want to contribute to taxes?)
- (LT. Jūsų asmenine nuomone, kiek stipriai visuomenės noras ir pasiryžimas mokėti daugiau mokesčių saugumo biudžetui susijęs su jos pasitikėjimu pagrindinėmis už valstybės saugumą atsakingomis valdžios institucijomis? (Pavyzdys, galbūt nepasitiki valdžia, dėl to nenori prisidėti prie mokesčiu?))*
7. In your opinion, **what could increase public trust** and **what could key government institutions do to increase public trust** and encourage people to contribute more financially to state security measures through tax initiatives?
- Please **name specific institutions** and any actions they could take that would build trust and motivate public support for increased security funding through taxes.
- (LT. Jūsų nuomone, kas gali padidinti visuomenės pasitikėjimą ir kaip pagrindinės valdžios institucijos galėtų didinti visuomenės pasitikėjimą ir paskatinti žmones labiau finansiškai prisidėti prie valstybės saugumo priemonių mokestinėmis iniciatyvomis?)*
- Nurodant konkrečias institucijas, kokių veiksmų, jos galėtų imtis, norint padidinti pasitikėjimą vyriausybe bei motyvuojant visuomenę, norint paremti didesnį saugumo finansavimą)*
8. Which institution, in your view, **has the greatest influence on Lithuanians' trust** in state governance?
- (LT. Kokia institucija, Jūsų nuomone, daro didžiausią įtaką Lietuvos gyventojų pasitikėjimui valstybės valdžia? (Sulygint institucija kuria nepasitiki su kuria pasitiki))*
9. What **form of public tax for increasing the military budget would be both fair and effective?**
- (LT. Koks valstybės karinio biudžeto didinimo mokestis, surenkamas iš plačiosios visuomenės, būtų ir teisingiausias, ir efektyvus?)*
10. In your view **what type of communication regarding the state's preparedness for war, military conflict, or assurance of public security would encourage people to willingly contribute to security measures** financially through tax initiatives?

(LT. Kaip jūs manote, kokia komunikacija apie valstybės pasirengimą karo ar karinio konflikto atvejams bei visuomenės saugumą užtikrinimą būtų reikalinga, kad visuomenė būtų pasiryžusi savo noru prisidėti prie saugumo priemonių didinimo savo lėšomis per mokestines priemones?)

11. In your opinion, how important is people's trust in the government and people's approval of the desire to increase GDP for the defense budget? (Example, some people trust but doesn't want to contribute, some people doesn't trust but still wants to contribute)

(LT. Jūsų manymu ant kiek yra svarbus žmonių pasitikėjimas vyriausybe ir žmonių pritarimas norui pakelti gynybai skirtą BVP? (Pavyzdys, kai kurie žmonės pasitiki, bet nenori mokėti, kai kurie žmonės nepasitiki, bet vis tiek nori prisidėti))

12. How do you anticipate **public trust in the highest government institutions and Lithuanian military will evolve over the next five years**, considering the current political climate and recent political decisions?

(LT. Jūsų nuomone, esant dabartinei politinei situacijai ir priimamiems politiniams sprendimams, kaip visuomenės pasitikėjimas aukščiausiomis valdžios institucijomis ir Lietuvos kariuomene keisis per ateinančius penkerius metus?)

Respondent answers

1 Pašnekovas (Respondent), dalyvauja JKVM programoje, dirba viešajame sektoriuje.

1. Dėl vykstančio karo Ukrainoje liūdna, stovime ant rizikos slenksčio. Vargu ar pilnai įmanoma iš vis pasiruošti tokiai situacijai, jei netikėtai prasidėtų karas Lietuvoje. Galbūt neįmanoma pilnai tam pasiruošti, bet tai nereiškia, kad nėra verta tam skirti lėšų ir kuo daugiau įdėti jėgų, kad būtume bent minimaliai pasiruošę.
2. Saugumo situacija juda labai į gerą pusę. Liūdino kad užsakyta technika gaus vėlai. Džiugu, kad judama į gerą pusę ir kariuomenė turės žymiai daugiau ginkluotės ir geresnį aprūpinimą. Optimistiškai į tai, kad Lietuva planuoja formuoti diviziją. Tai reikalaus pinigų, bet tai tikrai stipriai paveiks situaciją Lietuvoje ir prisidės prie didesnio šanso išlaikyti valstybę krizės ar karo atveju.
3. Sunku atsakyti nes keičiasi valdžia, žiūriu gana optimistiškai. Visos politinės partijos yra pasiekusios konsensusą kalbant apie saugumą, ir aš tikrai nemanau, kad situacija pablogės. Spėjimas, kad situacija gerės, arba išliks panaši.
4. Jei stipriai pradėsime kelti BVP procentą krašto apsaugai, galime pamiršti ir kitas labai svarbias sferas. Galiausiai nebus kam ginti valstybės, nes žmonės bus nusivylę. 3% jau skamba kaip Lietuvai neblogai. Jeigu sugebėtume tai pakelti iki 3,5 proc., manau, tai būtų pats geriausias rezultatas, kokį Lietuva gali turėti artimu metu.
5. Manau, kad didžiausią efektą daro esama finansinė ekonominė padėtis, bei pasitikėjimas pačiais politikais, kariuomene. Jei žmonės nepasitikės nei pačiais politikais arba jų tiesiog neįtikins, kad tikrai reikia kelti mokesčius ar daugiau skirti lėšų kariuomenei, žmonės tikrai nebėgs ir nenorės mokėti savų pinigų, kai nežinos tiksliai, ant ko ir kur jie bus panaudoti.
Yra žmonių, kurie, nepaisant to, net jeigu dabartinė valdžia jiems nepatinka, vis tiek jie suprastų svarbą, vien iš istorijos ir vykstančių aplink mus įvykių, suprastų svarbą, kad net jeigu jiems dabartinė, būsima ir esama valdžia, nepatinka, reikia skirti lėšų valstybės gynybai. Dauguma žmonių žiūri į politikus ir tai kad jie reprezentuoja valstybę, todėl smarkiai yra susiję, kaip politikai paaiškins būtinybę kelti mokesčius.
6. Jeigu Seime yra politinė jėga, kurią žmogus pasitiki, sunku pasakyti ar labiau jis bus linkęs mokėti didesnius mokesčius, bet jis mažiau abejotu, ar tinkamai tos lėšos bus skiriamos.
7. Žmonės nėra linkę atsisveikinti su savo pinigais. Todėl visada galima grįžti prie švietimo. Mokyklose, universitetuose šviesti žmones, pasakoti, kaip jų skiriami pinigai prisidės prie valstybės gynybos ir situacijos gerinimo.

Glaudus ryšys tarp visuomenės ir kariuomenės tam labai gali padėti. Jeigu žmogus supranta, kas vyksta kariuomenėje, kodėl būtent jiems, kodėl kariuomenei ir krašto apsaugos ministerijai reikia daugiau pinigų, galbūt žmonės toliau didžiulio noro neturės mokėti daugiau mokesčių, tačiau bent jau supras, kam to reikia ir galbūt tai paveiks jų apsisprendimą. Galbūt jie bus labiau linkę prisidėti prie mokesčių didinimo.

Kariuomenę iki dabar persekioja auksinių šaukštų skandalas ir tai tikrai nepadedą kalbant apie mokesčius, nes visada yra argumentas, kaip mes galime žinoti, kur nueis tie pinigai, jeigu vėl valstybė nupirks auksinių šaukštų.

Turėtų būti gražintas serialas “Garbės kuopa”. Serialas, pasirodytų juokingas, tačiau man tai tikrai sudarė labai didelį įspūdį ir prisidėjo prie labai teigiamo įvaizdžio apie Lietuvos kariuomenę. Čia buvo pats pirmas prisilietimas prie Lietuvos ginkluotųjų pajėgų. Svarbu mažinti atotrūkį tarp visuomenės ir kariuomenės. Tai vėlgi gali būti, masinė kultūra, švietimo programos, galbūt kažkokie renginiai organizuojami kariuomenės ar jeigu tai per didelė našta kariuomenei, būtų tie patys šauliai.

8. Seimas ir prezidentas, nes dažniausiai mato šias institucijas tiek internete, televizijoje. Kadangi jos labiausiai atstovauja valstybę kaip tokią. Prisideda švietimo ministerija, nes nuo pat mokyklos lygio, glaudžiau bendradarbiautu su kariuomene, su šauliais. Bet kokia institucijų veikla, kuri padėtų žmonėms geriau pažinti kariuomenę ir tiesiog turėti glaudesnius santykius su ja.
9. Apmokestinti visus žmones. Tačiau taip, kad tie mokesčiai nebūtų drastiškai stipriai pakelti, kad tai nepaveiktų per daug žmonių. Visi bendrai tikrai galim mokėti daugiau mokesčių, tačiau jei tai per daug stipriai trenks per kišenę, tai tą vertinčiau neigiamai. Jeigu apmokestinsim tik verslą, tai vis tiek tai kirs per visų žmonių kišenes, nes didės visos kainos. Manau, kad bent jau minimaliai kažkokį efektą turėtų tai akcizų didinimas. PVM didinimas sunku pasakyti, ar suveiktų. Būsima valdžia galėtų apmokestinti didesnes pajamas gaunančius žmones, tačiau klausimas, kaip į tai reaguos vidutinė klasė, ar nereikš, kad ji dar labiau pradės mažėti Lietuvoje.
10. Kiek esu pats pastebėjęs, tai nepaisant kiek tos komunikacijos yra, vis tiek atsirąs žmonių, kurie sakys, kad jos yra per mažai. Svarbiausia, kad žmonės būtų informuoti, kokiais būdais jie galėtų prisidėti nes jeigu net ant kiekvieno kampo bus prieinam informacija, vis tiek kažkas bus neinformuotas. Manau, svarbu, kad žmonės žinotų, kaip kas veikia ir tai jau būtų pačių žmonių pasirinkimas, ar jie tai rems, ar ne.
Kalbant apie informaciją lėšų leidime, čia prieiname prie gan jautrios temos, kiek turi būti skaidri ir atvira kariuomenė, nes tai susiję su nacionaliniu saugumu. Tikrai ne visa informacija turi būti viešai prieinama.
11. Aš sakyčiau, kad tai susiję su bendru įsitikinimu, kad žmonės nepasitiki politikais, daug kam tai yra purvinas reikalas. Jeigu žmonės išreiškė pasitikėjimą ir jaučia kažkokias simpatijas esamai vyriausybei, tai tikrai prisideda prie jų noro kelti BVP. tai yra susiję bendrai su visomis institucijomis. Jeigu žmogus nepasitiki institucija, jis tikrai nebus linkęs jai skirti daugiau pinigų, net jeigu tą pasakys jų mėgstami politikai. Aš priskirčiau pasitikėjimą bendrai, net ne politikais, o pačia politika (pačiu demokratijos principu.)
12. Labai optimistiškai nusiteikęs Lietuvos ateitimi. Turiu tam tikrų abejonių, ar nauja valdžia iškels prioritetą saugumą, kiek apie tai kalbės, nes manau dažniau bus kalbama apie švietimą, sveikatos apsaugą. Tačiau esu įsitikinęs, kad situacija tikrai nepablogės, vien dėl to, kad turime tokią situaciją pasaulyje. Manau, kad tikrai bus skiriama dėmesio tiek naujos ginkluotės pirkimui ar kariuomenės modernizacijai.

2 Pašnekovas (Respondent), darbuojasi kariuomenėje

1. Vertinu neblogai. Ties saugumu pastaruosius metus buvo įdėta labai daug darbo. Norėtusi kad sprendimai būtų priimami greičiau.
2. Daug gerų sprendimų. Rheinmetall gaminant ginklus, visos procedūros susietos su biurokratija ir logistika praeitu greičiau. Labiau reikėtų investuoti į oro gynybą. Nes tankas be uždengto dangaus, kaip vienas karys mūšio lauke. Tankų reikia bet tai, padaryta dar per anksti, bet tai yra diskusijų klausimas.
3. Investuojama skaidriai, gynybos biudžetas yra didinamas nemažu tempu. Manau saugumo situacija pagerės 5 metų laikotarpi.
4. Manau kad neužtenka dabartinio mokesčio. Manau reiktu daugiau investuoti į gynybą, nes negyvenam labai saugioje aplinkoje. 4% gynybos biudžetui yra tikrai siektinas dalykas ir mes turėtume to siekti.
5. Prieš įvedant naujus mokesčius reikia atsižvgti ar tie mokesčiai nekenks gyventojams. Reikėtų kelti minimalius atlyginimus, labiau atsižvelgti į jautresnes žmonių grupes.

Trūksta komunikacijos. Jaunimas supranta kas yra šalies gynyba. Tačiau senesni žmonės labiau linkę galvot kam čia to reikia, niekas mūsų nepuls. Taip pat yra nemaža dalis, tų vadinamų „vatnikų“, žmonių kurie palaiko Rusijos vykdomus veiksmu. Reiktu kad daugiau būtų komunikuojama kodėl ir kam to reikia, kokia nauda iš to. Atsižvelgti į regionus, kuriuose žmonės yra labiau linkę remti Rusijos veiksmus, juos kviestis, patriotiškai nuo mažų dienų bandyti parodyti kad Rusija nesieltgia gerai. Tai turėtų būti investuojama ne metus ir ne du apie tai jau turėtų būt šnekama labai ilga laiką.

Žmonėm turėtų būti aišku ir suprantama ir automatiškai turėtų atsirast kažkokios garantijos. Už valstybes parėmimą galėtų atsirasti premijos. Eilinis žmogus žiūri, o kas man iš to? Jeigu žmogus žinos kad mokant papildomus mokesčius, tam tikroje srityje atsiras kažkokios garantijos ar lengvatos. Turi atsirasti apčiumpama nauda. Turi atsirasti garantijos.

6. Labai susyja. Nes įvykiai kaip čekiukų skandalas labai sumažina žmonių pasitikėjimą. Jei valdžia darys viską skaidriai ir negrobs turto tada visuomenei irgi atsiras noras mokėti mokesčius nes žmonės žinos kad mokesčiai bus investuojami jų naudai.
7. Bendrai trūksta skaidrumo. Valstybinės institucijos turėtų dažniau praeiti auditą, kad nepasikartotų čekiukų skandalai. Turėtų būti įvesti apribojimai, valstybės pareigūnams, kurui, kanceliariinėms prekėms. Bendrai trūksta skaidrumo ir kontrolės.
8. Visos valdžios institucijos daro įtaka, bet seimą ir prezidentūrą matome daugiau.
9. Didieji verslai turėtų būti apmokestinami papildomai, neturėtų liesti mažųjų verslų. Taip pat manau reiktu papildomai apmokestinti žmones su didelėmis pajamom. Konceptas kuo daugiau uždirbi tuo daugiau mokesčių sumoki. Pritaria draudimo apmokestinimo sprendimui bet kad jis neimtu pirmo turto.
10. Turėtų daugiau šnekėti kariuomenės atstovai, jie turėtų dažniau bendrauti su visuomene, KAM turėtų labiau klausyti jų nuomonių. Papildomos spaudos konferencijos kuriose aiškintu kur eina žmonių lėšos. Turėtų

žmonėms lengviau viskas būti aiškinama, daug buitiškiau, nes dabartiniai politikai viską aiškina labai abstrakčiai, sudėtingais terminais. Nes ne visi Lietuvos žmonės turi aukštą išsilavinimą viską suprasti.

Turi būti geriau iškomunikuojama pirkimų, mokesčių, visa nauda. Komunikacijos stoka.

11. Pasitikėjimas valdžia yra didžiausia įtaka. Nes jei žmonės pasitiki valdžia tai jiems nekyla papildomų klausimų, kur lėšos nueina. Reikia parodyti žmonėms naudą, argumentą, kodėl yra renkami mokesčiai.
12. Sunku atsakyti, nes priklauso nuo valdžios atstovų priimamų sprendimų. Jei žmonės matys rezultatą ir apčiuopiamą naudą, pasitikėjimas kils. Jei bus toliau tęsiama retorika “jeigu nepatinka valdžia, išsirinkit kitą” pasitikėjimas toliau kris.

3 Pašnekovas (Respondent), pasienietis

1. Vertina gerai. Šiuo momentu nematau išorinės grėsmės. Jei Rusija pradės kelti reikalavimus, kol Lietuviai ir EU visiškai juos ignoruos tai konfliktas galimas, bet po kol kas, kiek žinau, tokių susidūrimų nėra.
2. Paprasčiausias pinigų plovimas. Rheinmetall gamykla yra gerai bet yra puikus pavyzdys kaip 41 metais Vokiečiai užpildami Rusijos pasienio zoną, sutriuškino didžiąją dalį kariuomenės. Kuo daugiau kariuomenės ir karinės infrastruktūros bus prie EU Rusijos pasienio tuo bus didesni nuostoliai, kuo daugiau pritempsi tuo daugiau išmesi. Pasienis turėtų būti neutrali zona. Strateginis gylys²⁷² turėtų būti daug toliau. Aš matau tik vėjais taškomus pinigus, trūksta dronų, pirminio sutikimo priemonių (minos, bunkeriai, paslėpti įrangos sandėliai), priemonių kurios pirmąją valandą smarkiai užlaikytu priešą.
3. Vertinu kad bus tas pats. Čia dar stumdysis ilgai ir nuobodžiai. Nematau iki šiol užvirimo taško.
4. Dabartinio biudžeto pakanka, kam kelt daugiau. Manau per daug jau yra leidžiama. Didesnis rėmimas gal ir gerai būtų jei tie pinigai būtų skaidriai leidžiami. Biudžetas kurį mes turime, jo pilnai užtektu jei negrobstytu pinigų, nepirktu daiktų už padidintą kainą, arba nedarytu abejotinos reikšmės pirkinių skirtų gynybai.
5. Pirmiausia turi būti pasitikėjimas valstybe. Jei valstybe žmogus pasitiki jis ją gins, tai neturi nieko būt dėta finansiškai tai yra jo namai. Taip pat dabar daugėja pabėgėlių kurie nemyli Lietuvos taip stipriai kaip savo gimtosios šalies, o daug Lietuvių yra emigravę, jau ir kam gint nebėra. Iš vyriausybės komunikacijos netrūksta, žiniasklaida apie korupcinius skandalus dažnai praneša, bet po to veiksmai būna per silpni.
6. Labai stipriai. Kaip žmogus pasitiki valstybe jis pats už ją kovoja. Pavyzdys su “Žiemos karas²⁷³” kuomet, daugybe žmonių, kilus pavojui tėvynei, patys ėjo ją ginti. Valstybė turi stimuliuoti žmogų, pavyzdžiui, vykstant Lietuvos nepriklausomybės kovai, kiekvienas už laisvę kovojantis karys gavo žemės ”Karių žemės reforma²⁷⁴”. Dabar karo metu pinigus gauna tie, kurie nekovoja, žmonės, kurie turi stambius verslus ir daro pinigus už karą. Karo pramonė lobsta kol patys kariai žūsta. Taip pat didelę įtaką daro socialinė nelygybė.
7. Skaidri valstybės finansinė politika. Skaidrus pirkimai, kad visuomenė būtų labiau informuota apie pačius pirkinius. Bei didesnė atsakomybė ir nuobaudos žmonėms, kurie pasisavina ar sutinka už pirkinius mokėti neadekvačias kainas. Reiktu kad paprastas žmogus žinotu viską, turėtų būti įsteigta komitetas kuris patikrintu kainas ant kiek jos adekvačios.
8. Nežinau. Priklauso nuo valdančiųjų vykdomos politikos. Net kariuomenė priklauso nuo partijos, juridškai nepriklauso, bet partijos vis tiek sprendžia kiek skirti pinigų. Visose ministerijose visur tas pats: nėra kontrolės pirkiniams, nėra skaidrumo. Trūksta auditų. Daug didelių pirkinių net karinių yra politiniai sprendimai.
9. Dabartinio biudžeto užtektu, jei naudotu pinigus, kur reikia. Karas vyksta kaip diplomatai nebesugeba susitarti.
10. Visuomenė nenori karo. Kaip politikai, ar tarp valstybių esantys valdžioje žmonės nesusitaria tuomet vyksta karas, o preteksto jau paskui žiūri. Reikia vengti karo, o ne skelbti pastoviai kad bus karas.
11. Čia esminis dalykas. Bet kad ir atiduotum visus pinigus krašto gynybai, vis tiek nebūsi stipresnis už Rusus.

²⁷² https://en.wikipedia.org/wiki/Strategic_depth

²⁷³ https://en.wikipedia.org/wiki/Winter_War

²⁷⁴ <https://www.vle.lt/straipsnis/zemes-reformas/>

12. Tik blogės. Lyginant su 90-91 metais su dabar, tai skiriasi kaip žemė ir dangus. Toks vaizdas lyg grįžtama prie valdžios buvusios prieš Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimą: valdžioje partiniai, draugai, pažįstami, giminės, ta pati korupcija toliau klesti. Mažai kas pasikeitė, technologijos pasikeitė, viskas atrodo eina į priekį, tačiau dalykai kaip socialinė nelygybė ir politinė korupcija toliau drasko akis.

4 Pašnekovas (Respondent), darbuojasi VRM

1. Saugumas artimiausiu laikotarpiu bus aktyviausia tema. Praeityje buvo padaryta klaidų dėl ko ta situacija galėtų būti geresnė. Šauktinių panaikinimas, bei per daug jautėmės saugūs, nes esame NATO dalis. Dėl to šiandieną turime ne išlėto didinti pajėgumą bet skubėti prisivytį ko nepadareme per du dešimtmečius.
2. Kryptis yra teisinga. Buvo priimti logiški sprendimai. Reikia daryti iniciatyva kuri skatintu karinės pramonės atsiradimą Lietuvoje. Mes per trumpą laiką bandome padaryti labai daug. Bendrai vertinu gerai.
3. Sunku pasakyti, saugumo situacijos skirtumas gali būti labai didelis. Gali būt kad pasiseks ir per šitą laiką, sustiprinsime saugumą, bet gali būt kad Rusija gali pratestuoti mus per greit ir per anksti.
4. Manau kad mūsų gynybos finansavimas tikrai nėra per didelis ir greičiau net per mažas žiūrint į situaciją, turėtume būti kaip Baltijos Izraelis. Izraelis kaip valstybė yra geras indikatorius ko reikia mažai šaliai norint atgrasyti daug ar didelius priešus esančius aplinkui. Per pastaruosius dešimtmečius buvo šiek tiek tas saugumas per mažai akcentuojamas. Dabar per gana trumpa laiką norint prisivytį reiks kosminių sumų ir net 20% nuo BVP nebūtų per daug, klausimas tik kaip tą maksimalią sumą išgauti nesužlugdant šalies ekonomikos, nepadarant to per didele našta bei neskaldant visuomenės.
Pritariu kad tikslingai didėtu. Bet reiktu įsivertinti kiekvieno mokesčio įtaką, kad tas efektas žmonėms būtų kuo mažesnis. Manau planuojamas 3% nuo BVP yra per mažas, 4% turėtų būti visiškos grindys ir turėtume judėti link 5-6%
5. Svarbiausiai kad žmonės tikėtų, matytų ir būtų paaiškinta, kaip tiksliai tas mokestis pagerins Lietuvos saugumą, kas už jį įvyks. Turi būti skatinamas žmonių pasitikėjimas jog tas mokestis bus panaudotas efektyviai, ir tai turės realų efektą Lietuvos gynybos stiprinimui. Negali būti jokių neskaidrių pirkimų ir skandalų kas griautų pasitikėjimą. Labai svarbi kontrolė ir auditai, viešai skelbiamos išvados, kaip buvo įsisavintas biudžetas. Skaidrumas ir efektyvumas ir to gebėjimas iškomunikuoti yra esminiai dalykai.
6. Tas ryšys yra. Labai svarbu mažinti šešėlį nes dydis yra susijęs su nepasitikėjimu valdžia. Pasitikėjimas valdžia išties yra reikšmingas veiksnys. Papildomai mokesčiai gynybai yra saugumo klausimas, žmonės jaučia grėsmę, ir nesunku matyti ryšį norint apginti valstybę už dyką tai neįvyks. Apgynus valstybę, apginsi savo namus. Tačiau šis mokestis ne taip, kaip, pavyzdžiui, mokestis kelių tiesimui, neturi labai didelio ryšio tarp pasitikėjimo valdžia. Tačiau nors ir žinant kad valdžia yra netobula mes visi norim saugios Lietuvos.
7. Auditai, skaidrumas. Daugiau reiktu susitelkimas ir lyderystė partijose gynybos klausimais. Pasiryžimas užtikrinti skaidrumą ir visiška netolerancija visiškai korupcijai. Daugiau demonstruojamos lyderystės, įsiklausimas į kariuomenės patarimus. Norėčiau žinoti kad politikai siūlo pasiūlymus ne dėl to kad jiems politiškai paranku bet kad tai būtų derinama su kariuomene bei komunikacijos su visuomene. Taip pat turētu būti negąsdinama, kad mes esame nesaugūs, bet akcentuojama kad mes norime ir galime būti stiprus.
8. Žmonių požiūris labai skiriasi į visas institucijas. Bendrai paėmus tai pačioje vyriausybėje ir seime. Dažnai būna neracionalus naratyvas, kad visi valdžioje vagys, bet tuo pačiu iš tikrųjų atsiranda politikai kurie duoda žmonėms taip galvoti. Turētu būti griežtesni filtrai dėl teistumų patenkant į seimą arba vyriausybę. Auditai,

kiekvienas įsisavintas euras turi būti audituojamas. Turi būti LABAI griežtos baudos politikams už korupciją. Taip pat griežtas neleidimas dalyvauti politinėje veikloje jei žmogus turėjo bėdų su korupcija. Korupcija yra vienas baisiausių dalykų mažinančių pasitikėjimą. Turėtų būti 0 tolerancijos.

9. Žmonės linkę galvoti kad reiktu verslą apmokestinti daugiau, bet iš kitos pusės verslas vertina stabilią mokesčinę aplinką, dažni mokesčių pasikeitimai nėra gerai. Akcizo didinimas malonumo prekėm, kaip alkoholiui ar cigaretėms, galėtume didinti. Tuo tarpu kuro akcizo kėlimas padidins asmenines, transportavimo bei logistines išlaidas. Bendrai gynybos fondo pasiūlymą vertinu priimtinas.
10. Skaidri aiški informacija kuri užtikrintu apie leidžiamas lėšas. Taip pat lyderystės bei vizijos komunikavimas, svarbu kalbėti ne tik apie nesaugia geopolitinę padėtį, bet ir eiti per pozityvią komunikacijos prizmę, kad mes esam pasiruošia padaryti viską, ką reikia kad būtume saugus ir stiprus. Turėtume keisti komunikacijos pobūdį, jis turėtų būti negąsdinantis, o telkiantis ir vienijantis bendram tikslui
11. Turi ryšį, žmogus pasitikintis seimu, bus apskritai labiau linkęs mokėti didesnius mokesčius. Su gynyba gali būti truputi kitaip, žmogus nepaisant to kad nelabai pasitiki valdančiosiomis institucijomis jis vis tiek gali būti linkęs susimokėti mokesčius nes tai yra egzistencinė tema valstybei. Jei būtų didesnis pasitikėjimas būtų daugiau žmonių kurie prisidėtų prie gynybos
12. Pačia kariuomene pasitikėjimas išliks aukštam lygyje. Ypač dėl to kad kariuomenė rengia įvairias iniciatyvas su visuomene, aprodo techniką papasakojama apie kariuomenės darbą, labai svarbu yra kariuomenės ir visuomenės sąlyčio taškai. Svarbiausia tokias iniciatyvas išlaikyti.
Seimu ir vyriausybe, kol kas po dabartinių seimo rinkimų mažina pasitikėjimą. Ypač dėl naujos busimos valdančios partijos pirmininkės rinkėjų apgavimu. Tai tik skatina naratyvą kad valdžioje melagiai. Startas nėra geras, ypač dėl lyderių skaidrumo, kurie dalyvaus formuojant vyriausybę. Matant dabartinę pradžią sunku sakyti kad pasitikėjimas kils. Svarbiausia susiformavus vyriausybei kad neprisidirbtu daugiau skandalų.

5 Pašnekovas (Respondent), dalyvauja JKVM programoje, dirba privačiame sektoriuje.

1. Situacija nėra gera, ir pergyvenu dėl to, kad esame labai maža valstybė ir negalėtume apsiginti jeigu pradėtų bombarduoti nuo pasienio, yra baimės.
2. Visada galima pasakyti, kad buvo galima kažką geriau daryti. Labai gerai padarė, kad padidino šauktinių kiekį ir įvedė būtinąją tarnybą, nes mes gyvenome pasakų šalyje 20 metų kuomet net nereikėjo priverstinai tarnauti. Galima sakyti kad Lietuva rengiasi geriausiai iš visų Baltijos valstybių ir šovė į viršų, bet viskas visada gali pasibaigti labai greitai.
3. Kariuomene bus pasitikima, visuomenėje jausime stipresnį stuburą, dėl to, kad jaunimas nebus tokie lėpšiai.
4. Norėčiau daugiau sužinoti kur yra naudojamos lėšos. Norėčiau žinoti kur nueitu tie papildomi pinigai, nes ne pinigų kiekyje yra esmė. Labai nenorėčiau sužinoti kad kažkiek milijonų buvo pavogta ir kažkur dingo.
Trūksta labiau skaidrumo bet ir komunikacijos
5. Norėčiau matyti aiškius rezultatus. Kad tai būtų tinkamai iškomunikuota, ir skaidru. Nelabai pasitikiu minėtomis institucijomis, todėl nelabai domiuosi jų veikla. Man trūksta suvokimo, kaip politikas lemia žmonių gyvybes, man atrodo kad politikai daro karjeras ir viskas. Trūksta profesionalumo, politikų suvokimo, rimtumo. (pvz. Gražulis)
6. Skaidrumas ir komunikacija. Jei žinočiau 100 procentų kad tie mokesčiai nedingu, žmonės noriau mokėtų tuos mokesčius. Skaidrumą galėtų gerinti. Labai įdomi idėja, kuri ateina iš vakarų, daryti ilgus 3 valandų politikų podkastus. Sakau 3 valandų ilgumo dėl to kad per tokį ilgą laikotarpį žmogus sunkiai galėtų apsimesti ir privalėtų parodyti savo tikrąsias mintis (jis nesugebėtų pasiruošti į visus klausimus dėl to tektu jam kalbėti natūraliau). Politikas gal ir nusišnekėtų, kai kuriais klausimais, bet ar visi klounai, kaip visi klounai.
7. Žmonėms nėra aišku kokia tarnystė atlieka, kai kurios institucijos, ir kodėl jos išviso egzistuoja. Su kariuomene aišku, įvykus nepaprastai padėčiai ar karui, ji užtikrintu, kad visos kitos vyriausybės šakos veiktų, užtikrintu jų kasdienį darbą. Bet institucijos kaip prezidentūra ar seimas, aš suprantu, kad jos leidžia įstatymus ir renka mokesčius bet be to trūksta suvokimo. Trūksta buitinės komunikacijos.
8. Pasitikiu žiniasklaida. Nepasitikiu institucija kuria mažiausiai domiuose, žinau.
9. Iš Gynybos fondo pasiūlymo yra įdomi saugumo įnašo koncepcija nes jei turi pinigų papildomiems draudimams tai turbūt turi pinigų ir susimokėti papildomus mokesčius. Keliant mokesčius verslui galiausiai viską reiktu sumokėti ne kiek verslininkams o gyventojams. Būtų gerai atskirti verslus kuriems ištis tas papildomas mokestis stipriai apsunkintu verslą. Taip pat manau gera idėja yra akcizų kėlimas.
10. Gera idėja būtų žmonėms, kurie norėtų prisidėti prie gynybos, būtų sukurama papildoma veikla, būtų kuriama bendruomenė. Panašiai į šaulius, bet čia būtų labiau laisvalaikio forma.
11. Tai yra siejami dalykai, nes yra svarbu kuomet planai, yra tinkamai įgyvendinami, pagrįsti ir iškomunikuojami. Tai kelia pasitikėjimą.
12. Pasitikėjimas augs arba išliks toks pats. Tai nebus dėl pastangų stokos, o bus dėl žmonių mąstysenos nepasikeitimo.

6 Pašnekovė (Respondent), dalyvauja JKVM programoje, dirba viešajame sektoriuje.

1. Lyginant su praėjusiais keturiais metais Lietuvos saugumo situacija yra smarkiai pasikeitus į gerą pusę ir manau įdėjus daugiau pastangų ji tikrai gerės.
2. Vertinu gerai, gamyklos statymas, šauktinių skaičiaus didinimas geri sprendimai. Bet yra tam tikri sprendimai kurie nebuvo visai gerai apgalvoti, vienas iš jų yra tankų pirkimas.
3. Jeigu viskas eis taip kaip dabar tai Lietuvos saugumo situacija bus tikrai daug stipresnė ir gal net ateityje pasieksime 4 procentus ar gal net gi daugiau.
4. Krašto gynybos mokesčio kėlimas yra geras dalykas. Solidarumo įnašai ypač leis labiau įtraukti paprastus žmones prie krašto gynybos. Nesvarbu ar yra grėsmė ar ne, didinti krašto gynybą reikia vienaip ar kitaip.
5. Piliečių norą stipriai įtakoja pasitikėjimas valdžia, kariuomene, visa valstybe, labai svarbu didinti pasitikėjimą, nors tai padaryti nėra lengva.

Smarkiai trūksta skaidrumo, būtų puiku jei institucijos išsamiau ir aiškiau pateikintų nuveiktus darbus. Jie ir dabar yra pateikiami bet trūksta viešinimo. Mato tik tie kas iš tiesų domisi, norėtusi kad apie tai kalbėtų daugiau ir pasiektų didesnę auditoriją net tuos žmones, kurie nelabai domisi tokiais dalykais, tai paskatintų labiau susimastyti, pagalvoti ir net paremti. Galėtų valdžioje esantys žmonės kalbėti buitiškiau ar artimiau tiems žmonėms kurie mažiau gaudosi politikoje ar institucijų veiklose, kad jie būtų labiau įtraukiami.

Pajamų didinimas visada gerai bet tai neskatintų žmonių mokėti daugiau mokesčių. Labai daug sudaro kaip viskas yra komunikuojama. Žmonės kaip girdi skandalus jie žiūri, kad kažkas yra daroma blogai ir dažnai neigiama komunikacija užgniaužia teigiama, reikėtų dažniau kalbėti apie gerai nuveiktus darbus.

6. Žmonės niekada nenorėjo mokėti mokesčių bet be jų neišsilaikytų valstybė. Tai yra susyja su pasitikėjimu valstybe ir įvairiomis institucijomis. Trūksta skaidrumo, norėtusi matyti kas yra daroma su mokesčiais.
7. Skaidrumas ir komunikacija. Kas yra daroma su surinktais mokesčiais. Turi būti daugiau rodoma, kas yra skaidriai daroma ir supaprastinti viską, kalbėti buitiškiau. Didelis dalykas yra, kas vyksta institucijų viduje. Reiktu daugiau auditų, dažniau juos paviešinti jei įmanoma.
8. Seimas, nes jo mes matome daugiausia, jų pasisakymų, interviu, konferencijas, seimo posėdžius. Taip pat Lietuvos kariuomene nes nemažai matome jos, vienas iš pavyzdžių yra jos organizuojami renginiai, bei tai kad ji sugeba užtikrinti saugumą.
9. Pelno mokesčio kėlimas nebloggeria idėja, manau didesni verslai galėtų daugiau net prisidėti. Kelti akcizus alkoholiui, tabakui (nebūtinoms prekėms). Manau, kad 4 procentai būtų gerai, norėtusi net daugiau.
10. Reikėtų komunikacija pakeisti realistiškiau, nerašyti, kad užpuolus mus, bus galas arba atvirkščiai, rašyti tikrą situaciją. Trūksta tikslumo, aiškumo, mažiau gąsdinimo. Bus ar nebus karas, mes nežinome. Reiktu didinti gynybą vien dėl to, kad valstybė būtų pasiruošusi bet kokiems atvejams. Kad parodyti pasauliui, kad mes stiprus, turime stiprią kariuomenę, kuri vis tiek yra valstybės pagrindas.
11. Labai svarbus dėl gynybos bet ir apskritai kalbant apie mokesčius.
12. Sunku pasakyti, aš manau pasitikėjimas didės bet tai labiau priklauso nuo valdančiosios valdžios.

7 Pašnekovas (Respondent), dalyvauja JKVM, dirba privačiame sektoriuje.

1. Situacija gan saugi. NATO yra stiprus aljansas dėl to karo tikimybė yra labai maža bet niekada nežinia, kas gali būti ateityje. Dėl to reiktu neužmigti ant laurų. Kalbant apie geopolitinę situaciją, kaip prasidėjo karas Ukrainoje, NATO šalys sugebėjo efektyviai susivienyti. Jei atsitiktų panaši krizė vėl susiimtume ir atliktume tai kas būtina atlikt, apsaugant savo teritoriją.
2. Vertinu pozityviai, per naktį niekas nepasidaro, daug biurokratijos yra. Aš nustebęs, kad tiek daug pasiekė Lietuva per penkerius metus, vertinu tai labai pozityviai.
3. Norėtusi matyti krašto apsaugai skirta biudžetą bent 3.5% tai būtų realistiška. 4% būtų geras rodiklis, gera siekiamybė. Tikiuosi kils parama krašto gynybai.
4. Kelti biudžetą būtinai reikia, kur kelti yra komunikacijos klausimas. Paklausus žmogaus ar nori mokėti mokesčius jis pasakys ne, bet pateikus tai kitoje šviesoje žmonės manau būtų labiau suinteresuoti mokėti.
5. Veiksniai yra labiau nevidiniai bet išoriniai. Kuo aktyvesnės priešiškos šalys tuo labiau kils gyventojų noras prisidėti prie gynybos. Nemanau kad kažkokie vidiniai veiksniai stipriai nulemtų žmonių nuomonę. Kol nedegs kailis tol sunkiai kas judės.
Yra pakankamai daug žmonių kurie dėl Lietuvos daug stengiasi. Žiūrint kur buvom prieš 10 metų situacija yra stipriai pagerėjusi ir vis gerėja, aš nematau didelių sisteminių klaidų mūsų visuomenėje. Vienintelė problema, kad regionai yra palikti užkampyje ir trūksta paramos regionams.
6. Matau svarstyklės, kur priešingose pusėse yra, nepasitikėjimas valdžia ir pasitikėjimas kariuomene, sunku pasakyti kuris labiau nusvers. Manau šiuo momentu labiau nusvėrė pasitikėjimas kariuomene ir meilė tėvynei. Pasitikėjimas valdžia yra problema, bet nemanau kad tai yra limituojantis veiksnys.
7. Liūdna statistika, bet kaip tai pagerinti manau tiesiausias kelias būtų didinti žmonių įsitraukimą į politinę, visuomeninę veiklą. Kaip tai padaryti aš neatsakysiu. Kitose šalyse yra panašiai. Žiūrint debatus matosi daromas cirkas, jei įmanoma reiktu nuasmeninti asmenybes, nesusikoncentruoti į pavardes, o labiau žiūrėti idėjų. Trūksta profesionalumo, rimtumo.
8. Krašto gynyba tikrai kelia pasitikėjimą ypač, kaip matome pratybas vykstančias aplinkui. Bet svarbiau yra politinė žinutė iš valdančiosios daugumos. Nes jie palaiko komunikaciją ir gali perteikti visą gynybos planą, dabartinę Lietuvos situaciją, kur mes dabar esame. Lengva sakyti, bet visados galima geriau padaryti šį darbą. Manau didžiausią svorį turi institucijos daugiausiai komunikuojančios su žmonėmis.
Krašto gynybos žmonės yra labai fokusuoti į tikslą, jie žino ko nori, kol seime matome tokių veikėjų kurie nelabai spindi pasitikėjimu. Sunku pasakyti kaip jie ten pateko, manau reiktu įvesti sistematišką tokių žmonių panaikinimą iš valdančiųjų pozicijų. Tai kelia nepasitikėjimą, kuomet valdantysis žmogus nekreguoja adekvačiai į situaciją ir daro sprendimus už visuomenę.
9. Nemanau, kad daug, padės solidarumo įnašas ilgoje perspektyvoje. Gaila, bet manau, kad mokesčiai yra vienintelis kelias didinti finansavimą. Visi turi mokėti.

10. Galime paanalizuoti buvusią situaciją kai prasidėjo invazija Ukrainoje. Iškart Lietuvos vyriausybė pasisakė už pagalbos siuntimą Ukrainai, ir manau tai buvo teisingas sprendimas. Tai sukėlė patriotizmą ne tik už Ukrainiečius bet ir už pačią Lietuvą. Tai sukėlė norą ginti savo teritoriją. Neigiamas pavyzdys COVID, krizinė situacija, kuri turėjo prastą komunikaciją, ko pasekoje buvo susiskaldę žmonės. To nemačiau kaip prasidėjo karas Ukrainoje, viskas buvo daug vieningiau reaguojant į šią situaciją. Labai daug prisideda nežinomybė, teisinga valdžios komunikacija visa tai gali panaikinti ir duoti žmogui bendrą vaizdą.
11. Pasitikėjimas vyriausybe nėra pats didžiausias bet vis tiek gan daug žmonių nori pakelti krašto gynybai skirtą BVP. Realioji situacija yra geresnė ir jei būtų pakelti mokesčiai nebūtų daug protestų ar kažko panašaus. Būtų įdomu pamatyti kokia situacija išsivystytų jei pakiltų pasitikėjimas vyriausybe.
12. Sunku pasakyti. Neseniai buvo rinkimai ir išrinkome valdžią, kuri nevisiems patinka. Nežinia kiek tai paveiks žmones. Mano nuomone dabar nusileisime bet po 5 metų iškilsime, galutinis rezultatas bus teigiamas. Kalbant apie Lietuvos kariuomenę manau daug nepasikeis, išliks stabili institucija su stipria parama iš žmonių.

8 Pašnekovas (Respondent), darbuojasi kariuomenėje.

1. Nelabai teigiamai. Nėra geros oro gynybos, per mažai priešdroninės, radarinės gynybos. Trūksta pagrindinių esminių dalykų. Dėl NATO jaučiuosi saugiai, bet patys per mažai darome, kad pilnai ištemptume laiką kol ateis pagalba. Šią akimirka nematau grėsmės, bet visą laiką yra grėsmė, kuomet viskas gali pasisukti ne į tą pusę.
2. Vertinu gerai, dabar reikia kuo daugiau šauktinių, kad supažindint juos, ką reiktu daryti, karo atveju. Kuo daugiau žinosi, tuo mažiau panikuosi. Tankų pirkimas nelabai vertingas, keliais dronais už pora šimtų eurų galima susprogdinti milijonus vertus tankus. HYMARS labai gerai. Aplamai kuo daugiau visko turėsime tuo saugesni būsim tik tokie sprendimai, kaip tankai, saugumo pridės, bet neilgai jie išliktu sveiki.
3. Nelabai domėjausi ką Lietuva žada pirkti. Bėda kad tie prikimai užtrunka ne vienerius metus. Užsisakius užtruktų 3-6 metus. Reiktu užsakinėti viską greičiau.
4. Manau šiek tiek kelti dar reiktu. Kad kuo ilgiau galėtume apsiginti be kitų pagalbos. Manau kažkiek padidinus mokesčius ar iš kažkur paėmus tuos pinigus būtų gerai. Kadangi viskas brangsta su laiku reiktu ir viršyti 4%.
5. Žmonės turi susiprasti, kad niekas už tave neis kvoti, niekas kitas tavo valstybės neapsaugos, daug kas nesupranta, kaip tai yra svarbu. Karinių paslapčių neviešinant reikia, kad žmonės žinotų mūsų pasiruošimą, kiek visko turime, kokias teritorijas kas dengia, kad matytųsi kur yra spragos, kur mums reikia padirbėti, kad tose vietose esame pažeidžiami ir reikia užtikrinti tose srityse savo saugumą. Parodyti žmonėms gynybos biudžeto kėlimo svarbą

Labiau pažindint žmones su esama situacija. Dabar kalba kiek milijonų kainuoja gynyba, bet nepasako kokia ji būtina. Žmonės išsigąsta didelės sumos ir dėl to gali nenorėti, nepasitikėti, kam mums reikia išleisti milijonus jei vis tiek neapsiginsime. Reikia bandyti žmones įtikinti kad kaip tik kad apsiginsime. Vietomis trūksta komunikacijos labai dažnai pabrėžia įrangos kainą bet ne svarbą.

Taip pat Lietuvoje yra daug skurstančių žmonių, turėtų bandyti jiems padidinti atlyginimus, mažinti socialinę nelygybę, mažinti nepasiturinčių žmonių skaičių, kurie yra žemiau skurdo ribos. Jų yra Lietuvoje didelis procentas apie 20 procentų²⁷⁵, jie pirmiau galvoja, kaip išlaikyti savo šeimą, o ne mokėti papildomus mokesčius. Jei pagerintu žemiausiai Lietuvos grandžiai gyvenimą, atsirastu daugiau norinčių mokėti mokesčius.

6. Nepasitikėjimas valdžia išsivystė per daugelį metų. Seimo nariai arba turi teistumus arba yra pagauti įsisavinus pinigus. Žmonės tiki kad kuo daugiau skirsime pinigų tuo daugiau jų nuplauks ir kažkas pasisavins. Reiktu stipriau tikrinti pačius seimo narius, ką jie daro ką jų šeimos daro. Daugiau rodyti kad pinigų pasisavinimas yra stabdomas. Trūksta skaidrumo, valdžioje visokiausių yra variantų kuomet yra stipriai pasisavinti pinigai.
7. Skaidrumas, raiškumas. Kas daroma su pinigais, rodytas kad tikrai tie pinigai buvo panaudoti ten kur reikia. Šią akimirka žmonės pamato kiek milijonų reikia ir viskas, o kaip tie pinigai, iš kur tie pinigai, nieko nežino. Reiktu kad rodytu, ką seimo nariai daro, kaip tie pinigai yra įsisavinami, kad galiausiai pradėtų bijoti vogti.

²⁷⁵ <https://www.lrt.lt/naujienos/lietuvoje/2/2362028/lietuvoje-zemiau-skurdo-rizikos-ribos-gyvena-penktadalis-zmoniu>

8. Kariuomenė. Kariūnų daugėja, šauktinių daugėja, žmonės kalbasi, parodos vyksta, žmonės pradeda suprasti kad ne su šakėmis ir kirviais ginsimės prieš priešiškas valstybes.
9. Geriausiai būtų murgdyt verslus, bet jie nesutiks nes jiems reikia pelno. Reiktu mokėti visiems verslui, gyventojam. Viska kelti po truputi. Verslam didesnę mokesčių, žmonėms mažesnę ir po truputi kelti mokesčius.
10. Reikia aiškinti kodėl mums reikia tų įrenginių, kad matytų žmonės, kad daroma saugesnė Lietuva. Žmonės turi žinoti ką mes turime ir kaip mes esame pasiruošę, kad mes sugebėtume apsiginti. Kuo daugiau Lietuva turės visko tuo bus geriau. Turi daugiau mokinti patriotiškumo bet, kaip ir visur, visokiausių nuomonių yra. Turi rodyti pavyzdžius kas Ukrainoje labiausiai pasiteisino.
11. Nesvarbu kad nepasitiki savo valdžia tu eini ginti ne savo valdžią o savo šalį. Jei valstybė padidins pasitikėjimą, palengvins gyvenimą piliečiams tai atsirastu daugiau žmonių kurie norėtų prisijungti prie gynybos.
12. Naujai valdžiai atėjus tikiuosi pagerėjimo. Tikiuosi sugalvos kaip padidinti biudžetą ir palengvės žmonių gyvenimus. Žmonių požiūris į Lietuvos kariuomenę yra padorus, nėra neigiamas, bet vis tiek trūksta. Tas matosi ypač iš jaunų žmonių, kaip jie bando išvengti tarnybos, galbūt dėl to kad jie toliau įsivaizduoja senovinę kariuomenę, kur tave muš, rėks, skriaus, ir galiausi būsi vergas už dyką. Reiktu tiems patiems šauktiniams, kurie turi darbus, didinti išmokas, kad jie finansiškai nepatirtų didelio nuostolio. Nes turint padorų darbą niekas nenori tarnauti už 200-300eu į mėnesį, gaunasi stiprus finansinis smūgis gaunasi.

9 Pašnekovas (Respondent), darbuojasi kariuomenėje.

1. Šią akimirka vertinu teigiamai. Plečiama infrastruktūra, yra perkama nauja įranga, yra naujinama technika, pradedant nuo džipų ir baigiant ties kitų transporto priemonių. Norėtusi didesnio tempo, kad kuo greičiau atnaujintu kuo daugiau dalinių. Yra statomi nauji batalionai, bet vis dar labai daug yra senų batalionų su senais ginklais, ir senom trupančiomis sienom. Reiktu šį reikalą spartinti.
2. Vertinu teigiamai. Mano požiūris tai, kad skirti gynybai per daug lėšų yra neįmanoma. Reikia užtikrinti šalies gynybą, iš to būtų šaliai tik nauda. Sveikintina kad viskas yra vystoma ir tai, kad yra ieškoma vis naujų partnerių su kuriais būtų galima bendradarbiauti ir plėsti mūsų gynybą.
Šią akimirka yra sunkesnė situacija su dronais. Dronų yra mažas kiekis. Yra atvejų, kad net patys kariai, kurie išmano šį reikalą, patys gamina sau dronus. Pasimato finansavimo trūkumas nes pradedama veikti iš savo kišenės. Dronų pirkimas pagerintu situacija ypač kaip pasimato, kaip plačiai jie naudojami Ukrainoje, kur be dronų niekas nevyksta.
3. Manychiau kad po 5 metų visa krašto apsauga bus padvigubinta. Nes finansavimas nuo karo pradžios Ukrainoje, Lietuvoje padvigubėjo, tas finansavimas nenustos augti ir mūsų gynyba bus išplėsta, optimistiškai žiūrint dvigubai arba netoli nuo to. Bus statomi nauji batalionai, daugiau naujos technikos, tie patys kariai būtų aprūpinti vis geresne ir naujesne įranga.
4. Prie šio mokesčio turėtų prisidėti visi. Finansinis nukentėjimas ištis bus menkas, aš nematau dėl ko reiktu panikuoti. Aš už mokesčių kėlimą. Pradžiai būtų gerai pasiekti 4 procentus.
5. Piliečių informavimas, kiek įsigyjame naujos technikos, kiek yra padidėjęs bei išnaudojamas biudžetas. Žmonės turi matyti, kad tas finansavimas nenuveina kažkur veltui. Reikia kuo daugiau, viešojoje erdvėje, informuoti žmones apie tai, kiek yra įsigyta naujos technikos, kiek viskas naujinama. Kiek įmanoma sumažinti nežinomybę, kur yra skiriamas biudžetas. Tai užkirstu kelią kalboms apie pinigų plovimą, bei panašią dezinformaciją. Informuoti ir garsiai bei plačiai apie tai kalbėti.
Institucijose dirbantys asmenys galėtų argumentuoti labiau, kam reikia kelti gynybos biudžetą, nes jų užklausus dažniausiai būna iš tuščio į kiaura pilstoma. Taip pat valstybinės institucijos, žiūrint į šitą reikalą, galėtų labiau susivienyti nes net dabar tarpusavyje yra susiskaldymo.
6. Tas turi savo įtakos. Žmonės pradeda mažiau pasitikėti, kuomet jų pinigai skirti kažkokiam biudžetui neskaidriai yra naudojami.
7. Pirmiausia reikia pradėti nuo komunikacijos, nuo visuomenės informavimo, kur, kiek tie pinigai nukeliauja, ką mes už juos nuveikiam. Kad viskas būtų aišku kur naudojami pinigai. Yra ataskaitos apie, kur, kiek, ant ko yra išleisti pinigai, bet reikia pasitelkti daugiau kanalų. Pavyzdys KAM facebook postas, kur yra rašoma apie kiek šiais metais yra skirta BVP krašto gynybai, ir viskas, bet įsijungus DELFI ar 15min pilna prirašyta apie įvairias įžymybes. Manau trūksta šį klausimą reiktu labiau standartizuoti ir daugiau kalbėti per tokius kanalus, kaip viskas yra daroma, kaip yra skirstomas biudžetas, kaip išleidžiami pinigai.
8. KAM. Seimas, prezidentūra yra labai linčiuojamos paskutiniu metu, kol apie KAM mažai blogų naujienų.

Nepasitikėjimas kyla iš skandalų: praloštų pinigų kazino, čekių skandalas, perkami nekilnojami turtai Graikijoje, pastaruoju metu, labai daug skandalų išlindo apie seimą. Paskutinis skandalas, kurį prisimenu, susietas su KAM buvo kuomet kariuomenės vadas iš savo sūnaus nuomojosi būstą. Skandalų kiekis labai kerta per įstaigų reputaciją, galbūt tai dirbančių žmonių kompetencijos trūkumas.

9. Bet kokių atveju mokestis palies kiekvieną gyventoją ir niekada neišeis sušvelninti mokesčio, kad būtų patenkinti visi. Tas palies visus jei ne vienaip tai kitaip. Keldami akcizus, didindami PVM ar skolindamiesi, pasijus visiems. Visi mokėsime tiek verslai tiek gyventojai.
10. Pasitikėjimą pakeltu valstybės pasirengimas karui. Didesnis pratybų skaičius, daugiau skleidžiamos informacijos, daugiau informacijos kaip dalyvauja aljanso kariai mūsų pratybose, daugiau bendrų pratybų su Lenkais, Latviais. Pasitikėjimą kiltu per praktika.
Kalbos apie karą nesiliaus kol priešiška nusiteikusi šalis apie mus kalbės irgi ne ką geriau, todėl atitinkamai darbuojasi ir mūsų žiniasklaida.
11. Šiuo atveju pasitikėjimas duotu nedaug nes pakėlus BVP visi turėsime vis tiek mokėti. Turint didelį pasitikėjimą žmonės tiesiog paprasčiau žiūrės į visą reikalą, mažiau panikuos. Pasitikėjimas labiau lemia norint įsitraukti į savanorišką veiklą, nes jaučiasi labiau kad ne veltui užsiimi pasirinkta veikla.
12. Sunku pasakyti, labai priklausys nuo to, kokie sprendimai bus priimti seimo, ministerijų, prezidentūros. Vienas klaidingai priimtas sprendimas gali kainuoti labai daug ir po to bandyti atstatyti pasitikėjimą bus labai sunku ir reikalauti daug vargo. Pasitikėjimas krašto apsauga kils vien dėl to kad bus Vokietijos divizija, krašto apsaugos biudžetas bus didinamas, kas leis mums įsigyti daugiau technikos, gerinti infrastruktūrą. Matysis kad nestovim vietoje judam į priekį.

10 Pašnekovas (Respondent), darbuojasi kariuomenėje.

1. Saugumo situacija šiuo metu yra teigiama. Nėra indikacijų iš žvalgybos, nei VSD, kad šiuo metu yra kažkokių realių grėsmių. Hibridinės grėsmės tikėtinos, bet jos visados buvo. Šiuo metu yra situacija nepakitus.
2. Norint taikos ruoškis karui. Būtina palaikyti ir stiprinti Lietuvos saugumą, ginkluotė yra kertinis pamatas. Vertinu teigiamai. Rheinmetall puikus investuotojas bei strateginis partneris, HYMARS oro gynybos Sistema, šauktinių plėtimas, viską vertinu teigiamai. Turi tęsti, pėstininkų kovos mašinų, oro gynybos, prieštankinių sistemų pirkimas greta tankų. Vykdyti kombinuotą pirkimą tolygiai su kitomis sistemomis.
3. Grėsmė visada buvo ir ji išlieka, ir, manau, išliks dar iki tol, kol egzistuos pati Rusija. Rusijos interesas, kaip žinome, yra atkurti savo įtaką posovietinėje teritorijoje. Jie tą daro Ukrainoje. Baltijos šalys yra irgi įtakos zona. Viskas priklausys nuo to, kaip seksis Ukrainai ir kiek mes turime laiko ruoštis ginkluotis. Kuo geriau būsime pasiruošę, tuo saugesni žmonės Lietuvoje bus. Sunku prognozuoti, kas bus po penkerių metų.
4. Vienareikšmiškai kelti būtina. Priešas nemiega, ginkluojasi, investuoja į gynybą. Privalome tai daryti ir mes atsižvelgiant į tai, kad esame Aljanso dalis. Visi privalo prisidėti prie savo saugumo didinimo. Mes taip pat esame rytinėje dalyje, arčiausiai priešo, todėl ruoštis būtina. Gynybos fondas yra puiki idėja, tačiau reikia pažiūrėti, kaip ji pasiteisins. Kiekvienas euras į biudžetą yra gerai. 4% Vienareikšmiškai.
5. Aš manau, esminis veiksnys yra piliečių grėsmės suvokimas. Jeigu žmonės jausis saugūs, tada manys, kad ta priemonė yra perteklinė ir šiuo metu nebūtina, nes gyvenama komforto zonoje. Tai labiausiai turintys įtaką veiksnys piliečių norui. Dabartinis grėsmės suvokimas yra pirmoje ir antroje vietoje.
Iš vidinių veiksmų yra švietimas, svarbu kad žmonės suvoktų, kam to reikia, nes galimai, vien dėl nežinojimo ar nesuvokimo žmonės yra skeptiškai nusiteikę. Kitas dalykas, tie, kurie prisideda prie šalies saugumo užtikrinimo didinimo finansavimo, galbūt būtų galima teikti papildomas lengvatas, kurios būtų paskatintų juos. Tol, kol, pilietis nejaučia grėsmės iš tikėtinų agresorės, jis turi jausti bent kažkokią greitą naudą sau.
6. Nepaisant to, kad mūsų Vyriausybė priima sprendimą, kuris tiesiogiai koreliuoja su krašto apsaugos institucijomis, vien dėl to, kad yra nepasitikėjimas Vyriausybe, nepasitikima anksčiau priimtais sprendimais, kurie apima kitas žmonėms jautrias sritis. Visuomenė mažiau yra susipažinusi su apsauga ir saugumą užtikrinančių institucijų veikla. Žmonės mano, kad dabar daug moka. Kuomet yra priimamas sprendimas, institucijos, kuria ir taip nepasitiki, didinti mokesčius, žmonės tai vertina skeptiškai.
Yra dvi priežastys: Pirmiausia žmonės nėra tiksliai susipažinę ir nežino, kaip veikia saugumo institucijos ir kur tie pinigai turi nueiti. Nes tos istorijos yra pakankamai uždaros ir daug informacijos neišeina į visuomenę apie pinigų panaudojimą. Antra nepasitikima nepatogi vyriausybės sprendimu, kuris juos paliečia asmeniškai ir dėl galimai skeptiškai vertinamos vyriausybės kompetencijos tai priimti.
7. Reikėtų įvesti realų ir efektyvų atsiskaitomumą prieš visuomenę. Tokiu atveju visuomenė žinos, kad jeigu mes juos išrinkome dėl jų pažadų, abi pusės bus suinteresuotos pasiekti būtent iškeltus tikslus. Tai ir padidintų būtent pasitikėjimą. Trūksta skaidrumo ir atskaitomumo.
8. Didžiausia įtaka daro Šaulių sąjungą. Šaulių sąjungos būtent vaidmuo ir yra bendradarbiauti su civiliais, juos remti, iškomunikuoti, kas yra krašto apsauga, kas yra kariuomenė. Taip pat daug lemia visuomenės

įsitraukimas į krašto apsaugą. Savanoriavomės, visuomenės kariuomenės dienos, svarbu kad visuomenė pažintų labiau, kas tai yra, kas tai yra krašto apsauga, kas yra pagrindinės krašto saugos užtikrinimo institucijos, kaip jos veikia. Norint paremti didesnį saugumo finansavimą, reikia žmones šviesti.

KAM jos darbas yra užtikrinti krašto apsaugą. Ji turi transliuoti būtent visuomenei, kodėl reikia finansavimo, bet ne gąsdinant, o šviečiant. Turi būti plečiamas žmonių suvokimas, kam to reikia. Stengtis vengti visų skandalų, kurie buvo žinomi anksčiau. Ir realiai švietimas. Labai svarbu švietimas.

9. Reikia kuo mažiau sukelti visuomenės pasipriešinimą, kuo mažiau versti juos jaustis nepatogiai, tačiau tuo pačiu metu ir didinti finansavimą, nes taip pat yra svarbu užtikrinti saugumą. Jeigu bedidinant mokesčius, atsuksime visuomenė tai gali neigiamai atsiliiepti valstybei ir iššaukti didesnę grėsmę, negu jei nekeltume mokesčių saugumui. Reikia papildomai skolintis, didinti valstybės skolą, tolimesnėje perspektyvoje būtų neigiamas žingsnis, bet pinigų reikia dabar. Dabar reikia didinti pajėgumą šalies, o skolą grąžinti tolygiai, keliant pokyčius po truputi nesukeliant visuomenės pasipiktinimo.
10. Svarbu yra švietimas. Visų pirma reikia rengti mokymus visuomenei, parodyti visuomenei, kad vyriausybei rūpi žmonių saugumas, kad rūpi jų sveikata ir gerovė, kad jie nebūtų pasimetę, žinotų, ką reikia daryti grėsmės akivaizdoje, kad jie žinotų, kur eit slėptis, mokymų metu patys pamatytų įvertintu esantį trūkumą valstybėje, būtent infrastruktūros, galbūt esant galimybei supažindintų ir ginkluotės trūkumus, kad jie suvoktų, kur tie pinigai eis, kam to reikia ir kaip tai juos pačius palies. Žmonės turi suvokti, kad tai juos liečia asmeniškai. Informacija turėtų būti įvairesnė. Negalima fokusuotis į gąsdinimus, transliuoti tik neigiamus dalykus, žmogus natūraliai norės apsisaugoti nuo tokios informacijos. Reikėtų informaciją miksuoti. Pavyzdžiui, jeigu mes transliuojame, kad yra grėsmė, iš karto turime pateikti variantus, kaip tą grėsmę galima užkardyti. Sekantis pranešimas turėtų būti apie kokių nors galimos paramos organizavimą krašto apsaugai, valstybei ginti. Per visuomenės šventes didinti įsitraukimą kurti parodas ir visa kita.
11. Vienareikšmiškai itin svarbus. Jeigu žmonės pasitikės Vyriausybės sprendimais, kurie atsižvelgiant į saugumo padėtį regione, galėtų būti ir drastiški, tokiu atveju lengviau bus skirti daugiau pinigų krašto apsaugai, sukeltant mažesnį visuomenės pasipiktinimą.
Kalbant apie žmonių grupę, kuri visai nenori prisidėti, jų nereikia versti, viskas tvarkoj. Svarbu kuo mažiau žmonių nuteikti priešišškai prieš, valstybę. Tegul tas žmogus, kuris nepasitiki ir nenori prisidėti, tegu jis geriau nieko nedaro, lieka pilkoje masėje, negu pereina į priešininko pusę.
12. Labai priklauso nuo to, kokia bus mūsų saugumo situacija pasienyje. Antras dalykas, kaip mūsų valdžios institucijos reaguos į kylančias grėsmes. Kiek jos laikysis savo, žodžio, įsipareigojimų. Dabar kiekvienas toks paskleidimas yra itin jautrus, kai yra tikėtina grėsmė pašonėje. Ypač dabar, itin didelė atsakomybė, ne atsukti visuomenės prieš save. Kaip keisis, priklauso nuo tikėtinos agresoriaus veiksmų ir laiku atliktos valdžios institucijų reakcijos į juos.

11 Pašnekovas (Respondent), dalyvauja JKVM programoje, dirba viešajame sektoriuje.

1. Ganėtinai sudėtinga situacija. Bet kol vyksta karas Ukrainoje, kol didžiausia grėsmė Lietuvai yra įklampus į sudėtingą konfliktą, Lietuvos situacija yra pakankamai palanki vien iš tos pusės kad yra sumažėjas šansas, kad kas tiesiogiai užpuls. Dabar yra naudojamos įvairios hibridinės operacijos nukreiptos prieš Lietuvą. Nerimo nėra, jį įdarbinu Lietuvos kariuomenėje. Kadangi esu susijęs su kariuomenės ir šaulių struktūromis, prieš prisijungiant prie jų, mano požiūris buvo geresnis, bet dabar kaip esu jų dalyje jaučiu kad trūksta mums finansinės paramos bei žmogiškųjų išteklių.
2. Didžiausi pirkimai tikrai turi pagrindo ir manau jie geri, bet kartais keistai atrodo mažesni pirkimai kuriuos viešina KAM bei kariuomenė. Kartais klausimas kyla ar tikrai to reikėjo. Logiška, kad mikro pirkimų neviešinsi, bet tuo pačiu, jie kartais ir užstringa vien dėl to, kad tai yra mikro pirkimai ir jų gali nepastebėt. Aplamai vertinu pozityviai, nes yra susidėliota aiški vizija, ypač per šį trumpą laikotarpį kuomet pasikeitė KAM ministras. Matėsi darbas, užsidegimas, vien iš tos pusės, kad nepanaudojant per daug papildomų resursų, kaip galima patobulino visą sistemą.
3. Geopolitiškai paėmus per penkerius metus gali viskas labai pasikeisti, turint omenyje, netik Rusijos agresija mus liečia. Esama vakarų Europos branduolio dalis, mus liečia ne tik artimi priešai, kurie galėtų išbalansuoti mūsų saugumą regione, bet pavojus kyla ir iš tolimesnių kraštų, kaip artimųjų rytų krizė, kuri gali įvykti ir destabilizuoti situacija. Svarbiausias dalykas manau dabar yra Taivano bei Kinijos klausimas. Pagal dabartines mano žinias Kinijos diktatorius Xi Jinpingas yra nusprendęs iki 2025 metų bandyti atsiimti, tiesiogiai užimti Taivano salą ir perimti jos valdymą karo būdu. Režimuojant 5 metų bėgyje gali iškilti daug stiprių iššūkių, kurie gali daryti labai didelę įtaką Lietuvos saugumui.
4. Iš mano situacijos galima kelti, bet atsižvelgiant į sunkiau gyvenančius žmones tai gali sudaryti nereikalingo pykčio nukreipto į institucijas susietas su krašto gynyba, kas pasėkoje gali sumažinti pasitikėjimą jomis. Mokesčiai priliečia pačia jautriausią problemą, nes mokesčiai gali riboti žmonių būtinųjų prekių įsigijimą.
5. Labiausiai prisideda viešinimas, žmones mato, kur pinigai keliauja ar kur teoriškai jie galėtų eiti. Jei skaidriai naudojami pinigai, tai kelia pasitikėjimą. Tai gali leisti labiau žmonėms suveržti diržus ir leis organizacijoms daugiau turėti biudžeto.
Man viešinimo užtenka. Labiausiai norėtus išgirsti iš naujos vyriausybės daugiau skaidraus bendravimo tarpusavyje, su mažiau pykčių. Bet reikia vertinti ir tai jog kai kurie sprendimai turi būti įgyvendinami nors yra ir nepopuliarus. Tam reikia labai stiprių lyderių kurie mokėtu iškomunikuoti visa situaciją.
Viešumas ir viešinimas pirkimų pats skaidrumas bet taip pat nereikia nuvertinti ir žmonių įsitraukimo, pačio žmonių požiūrio. Manau netik vyriausybė yra atsakinga už asmeninį skatinimą bet ir patys žmonės. Norėtusi iš žmonių didesnio įsitraukimo, stebėjimo, sveiko domėjimosi geopolitine situacija, tai skatina susimastyti ir įvertinti situacija. Nėra viskas blogai, bet kad nebūtų blogiau reikia įdėti savo indelio, kuris gali skaudėti.
6. Pasitikėjimas valdžia daro įtaką. Kalbant apie mokesčius, yra svarbu, kiek mokesčiai remiasi į žmogaus atlygį ir gerbūvi. Tai yra labai slidi riba. Reikia įvertinti, kad nevysi žmonės gali prisidėti prie šių mokesčių vien dėl to kad jie neturi patogaus biudžeto su kuriuo galėtų šiek tiek atidėti pinigų tokiems dalykams.

7. Neturiu atsakymo. Svarbiausia, kaip padaryti šį nepopuliaru sprendimą taip, kad kuo mažiau, nukentētu žmogus, kuris yra labiausiai pažeidžiamas.
8. Didele dalį daro žiniasklaida, kaip jie pateikia naujienas. Taip pat KAM priklausantys komunikacijos skyriai STRATKOM, jie daro didelę įtaką formuojant požiūrį. Dažniausiai žmogus išgirsta žinutę, kaip juos, kas nors tiesiogiai paliečia. Žmogus išgirs tik tuomet kuomet jam suteiks prasme žodžiuose kuriuos sakai.
9. Norisi tikėti, kad mes visi esame atsakingi už krašto apsaugą ir visi turėtume prisidėti, bet bijau apmokestinus verslą ir žmones, gautųsi dvigubas žmonių apmokestinimas. Nes papildomi mokesčiai verslams, dažniausiai eina tiesiogiai ne iš verslų kišenių, o iš paslaugų apmokestinimo vartotojams. Norėtusi tikėti kad reikėtų daryti bendrą apmokestinimą, kuomet visi turėtų prisidėti prie krašto apsaugos gynybos ir biudžeto formavimo, bet matau jog šitas principas gali dvigubai apmokestinti pačius Lietuvos respublikos piliečius.
10. Komunikacijos būdų yra apstu, ji yra aukštam ir geram lygyje. Papildomai nebent reikėtų pasižiūrėti kitų demokratių valstybių požiūrį ir būdus, kaip komunikuoti šiuo klausimu. Geriausias pavyzdys būtų Taivanas, kuris dabar patiria egzistencinę krizę.

Informacijos apie lėšų leidimą yra, tikrai rasi informacijos jei domina. Viešinimo reikia tik strateginiais būdais, kaip perkame didelius pirkinius, juos reikia išviešinti, bet perkant tualetinį popierių nemanau, kad to reikia. Kalbant apie išskylančius skandalus, apie juos, mano manymo, gerai užsiima tiriamoji žurnalistika ir jų skaidrinimas. Visus pirkimus kurie nėra užslaptinti ar neturi kažkokios svarbos, būtų galima viešinti prieinamuose šaltiniuose, kariuomenės puslapyje, ten būtų galima patalpinti šią informaciją, bet mano manymu reikia fokusuotis ant efekto rodant stipriausius svarbiausius pirkinius.

Nors labai norėčiau tikėti mintimi, kad turime daryti įtaką jaunimui, darant juos patriotiškesniais, didžiausia patriotizmo įtaką jie gauna iš šeimos. Įtaką gali daryti žmonės esantys edukacijos sistemoje, pedagogai. Žmonės susikuria mitus apie karą, kurie kyla iš šeimos, patriarchato, kuomet dabar suaugę žmonės gyveno nelaisvoje Lietuvoje. Tuomet buvo labai stiprus propagandinis aparatas, kuris gąsdino apie ginklų nesaugumą, karo baimes. Reiktu demaskuoti tokį požiūrį su kuo užsiiminėja šaulių sąjunga ir Lietuvos kariuomenė.

Tuo pačiu ir mokyklose atsiranda naujos programos, jos daugiau skiria dėmesio valstybingumo aspektam, tai pat kalbama apie pasiruošimą ekstremalioms situacijom, kurį veda šauliai. Šiais metais startavo projektas, visose mokyklose, į visas mokyklas, tris dienas iš eilės, kartą per metus ateina šauliai ir pasakoja, kaip reikia pasiruošti iškeliavimo krepšį, kaip išgyventi miške, kaip pasiruošti žygiui, kaip veikia instrukcijos naudojantis ginklais (pradmenys kaip veikia ginklai), kad žmonės mažiau jų bijotų, ir nesusikurtu mitų apie juos. Tuo pačiu kalbant apie patriotinę dalį, valstybingumo aptarimą, ateina iškilus žmonės istorikai, politikai ir vaikam papasakoja apie valstybingumo prasmę. Žmonės dažnai pakeičia nuomone ypač rusakalbėse mokyklose.

11. Tiesioginė koreliacija, pasitikint vyriausybe, žmonės dažniau gali save pasatyti į nepatogią situaciją ir skirti didesnę dalį savo finansų mokesčiams.
12. Kadangi išsirinkome naują valdžią, sunku atsakyti. Valstybė eina gera linkme nesvarbu kokia vadovybė ji turi. Viskas priklausys nuo žmonių gerbūvio, jeigu jis išliks toje trajektorijoje, kurioje dabar esame, pastoviam augime, tai tas pasitikėjimas tik toliau ir augs.

12 Pašnekovė (Respondent), darbuojasi KAM

1. Vertinu pakankamai teigiamai. Visada galima stengtis geriau, bet kas buvo padaryta per 4 metus ir matant tai, kad karas Ukrainoje, nesiklosto, kaip norėtusi, Lietuva ėmėsi papildomų veiksmų stiprinant savo saugumą. Iš geopolitinės pusės grėsmė yra totali, ypač mums, turint tokius kaimynus kaip Rusija, vertinant vien tik informacinę grėsmę kylančią iš jos, kuomet jie naudoja visas dezinformacines strategijas, kaip kibernetines atakas. Tai jau parodo, kad mūsų situacija nėra tokia saugi, kaip mes norėtume, mes turime likti atsparus šiems dalykams. Nepaisant to Kinijos augimas ir jos bendradarbiavimas su Rusija mums neteikia saugumo.
2. Aš manau buvo padaryta nemažai, bet reiktu prisiminti faktą, kad KAM ministras keitėsi, daugiau nei 3 metus vadovavo Anušauskas. Lyginant tarp Anušausko ir Kasčiūnas, labai pasijuto, kaip efektyviai ir greitai procesai buvo vykdomi ties pastaruoju ministru. Sprendimus vertinčiau teigiamai, bet jie turėjo būti priimti greičiau vadovaujant Anušauskui o ne atėjus Kasčiūnui. Dabar su brigada bei divizija yra uždelstas reikalas, pirkimai būtų vykę greičiau ir nereikėtų laukti iki 2027 ar 2028 nes būtume pradėję viską daryti prieš 3 metus.
3. Labai priklauso, kokia literatūra skaitai ir ko klausai. Kad ir kaip optimistiškai tikėčiausi, kad situacija gerės, aš manu saugumo situacija bus įtemta ir kiekvienas priimtas sprendimas bus itin svarbus visom įmanomoms prasmėm. Per penkerius metus daug kas gali pasikeisti ir ta situacija gali tapti daug įtemptesnė.
4. Vertinu labai teigiamai. Kalbant apie BVP, mano nuomone, ir mano kolegų nuomone, jis turėtų būti didinamas dabar jau kalbama apie 4 procentus, bet norėčiau kad būtų 5 ar net 6.
5. Tai yra susieta su politiniu diskursu, politine esama veikla ir pasitikėjimu. Kuomet valdžioje yra didelis susiskaldymas, ir valdantieji kalba apie prisidėjimą, žmonės netiki jų žodžiais nes jų veiksmai ir darbai nekoreliuoja kartu su esamu diskursu. Tai itin yra susyja su valdžios institucijomis, ką daro krašto apsauga, korupcijos klausimai. Labiausiai dabar įtakoja politinę valdžią, jų diskursas, ką jie sako, kiek skandalų jie turi bei susiskaldymas viduje tarpusavyje.
Jaunam žmogui yra labai svarbūs socialiniai tinklai, konkrečiau, reelsai, podceštai. Per socialinius tinklus politikai, vyriausybė galėtų paskatinti žmones prisidėti prie gynybos. Taip pat, kiek įmanoma dažniau reiktu priminti žmonėms, kad mūsų saugumas yra svarbiausias, komunikuoti realią situaciją, kad yra grėsmė, ją pripažinti, bet išlaikyti tą viduriuką, tarp supratimo, kad grėsmė yra, bet išlikti ramiems išlaikant kritinį mąstymą. Reikia suprasti, kad reikia padaryti viską dabar ir investuoti kuo daugiau į saugumą.
6. Pasitikėjimas yra vienas pagrindinių aspektų. Jei asmuo mato kad valdžia kelia nepasitikėjimą, jis nenorės savo finansų skirti valdžiai. Aš absoliučiai teigčiau, kad valdžios ir kiekvieno politiko pasitikėjimas koreliuoja su saugumo didinimu.
7. Labiausiai pasitikiu Lietuvos kariuomene. Mažiausiai seimu. Seime susirenka labai skirtingi politikai, skirtingos asmenybės ir yra sunku viską implementuoti į visus seimo narius. Bet mano nuomone seimas turėtų imtis geresnės komunikacijos, geresnio skaidrumo, mažiau susiskaldymo retorikos. KAM aiškiai komunikuoja, ką už kiek perka, tas matos instagram, facebook, tai duoda pasitikėjimo. Seimas apie saugumą

kalba nedaug, palyginus kiek kalba apie vidinius skandalus ar susiskaldymus. Seime daug susiskaldymo ir trūksta bendruomeniškumo, bei bendros vizijos, kuri rodytu kad einam link geresnio rytojaus.

8. Didžiausia įtaka daro seimas. Antroje vietoje pati vyriausybė, kas yra valdantieji. Trečioje vietoje KAM.
9. Prie gynybos turėtų prisidėti absoliučiai visa žmonių grupė. Visi socialiniai sluoksniai bei visi verslai, dideli bei maži. Ypač dabar kaip situacija yra įtempta. Manau reiktu dar labiau kelti akcizus alkoholiui ir tabakui, taip nušautume du zuikius tokiu sprendimu. Kuro akcizo nekelčiau dėl kitų niuansų. Dar bandyčiau kelti netgi maistui mokestį, už tai mane pasmerktu visuomenė, bet į saugumo klausimą aš žiūriu radikaliai nes šią akimirka tai yra svarbiausias klausimas. Kiek tenka bendrauti, su žmonėmis, kurie yra saugumo kontekste, jie supranta esama situaciją. Man yra net sake „Jei aš turėčiau 10 eu, aš atiduočiau 5eu, jei tik tai padėtų užtikrinti saugumą“. Jeigu dabar neinvestuosim didelių pinigų ir jeigu dabar mūsų gynyba bus nestipri, vėliau apie tai daugiau ir nebeteks galvoti, galvosim tik apie išgyvenimą, kuomet virš galvų skris bombos. Komunikacijos aspektas yra labai svarbus svarbiausias klausimas būtų, kaip pasiekti skurdžius regionus, skurdžias šeimas, mokėt turėtų, pagal pajamas, lygiagrečiai, turėtų būti paskirstomi mokesčiai.

10. Imant pavyzdį iš KAM, jie skelbia nemažai apie pirkimus, bet nėra intensyvumo. Ką turiu omenyje tai, kaip pavyzdžiui, nusipirksime 10 tankų, bet kada tie tankai ateis, už kiek mes juos pirkome, kodėl būtent šitokie, kokia pirkimo eiga. Aš manau tokios informacijos žmonėms trūksta. Vyrauja atmetinas požiūris, viskas gerai, mes nupirkome, ir viskas. Reikėtų daugiau informacijos per socialinius tinklus. Trūksta tęstinumo, kodėl nusprendėm daryti pirkimą, kaina, kada bus atliktas pirkimas ir kada produktas bus jau pilnai implementuotas Lietuvoje. Parodyti visą eigą, bent jau kiek saugumas leidžia.

Pritariu minčiai apie patriotiškumo transliaciją. Žiūrint į regionus, kur žmonės mažiau nusimano apie politinį kontekstą, mes išties daug kalbame apie karą ir grėsmę. Patriotiškumo skatinimo trūksta, ir jau mokyklose turėtų skatinti tokį dalyką, vienas iš būdų būtų per istorijos pamokas labiau pabrėžti Lietuvos didingumą, ATR, partizanus. Daugiau patriotinių filmų kūrimo. Daugiau kalbėjimo kodėl mes turim ginti Lietuvą, kodėl ji mums yra brangi. Pritarčiau kad patriotiškumo skatinimo, kritinio mąstymo reikėtų daugiau.

11. Manau tai yra visko kratinys. Pasitikėjimas koreliuoja, pervedus pinigus tikimasi, kad tie pinigai atliks savo funkciją. Pasitikėjimas, komunikacija, sudarytas politinis įvaizdis, visų šių aspektų kratinys tai ir yra pagrindiniai aspektai, bet kartu ir mąstymas apie Lietuvą, patriotiškumas, sudaro individualų aspektą.
12. Žiūrint į seimą, man pasitikėjimas su kiekvienu jų žingsniu mažėja. Kiek paklausau žmonių visi neturi pasitikėjimo seimu, vyriausybe lygiai taip pat. Pasitikėjimas kils policija, kariuomene, bet seimu ir vyriausybe pasitikėjimas mažės per ateinančius penkerius metus.

Lietuvos kariuomene pasitikėjimas kils nes ji labai daug dėmesio skiria švietėjiškai veiklai, jie kuria podkastus, kalba, ką veikia kiekvienas batalionas, kiekvienas vadas, generolo Jono žemaičio karo akademija, JKVM, KASP, savanoriai, šauliai, visi komunikuoja su žmonėmis transliuojant žinutę, kad mes jus apsaugosime. Taip pat naujai išrinktas kariuomenės vadas savo reputacija yra labai gerai žinomas ir kelia pasitikėjimą kariuomenės valdžios struktūra.

13 Pašnekovė (Respondent), darbuojasi KAM

1. Ne pati geriausia. Ganėtina, įtempta, Ukrainoje situacija negerėja, Rusija toliau didina savo gynybos biudžetą, jų gynybos pramonė yra visiškai perkelta į karo pramonę, jos tempai yra labai dideli, pagaminamos amunicijos kiekis yra stipriai išaugęs. Buvo sakyta, kad Rusija užklimpo Ukrainoje ir Rusijai reikės daug metų atsigauti, bet koku tempu ji toliau ginkluojasi ir sankcijų neveiksmingumas, pabaigoje reiškia, kad Rusija yra pakankamai pajėgi daryti viską. Galiausiai jai ne taip ilgai užtruktų atsistatyti ir turėti galimybę užpulti Lietuvą, Latviją, Estiją, ar kitą NATO valstybę. Personalo, žmonių jie turi labai daug, žmogiškasis resursas yra žiauriai didelis. Kalbos kad grėsmė toli, nes Rusijai reikės daug metų atsigauti, nėra tiksli. Visos prognozės, kiek mes turim laiko pasiruošti blogėjam, buvo 10, 7, 6, 5 dabar... .Vykę JAV rinkimai, Vokietijos vyriausybė keitimasis, yra daug nežinomųjų faktorių. Nuo tada, kaip buvo atkurta Lietuvos kariuomenė, yra padarytas milžiniškas progresas. Kariuomenė neturėjo net uniformų, dabar turi pakankamai modernia ginkluotę, su plačia įvairovė, tiek oro gynybos sistemos, tiek pėstininkų kovos mašinos, artilerija, individualus kario aprūpinimas. Lyginant geopolitinio situacija, ji padiktavo būtinybę. Dauguma žmonių supranta grėsmę nes turim sienas su iš dviejų pusių esančiomis priešiškomis valstybėmis. Kas daroma nėra pakankama ypač lyginant su priešininkų, Lietuva yra mažesnė kelis kartus. Esame NATO aljanso narė, patobulėjome, vyksta daug bendrų pratybų, Lietuviai mokomi standartų bei tarpusavio bendradarbiavimo.
2. Daug ką pasako pirminė indikacija apie gynybos politiką, gynybos svarbą vyriausybės darbotvarkėje. Jeigu nestiprinsi nacionalinio saugumo tai pensijas žmonėms ateityje mokės kita valstybė. Per šią kadenciją buvo padarytas milžiniškas progresas. Valstybės gynyba neapsiriboja tik kariuomene turi ginti visa tauta su visais piliečiais. Puikus įrodymas, šaulių sąjungos, yra pilietinio pasipriešinimo kursai, dronų centas. Daug padaryta. Kalbant apie oro gynybą požiūris į ją kardinaliai pasikeitė, pradėta aiškinti, kad oro gynyba yra ta sritis kuria mums reikia daugiau padirbėti. Net NATO kontekste tai yra viena iš silpnųjų sričių, pajėgumų trūksta. Dabar Lietuva pasirašė kontraktą dėl papildomos įrangos, taip pat su Lenkais. Per kelis mėnesius pokytis labai rimtas. Tankai nėra dar nupirkti, pas pastarąjį ministrą buvo statoma viskas ant tankų, pasikeitė ministras ir buvo priimti sprendimai kad negalime šaldyti savo biudžeto tik ant tankų. Pozicija dabar yra nukreipta į oro gynybą, tankai bus perkami etapais, stiprinti po kuopą. Tankų pirkimas dabar yra nukeltas, ir išskaidytas metais.
3. Patriotai išliks ir nesumažės. Klausimas kiek atsiras valstybei naujų patriotų. Dabar skatinamas bei stiprinamas jausmas, kad tu esi atsakingas už valstybę. Pažindinami žmonės su krašto gynyba. Bet sunku pasakyti labai keičiasi jaunoji karta ji yra kitokia, nukreipta į greitąjį vartojimą. Informacijos srautas kitoks, domisi globaliais dalykais, atsiranda identiteto iššūkių, skatinamas viso pasaulio gyventojų požiūris, daug priklauso ir nuo tėvų. Dabar sunku vertinti iš geopolitinės pusės ypač Trump tampant prezidentu nes 80 procentų NATO biudžeto sudaro Amerika. Jei ji pasitrauktų iš NATO būtų labai blogas scenarijus bet nemanau, kad jie pasitrauks. Dabar labai sunku spręsti. Bet galų gale reiktu klausyti klausimo kiek ta situacija pablogės?
4. Turi kelti daugiau. Nacionalinis saugumas turi būti pirmoje vietoje. 4% būtų gerai turėti, 3% minimumas. Geriau dabar yra susimokėti šiek tiek brangiau kad geriau miegotus, karo atveju viskas gausis daug brangiau.

5. Iš valstybės pusės sunku pasakyti, žmogus turi tiesiog suprasti. Kartais veikia sugrėsminimas, situacijos svarba. Tiesiog vieniems žmonėms užsidega lemputė kitiems ne, jie supranta karo nuostolius. Padėtu tai jei žmonės aiškiai žino kam tie pinigai yra skiriami. Matant rezultatą žmogus yra linkęs prisidėti. Paaikškinimas, vizualizavimas, kur tie pinigai eina yra labai svarbu. Matant kariuomenės parodas, bendraujant su kareiviais, tas tiesioginis kontaktas, vizualizavimas, matymas kad ne vėjais išsina pinigai labai daug lemia.
Galima pradėti su paprastoms komunikacijos programomis. Bet sunku tai padaryt vien dėl to kad sunku įtikti visiems, reiktu skirtingoms grupėm žmonių, socialinių sluoksnių, paruošti skirtingą informaciją. Tai yra labai paprastas dalykas, nežinia kiek efektyvus. Kurti patriotines platformas, įtraukti žmones į įvairias organizacijas, tokie žmonės labiau linkę prisidėti prie krašto apsaugos. Labiau reikia dirbti su žmonėmis kurie yra apatiški, kurie nelabai rūpi valstybės ateitis, jiems svarbiau už ką valgyt, turėti stogą po galva. Labai svarbu kurti dialogą vadinamoms dvejom Lietuvomis, dažniau vykti į regionus, kalbėti kas daroma, kodėl daroma. Žmonės kuriems trūksta dialogo gali jausti vieniši palikti valstybės ir tapti priimtini propagandinėms kanalams.
Labai sunku įtakoti žmones, kurie turi alternatyvų mąstymą. Per švietimą, bendruomenes, pokalbius gyvai, labai svarbu išsigryninti tas grupes ir kokiai grupei ką taikyti. Jaunimui reiktu, podkestu ar trumpesnio turinio žinučių, reelsu. Senesniems žmonėms galbūt galima bendradarbiaujant su regioninėmis televizijomis.
6. Pasitikėjimas koreliuoja. Žmonės by default galvoja, kad viskas valstybėje yra blogai. Labiau čia eina žmonių suvokimas apie valstybės veiklą. Yra apatiškų žmonių, kurie net nėra susyja su pasitikėjimu, bet čia tik dalis visuomenės žmonių kuriai viskas yra blogai.
7. Tai auga iš kartų į kartas, sunkiai sprendžiama problema. Dabar yra tiesiog susiformavusi politinė kultūra. Daugiau kalbėt apie gerus darbus. Sunku pasakyt nes visiems niekada neįtiksi. Tai yra kartų pokyčių reikalaujantis sprendimas. Pradėti reikia nuo institucijų įvaizdžio formavimo ką daro, kaip daro. Norint didinti pasitikėjimą kariuomene tiesiog didinti jų matomumą ir daugiau komunikacijos su jais.
8. Seimas, nes nubrėžia jis vaizdą, kokia kryptimi juda valstybė. Seimas formuoja vyriausybę kol prezidentūra, savo nuomone. Pasitiki tomis kurios mažiau paveikia žmonių gyvenimą. Žmonės labiausiai pasitiki krašto apsaugos ministerija, nes ji mažiausiai reguliuoja kiekvieno žmogaus gyvenimą.
9. Ieškoti mažesnių gabaliukų, ir kurt kuo mažesnę žmonių nepasitenkinimą, diversifikuoti mokesčius. PVM kėlimas nes tai yra tvaru, nes vis dėl to reikia surinkti pinigus. Žmonėms nepatiks bet reikia pasitrinkti tarp trupinėlių rinkimo ir kas yra tvaru. Tai yra politinės valios klausimas.
10. Svarbu nubrėžti situaciją, pavyzdžiui, priedangų trūkumas. Informacijos apie pačia situaciją, kodėl reikia, rezultatą. Nieks nesako stok į šauktinius nes bus karas. Transliuojama žinutė dabar yra nes čia tėvynė, būsi stipresnis, nuotykis taip toliau. Komunikacija yra nukreipta į meilę tėvynei, pagarbą. Bet faktas tas, kad pilietiškumo mokymas yra fundamentalus dalykas.
11. Svarbus pasitikėjimas bet manau, kad jei matai valstybei gresia egzistencinė grėsmė tavo pareiga yra jai padėti. Reikia drąsos kažkuriems sprendimams. Norim kariuomenės bet nenorim nieko atiduoti, reikia politinės valios.
12. Priklauso nuo jų veiksmų. Kalbant apie Lietuvos kariuomenę priklausys nuo geopolitinės situacijos, žmonių karo nuovargiu, situacijos Ukrainoje. Žmonės pavargo. Žmonės susigyveno su dabartine situacija, kaip viskas susiklostys sunku pasakyti. Net maži skandalai susieti su kariuomene gali daug lemti.

14 Pašnekovas (Respondent), dalyvauja JKVM programoje, dirba viešajame sektoriuje.

1. Esame NATO, padidinome investicijas krašto gynybai, rūpestis krašto saugumu yra didesnis nei buvo prieš 10 - 15 metų. Yra daug grėsmių dėl Lietuvos saugumo ir mūsų kaimynės Rusijos kėslių tą saugumą sunaikinti. Šią akimirką nejaučiu grėsmės, bet matydamas, kas vyksta Ukrainoje, negaliu taip galvoti apie savo ateitį. Galvojant, įsigyti būstą, ar gyventi Lietuvoje, ar kurti verslą, nesijausčiau saugus tą daryti Lietuvoje.
2. Per šį trumpą laiką buvo padaryta pakankamai daug. Bet sunku padaryti per 5 metus tą, ką turėjo padaryti prieš penkiolika ar dvidešimt metų. Kada laikėsi viskas ant žmonių iniciatyvos ir atsidavusių, pilietišκών žmonių pečių. Finansavimas ir požiūris buvo į kariuomenę prastas. Greičiausiai prie to prisidėjo ir Rusijos propaganda formuojant požiūrį į kariuomenę ir savo saugumo stiprinimą. Požiūris, kad mes nestiprintume savo saugumo. Bet manau, kad dabar yra visai kitaip.
Neturėtų būti tokios situacijos, kad mes, perkam kažkokią brangią įrangą, kas yra svarbu, bet neturim vietų ar neturim sąlygų visiems savanoriams tarnauti, atlikti tarnybą, treniruotis. Visi kariuomenėje supranta, kad pati esmė karo vis tiek yra pėstininkas. Karys stovi fronte, teritoriją užima žmonės ir ten turi kažkas kelt savo batus. Ukraina irgi parodė, kad personalas yra labai svarbus. Iššaudžius raketą, pasibaigus milijonams, lieka žmonės su sąlyginai pigiais ginklais, jie ir gins kažkokį ruožą. Personalas yra daug svarbiau valstybės gynybai.
3. Klausimas, kuris mane labiausiai ir neramina, nes situacija Ukrainoje man neatrodo labai pozityvi. Iš to, ką matau ir su kokiomis problemomis susiduria ta šalis, tai manau, kad po 5 metų gali būti, kad mes turėsime ir karinių provokacijų, ir gal net ir karinio konflikto Baltijos šalyse.
Mūsų šalių pasyvumas mane neramina ir matant tendencijas politikoje kas vyksta, kokios politinės jėgos ateina. Tokios kaip Dešinių, ultra dešiniųjų pažiūrų, kur yra fokusuojamasi tik į savo valstybės gerbuvį ir pamiršta kitas kaimynes.
4. Aš prisidėčiau. Geriau neišgert šešių bokalų alaus ir investuoti į savo krašto saugumą, gynybą. Galu gale, manau, kad tai yra pigesnė investicija nei po to gailėtis.
Tikrai negali visos šalies ekonomikos statyti visiškai ant karo bėgių, nes mes nesiruošiamo pulti nei Rusijos, nei Baltarusijos. Reikia kad ji išliktų subalansuota. Mes turime rodyti pavyzdį. Lenkija skiria apie 4-5 procentus ir tai yra daugiausiai tarp NATO valstybių. Jeigu mes norime būti pavyzdys ir lyderystė kitoms šalims, ir žinant kad JAV prezidentas yra toks žmogus, kuris nežiūri į visas lenteles, greičiausiai žiūri tik į pirmą vietą. Turėtume skirti tiek, kad būtume pirmoje vietoje NATO sąrašė pagal procentą.
5. Aš manau, kad dalis piliečių, kurių pagrindinis argumentas yra nepasitikėjimas. Greičiausiai yra tie patys, kurie vengia gyvenime atsakomybės ir nesiima, kad kažką pakeisti, o nori kad kažkas už juos tai padarytų. Tiek Seimas, tiek Prezidentūra, tiek Vyriausybė yra visų pirma tai rinkėjų išrinkti atstovai. Kiek mes juo pasitikime, Tai yra mūsų atsakomybė. Nematau, kad tas pasitikėjimas kažką iš esmės reikštų, tai yra žmogaus nusimetimas, atsakomybės už savo šalį. Valstybė, nėra Seimas, nėra prezidentas, nėra Vyriausybė, tai yra tik keli šimtai žmonių, darbuotojų, kurie mus atstovauja. Žmonėms reiktų nustoti ieškoti kaltų aplink ir reiktų pasižiūrėti, ką aš galiu pats padaryti. Jeigu esi nepatenkintas Seimo darbu ir kad Seime žmonės priėmė

nepatinkančius įstatymus, tai eini protestuoti, pats kandidatuoti, arba eini šnekėti su Seimo nariais, kad pakeistų įstatymus. Šia įtaką galima daryti ir gerinti tą gerbūvį valstybei ir didinti tą valstybės saugumą. Aš manau, kad reiktų labiau apeliuoti į patį žmogų ir šnekėtis apie žmogų. Žmonėms reiktų tapti aktyvesniems ir nebijoti bendrauti su politikais, nebijoti patiems, galbūt kartais kandidatuoti į savivaldą ar įstoti į politinę partiją ir pamatyti viską iš vidaus. Tada nebebus tų kažkokių fobių, baimių, kad čia kažkas blogo vyksta, nes tai yra ir sovietinis palikimas, kuomet realiai būti partiniu reiškia priklausyti komunizmui ir okupantų režimui.

Žmonės nesupranta visos grėsmės. Greičiausiai supranta tik tie, kurie nuolatos, kelis metus seka situaciją. Švietimas ir daugiau kalbėjimo, ne tik rodymo, kad rusai padarė baisius nusikaltimus. Galbūt reikėtų daugiau švietimo ir daugiau bendravimo su tais žmonėmis, kurie išgyveno tą siaubą. Reikalingas bendras švietimas per pilietiškumą, ką ir dabar daro Šaulių sąjunga. Parodyti kas gali nutikti, kai neinvestuojai į savo saugumą, rodyti gerus pavyzdžius, kaip Šveicarija, kur visa šalis turi bunkerius, visi žmonės praėję karinį rengimą, tas pats Izraelis. Transliuoti žinutę visais kanalais, pavyzdžiui, filmais. Yra rimtas dokumentinis filmas "Dvidešimt dienų Mariupolyje". Karas yra sukrečiantis, daug žmonių apie tai susimąsto. Tokie filmai skatina šnekas.

Norėčiau, kad ir institucijos daugiau šviestų visuomenę, organizuotų kažkokiąs akcijas ar kažkokiąs filmų peržiūras ar net kažkokių įvairiausių būdus, kaip galima šviesti visuomenę ir didinti suvokimą, supratimą, ką kiekvienas iš mūsų galime padaryti šiandien. Savo elgesiu aš stengiuosi būti tuo žmogumi, kuris šneka apie tai. Su savo kolegomis, su savo draugais, tą galima daryti viešojoje erdvėje. Kiekvienas žmogus gali pasiekti tikrai daug žmonių ir nebūtinai reikia samdyti lektorius, kad jis tiesiog salėje 30 žmonių, papasakotų ar parodytų filmą. Destrukcija ir tas blogis, kuris ten vyksta, tikrai sukrečia ir tai parodo mūsų valstybės finansavimo bei žmonių, kurie nori tarnauti, didėjimas. Problema tada būna, kada tau atėjus užsirašyti į Krašto apsaugos savanorių pajėgas, o ten yra pusantro pusantro metų eilė.

Kariuomenė, turėtų padaryti, kad ten nebūtų eilės. Didinti instruktorių skaičių arba pakelti atlyginimus, kad instruktoriai nepalikėtų kariuomenės. Tai čia vėl atsiveria į tai, kad mes turime investuoti pirmiausia į personalą. Pasitikėjimas kyla kuomet pažįsti ar žinai kas tarnavo. Kaip, pavyzdys, jeigu tavo giminėje bus daug žmonių, kurie dirba politinį darbą ir dalyvauja politikoje, nebus taip, kad nepasitikėsi labai Seimu ir Vyriausybe, nes žinai, kad tavo artimieji kažkur ten dirba, jie dirba tą darbą. Taip, yra nesažiningų žmonių, bet čia, kaip ir bet kurioje gyvenimo srityje, jų yra ir jų bus. Bet kad mes tą padidintume, mes patys turime būti įsitraukę į tai. Tai aš vis tiek likčiau prie to, kad mes patys savo elgesiu didiname tą pasitikėjimą ir norą prisidėti.

6. Motyvai prisidėti ar neprisidėti yra skirtingi. Esmė yra tame, kad visada žmonės nenori mokėti daugiau mokesčių ir nori turėti sau daugiau. Žmogus turi suprasti, kokia yra to grėsmė.
7. Nemanau, kad patys institucijų žmonės bus linkę labai atvirai komunikuoti. Reikia šnekėti bendrai visuomenininkams, žurnalistams, žmonėms, šiaip patriotams ir aktyviems žmonėms apie tą žmonių sąmoningumą. Mes norim komunikacijos, bet patys nesidomi tuo, va čia yra problema. Sutinku, komunikacijos tikrai galėtų būti daugiau.

Žmonėms reiktų ne tik laukti, kol kažkas kažką papasakos, bet ir patiems domėtis. Jeigu mes norim, kad Seimas daugiau komunikuoti ar aiškinti savo sprendimus, visų pirma mes turime iš jų reikalauti. Nes jeigu niekas nereikalauja iš jų atsakomybės, jie gali sėdėti ir nieko neveikti. Jei yra išrenkami atsakingi žmonės,

kurie tikrai dirbs, jie ir komunikuos. Jeigu išrinktų žmones, kurie akivaizdžiai eina tik dėl savo asmeninių interesų, o ne dėl valstybės interesų tai dažniausiai nebus gaunamas joks grįžtamasis ryšys.

Su politiku tikrai bus visada lengviau susišnekėti nei su kokios srities specialistu mokslininku, IT specialistu, telekomunikacijos specialistu. Aš manau, kad viešojoje erdvėje informacija yra pakankamai suprantama ir pasiekti ją galima. Problema yra tame, kad čia greičiausiai bus švietimo bėda. Žmonės nenori galvoti, nenori mąstyti. Nori, kad viskas būtų pateikta, suvalgyta, sukramtyti ir taip toliau. Aš manau, kad reikia skatinti visuomenę mąstyti. Nes tame yra ir informacinis karas, ir propaganda. Jeigu žmonės nėra kritiškai, nemoka atsirinkti informacijos, nemoka skaityti, nemoka ieškoti informacijos, tai jie yra labai lengvai paveikiami.

8. Aš manau labai paprastai pasižiūrėjus dabar, yra socialiniai tinklai, jeigu pasižiūrėti, kas Lietuvoje turi daugiausiai sekėjų, tai turi buvusi prezidentė Dalia Grybauskaitė ir pasakoje turi didžiulę įtaką žmonėms. Aš manau, kad prezidento institucija yra ta institucija, kuri turi didžiausią įtaką mūsų šaliai, nes tai yra, mūsų valstybės lyderio pozicija. Tai yra labiau užsienio politikos formavimo, mažiau vidaus politikos, Bet aš manau, kad dažniausiai ministrai ar pirmininkai neturi tokios didelės įtakos. Prezidentas yra tas mūsų veidas. Aš manau, kad didžiausią įtaką turi prezidento institucija.

9. negalima kažko nuskriausti ir viską užmesti ant vieno žmogaus, ar vienos grupės pečių. Manau, kad tai yra visų žmonių interesas. Reikia apie tai šnekėti kuo daugiau. Tai yra kiekvieno žmogaus interesas gyventi saugioje valstybėje. Lygiai taip pat, kaip kiekvieno žmogaus interesas yra įsidėti spyną, galbūt įsidėti signalizaciją, galbūt apsidrausti turtą ir panašiai nuo vagių ir panašiai. Jeigu žmonės apsitverti savo namus ir Dažniausiai didžioji dalis žmonių nori apsitverti tvora ir pasistatyti kameras, kad jų nepavogtų ir panašiai. Tai yra investicija ir visi žmonės turi prie to prisidėti.

Galbūt didžiuliai mokesčiai visokioms lažybų bendrovėms, nes žmonės praranda pinigus statydami ir nieko iš to negauna, galiausiai kenčia jų šeimos. Tabakas, alkoholis ir panašiai. Aš manau, kad visos sritys turėtų kažkiek prisidėti ir tai taip neskaudėtų. Jeigu apmokestins tik paprastą žmogų, jam baisiai skaudės, jis bus nepatenkintas, jis protestuos ir t.t. Lygiai tas pats bus ir su verslu. Verslas bus nepatenkintas. Verslas grasina, kad išeis į užsienį ir taip toliau. Tai nėra kažkokia viena vienos srities, kurią galbūt reiktų uždėti apynasrį. Aš manau, kad kažkur truputį po iš visų galima surinkti ir tai būtų tinkamiausias būdas.

10. Aš manau, kad kariuomenė pati iš savęs, drąsina žmones, daro visai didelį žingsnį į priekį. Geras pavyzdys būtų kariuomenės tinklalaidė, kur jau yra virš 40 įvairių serijų apie kariuomenės padalinius su įvairaus laipsnio kariuomenės personalu, tiek karininkai, tiek puskarininkiai. Ta pati yra Šaulių sąjunga, kuri organizuoja įvairius renginius. Tą daryti reikia ir toliau, supažindinti žmones su tuo, kas vyksta kariuomenėje, kokie žmonės ten gyvena, kad ten tokie patys paprasti žmonės dirba kariuomenėje.

Aš sutinku, kad galbūt nereikia vien šnekėti apie karą ir apie blogus dalykus, nes tai tikrai gali nusverti žmonių rankas. Puikus pavyzdys yra tai, kad iš tikrųjų negauna tie žmonės, kurie daro gerus darbus, didelio dėmesio iš žiniasklaidos. Dabar buvo ruošiami du konvojai į Ukrainą. Vienas jų juoko forma buvo pavadintas Mažasis konvojus kitas Didysis, kurį organizavo Tapinas. Dažniausiai tie visuomenininkai, kurie turi didelį sekėjų skaičių. Jie sulaukia žiniasklaidos dėmesio. Turėtų būti daugiau viešinamos ir mažos akcijos. Galbūt kiti

žmonės galėtų iš tikrųjų pasistengti ir paviešinti tokius dalykus, kurie dirba žiniasklaidoje, tikrai kažkokiam žurnalistui nenukristų ranka parašyti straipsnį apie įvykį.

Reiktų šnekėti ir apie gerus darbus, o ne tik kritikuoti žmones, kad va, institucijos kažko nepadarė. Bet galbūt yra seimo narių, kurie gerus darbus nudirbo praeitoje kadencijoje ir galbūt kartais patys visiškai neturi laiko papasakoti, pasigirti, kokie yra geri darbuotojai. Juolab kad ir gyvenime irgi dažnai yra žmonių, kolegų, kurie dirba juodai, bet jiems niekas ir gero darbo nepasakys ar atlyginimo nepakels, kol jie patys nepasakys, kad išeina iš darbo. Reikėtų įvairiais būdais stengtis tuos gerus darbus ir žmones, kurie juos daro viešinti.

11. Aš manau, kad taip. Pasitikėjimas yra veiksnys labiau liečiantis ir sukeliantis spaudimą politikams. Pavyzdys, ką tik po 2024 seimo rinkimų, žmonės balsuodami rodė tokį didelį pasitikėjimą viena partija. Yra juokinga, kad po trijų ar pusės metų jis subliūkšta. Tada vadinasi, arba tie žmonės, kurie balsavo, yra kvaili ir nesupranta, už ką balsuoja, arba nereikia mėtytis. Tiesiog jeigu tu pasitiki šitais politikais, jeigu tu už juos balsuoji, nesvarbu, koks tai politikas būtų. Tai tu turi prisiimti atsakomybę, kad už jį balsavai. Darbdavys yra rinkėjas. Jo balsas lemia, kas bus išrinktas į parlamentą ir kas dirbs tą darbą. Yra labai patogu kaltinti išrinktą politiką. Jis atsakingas kažkam, bet mes jį išrinkome. Valstybė nėra Seimas, yra nemažai ir visuomenininkų, kritikuoja ir žiniasklaida yra didelė klaida, padaryta pas mus viešojoje erdvėje, kad mes valdžia, Seimą, ar kažkokius valdininkus vadinam valstybe, kas esame mes, tada mes nesame valstybė? Žmonės kiekvieną dieną savo darbais gali prisidėti ir didinti tą pasitikėjimą. Pasitikėjimas susideda iš daug dalykų. Mes šnekame apie kyšius, apie korupciją, bet kas paima kyšį, kas duoda kyšį. Dažniausiai pas mus yra, tiesiog, kad mes vieni kitus kaltiname, rodome pirštais kas kaltas, o niekas nenori prisiimti atsakomybės. Lengviau yra kaltinti nei prisiimti atsakomybę. Suprantu, kad yra žmonių, kurie nepadarė savo darbo, bet nereikia pulti iš karto visų valdžios institucijų, kritikuoti visada yra lengva, bet niekas nenori daryti dėl to.

12. Sunku pasakyti. Atrodė, kad iš tikrųjų pilnos invazijos sąlygomis jis augo, galbūt net politinėmis institucijomis. Daug priklausys nuo dabartinių naujų lyderių, kokia politika ir kokius sprendimus priims naujai išrinkti atstovai. Stipriai lems, Lietuvos pagalba Ukrainai, nes Lietuva buvo matoma kaip lyderė pasaulyje. Lyderiai, kurie atstovauja Lietuvą, kaip prezidentas, užsienio reikalų ministras, premjeras ir panašiai, jų lyderystė, jų darbai, lems žmogaus pasitikėjimą. Bet vis tiek tas pasitikėjimas jais nėra svarbu, kiek aš noriu išleisti krašto gynybai, nes aš ne dėl jų skyriaus pinigų krašto gynybai.

Penki ateinantys metai labai lems, kokie mūsų šalyje yra lyderiai. Dabar yra naujas kariuomenės vadas, jo nuveikti darbai, sprendimai irgi stipriai lems tai, kiek žmonės pasitiki krašto gynyba. Jeigu, bus gerinamos sąlygos, jeigu nebus jokių skandalų įsigyjant kažkokią įrangą ir išleidžiant tuos milijardus, pasitikėjimas augs.

15 Pašnekovas (Respondent), darbuojasi KAM

1. Saugumo situacija pilna iššūkių. Yra daug grėsmių, bet Lietuvos kariuomenė stipresnė nei bet kada anksčiau. KAM per pastaruosius ketverius metus įdėjo daug pastangų, daug darbo. Sukurta plati gynybos priemonių visuma ir kad ir kokia pilna iššūkių, saugumo situacija, bet šiuo metu esame gana saugūs. Geopolitinė situacija yra labai grėsminga. Visi vertinimai rodo, kad Rusija yra pajėgi užpulti. Anušauskas, vieną kartą yra pasakęs, Rusijai atsistatyti užtruks, artimiausiu metu neturėtu nieko užpulti, bet kvailumo jie visada turės. Kol yra kaimynas, kuriam kvailumo visada užteks užpulti, tol ir bus situacija tokia grėsminga.
2. Padaryta daugiau, negu kada nors anksčiau. Vien jau pastarasis pusmetis ministro Kasčiūno įspūdingas. Pasistūmėta su gynybos pramone, dronų įranga, visa ekipuotė, infrastruktūra. Įkurtas bepiločių orlaivių mokymo centras. Kontr mobilumo priemonės, įkurti kontr mobilumo parkas, pildomos inžinerinės priemonės. Padidinus biudžetą, žiemą priimti sprendimai dėl leopardų tankų, vikšrinių pėstininkų kovos mašinų, leido paspartinti gerokai įsigijimus. Viskas daroma efektyviai, daug įsigyta, sustiprinta, kariuomenės kovinė galia. Įdėta daug darbo, pastangų, sukurti nauji projektai, iniciatyvos. Norėčiau paminėti, komendantūras, jos suteikta galimybė visiems prisidėti prie saugumo. Visos galimybės prisidėti yra. Jei tu negali tarnauti, gali eiti į komendantūrą, jei negali į komendantūrą, gali paaukoti tam pačiam gynybos fondui, gali išmokyti, savarankiškai pereiti visokius kursus. Galimybės yra, kas nori ir pasidomi randa tas galimybes. Ministerija remiasi kariuomenės patarimu. Kariuomenės profesionalai priima sprendimus. Jie žino, ko reikia geriausiai.
3. Geopolitika sunkiau prognozuoti, bet tikėtina, kad išliks ta pati nemažėjanti grėsmė. O dėl pajėgumų, tai manau neabejotinai tik augs, nes dabartinis padarytas darbas pastaraisiais metais užtikrino tą teisingą kryptį, kuria bus dirbama toliau. Yra partijų politinių susitarimas išlaikyti tą kryptį. Visos partijos kalba apie tai, kad tai yra prioritetas, kad reikia dėl finansavimo įdėti pastangas, kažkur nuimti kažkur kažkokį mokesį pridėti, kažkaip didinti tą biudžetą. Dėmesys tam yra, jis išliks, saugumo priemonės bus toliau stiprinamos.
4. Pritarčiau, kad galėtų būti 4%, kuo didesnis, tuo geresnis. Visos priemonės tam pateisinamos. Gali mokesčių tikrai būti didesnių, visi turim suprasti, kad čia yra dėl visų mūsų saugumo ir kiekvienas turime padaryti viską, ką galime. Tiek eilinis pilietis, tiek verslas, visi kiek gali, turi būti prisidėti prie saugesnės ateities.
5. Labiausiai įtakoja supratimas, koks yra kaimynas, kokia yra geopolitinė situacija ir žinojimas, koks pavojus skatina prisidėti. Vieni supranta tą grėsmę, kitiems dar atrodo, kad čia vis dar kažkas tolimo ir nerealaus, netiki kad gali ir pas mus kažkas tokio įvykti. Trūksta žmonių, realios situacijos, suvokimo. Laipsniškai viskas yra daroma teisingai. Komunikacija yra teisinga ir tų paskatinimų, iniciatyvų, parodymų, kodėl reikia remti, didinti biudžetą yra. Bet vis tiek tai yra jautrus klausimas, nes mokesčiai. Niekas nenori mokėti iš savo kišenės, tai labai natūralu, visi galvoja, kad ir tai daug moka. Pinigai jautrus klausimas, bet manau daug kas sutinka, kad saugumas yra svarbu ir reikalinga. Komunikacijos netrūksta. Krašto apsaugos ministerija skelbia visą gynybos biudžetą ir visą padalinimą. Galima surasti tą pyragą, kiek išleidžiama, personalo išlaidos, įsigijimai, modernizacija. Išlaidos atitinka visus

NATO standartus ir viskas su jomis ir su pačia komunikacija yra gerai. Tikrai tos komunikacijos yra, dėję nevisi nori domėtis ir ieškoti. Esmė viskas yra tvarkoje tiek su komunikacija, tiek su gynybos išlaidomis.

6. Tikėtina taip. Valdžia toks dalykas, kuriuo žmonės įprastai linkę nepasitikėti, nes apskritai žmogus linkęs nepasitikėti ir ieškoti kaltų dėl savo nesėkmių. Taip, turbūt yra kažkokia koreliacija.
7. Nežinau. Įprasta, kad valdžia, žmonės linkę apskritai nepasitikėti. Labai reta institucija, kuri turi pasitikėjimą. Dažniausiai būtent policija, kariuomenė, ugniagesiai, tie, kurie gelbsti turi aukštą pasitikėjimą. Valdžią daugelis mato kaip, kažkokių svetimus žmones, kurie aukštesni ir iš aukšto priima sprendimus už kitus. Yra pilna laidų, kuomet politikai kalba ir visokiuose formatuose per televiziją, interneto portalai tikrai daug. Tie komunikacijos kanalai yra išbandyti, išmėginti. Dabar čia kalbama, kad reikia rodytis ne soc tinkluose, bet gyvai eit ir bendrauti su žmonėmis. Geriausias būdas kažkam perduoti savo žinutę tai turbūt tas tiesioginis kontaktas. Nes kol tu matai žmogų tik televizoriuje, tai jis tau ir atrodo tolimas. Bet kai pamatai va čia su tavimi kalba, tai tada ir tas pasitikėjimas auga.
8. Visi kažkaip valdžią tapatina su Seimu. Seimas vis tiek ten tvirtina tuos visus, galiausiai teisės aktus, įstatymus. Jie dažnai tampa atpirkimo ožiais, kaip žmonės mato Seimą, taip mato ir visas kitas institucijas. Lyginant seimą su KAM tai labai sunku kažką patarti. Krašto apsaugoje yra patraukli tema, žmonės mėgsta labiau tai matyti, kad gynyba stiprina saugumą. Seimas jis yra nekonkretus, be kažkokio patrauklumo. Tai labai skirtingos specifikos.
9. Teisingiausia būtų, kad visi prisidėtų ir verslas, ir piliečiai. Visus liečia tas saugumo klausimas ir visi norim būti saugūs ir todėl visi turim padaryti viską, ką galim.
10. Reikia komunikuoti apie tai, kas daroma, kas perkama, tai yra daroma. Yra gana tikrai aiški kariuomenės, KAM komunikacija. Tas noras yra skatinamas. Norėtusi kad prisidėtų labiau ne tik institucijos, bet ir privatus sektorius, žiniasklaida labiau afišuoti tas žinutes. Kalbant apie valstybingumo mokymus, trūksta, yra tas dalykas. Nuo mokyklos yra silpnokai užsiimama tuo su vaikais, bet dabar pradėta imtasi. Pasirašytas susitarimas, tarp švietimo ir mokslo ministerijos, KAM ir Šaulių sąjungos, kad būtų stiprinamas tas patriotinis pilietinis ugdymas. Nuo mokyklos, nuo mažens tai turi prasidėti ir yra daugybė kitų priemonių, kaip tai skatinti, yra pilietiškumo kursai, įvairūs mokymai. Manau efektyviai suveiks, kai bus imamasi pokyčių stiprinimo, pilietinio ugdymo nuo mažens.
11. Pasitikėjimas svarbus, nes reikia turėti visuomenės mandatą, reikia turėti pritarimą sprendimams. Bet mokesčiai yra toks labai specifinis klausimas. Labai jautrus klausimas. Visuomenės nuomonė ir palaikymas svarbu, bet reikia suprasti ir tą specifiką, ir jautrumą. Pinigų klausimas, kiekvienam yra jautrus.
12. Augs, toliau vyks darbai, stiprinimas. Žmonės vis labiau matys tą, matys stipresnę kariuomenę, labiau galės ja didžiūotis. Toliau bus visos komunikacinės priemonės vystomos. Tas pasitikėjimas, manau, tik auga

16 Pašnekovas (Respondent), pasienietis.

1. Dėl karo Ukrainoje nėra saugumo jausmo. Lietuvoje atrodo viskas tvarkoje, bet netoliese tie įvykiai neužtikrina saugumo. Kažkiek jaučiu grėsmės iš kaimyninių valstybių. Šiuo metu reikia daugiau ginklų, bet kiek vyriausybė skiria manau yra pakankamai.
2. Vertinu teigiamai, mano nuomone viskas buvo padaryta kiek galėjo gerai. Kalbant apie tankus matau juos kaip metalo laužą. Reiktu labiau remti priešlėktuvinę ir tolimo nuotolio sistemas.
3. Viskas priklausys nuo to kaip eisis karas Ukrainoje. Nėra aišku kokiomis sąlygomis pasibaigs karas. Kalbant apie pasiruošimą tai nemanau, kad stipriai pasistūmėsime, nors žadama Vokiečių brigada.
4. Manau gynybai reiktu skirti daugiau lėšų. Išsišokt su biudžetu mes neturėtume manau 3 procentai turėtų būti riba. Pinigų reikia ir kitom sritim.
5. Norėtusi, kad visi pirkimai būtų be jokių korupcinių, šešėlinių susitarimų. Žmonės daugiau prisidėtų nes po didelių skandalų tikrai nėra noro prisidėti. Trūksta skaidrumo. Reiktu kompetentingų žmonių komisijos, kurie žinotų pirkimų, pardavimų kainas ir žinotų geriausias kainas. Reiktu aplamai profesionalesnių žmonių. Kuo žmonės turtingesni, tuo jie labiau nori apsaugot savo turtą ir prisidėti prie gynybos finansavimo. Kol žmogus, nieko neturi, ir kartos kad prie Ruso buvo geriau.
6. Koreliacija egzistuoja, manau taip.
7. Kelti skaidrumą, nėra pasitikėjimo nes po visų korupcinių skandalų žmonės nori mažiau prisidėti. Svarbu labai galutinis tikslas, kur nueina pinigai.
8. Mažiausiai pasitikiu seimu, prezidentūra. Labiausiai pasitikiu vyriausybė. Kalbant apie kariuomenę nežinau, kaip jos pasiruošimas veiks tiesioginės agresijos metu. Pas juos ko gero geriausia komunikacija iš visų valstybės įstaigų, bet sunku pasakyti kaip ji kovos krentant bombom.
9. Turėtų prisijungti gyventojai ir verslas, atitinkamai pagal pajamas turi prisijungti visi. Aš labai už kad apmokestintu labai dideles pajamas generuojančias kompanijas.
10. Galbūt ne į temą bet klausimas su priedangom. Kokios tai priedangos, baisus dalykas, štai ir visa komunikacija, sako turim bet realybėje ne. Pasididžiavimas kariuomenė turi būti, nes žmonės pasirinkę šią profesiją, žino kuo rizikuoja.
11. Vis tiek manau labai svarbus yra pasitikėjimas. Kuo labiau ja pasitiki tuo labiau žmonės nori ja remti, visas jos politines reformas.
12. Valstybė pasitikėjimas neaugs, su kariuomenė manau kariuomenė irgi liks tam pačiame lygyje.

17 Pašnekovas (Respondent), dalyvauja JKVM programoje, dirba privačiame sektoriuje.

1. Bendrai paėmus, jaučiuosi saugiai su NATO. Jeigu būtų kokia potenciali grėsmė prieš Lietuvą, būtų matoma, kad yra judinamos prieš pajėgos, viskas būtų žinoma ir būtume įspėti. Dabar tikiu, kad priešas neturi pajėgų, mums grasinti. Judam gerą linkmę, gerai yra ruošiamasi, HIMARS pirkimai, tankų užsakymai. Kalbant būtent apie dabartinę situaciją, tai reiktu daugiau oro gynybos, trūksta sunkiosios ginkluotės. Bendrai paėmus, iš minkštosios pusės gerai, iš sunkios dar reiktu pasitempt, bet judam gera linkmę.
2. Kariuomenė geriausiai nuspręs, ko reikia. Buvo priimti geri sprendimai, vokiečių dislokavimas suteikia garantiją iš sąjungininkų, padidėjęs pratybų skaičius, padidėjusios sąjungininkų rotacijos. Tai parodo priešams, kad esam pasiruošę, esam susidirbę. Nemačiau didelių problemų nei iš valstiečių nei iš konservatorių. Kalbant apie tankus tai jie atrodo labiau puolimo ginklas nei gynybos. Kalbant apie oro gynybą, Lenkai perka F-35 naikintuvus, kurie yra daug pranašesni už Rusų, jie turėtų užtikrinti NATO dominavimą ore tačiau reiktu jų daugiau. Negalime ignoruoti ir kariuomenės, ją reikia labiau investuoti, nes mums svarbiau yra atremti antžeminius puolimus, tai gal tankai ir būtų vienas iš tų būdų.
3. Pastatysim naujų gamyklų, labai dideli lūkesčiai, kad daug viską gaminsime. Pati kariuomenės situacija tai smarkiai sustiprės. Galėsime patys gamintis, bei kitiems tiekti techniką. Būsime bendrai susidirbę su sąjungininkais ir patys turėsime labiau įkurtą sektorių. Kalbant apie geopolitinę situaciją tai priklauso ką Kinai sugalvos, Šiaurės Korėja, nekalbant dar apie Rusiją, ar jie sugrius viduje ar kaip tik sustiprės. Sunku pasakyti, kas bus po metų. Aplamai manau nestabili geopolitinė situacija.
4. Aš nežinau, gerai kokį detalesnį planą pamatyti iš kariuomenės, KAM, kad jame matytųsi tikslingi duomenys, pavyzdys, norint padidinti tam tikrus pajėgumus reikia tiek lėšų, dėl to mums reikia surinkti tiek lėšų. Manau užtenka 3%. Nematau bendro vaizdo, kiek pirkimai užtruks, kiek kas kainuoja, kaip atrodo visas procesas, bendras vaizdas.
5. Matant tai, kas vyksta Ukrainai ir čia yra geriausias pavyzdys. Jeigu turėsime galios, turėsime sąjungininkus, tai nieko panašaus nebus ir pas mus, tai pat galėsime skirti daugiau paramos Ukrainai, galėtume padėti ginklais ir pinigais. Išorinė grėsmė.
Kalbant apie vidinius veiksnius tai mane paskatintu labiau prisidėti jai matyčiau didesni aukštųjų technologijų sektorių kariuomenėje, super pažangios raketos, dronai, kažkas iš tokios srities, kad būtų super pažangi technika. Motyvuoja moderni technika, kuria galėtume pasirodyti prieš pasaulį.
Norėtusi matyti aiškų planą, kur judam, ko reikia. Darysiu tą ir tą, sieksiu to ir to. Aš asmeniškai neturiu jokių pasitikėjimo problemų su seimu ar prezidentu. Yra įvairios partijos jos dirba, stengiasi, populizmo tik nekenčiu.
6. Neturiu tokios problemos pats, bet gal bėda yra su šešėline ekonomika. Neturiu atsakymo.
7. Kalbant apie skaidrumą tai reikia pradėti nuo savęs ir būti skaidriam. Komunikacija, bet ne visi ją supras, nors viska išdėstytum. Reikia bendro plano. Kalbant būtent apie mokesčius, tai norėtusi aiškumo, kam bus skirtas mokestis, kiek ir kokius sektorius jis paveiks. Labai svarbu paaiškinti kam tas mokestis reikalingas, jo svarbą.

8. Kai ateina į darbą kompetentingas, žinantis ką daro asmuo, iš karto kyla pasitikėjimas ministerija. Kuomet yra matoma, kaip į ministeriją, kurioje vaikšto didelės sumos pinigų, ateina įtartinas, neaiškus politikas tai iškart krenta pasitikėjimas. Didžiausia įtaką daro už tą ministeriją atsakingi žmonės, nepriklausant nuo partijos. Aplamai kalbant apie institucijas tai labiausiai pasitikėčiau prezidentūra, manau didžiausia įtaką jis turi. Prezidento žodis turėtų būti stiprus. Aplamai svarbu kad institucijos tikslingai leistu pinigus.
9. Solidarumo įnašas gera idėja, kas norės tas prisidės. Manau labai svarbu kovoti prieš šešėlį, stengti jį mažinti, viską skaidrinti. Kalbant apie mokesčius, draudimo idėja man patinka. Dar galima skolintis.
10. Juokinga būtų, bet gal būtų galima parodyti kokia varginga yra mūsų kariuomenė ir jai trūksta pinigų, bet čia būtų negerai. Manau reikia tiesiog parodyti dabartinę situaciją, kad ji yra nebloga, bet vis tiek parodyti trūkumą, daugiau paviešinti dabartinę situaciją ir parodyti koks galėtų būti realus galutinis tikslas. Parodyti siekiamybę, ir iki esantį trūkumą. Koks yra biudžetas, koks yra trūkumas. Parodyti laiko tarpą, turiu omenyje, kiekvienais metais yra nustatytas biudžetas, jie gauna pinigus, bet ar kiekvienais metais jų trūks, gal vienus metais užtektu tiesiog pasiskolinti šiek tiek pinigų iš kitur. Ar dabar kažką reikia greitai perk, greitai užsakyti, kad laiku gauti, ar galima pirkimą ištesti per ilgesnį laiko tarpą.
Kalbant apie visuomeniškumo mokymus tai, pasididžiavimą jausmas, pasididžiavimą mokestis. Viskas turi kilti natūraliai. Labai individualus dalykas čia, kiekvienas mato kas vyksta Ukrainoje, reiktu geriau viską ištransliuoti, nebūtinai kariavimui yra perkamos visos priemonės, o būtent atgrasymui. Reikia ruošti netik pačiai kariuomenei, bet taip pat ir žmonėms. Nes kariauti tektu visiems, vienaip ar kitaip.
11. Manau pasitikėjimas yra netoks svarbus. Bet esant didesniai pasitikėjimui, žmonės vis bus labiau linkę paaukoti, kažką atsisakyti. Kažkiek svarus. Reikia pasitikėti žmonėmis, ir pačia kariuomene. Kariuomenė žino planus, mato geriau ko trūksta. Galiausiai nebandyt būti ekspertais, nematant visos situacijos.
12. Kariuomenė tai tikrai nemažės, kad ir kas vyktų. Tuo labiau esant tokiai nestabiliai geopolitinei situacijai, kariuomenė tikrai išliks svarbi, kaip atraminis punktas, kad esame pasiruošia. Kalbant apie valdžios institucijas, tikiuosi iš dabartinės valdžios daug skandalų nekils. Bet visko gali būti. Politinėmis institucijoms kris, gynybinių institucijų išsilaikys.

18 Pašnekovė (Respondent), dalyvauja JKVM programoje, dirba privačiame sektoriuje.

1. Esame grėsmingoje geopolitinėje situacijoje ir mūsų saugumas, didele dalimi, priklauso nuo sąjungininkų požiūrio į visą situaciją ir jų veiksnumą. Tiek, kiek mes patys galim patys apsiginti, nuo kažkokių grėsmių kylančių iš rytų pusės, nėra užtektina, galbūt užtektu sulaukti pagalbos iš sąjungininkų, bet realiai ta grėsmė yra. Saugumo situacijas, nėra pati patikimiausia, bet vis tiek bandom gyventi su gerais lūkesčiais. Lietuvos kariuomene pasitikiu ir manau, kad tikrai mes esame neblogai pasiruošę atremti kažkokius antpuolius, bet jeigu mes kalbam apie ilgalaikius veiksmus, kažkokius didesnius gynybinius pajėgumus, tai nelabai.
2. Vertinu labai gerai. Turbūt didžiausias ir naudingiausias dalykas, tai tarptautinis kontraktas su Rheinmetall ir kitom karine pramone užsiimančioms bendrovėm. Tai yra didžiausia, ką galėjo padaryti ir tai yra žymiai svarbiau negu HIMARS ir šauktinių didinimas kartu sudėjus. Jeigu Vokiečių kapitalo įmonė, pastatys čia savo gamyklą, tai vienareikšmiškai reiškia, kad jie ją gins. Reiškia jie pasitiki šito regiono saugumu ir mato kad jų gamyklą neatiteks priešui.
Kalbant apie pirkimus tai, aš manau, kad viskas yra gerai. Nežinau ar daug naudos yra pirkti, sistemas po vieną, pavyzdžiui PATRIOT, tai yra tas pats, kaip neturėti nieko. Reikia pirkti daugiau, kad ji apimtu didesnę plotą arba skirti lėšas kažkur kitur, nes oro gynybą mes turėsime dabar visai neblogą iš Lenkijos pusės. Lenkija statosi pas save skydo dalį, jų pastangomis, bus neblogai uždengta visą Europą ir mes tam tarpe. Galbūt reikėtų daugiau investuoti būtent į šauktinius, karininkiją, kariuomenės gerovės didinimą, kad žmonės norėtų čia eiti. Pirkimai yra gerai, gal reikėjo didesnių, galbūt reikėjo į kitas vietas labiau dėti fokusą, negu buvau uždėtas, bet iš esmės manau, kad dar daugiau galėtume skirti tam.
3. Būtų smagu, jeigu pasiektume 50 tūkstančių kariuomenės personalą.. Kariuomenės situacija smarkiai gerės, iš geopolitinės pusės sunku pasakyti. Geru keliu einam dėl kariuomenės plėtros ir stiprinimo, bet mes per ne lyg esame priklausomi nuo sąjungininkų. Mes ir būtume parama sąjungininkams nepagrindinis veiksnys.
4. Reikėtų didinti iki 5%, kad jis būtų žymiai didesnis, gerokai didesnis. Negalime leisti sau skaičiuoti procentines, punktines dalis, kai už 50 km sėdi priešas ir laukia, kada galės pas mus ateiti. Yra mažiau svarbių sričių iš kurių galėtume paimti šiek tiek biudžeto.
5. Skaidrumas, kurio labai trūksta, nes žmonės dažniausiai girdi tik blogas istorijas. Žmonės mato per žinias, vos ne kiekvieną dieną yra rodoma, kad vyksta pratybos, kažkokie veiksmi, kur važinėja karinė technika. Per tai jie gali suprasti, kad tas dalykas kainuoja pinigus. Reikia, kad žmonėms realiai būtų parodyta, kaip atrodo tos mūsų pratybos, kaip mes per pratybas gyvename ir kiek kas kainuoja, ir parodytų, kad kiekvienas Lietuvos verslas stengiasi dirbti su kariuomene vien tam, kad galėtų užsikelti savo kainas, kad su tuo būtų pradėta kovoti. Net savo darbe susiduriu su tokiais atvejais. Vienas iš pavyzdžių, turėjom klientą kurio verslo tikslas, pradėti tiekti maistą kariuomenei. Kadangi jie niekaip nelaimi to konkurso, jie pasileido į rinką, taip vadinamą astronautų maistą. Tai yra visiškai marketinginis žingsnis, kuris absoliučiai neatneš nei kiek pelno, nes jie gamina maistą dešimčiai žmonių, bet jie bando prisikasti prie kariuomenės. Kol mūsų pačių požiūris bus į tai, kad mes iš kariuomenės galim išmelžti pinigus, tol ir žmonės, nenorės remti kariuomenės, prisidėti ir aukoti,

mokėti mokesčius. Kai mes suprasim, kad iš mūsų pinigų yra daromi realūs naudingi dalykai, o ne perkamos liofilizuotos uogos. Labiau trūksta skaidrumo, tas ir daro didžiausią įtaką, tas ir žmonių mentalitetas.

Kalbant apie komunikaciją, aš nežinau, ar ji yra tokia dėl to, kad dalis informacijos yra slapta ir negalima ją dalintis, rodyti, kaip vyksta pratybos, bet jeigu žmonės realiai tai pamatytų, tai jie ir kitokias išvadas pasidarytų. Manau, komunikacija kažkiek yra per nelyk užspausta visiškai lygioje vietoje.

Aš manau, kad šitas dalykas yra labai sunkiai kontroliuojamas, bet kažkokia statutine baze apibrėžti maržingumą arba pelno procentą, kurį, įmonė, gali pasiekti turėdama santykius ar sandorius su kariuomene. Tai tikrai padėtų kariuomenei visapusiškai. Daug kas apie tai kalba, kas dirba kartu su kariuomene, kas kitoje pusėje dirba versle. Jeigu nori parduoti daiktą už eurą, išgirdes, kad kariuomenė šį daiktą nori įsigyti, tu jį parduosi už penkis eurus. Jeigu galėtų, kažkokiu būdu, išleisti sisteminę bazę, kuri apibrėžtu šiuos dalykus ar būtų tikrinami laimėtų projektų maršingumai, kad nebūtų maržų 500 procentų, būtų visapusiška nauda visiems, nes dabar verslas lobsta iš kariuomenės.

6. Susiję, jeigu žmonės pasitikėtų labiau, tuo pačius seimu, tiek kitom institucijom, tai žmonės žymiai noriau mokėtų mokesčius. Žmonės nepasitiki biudžeto skirstymu, biudžeto dėliojimu ir panašiais dalykais.
7. Žmonėms trūksta vizijos supratimo, kas ketinama daryti su pinigais ir kas bus iš to. Jeigu pasakysim, kad mes čia dabar išleidžiam tiek ir tiek, negerai, žmonės nesupras, toliau klausinės, kas iš to, kur nueina mūsų pinigai? Aš esu girdėjęs iš pažįstamų, kas kariuomenėje dirba, kad ketinama didinti šauktinių skaičių, ir paskatinimui šauktiniams mokės po tūkstantį eurų per mėnesį į rankas. Ką tai reiškia, šauktinis būdamas 18-19 metų, baigęs mokyklą, gali ateiti į kariuomenę, gali atlikti pradinę karo tarnybą ir per tuos devynis mėnesius sutaupyti 8 tūkstančius eurų. galiausiai išėjęs iš kariuomenės stoti į universitetą ir taip turėti įnašą.

Bet čia viskas yra tik pletko lygyje, kodėl žmonėms nėra pateikiamas šitas dalykas, kad yra svarstomas šitas dalykas, tai mums padėtų pritraukti daugiau jaunulių į kariuomenę, tai padėtų jauniems žmonėm padėtų susikurti savo gerbūvį. Jei žmonės matytų, kad dabar yra renkamas mokestis, nes mes ketinam didinti šauktinius ir taip toliau. Viskas būtų aiškiau, nes dabar tai tiesiog didina mokesčius, kas iš to. Skaidrumas ir vizija, štai ko trūksta.

8. Aš manau, kad Seimas. Nes žmonės labai įsigilina į tai, kas vyksta Seime. Kiekvieną dieną matome, kas ten vyksta. Kiekvieną dieną matome ir girdim, ką tie žmonės šneka. Kas ten kieno kalbose sukasi, kas ten kur prisidirbo, kas ten ką prisigėdino. Ir automatiškai visa tai formuoja valdžios įvaizdį.

Tuo tarpu kariuomenė, yra mistifikuota. Nieks nežino, kas ten tiksliai vyksta ir kas ten, kaip, ir kur yra, bet gal tai ir yra normalu. Požiūris į Prezidentą, labai greit gali keistis. Jis labai greitai gali susigadinti reputaciją prieš žmones arba pasigerinti tą reputaciją prie žmones. Bet bendrai paėmus, jis kaip vienas karys. Kol seimas yra vieta, kur gimsta visa mūsų sprendimų bazė ir diskusijos. Kai žmonės mato, kokie ten žmonės, tai ir nepasitik. Aš turbūt labiausiai pasitikiu kariuomene, o mažiausiai Seimu. Norint pakelti pasitikėjimą seimu reikia nustoti daryti nesąmones. Į Seimą žmonės neateina žmonės iš gatvės, visuomenės branduolys yra Seimas. Kuomet ten susirenka žmonės su teistumais, nebaigia aukštųjų, neišprusėlei. Tokie kaip Antanas, Minedas, tokie susirenka pas mus į Seimą. Manau reiktu didesnę atranką daryti, aukštesnius kriterijus iškelti. Nebūtina visiems fizinio parengtumo reikalavimus išlaikyti, kas būtų šiaip irgi nebloggeriai, bet nors kažkokius kriterijus sugriežtinti. Dabar

ateina šešias klases pabaigę, buvę KGB agentai, ar su teistumais, ir tokie vadovauja šaliai, į kariuomenę tokie niekada nepatektu.

9. Aš manau, kad privatiems asmenims mokėti tokį mokestį nebūtų teisinga. Šį mokestį turėtų sumokėti verslai, bankai, kažkaip jie pasidalinti. Nes jei, mokės kiekvienas iš mūsų, jeigu mokės ir verslas ir privatų žmonės, tai mokestis bus mokėtas du kartus. Jeigu mokėsime tik kiekvienas privačiai, tai tada bus neadekvatu, nes kai kurie iš mūsų ir taip prisideda prie kraštų apsaugos gynybos, patys perkasi savo ginklus, kaip šauliai, patys investuoja į savo pasiruošimą. Bet jeigu mokėtų tik verslas, tai būtų galbūt kažkiek adekvačiau, nes verslas dažnai pritraukia pinigus ne tik iš Lietuvos, iš to ką jie čia turi, bet dažnai ir eksportuoja. Jei rastu kaip pritraukti finansų iš išorės ir juos panaudoti gynybai, tai būtų tobula variantai. Aš sakyčiau tokios įmonės, kurios eksportuoja kokias nors technologijas, įmonės, kurių finansai atplaukia iš užsienio, ne iš Lietuvos, juos skirti gynybai būtų geriausias variantai.

Didinti akcizą alkoholiui ir tabakui yra gerai, kuro netraukčiau, nes tuomet viskas brangs. Stipriau apmokestinčiau visokias loterijas, nors žinau, kad iš loterijų olimpinis komitetas bei sportininkai gyvena, tai šiuo atveju gal irgi nėra labai gerai jų apmokestinti. Aš manau, kad pelno mokesčio tarifo didinimas yra gera idėja. Aš didinčiau labiau įmonėms, kurios daugiau eksportuoja ir turi aukštesnį pelningumą, mažinčiau tarifą įmonėms, kurios dirba su kariuomene ir dirba pagal kokios nors skaidres, kokius nors skaidrius principus. Įmonės kurios neužsibrėžtu per didelį pelną ar panašiai. Galėtų būti kuriamos lengvatos. Mes iš Lietuvos galėtume aprūpinti kariuomenę įvairiais dalykais. Bet iš to dažniausiai norim mes patys uždirbti, bet jeigu tai nebūtų toks siekis, tai būtų galima, žymiai, geriau visapusiškai viską padaryti.

10. Patriotiškumo be abejo, bet aš manau, kad ta problema, grąsinimas karu, kyla iš to, kad žmonės galvoja, kad mes ruošiam kariuomenę karui. Bet, jeigu ta komunikacija būtų apie tai, kad mes ruošiam kariuomenę, kad nebūtų karo, tada žmonės labiau suprastu, kaip veikia atgarsinimo principas.
11. Skirtumas ateina tik iš patriotiškumo. Nes jeigu pasitiki vyriausybe, bet nenori mokėti, tai tu nesupranti, kodėl to reikia, nes nematai kažkokių akivaizdžių pavyzdžių. Bet jeigu tu nepasitiki, bet nori prisidėti, tai tada reiškia, tu esi pakankamai patriotiškas, kad vis tiek supranti, kodėl to reikia. Nes lygiai taip pat KASP ar Šauliai, jie dažnu atveju nepasitiki, bet eina daro ir prisideda, nes jie supranta, kad valdžia ir Lietuva yra du skirtingi dalykai, ir jie nebūtinai susiję. Pasitikėjimas yra Labai svarbu.
12. Valdžia žmonės labai smarkiai yra nusivylę, ypač po paskutinio įvykių, ir pasitikėjimas yra sugriautas. Tai turbūt galima tik gerinti dabar, nes dabar yra žiauriai blogai. Manau, kad gerės. Pasitikėjimas kariuomene išliks arba gerės. Naujas vadas neturi suterštos reputacijos, ne, taip kaip Rapšys. Vaikšnoras yra galėtinai švarus, neapdirbtas, kol niekas neatrado kokios nesąmonės iš jo studijų laikų.

19 Pašnekovas (Respondent), dalyvauja JKVM programoje, dirba privačiame sektoriuje.

1. Gąsdina ir dažnai nerimauju dėl to. Mane neramina, kai sudedu faktus į vieną stalčių, Trumpo išrinkimas sukelia daug neaiškumo, interneto kabelis iki Suomijos per Baltijos jūrą buvo sutrikdytas, tai yra ne pirmas, neiškus įvykis, Baltijos jūroje su susiekimo kabeliais, JAV patraukė savo ambasadorius iš Lietuvos į Švediją. Man tokie veiksmai signalizuoja, negera situacija, ir tai gąsdina. Neturiu duomenų kokius resursus Lietuvos kariuomenė turi, jie nėra labai vieši. Bet koku atveju, net ir turint gerus resursus, mane tai gąsdina, turbūt nėra šalies, kuri galėtų drąsiai sakyti, kad mes pasiruošę gintis.

Kariuomenė yra gerame kelyje, labai džiaugiuosi būdamas to dalimi, bet turėtų būti geriau pasiruošusi, ne tik kariuomenė, bet ir pati visuomenė. Mes turime būti pasiruošia, bendrai, kaip visuomenė, pilietinis pasipriešinimas turi būti stiprus. Manau, kad kariuomenė gerame kelyje, bet aš norėčiau, kad būtų geriau.

2. Džiaugiuosi dėl Rheinmetall Lietuvoje. Reikia tokios gynybos, ir kiek teko girdėti iš Lietuvos kariuomenės atsargos majoro Dariaus Antonaičio, turėtų būti dar labiau leista, vidiniams, Lietuviškiems gamintojams gaminti kairinius ginklus, ginkluotę. Kalbant apie priešlėktuvinę, priešraketinę gynybą, manau, kad tai vienas iš svarbiausių dalykų ką galim turėti. Kalbant apie šauktinius, tai aš nežinau, kiek kokybiška šauktinių rengimo sistema. Manau, reiktu labiau integruoti visuomenę. Utopinė idėja, kad, kas trečias ar kas penktas žmogus Lietuvoje, mokėtų gintis (Šveicarijos principas). Dar svarbiau, kad nebūtų prorusiškų žmonių.

Pasitikiu, Lietuvos kariuomenė, kad jie daro tokius sprendimus, kurie yra pagrįsti. Kalbant iš savo pusės, ne kaip ekspertui, tai gal reiktu priešlėktuvinės gynybos, pačių naikintų, raketų, kad galėtų veikti iš oro.

3. Kariuomenė, tikiuosi, kad bus stipriai praturtėjusi inventoriumi, ginkluote. Realu mano baime, kad per penkerius metus nereikėtų panaudoti tų ginklų. Vertinant geopolitinę situaciją, tikiuosi, kad viskas bus gerai per ateinančius penkerius metus.

4. Buvo atlikta Lietuvos kovinės galios simuliacija. Paaiškėjo, kad mes pajėgus gintis ir atlaikyti kelias dienas krūvio. Dėl to sunku pasakyti, kad jau gana gynybai. Kaip niekad negana, kažkokio, malonumo žmogui, tai taip pat niekad negana papildomo biudžeto. Mes neabejotinai turėtume siekti didesnio procento. Bet turbūt yra priežastis, kodėl nepasidarom, kad būtų, pavyzdžiui, 20%. Kol nesame kare, turėtume rengtis dabar, kuo daugiau inventoriaus ir ginkluotės. Turėtų būti daugiau negu 3%, juo labiau gynybos planas buvo parengtas, kad reikės daugiau pinigų. Nežinau konkretaus skaičiaus, kiek reikėtų, bet faktas, kad reikia didinti.

5. Pagrindinis veiksnys tai, aš velniškai nenorėčiau ilgai gyventi apkasuose, nenorėčiau, kad mano ar artimieji kentėtų dėl karo. Čia pagrindinis įtakojantis veiksnys. Aš noriu mokėti gynybos mokesť tam, kad būtų mažesni šansai karo grėsmei. Patriotiškumas neabejotinai svarbus, būti patriotišku reiškia norėti valstybės gerovės.

Žmones skatintu prisidėti prie mokesčio, jeigu būtų žinoma, kad konkrečiai yra tikrai perkama technika, ne auksiniai šaukštai, o reikalinga ginkluota. Trūksta skaidrumo skaidrumą ir atsakomybės. Tai yra kertinis dalykas. Darau tokią prielaidą, kad daug žmonių dėl to ir nenori prisijungti. Atrodo, perkant tanką, gera idėja yra rodyti visiems, kaip nupirkome tanką už tiek pinigų, nes buvo tiek suaukota, bet, kai yra kalba apie ginkluotę, tai aš manau, kad labai didelis taktinis, sprendimas nerodyti savo pajėgumų. Sunku atsakyti, kaip sukurti pasitikėjimą, kuomet be didelio žinojimo, turi pasitikėti, kad jie daro gerai.

6. Žmonės nepasitiki vyriausybe dėl to nenori prisijungti prie papildomų mokesčių. Nekartą buvo apgauti žmonės, kai nėra aišku, ar čia Lietuvos valdžia turi kažkokį sprendimą, ar čia viską sprendžia Briuselis. Bendrai visuomenė nepasitiki valdžia. Pasitikėjimas yra viena kertinių vertybių gyvenime. Mums svarbus pasitikėjimas visur, tarp individų, verslų, institucijų. Jeigu jo nėra, tai žmonės tada moka grynais pinigais.
7. Yra didelė atskirtis tarp regionų, regionuose žmonės gyvena kur kas kukliau ir net taip puošniai, kaip Vilniuje. Didelė dalis žmonių galvoja kaip išgyventi. Ir man atrodo, kad čia net atsiremta į Amerikiečių psichologo Abraham Maslow teoriją, būtinųjų poreikių būtinybę. Jeigu žmonėms nėra patenkinami būtinieji poreikiai, jie nesusikūrė tokio gyvenimo, kur galėtų galvoti daugiau, nei kaip įsipilti dyzelino, kad nuvažiuoti į darbą, kad vėl galėtų jis įsipilti dyzelino. Reikia tuos žmones kelti. Svarbu auginti periferijas, welfare, well-being. Tada jie galės labiau pasitikėti valdžia, ją labiau norės remti, vien tam, kad jų sukurto gerbūvio nenuniokotu artilerija. Reikėtų mažinti socialinę nelygybę.
8. Institucija būtų prezidentūra, bet kyla klausimas kokią įtaką jis turi. Galbūt pasitikėjimas didelis dėl to, kad turi mažiausiai įtakos, nes pasitiki, kad nieko nenulems, nepridirbs. Seimas iš prezidentūros galėtų pasimokyti, tuo kad prezidentūra turi gerus patarėjus. Patarėjai labiau renka žodžius, kalbėti nesivadovaujant emocijomis, o labiau apgalvotai. Seimui trūksta profesionalumo daugiau kompetentingų žmonių.
9. Visi gyventojai turėtų būti apmokestinami, nes mus visus gins kariuomenė, nepriklausomai, nuo pažiūrų, klasės, tautybės. Manau, bendrai, apie mokesčių mokėjimą galvoju, kad turėtų proporcingai nuo pajamų dydžio būti jis priklausomas. Aš manau progresyvus mokestis labiausiai išspręstų šią problemą.
10. Kartais atrodo, kad KAM buvęs ministras net per daug pasakydavo, kokia techniką pirkė, arba kokį planą darys. Aš nesuprantu kodėl tai buvo atskleista taip viešai. Galvoju, kad čia gali būti ir specialiai viskas daroma, kaip taktika, pasakyti, kiek mes pavojingi esam. Manau, turėtų tyliai ginkluoti, kad galiausiai prie kas antro lango mieste būtų po iškista vamzdį. Kaip skatinti aš neturiu į tai atsakymo.
Manau, kad patriotiško mokymo niekada nebus per daug ir su tuo viskas gerai, aš gal net šiek tiek esu nacionalistas, tai kaip ir nebūčiau prieš, jeigu tai parduotu gražiu pavidalų. Bet, pavyzdžiui, ginklų turėjimas tik dėl pasididžiavimo man neveikia. Manęs visiškai nenuperka ginklų turėjimas nei asmeninių ginklų namuose, nei žinojimas, kad eskadrilė naikintuvų, ar flotilė laivų stovi, manęs nenuperka, kad mes tiesiog turime daug. Man atrodo, kad ginkluotės turime turėti tam, kad neateitu pas mus priešas.
11. Nebuvau pagalvojęs apie tai, kad yra žmonių, kurie gintų Lietuvą, bet nepasitiki valdžia. Aš tikiu, kad pasitikėjimas institucijomis yra svarbus. Manu mes visi žiūrim pragmatiškai. Jeigu esi čia pastatęs namą, žinai, kad tavo tėvai čia turi namus, turi savo kokią gamyklą. Tai tu kaip ir negali, nenori viską išgąbenti. Būna tik ginti savo turtą. Patriotinis ar nacionalistinis požiūris persidengia jie. Pasitikėjimas vienas iš pagrindinių faktorių. Tarp kitko, net konstitucijoje yra mintis, kad „turi teisę priešintis bet kam, kas prievarta kėsiasi į Lietuvos valstybės nepriklausomybę, teritorijos vientisumą, konstitucinę santvarką“.
12. Jei Lietuvos kariuomenėje neįvyks korupcinių skandalų ir parodys, kelis pratybų kadrus, tai tik kils. Žmonės vis labiau yra linkę į technikumą. Bent jau mano burbulas, bent jau Vilniaus burbulas eina į kursus, savignyos, arba išgyvenimo, ta pati kariuomenė organizuoja tokius dalykus civiliams. Manau, kad per penkerius metus pasitikėjimas kariuomene didės. Pasitikėjimas Seimu, tai bijau, bent iš Vilniaus gyventojų mažės.

20 Pašnekovas (Respondent), pasienietis

1. Kariuomene aš pasitikiu. Ten daugumoje yra idėjiniai žmonės. O iš geopolitinės pusės tai aišku, kad pavojus yra. Jaučiu grėsmę iš kaimyninių šalių.
2. Kad buvo padaryta mažai tai negaliu pasakyti. O kad per mažai galiu pasakyti. Sprendimas kaip tankų pirkimas, negaliu apsispręsti, nes nelabai suprantu, ką penki tankai galėtų padaryti. Oro gynyba tai labai reikalinga.
3. Viskas priklauso nuo Ukrainos. Taip pat jeigu didės krašto apsaugai skirtas biudžetas pasirengsime geriau.
4. Už didėjimą esu, pats iš karto pirkau gynybines akcijas. Pagal dabartinę geopolitinę situaciją, tai gali didėti. Jei Lenkai sugeba padaryti, kodėl mes negalim, nes man atrodo tos pasekmės bus. Aš už tai, kad turėtų būti pasiektas 4% riba arba netgi daugiau.
5. Nežinau. Aš pats bent jau įsivaizduoju, kas bus, jeigu įvyks blogasis variantas. Pagrindė išorinis veiksnys. Prezidentūrą yra aktyvi šiuo atveju. Vyriausybė, tai čia vėl priklausys nuo sudėties. Vyriausybė pirmiausiai turėtų kovoti su korupcija, antra švietimas. Švieti apie patriotizmą, ir grėsmę.
6. Pasitikėjimas svarbu bet ne pirmoje vietoje. Nesinori mokėti mokesčių, kurie neaišku, kur dings. Trūksta skaidrumo, kartais nustebina, kai kurie įvykiai, kaip staiga ir netyčia niekas nieko nematė. Apie politikus aš turiu blogą nuomonę labai, kad tai yra viena seniausių profesijų. Dvi profesijos, viena save parduoda, o kita visus parduoda.
7. Reikia, kad kas išaiškintų, kas yra garbė, tiesa, garbingumas, teisingumas. Įdomu, kas šiuos apibrėžimus surastu ir sugebėtų paaiškinti. Klausimas, kiek Seime būtų žmonių, kurie turi tą garbę ir teisingumą. Trūksta žmonių savimonės. Kartais pasirodo politikas, kuris neturi nei garbės, nei jokio teisingumo, jis išrenkamas už nežinia už ką, todėl kad moka šnekėti arba apgaudinėti.
8. Sunku apsispręsti. Jeigu valdžios institucija nieko nesprensdžia, tai kokią įtaką gali ji daryti. Manau KAM, atrodo ten mažiausiai skandalų yra. Žmonės ten eina turintys idėjinį nusiteikimą. Seimui, trūksta idealistinio mąstymo, kad eitu ten labiau iš idėjos, o ne iš pelno. Ten eina iš idėjos ten iš pelno. Net policija turi savo idėją.
9. Bendrai, kažkokį mokestį kartu mokėti. Pagal pajamas turėtų žmonės mokėti. Gyventojas, gaunantis pajamas, gali mokėti, jeigu jis neturi pajamų, jis negali mokėti. Kuo didesnis verslas tuo jis galėtų daugiau prisidėti. Taikyti lengvatas, na, gal, bet vis tiek, viskas yra daroma, kad liktu išgyvenimui. Gausis taip, kad aš moku pinigus ir paskui man duoda lengvatą, kad tuos pinigus pasiimčiau, nesąmonė. Taip, žmogus ieško naudos visą laiką, bet tai čia ir skiriasi nauda ir idėja.
10. Parodyti, kaip atrodo karas, kai vieni eina su pagaliais, o kiti su kardais. Galėtų Lietuvos kariuomenė parodyti dažniau, kad kažką moka arba, kad jie kažką daro, kad jie iš tikrųjų kažkam pasiruošę ar bent jau ruošiasi.
11. Žmonės turi suprasti, kam reikalingas gynybai skirtas procentas, kad jis skirtas tam, kad juos apgintų ir jie liktų gyvi ir sveiki. Ar bent jau galėtų sakyti, kad mes laisvi. Man nelabai tas pasitikėjimas ir kažką lemia. Man svarbiausia, kad Vyriausybė darytų tai, kas būtina.
12. Kaip gali keistis pasitikėjimas kariuomene, aš nežinau. Jeigu ji augs, viskas bus gerai, aš nežinau, kaip žmonės supras, kaip bus išaiškinama, kam ta kariuomenė reikalinga. Jeigu supras, kad ji reikalinga tam, kad jie liktų

tokie, kokie dabar yra, laisvi. Politinė situacija keisis, viskas nuo geopolitinės situacijos priklausys. Jeigu blogės situacija reiks daugiau ir prisidėti, tas neatneša pasitikėjimo žmonėms.

21 Pašnekovas

1. Lietuva nepakankamai daro, kad užtikrintų savo saugumą. Lietuva iš esmės teisingai suvokia, kad yra NATO bendruomenės dalis, bet nesuvokia, kad tai ne kompiuterinis žaidimas ir kad jeigu ir vyks kažkoks pirmas smūgis, jis vis tiek bus skaudus. Jis nusineš gyvybes tiek karių, tiek civilių, bus griuvėsių. Lietuva kažkaip pro pirštus žiūri į tai, ką iš tikrųjų galima išvengti, yra priimtu keistų sprendimų, kaip drakono dantys, kuriuos galima tiesiog su buldozeriu atstumti. Mano akimis žvelgiant pasiruošimo trūksta, 5,5 iš 10.

Yra dalis visuomenės, kuri niekada nebijojo, kuri daro ir ruošiasi, suvokia situaciją, ragina kitus. Tačiau didžioji dalis šalies žmonių galvoja, kad kažkas už juos tai turės padaryti ir kad jiems nereikės prie to prisidėti, jie galės būti pasyvūs stebėtojai, kas yra visiškai absurdas. Dar vienas momentas šiuo metu vykstantis karas Ukrainoje labai daug reikalauja mūsų, mūsų dėmesio ir mūsų pinigų. Viskas yra puiku bet viso to reikia ir mums. Mums irgi reikia dronų, naktinio matymo prietaisų, mums reikia termo prietaisų, ginklų, sunkiosios technikos, artilerijos, prieš lėktuvinės gynybos. Mums reikalingos tolumo nuotolio raketos, prieš pėstininkų minos, bet reikia išeiti iš tam tikros konvencijos. Akivaizdu, kad kare jos yra naudojamos prieš pajėgų, kad priešas jokių konvencijų nesilaiko, o mes vis dar sėdim tose visose konvencijose. Viso to požūrio reikia rimtesnio ir laiko yra kur kas mažiau negu mes, manome. Nes jeigu žmogui sakai, kad jis galės tai padaryti rytoj, tai jis padarys poryt. Žmonės tingūs gyvūnai yra.

2. NATO planuodama savo gynybą Lietuva yra tikrai didžiojo plano dalis. Manau, kad Lietuva turi savo rolę ir savo, savo užduotis. Jeigu prasidėtų konfliktas ir ji įsijungtų visą NATO, tikrai tie žmonės, kurie susipažinę su tais planais, gali daryti sprendimus, ko mums reikia.

Žiūrint iš politinės pusės, politikams yra sudėtinga, ypač, kai politikai turi vieną didelį trūkumą, neturi tęstinumo. Pas mus viskas yra paremta ketveriais metais. Projektai ypač tie, kurie reikalauja didelės rimties, reikalauja tęstinumo. Reikia, kad viena valdžia iš kitos perimtu tuos strateginius, pamatinius, kertinius projektus. O pas mus kažkodėl yra tokia nuotaika, kad viską, ką darė prieš mane, buvę konkurentai, yra šūdas. Aš dabar darysiu kitaip, vien iš principo, kad tai yra ne mano, o jų pradėta žinia. Nes baisu pagalvot jei kažkur istorijoje bus parašyta, kad čia buvo pradėta jų, o ne mūsų. Norėtusi sąmoningumo, ką jie darys dėl savo išdalintų pažadų visuomenei. Populistiniai vien tik tam, kad už juos balsuotų, įdomu kaip jie tada kitus klausimus spręs. Dabar priimta mąstysena. Jei iškils, tada ir spręsim. tas nėra gerai, nes visiems šitiems dalykams reikalinga strategija, strategija ir nuoseklus jos laikymasis, o ne improvizuoti iškilus situacijai.

Kalbant apie šalies gynybą, tai mūsų buvimas NATO yra garantas, kad mes esame didelės strategijos dalis ir mes esame planuose kur jokia valdžia jų pakeisti negali. Šita organizacija turi savo matymą ir visus kitus dalykus. Ką mes iš tikrųjų galime tai skirti daugiau dėmesio savo šalies gynybai. Pirmiausia tai su žmonėmis reikia kalbėti įvairiausiame lygmenyje. Nebūtinai ten juos visus varyti lauk šliaužioti pilvais, su jais kalbėti apie saugumą, apie civilinę saugą, apie mediciną, paskui su tais, kurie pareikš didesnę norą, leisti jiems prisiliesti prie gynybinių veiksmų, įgūdžių ugdymo, yra KASP, Šaulių sąjunga, kariuomenė.

Pirmieji, su priešu susidurtų, neduok Dieve, jei taip įvyktų, pasieniečiai, antrieji susidurtų Šaulių sąjungoje esantys žmonės. Šaulių sąjunga yra ta organizacija, kuri gali reaguoti per kelias valandas. Tuo metu, kiti dinosaurai truputėlį lėčiau, jie užtruko su dislokacija, logistika, kol šauliai jau ne kartą įrodė savo greitumą. Ten keli skambučiai, visi juda, nes nėra to biurokratinio mechanizmo ir tiek tų parašų nereikia.

Reikia mokytis žmones, reikia su jais dirbti. Nes atsiminkime vieną paprastą dalyką, kad žmonės, su kuriais nedirbame mes, su jais dirba mūsų priešai. Televizorių, interneto, propagandos, kažkokių prilipusių ir išlindusių Rusijos naratyvų kartojimas iš politikų pagalba, žmonėms kalama į galvą, nepasitenkinimas valstybe, nepasitenkinimas valstybe, nepasitenkinimas gyvenimu ar darbu. Apie tai irgi reikia kalbėti. Kartais bendra gynybos strategija gali būti stiprinama į visai su gynyba nesusijusius reikalus. Kalbėjimasis su žmonėmis, bendruomenių kūrimas, saugios kaimynystės kūrimas, tai irgi yra mūsų bendros gynybos dalis. Tai yra tos mažytės puzzle dalelės, į kurias negalima neatkreipti dėmesio.

3. Nežinia kas gali nutikti, galbūt mes būsime visi jau mirę kare už savo tėvynę, egzistuoja ir toks variantas, ko niekas niekada nedrįsta garsiai pasakyti. Jeigu taip neįvyks, aš manau, kad stiprės. Mes stiprėsime, kursime, kaupsime, tol, kol neišnyks Rusijos grėsmė, tol kol tas pasiutęs šuo nustos kandžioti į kairę ir į dešinę. Nustojus kandžioti, sunkūs laikai baigsis, po truputėlį vėl pradės ateiti geresni laikai ir žmonės vėl darys silpnus. Šią akimirka išgyvename silpnų žmonių gyvensenos rezultatus. Manau, kad penkeri metai tai dar tas etapas, kai mes stiprinsime, augsime. Galų gale, manau, kad bus pasibaigęs karas Ukrainoje ir mes galėsime skirti lėšas, dėmesį savo gynybai. Nes mums irgi labai daug ko trūksta. Visa, ką mes išvežame į Ukrainą, be žodžių, reikalinga jiems, bet viso to reikia ir mums.
4. Bet kokia sritis, ar tai yra ekonomika, karo reikalai, žemės ūkis, verslas, ar kas nors kita, jie ima tiek pinigų, kiek jiems duos. Iki begalybės galima duoti, tačiau kiek valstybė geba padaryti aš nesu kompetentingas šnekėti. Bet manau, kad dabar viso to, kas yra dabar skiriama, aišku, yra per mažai. Aš esu šalininkas 4 procentų, pats filmavausi reklamoje. Manau, kad 4 proc. kaip minimume šiuo metu tikrai turėtų būti, galbūt ir daugiau. Reikia nepamiršti vieną paprastą dalyką, atsitikus karui, viskas pereis į gynybą. Skiepijimas visą laiką padeda, padeda išvengti, didelių ligų. Jeigu tu esi stiprus, tavęs pulti neapsimoka, tai dažnu atveju neišgelbsti silpnieji. Pasaulis yra toks, išskyrus paskirus atvejus, žmonės, deja, nėra humanistai, jie kandžioja ir kariauja vienas kitą. Buvimas stipriu apsaugo, kad nebūsi, pasirinktas kaip auka. Būti stipriu kainuoja pinigais. Aš labai gerą analogiją pasakysiu. Aš savanoriavau Covid metu reanimacijoje. Tuo metu buvo kilus antivakserių banga, kurie rašė, kad nėra jokių ligoninių, nėra Covid, kad tuščios tos palatos, kad skiepai yra melas. Šimtas procentų žmonių, kurie atsidūrė pas mus reanimacijoje, būtų atidavę bet ką, kad būtų galėję gauti skiepus. Amžiais niekas nepasimoko iš istorijos. Tai gal pasimokom iš tos istorijos, bet kad pasimokyti iš istorijos, tai reikia žmonėms priminti. Deja, visuomenė nėra labai sąmoninga. Dėl to dabar, vienas iš pagrindinių darbų, yra pradėti ypatingai daug kalbėti, skirti dėmesio darbui su visuomene, visais lygmenimis, nuo buitinio iki karinio.
5. Politinis išprusimas, mentalitetas, išsilavinimas, žmogaus domėjimasis. Dažniausiai išsilavinę žmonės, baigę mokyklą, baigę universitetus, besidomintys šalies gyvenimu, šiaip besidomintys, jie visą laiką kur kas geriau

supranta situaciją. Dėl to miestai, didieji miestai visą laiką yra šviesesni. Pas mus kaip Amerikoje, miestai balsuoja normaliai, štai ir atsakymas. Reikia, kad žmonės būtų labiau išsilavinę. Tuo labiau mes esame nedidelė valstybė kur yra kur kas lengvesnis uždavinys, tai padaryt, negu būtume Prancūzija, Vokietija ar Lenkija. Tiesiog reikia, kad žmonės būtų labiau apsišvietę.

Švietimo Sistema, įtraukti žmones, darbas su regionais, kaip juos, per kur reikia gelbėti, ištraukti, įgalinti, sudominti. Dabar yra gerų laikų, silpnų žmonių problema, mes bijom išeiti iš savo komforto zonos, sutinkam šokti su velniu, bandom įtikėti į jį, į viltis, kurios yra niekuo nepagrįstos, kad tikrai nieko nedaryti ir kad, neduok Dieve, nereikėtų išeiti iš savo komforto zonos. Mes, ši tokia mąstyseną, galime pakeisti, mažais žingsniais, ne drastiškai, kaip į šaltą vandenį, po truputėlį, be šoko terapijos. Neatbaidant žmogaus. Komforto zona nėra garantuota gyvenime, ir kad viskas būtų gerai, reikalauja pastangų, tas pastangas turi daryti tu.

6. Žmonės nenori mokėti mokesčių, nes nori daugiau pinigų sau. Mokesčių surinkimas nuo senų senovės visą laiką buvo karalių galvos skausmas. Tai yra prievolė, kurią turi daryti žmogus, turbūt jokioje valstybėje nes savo noru. Mokesčiai yra prievolė, kad valstybė galėtų išgyventi, kol politikų darbas yra nekonfliktuoti šitoje situacijoje ir padaryti abiem pusėms labiausiai priimtina variantą.
7. Pasitikėjimas manau ne. Pasitikėjimo bumas atsiranda, kai nutinka, problema ar pergalė. Kai Meilutytė laimi olimpiadą, tai visi nori būti plaukikai ir baseinai užsikemša. Kai nutinka krizė, karas, visi puola į šaulius, į kariuomenę. Tokia yra žmogaus prigimtis. Kalbant apie kariuomenę jai reitingus kelia paprasti žmonės, jų būvimas, maži, bet atskiri dalykai, Pavyzdžiui, karys sulaiko kažkokį nusikaltėlį, išgelbsti skęstantį žmogų. Kuo žmonės mato, kad kariuomenė ir kariai yra stipresni, tuo labiau ja pasitiki. Reitingus kelia tik realūs darbai. Reikia kuri pasitikėjimą naudojant gerus pavyzdžius, didvyrius, pas mus jų yra, partizanai. Mes turim super didvyrių istoriją, bet negalime pastatyti nė vieno meninio filmo, ne dokumentinio, o meninio filmo, stipraus holivudinio filmo apie juos. Vienas toks filmas padarytų milžinišką darbą. Pavyzdys yra škotai ir Narsioji širdis. Škotų yra du milijonai, dar mažiau negu mūsų. Niekas apie juos nieko nežinojo pasaulyje, kol Melas Gibsonas neišėjo ir nesu vaidino. Dabar škotus žino visas pasaulis. Čia yra psy-ops dalis, reikia rasti pinigų, sumokėti žymiam filmų kūrėjui, tai neturi būti Lietuvių filmas, turi būti užsieniečių filmas ir vaidinti žymus, visam pasaulyje, aktoriai. Tai turi būti normalus, rimtas filmas, kad jį matys visas pasaulis. Istorija gali būti nešimtaprocentinė nes vis tiek yra kažkas daroma vardan šou. Filme rodytu Lietuvių laimėjimus, nepasidavimą, parodyti, kad mes neturime vergo geno, apie tai reikia kalbėti garsiai ir stipriai. Neseniai buvo vykusi operacija užvadinta K11 arba Kabulo vienuoliktukas, kuomet Spec pajėgos iš Afganistano traukė vertėjus. Istorija yra nepaprasta, pilna pavojų ir iššūkių. Holivudas būtų jau pastatęs filmą apie tai. Priešo teritorijoje, be jokios priedangos, važiuodavo į miestus, rinkdavosi tarp pastatų, kur jau talibai buvo užėmę, ištraukė žmones. Tokie serialai, filmai, pakeltu pasitikėjimą, norą ateiti į kariuomenę. Paprastas dalykas, bet niekas neužsiima tuo.

Šią akimirka renku lėšas antžeminių dronų pirkimui. Ieškojau Lietuvoje, kas juos gamina, radau. Iš manęs prašo nuo dviejų iki keturių tūkstančių. Dideli pinigai, nepavyks daug nupirkti. Pradėjau ieškoti giliau, radau Kijeve. Ukrainiečiai daro, irgi uždirba, daro iš tos pačios elektronikos ir uždirbdami, parduoda už 700 eu. Grįžus pas Lietuvius jie man aiškina rinkos kaina. Aš galiu jiems nuvežti keturis dronus arba galiu vieną tavo.

O ten vaikinai, sakau kiekvieną dieną miršta realiai už tai, kad jie čia neateina. Kaip jie nesupranta tokių paprastų dalykų, vis tiek išlenda tas žmogaus godumas.

8. Tie, kurie duoda daugiausia gerų pavyzdžių. Pasitikėjimas yra tikrai totaliai geri pavyzdžiai. Iš realių darbų matosi, kaip jie susidoroja su viena ar kita situacija
9. Valstybė gina savo visus gyventojus, negali mokėti verslininkai ar tik žmonės. Visi turi mokėti už savo saugumą. Kariuomenė saugot turi, kaip įsivaizduoji, kad jeigu tik verslininkai mokės, tai tada parduotuves tik saugos, o miegamuosius rajonus paliks žmonėms. Gaunasi oligarchų kariuomenė, kurią išlaiko tik verslas, nesąmonė. Mes visi turim pareigas ir teises duotos mūsų Konstitucijos ir privalome rūpintis savo valstybe. Visi gyventojai ir visi iki vieno gyventojai turi rūpintis savo valstybe.
Jeigu mes darome lengvatas, kaip autobusų keliones pigesnes, tai mes tada atimame tuos pinigus kitų sektorių. Gaunasi žaidimas iš vieno atimi kitiems duodi. Turi būti vieningumą skatinantys faktoriai, mes visi vienodai viską darome, nes gynyba tai yra bendrai vienodai.
10. Aš kreipčiausi į kiečiausius Lietuvos marketingo specialistus, socialinės reklamos kūrėjus, kurie suvokia kas pritraukia žmones ir kaip viskas atrodo. Jų prašyčiau padėti šitais dalykais. Reikia tiesiog išnaudoti savo resursus, reikia remtis specialistais, reikia profesionalams duoti, daryti jų darbus. Tuo pačiu ir profesionalai jaučiasi reikalingi. Ir ne vien tikrai reikia reklamas kurti ir kokainą uostyti, o galima dar ir prisidėti prie šalies gynybos. Galbūt pasirodytų, kad iš jų kas nors apskritai turi idėjų ir nori, kaip sakant, tik atrišk rankas ir duok lėšų viskam įgyvendinti.
Kalbant apie gąsdinimą karu. Žmonės linkę pirkti niekuo nepagrįstą viltį. Kaip prie Ukrainos pasienio stovėjo 200 tūkstančių Rusijos karių, buvo aišku kaip diena, kad karas bus, žmonės neigė kad bus karas. Aš manau, kad reikia apie jį kalbėti. Aišku galimai kartais svarbus tonas, intonacija, pasirinkti sakiniai, Čia irgi reikia, kad tai darytų viešai, darytų žmonės ne gąsdinančiai, bet jungiančiai, o kad šiek tiek pati informacija gąsdinti, tai taip. Jeigu tau rytoj reikės eiti muštis, tai kam man tau meluot, kad tau nereikės muštis. Tai yra gerosios propagandos dalis, kalbėti apie tai ramiai, užtikrintai, ir pabrėžiant, kad karas yra didžiai tikėtinas. Bet jeigu mes išskirsime, ruošiamės ir būsim stiprus tai čia karas neateis.
11. Valstybė yra žmonės, bet valdžia yra tie, kurie priima sprendimus. Tai aišku, kad reikia, kad būtų pasitikėjimas. Bet taip, deja, niekada praktiškai nebūna, nes visuomenei tada būtų tik viena partija, rinkimų nereikėtų. Žmonės, esantys skirtingos nuomonės, visą laiką formuoja skirtingus požiūrius. Todėl laimi visados dauguma. Atsakymas būtų, kad tai yra labai svarbu. Kaip tai padaryti, aš nežinau. Kuo žmonės ir valdžia yra vieningesnė tuo, labiau laimi valstybė.
12. Priklausys nuo poelgių. ką jie darys, kokius žingsnius priims. Viskas priklausys nuo darbo. Kai ką jie padarys, tokią reakciją į tai ir gaus.

22 Pašnekovė (Respondent), dalyvauja JKVM programoje, dirba privačiame sektoriuje.

1. Lietuvos kariuomenė yra gerai pasiruošusi, nuolat vyksta pratybos, atsižvelgiama į provokacijas prie pasienio ir panašiai. Saugumo situacija yra tikrai gera, mes stebim, mokomės iš Ukrainos. Geopolitinė situacija tikrai nėra dėkinga mūsų valstybei, nes Kaliningradas, neformaliai sakant, visai ne į temą, papildoma grėsmė, kuri, neramina. Lietuva ruošiasi tikrai stipriai tai rodo ir pernai vykęs tas NATO summitas. Tuo metu, Lietuva buvo labiausiai apsaugota Europos valstybėje. Mes tikrai turim ir pajėgumų ir ne tik kariuomenė, bet ir Šaulių sąjunga prisidėjo. Visas pajėgos yra gerai paruoštos, tokie veiksmai puoselėję saugumą, bet ir žmonėms pasitikėjimą kelia tokie dalykai. Saugumo situacija yra gera, bet geopolitinė situacija vis tiek kelia grėsmę.
2. Buvo padaryta pakankamai, visada gali būti daugiau, bet tikrai kiek galėjo, tiek tikrai padarė, nebejotinau pakėlė Lietuvos lygį šiuo klausimu. Oro gynybą tai tikrai svarbu, tolimesni valdininkai turėtų galvoti apie stiprinimą. Bet galbūt vis tiek yra kažkokios priežastys, dėl ko priimami tie sprendimai. Tankų pirkimas atsižvelgia į tą pobūdį, jeigu kiltų kariniai veiksmai Lietuvoje, vis tiek pas mus tikrai vyrautų karas ant žemės labiau, tie tankai tam ir skirti. Mes mokomės iš Ukrainos, pavyzdžių, nors, Ukraina yra smarkiai atakuojama iš oro. Nežinau, visada yra dvi medalių pusės, bet aš manau, kad paliko vietas, kur tobulėti, tikrai nepablogino situaciją. Pasitikiu Krašto gynybos atstovais, kurie priima sprendimus, jie vis dėl to žino, ką daro.
3. Manau, kad Lietuvos kariuomenė tikrai bus sustiprėjusi, išsiplėtusi ir galbūt turėsime ir tą diviziją. Tai yra įmanoma, nes visuomenė yra labiau šviečiama šiais klausimais, labiau motyvuojama, daugiau iniciatyvų nukreiptų į jaunimo ugdymą, mokoma suprasti savo pareigą, ginti šalį. Karo akademija organizuoja 9-11 klasių mokiniams pamokas. Skatinama daugiau žmonių prisijungti prie krašto apsaugos sistemos. Automatiškai dėl to ateis ir daugiau naujų idėjų, daugiau naujo užsidegimo. Situacija tikrai dar pagerės, o geopolitinės situacijos, tai čia galima labai spekuliuoti nemažai, bet norėčiau, kad neliktų tos Rusijos grėsmės, Ukrainoje konfliktas išsispirstų, Ukraina būtų priimta į Europos Sąjungą ir rytuose jau nebūtų taip viskas trupu.
4. Reikia, nes kiekvienas turim tą atsakomybę prisidėti prie savo šalies saugumo. Nesvarbu, ar prisidedam tarnaudami, darydami darbus, ar socialinėmis iniciatyvomis užsiimam. Tai yra mūsų pareiga. Jeigu mes esam Lietuvos piliečiai, čia gyvenam, mums turi rūpėti mūsų šalies saugumas, kad turėtume ramiai ateiti sau ir savo vaikams. Niekas nenori to siaubo, koks vyksta Ukrainoje. Dėl to mes turime stengtis, kad kuo labiau būtume apsaugojami, kuo labiau pažengę, tikrai reikia to mokesčio. Faktas žmonės bus nepatenkinti, nes visada yra tie kurie galvoja, labiau siauru matymu. Galvoja apie savo kasdienes problemas, kas iš tikrųjų yra žmogiška, nes ir taip neuždirbi daug. Galbūt, galėtų nebūti taip griežtai, nubrėžta, kad tu turi tokią ir tokią dalį atskaityti nuo savo visų pajamų, norėtusi mokėti, pagal galimybes. Žmogui neturėtų daroma tai per prievartą ir kad nebūtų pabloginta jo gyvenimo kokybė. Aš manyčiau, kad pakelti reikėtų galbūt iki 4, bent jau laikinai lipti tais laipteliais, po truputį, o ne iš karto, iki 5. Reikia ne taip kategoriškai, ne taip drastiškai, bet kelti tai tikrai reikia.
5. Vienareikšmiškai, karas Ukrainoje, čia yra visiškai tiesioginės pavyzdys, kaip greitai gali kilti konfliktas ir nuniokoti valstybę. Jeigu tu pradedi leisti per savo perspektyvą, kad taip atsitiktų tavo artimiesiems, tavo

namam, tavo laukam, tavo sodam, man atrodo tai yra didžiausias dalykas, visos netektys, civilių kančia, karo realybės, čia turėtų būti didžiausias rodiklis, kodėl turi prisidėti prie valstybės saugumo.

Viskas atsiremia į pasitikėjimą, didint žmonių pasitikėjimą, kas dabar yra griauinama su nauja valdžia, politikai apsimelavę, daro koaliciją su tokiais žmonėmis, kurie neturėtų spręst valstybės likimo. Esant mažam pasitikėjimui, žmonės nenori patikėti savo finansus į valdžios rankas.

Skaidrumas manau, kad yra problema, bet jis dabar neseniai pradėjo judėti, pradedant nuo mažesnių lygmenų valstybėj, kaip savivaldybių, vienas iš pavyzdžių, čekių skandalas, išviešinimas yra didelio skaidrumo pradžia, bet tai parodo, kaip viskas nešvariai vyksta.

Manau, atsiskaitomumas žmonėms, tikrai daug duoda, kad tas parodytų, kaip yra nukreipti žmonių resursai. Būtų aiškumas, kur nueina tiksliai žmonių pinigai. Man atrodo, kad tai ir atvira komunikacija, tikrai turi didelę įtaką. Labiausiai žaloja veiksniai, pinigų plovimas, tokie dalykai išlenda ir mažina žmonių pasitikėjimą, kaip atsvara, tam tikrai turi būti aiški komunikacija ir skaidrumas visur.

6. Čia yra kirtinis dalykas, jeigu nepasitiki tai ir nenori mokėti mokesčių. Pradedama kilti pyktis, nes atiduoti dalį savo pajamų, kur galėtum galbūt kažkam kitur skirti, bet, manau, kad čia yra tas, valdžios santykio ir pasitikėjimo su žmonėmis klausimas.
7. Socialinė nelygybė įtakoja, taip pat aiškaus rezultatų parodymas žmogui, turi labai didelį įtaką. Jisai mato veiksmą, efektą, kaip uždaviniai kariuomenei. Reikia rodyti, kad tai yra kažkoks aiškus apčiuopimas dalykas, o ne kažkokie pilstymai iš tuščio į kiaurą, kad ten kažkam kažkas pagėrėjo. Žmonėms reikia konkretumo, žmonėms reikia rezultatų, tai yra labai svarbu nes tai atsiremia į žmonių pinigus. Nes pinigai yra jautri tema, socialinė lygybė, tikrai yra žmonių, kurie prastai gyveno. Jiems dar didesnis turbūt pyktis ir neteisybės jausmas kyla, kai jie turi mokėti mokesčius, kol jiems patiems atrodo, kad nieko nėra, gailiausiai gaunasi toks nepastekenimas ir vėl grįžtume į nepasitikėjimą. Toks labai uždaras ratas.

Norint dirbti, dažnai reikia pateikti nepriekaištingumo pažymą. Reikia praeiti, kad aš nesu teista, taip toliau. Lietuvoje į valdžią ateina žmonės, kurie šiuo metu yra teisiami arba turi daug visokių įrašų bylose, ir man yra nesuprantama, kaip taip gali būt. Man atrodo, šitas yra labai svarbus faktorius, prisidedantis prie žmonių nepasitikėjimo valdžia.

8. Manau, kad skirtingais lygmenimis visos institucijos daro stipriai įtaką. Dabar, jautriausias klausimas yra Seimas, bet Seimas iš esmės ir yra labai kirtinis. Seimas yra žmonių balsas valstybės valdyme, nes žmonės išsirenka atstovus ir jie turi atstovauti tuos interesus, už kuriuos žmonės balsavo. Prezidentas yra labai svarbu, pati prezidentūra, nes jis gali sutelkti morališkai žmones ir įkvepia pasitikėjimo kitomis institucijomis. Prezidentas yra lyderis, ta lyderystė turi būti pavyzdinė visoms kitoms institucijoms. Pavyzdžiui kaip buvo Dalia Grybauskaitė valdžioje, žmonės buvo ramūs, pasitikėjo, ji buvo tikras autoritetas. Ir dabar jai nebesant prezidentei jos nuomonė vis dar yra svarbi žmonėms. Dabar trūksta lyderystės. Stipri lyderystė, labai daro didelį įtaką visiems kitiems veiksniams. Nausėda nesukelia autoriteto, užtikrinto, tvirto lyderio jausmo.

Kariuomenė labai gerą komunikaciją veda su žmonėmis, ji turi tvirtą, griežtą, aišką, ir dažnai ramų toną, kai būna visokios provokacijos ir panašiai, yra ne vienas kreipimasis į žmones, kad nuraminti ir nekelt nereikalingo ažiotažo. Čia yra visiškai priešinga, ką mūsų Seimas daro. Seimas, kaip galima susidaryti įvaizdį iš

žiniasklaidos, užsiima vidinėmis dramomis, intrigom, absoliučiai nereikšminiais klausimais, ką Gražulis pasakė, jo išsišokimus per kažkokį posėdį, ar kaip Širinskienė valgė šokoladą. Čia yra tokie neesminiai dalykai, čia yra labai blogas, žiniasklaidos suformuotas naratyvas, kurio dėka susidaro vaizdą, kad Seime jie tiesiog ateina, vienas ant kito, kas priešingai masto, kažką ten pasako, atsiranda kažkoks posakis, tada internete nuskamba. Iš esmės, trūksta atviros, nuoširdžios komunikacijos su žmonėmis. Trūksta buitiskesnės, paprastesnės komunikacijos, nes atrodo, kad per atstumą tie visi politikai yra, ir kalba savo kažkokiam burbulė. Tikrai ten daug yra žmonių, kurie sąmoningi nori Lietuvai gerą, bet yra daug, kurie nežinia, ko yra atėję, ir kokių tikslų ten jie sėdi. Aiškumas, komunikacija, nuoširdus bendravimas su žmonėmis, tai yra raktas į sėkmę, ką daro puikiai Lietuvos kariuomenė ir Lietuvos policija.

9. Turi prisidėti visi prie mokesčio, ar verslas, ar paprastas pilietis. Bet reiktu, kad proporcingai veiktų mokesčiai, tų žmonių ir verslų galimybės. Kad nebūtų toks vaizdas, valstybė bando tiesiog nustekenti žmogų.

Teisingiausia, kad visi prisidėtų ir tas procentas turi būti nustatytas pagal kažkokias tai gaires, galbūt sumas iki, tarkim, kokiam intervale uždirba verslas ir žmonės, tarkim, ir kiek ten toji sumuoja atskaito procentų. Manau būtų teisingiausia kad visi prisidėtų ir tas procentas būtų nustatytas pagal kažkokias gaires, sumas, pagal kažkokius intervalus. Nepatenkintų žmonių visada bus, bet turbūt auksinis viduriukas visada pasiteisina. Aš labai pritarčiau lengvatai, žmogui yra visada smagu, kaip jis yra įvertinamas. Tai yra smulkmenos kurios atsilieptų kasdieniniame gyvenime ir jam teiktų prasme, dėl ko jis prisideda, jeigu jam neužtenka tos motyvacijos. Tikrai ne visiems žmonėms to užtenka, ne visi apie tai galvoja, bet jeigu jie gali kažką dėl to gauti, tai tikrai aš manau, kad daugiau žmonių būtų suinteresuoti.

10. Tikrai daug yra išteklių žmonėms, būt dabar, šią temą, apsiskaičiusiems ir apsišvietusiems, tik reikia turėti motyvacijos. Dar kas labai gerai, mūsų nacionaliniuose transliuotojuose, Lietuvos radijas, televizija, ne kartą esu pati mačius, kuomet laidoj, būna kažkoks tarpas, būtent apie tuos paprastus dalykus, kaip pasiruošti, nenumatytiems atvejams kuprinę. Tokių paprastų temų paliečia tikrai nemažai. Tai kelia žmonių supratimą, kad svarbu būtų pasiruošus, galiausiai, iš to supratimo, ateina tas kitas supratimas, kad reikia prisidėti prie saugumo. Man atrodo, dėl to, sąmoningi žmonės, kurie tuo domisi, jie net neklausinėja, kodėl reikia prisidėti. Problema yra su žmonėmis, kurie neturi tiek tų išteklių. Senyvi žmonės, jie nesilanko internete, jie nežino tų puslapių, laikraštį gal viena gauna, gal negauna. Reikėtų pagalvoti, kaip galima tą sklaidą taip vystyti, kad pasiektų visas žmonių grupes. Nes mokyklose, universitete tikrai vyksta tas visas procesas.

Patriotizmo, nacionalizmo cinkelis, niekur nedingęs iš Lietuvių tautos. Mes vis tiek ganėtinai dar neseniai atsikūrėm, palyginus su kitomis valstybėmis, 34 metai nepriklausomybės, čia nėra daug. Žmonės vis tiek ganėtinai yra patriotiški ir istorinė atmintis, dar labai gyva yra. Ją toliau palaikome, vyksta įvairūs švenčių minėjimai, kovo 11, vasario 16, sausio 13, visos šitos datos yra minimos ir perduodamos jaunai kartai. Dėl šito naratyvo neblogai yra tvarkomasi, bet kad gąsdina karus, tai tikrai taip. Aš manau, kad viešosios informacijos sklaidos institucijos, galėtų bendradarbiauti su Lietuvos kariuomenė. Kad būtų vienas naratyvas ir jis ateitų iš šaltinio, kuris yra patikimiausias, tai yra Lietuvos kariuomenė. Niekada man yra buvę susiskambinus su tėvais kuomet tėvai sako, kad rytoj bus karas, atvežė tankų prie sienos. Tokias nesąmones per televiziją kalbėti, kad tik žmonėms sukeltų kažkokią baimę. Pas mus šito yra per daug, ypač komercinėse televizijose, kaip TV3 ar LNK,

jie tikrai išpučia burbulus iš dalykų, kurių nereikia. Daug žmonių žiūri televiziją ir tai ganėtinai dažnai yra pagrindinis žinių šaltinis, dėl to susidaro labai klaidingas požiūris, galiausiai atsiranda nerimastis.

Televizijos turėtų pasikonsultuoti su kariuomenė, su specialistais, vis tiek, kaip atsitinka kažkokia provokacija, kariuomenė ir parašo savo poziciją, kad žmonės liktu ramus, buvo taip ir taip, veiksmus mes matom, mes pasiruošia, nėra dėl ko kelti šurmulio. Man atrodo, kad čia galėtų būt patobulinta, kad bendradarbiautų žiniasklaida su kariuomenė šitų klausimų.

11. Labai priklauso nuo kiekvieno žmogaus mąstymo, didelius sprendimus priima ne vienas žmogus. Čia turbūt žaidžia supratimas, kad ne visada vienas šaukštas deguto, visa statinę pagadina. Yra žmonių, kurie suinteresuoti ne intrigom ir visokiais kitais dalykais, o nuoširdžiai nori pagerinti Lietuvos valstybę, to pačiu ir saugumą.
12. Kariuomenė tikrai stiprės, nes daug daro kariuomenė, kad pritrauktų žmonių, atviros durų dienos, ateit pasižiūrėti ir į dalinius visokius ir į karo akademiją. Aš manau, kad kariuomenė eina labai geru keliu, bandant įkvėpti jaunimą prisidėti. Tas pats JKVM, kas yra puikus tarnybos būdas, tiems kurie nori daugiau suprasti ir prisidėti. Apie kitas valdžios institucijas labai sunku kalbėti, nes dabar, baisiai pasitikėjimas krito, absurdas yra, kas dabar vyksta. Labai didelis klausimas, ką nuveiks šita valdžia per keturis metus, ką jie padarys, ką jie įvykdys, ką žadėjo prieš rinkimus, ar žmonės bus patenkinti ar nusivylę. Aš skaičiau socialdemokratų rinkimų programą, jis neatrodė bloga, jie orientuoti į regionus. Aš tikiuosi, kad žmonių gyvenimas pagerės. Tik mūsų tarptautinis kontekstas gali šiek tiek nukentėti dėl šitų nesąmonių. Jau New York Times straipsnis rašė apie tai, kad antisemitas, bus mūsų valdžioj. Šešėlis krenta ant Lietuvos šiuo klausimu. Bet aš tikiuosi, kad tai ne sugadins mūsų įvaizdžio NATO ar ES.

23 Pašnekovas (Respondent), dalyvauja JKVM programoje, dirba privačiame sektoriuje.

1. Iš geopolitines pusės, NATO yra NATO, bet jei neklystų yra pataisą, kuomet NATO vis tiek gali atsisakyti ginti savo šalis. Tikiu, kad jie greičiausiai ir atsisakys, nes jie nenorės tiesiogiai kariauti su rytų šalimis. Iš karinės pusės, tai mūsų pajėgumai yra tikrai daug mažesni, kad sugebėtume ilgą laiką kariauti ir priešintis. Kol kas, šiuo momentu, nejaučiu grėsmės iš kaimynių.
2. Tankų pirkimas, tikrai daro geresnę įtaką tos pusės, kad užtikrina galimybę apsaugoti nuo priešo gyvosios jėgos, tos pačios raketos nuo lėktuvų yra geras pirkinys.
Kiek žinau, oro gynybos ginkluotės yra užtekčiai, bet klausimas kiek daug jos yra, kuriose vietose. Trūksta gyvosios jėgos. Šauktinių skaičius didėja, jie devynis mėnesius tarnauja ir išeina į rezervą, bet nuolatinės kariuomenės vis tiek nėra pakankamai daug.
3. Buvo patvirtintas įstatymas, kad moksleiviai baigia mokyklą turės eiti tarnauti, jeigu jiems jau bus 18 metų. Iš mokslo pusės universitetams bus sunkiau išgyventi. Bet iš karinės pusės, nuolatinė pajėgų turėtų padidėti. Jeigu tai atsipirks ir pastoviai tai bus išlaikyta, bus mažiau problemų su gyvąja jėga, nebus pirštas prieš kumštį. Kalbant apie grėsmę iš kaimynių valstybių priklausys, nuo to kaip patys reikšmės, ant kiek mes agresyviai bendrausime, ultimatumai, tranzito uždarymai, pastovus Ukrainos finansavimas, Rusams gali nepatikti ir galiausiai pasakyti ganą, mes dabar prie jūsų ateisim, nes jūs lendate į mūsų reikalus. Provokavimas iš Lietuvos pusės, tranzitai, visokie uždarymai, visą tai.
4. Manau, kad tikrai reikėtų, nes tie patys pirkimai vis tiek planuojami per porą metų. Nėra taip, kad paėmė, sugalvojo, rytoj nupirko. Nesame tą šalį, kuri tiek daug biudžeto turėtų. Uždirbimo, infliacijos situacija irgi apriboja tas pačias galimybes. Padidinus biudžetą, tikrai lengviau bus priminti tokius sprendimus. Būtų geriau, kad būtų 4%, bet daugiau nei pusei šalies gyventojų tikrai nėra lengva išgyventi, su dabartiniu kainomis, nes viskas brangsta, žmonių atlyginimai nelabai auga. Svarstyklės, iš vienos pusės gerai, iš kitos pusės blogai, nes žmonėms patiems sunkiau bus. Neturiu atsakymo, kiek būtų geriausia.
5. Kad padidinti galimybes apsiginti, dėl galimos grėsmės iš kitų šalių. Vyriausybė galėtų užtikrinti, kad žmonių atlyginimai irgi padidėtų. Iš dalies reikėtų mažinti socialinę nelygybę, kad kiltų atlyginimai.
6. Pritariu. Jeigu žmonės nepasitikės, jie pradės galvoti, kad šitie pinigai eina ne į biudžetą, o kažkam į kišenę. Gali būti ir toks stereotipas, kylantis iš rytų pusės. Trūksta viešinimo, kaip pavyzdžiui kelia postus, kokius darbus atlieka per kažkokį laiką, kad ne šiaip sau sėdi. Tai trūksta parodyti, ką veikia. Atsiskaityti prieš pačius žmonės, parodyti rezultatus.
7. Nežinau, kaip viešai su žmonėmis bendrauja institucijos, bet gal jie galėtų labiau atsiklausti žmonių, ko jie nori, ar kažko trūksta. Kai einam balsuoti renkamės iš kandidatų, ką jie patys pasiūlo, ką nuveiks, bet jie neklausia mūsų, ko mums reikia. Jie labiau iš bendros pusės žiūri, kokias aplamai problemos yra. Pavyzdžiui, regionuose mokyklų trūksta ar darželių, tai yra bendra problema, čia nėra ko ieškoti ar klausti, nes tai ir taip tai yra matoma, dažniau reiktu paklausti pačių žmonių, ko jiems reikėtų labiau. Dažniau komunikuoti tiesiogiai su žmonėmis. Dėl nepasitikėjimo Seimu, ką galėčiau pasakyti, kad prieš tai buvo viena valdanti partija, ir apie ją, per jos valdymo laikotarpį, susidarė daug neigiamų nuomonių. Jie nieko nepadarė, pinigų daug surinko, dalį jų tiesiog

pasidėjo sau. Tokios nuomonės nėra pagrįstos. Todėl ir nepasitikėjimas kyla, mažai kad nepasikeitė, o pinigai eina. Valdantieji patys labai nerodo, ką nuveikia. trūksta komunikacijos.

8. KAM, nes ką veikia krašto apsaugos ministerija, vis tiek galime matyti per kariuomenę, aiškus rezultatai matosi. Kalbant apie komunikaciją, per pačią kariuomenę galima pamatyti, kad tie patys pasirengimai galimam karui, žmonių pritraukimas tarnauti ar tapti karininku. Tai vis tiek eina iš KAM pusės labiau.

Valdininkai, galėtų kabiau rimtesniais tapti, bet sunku palyginti skirtingas tokias institucijas. Galbūt tiesiog rimčiau būtų, nes ir šiaip į politiką, į seimą, gali bet kas ateiti, ar buvęs verslininkas, ar buvęs kažkoks komikas.

9. Šį mokesti turėtų mokėti niekas arba visi. Verslai galėtų pasiskirstyti pagal kategorijas, kurie mažiau pelno turintys, kurie daugiau. Vienos UAB metinės pajamos gali būti iki milijono, ar milijonas, o kitos yra daugiamilijardinės, kaip Maksimos, ar koks koncernas. Tai ir mokesčiai būtų atitinkami.

Kalbant apie lengvatas, jeigu iš verslo pusės imti, tai čia būtų monopolija, nes dabar labiau reikia kompanijų užsiimančiomis technologijų plėtra. Technologijų įmonių vis tiek mažiau, negu pavyzdžiui, įmonių užsiimančiomis pardavimais, pirkimais. Gausis ne konkurencingumas, labai privilegijuota. Iš žmonių pusės šiaip gera mintis dėl lengvatų, gal tada ir pasitikėjimas išaugtu.

10. Neturiu nuomonės, mintis yra ta, kad kariuomenė turėtų būti gera, bet kaip, komunikuot su liaudimi, nežinau. Pratybų rodymų yra nemažai.

11. Pasitikėjimas vis tiek yra svarbus, nes tada vis tiek galima būtų padidinti žmonių skaičių, kurie galėtų prisidėti prie pritarimo kelti BVP. Nes tikrai yra žmonių, kurie neprisideda nes nepasitiki. Dar vienas kertinis dalykas būtų, patriotiškumas, tikėjimas, kad kariuomenė turėtų būti geresnė, labiau pasirengusi.

12. Pasitikėjimas kariuomene yra, matosi, kaip kariuomenė pasikeitė nuo nepriklausomybės atkūrimo, tapo moderni, linksta labiau prie vakarų šalių. Kariuomenės pasitikėjimas išliks toje pačioje dinamikoje ir dar labiau didės. Pasitikėjimas valstybinėmis institucijomis, kadangi partijos pasikeitė ir daugumą surinko partija, kuri labiau prie liaudies linkstą, bent jau iš jų vizijos. Gal tada sugrįžtų pasitikėjimas ir valstybinėmis institucijomis. Vyriausybė visa, o seimo daugumą vieną valdančioji partija užima.

24 Pašnekovas (Respondent), dalyvauja JKVM programoje, dirba viešajame sektoriuje.

1. Iš geopolitinės pusės, situacija kelia dvilypius jausmus. Mes nesame Vidurio Rytai, Afrika ar panašiai. Kita vertus, mes esame vakarinių valstybių buferinė zona, buferis tarp Rusijos, rusiško pasaulio ir Vakarų. Tas kelia tam tikrą susirūpinimą, nes mes nesame labai dideli ir galingi, yra kur tobulėti, bet lyginant posovietinę erdvę, mes esame labai neblogoje situacijoje. Esame NATO, tai mums po kol kas padėjo apsisaugot nuo veiksmų kas nutiko Gruzijoje 2008 metais ar Ukrainoje. Jeigu mes nebūtume NATO, tai manau, sėdėtume apkasuose. Manau, kad šiek tiek vėlai buvo susigriebta. Karas Ukrainoje, privertė mus susimąstyti, kad visų pirma mes turime patys sau padėti, nes man atrodo, kad likusi Europos dalis dar po šiai dienai galvoja, kad ateis Amerika ir išgelbės. Iš principo mes esame NATO, yra 5 straipsnis ir visa kita, bet aš manau, kiekvienas žmogus turėtų pirmiausia galvoti apie tai, ką jis pats gali padaryti. Kiekviena valstybė turi pradėti nuo savęs ir tik po to jau galvoti apie tai, kad kažkas ateis ir išgelbės. Pačioje pradžioje, bet kokių atveju, jeigu prasidėtų veiksmai, būtume vieni. Kol suveiktų visi biurokratiniai mechanizmai, reikėtų atsilaukyti. Reikia pradėti nuo savęs.
2. Per pastaruosius metus buvo nuveikta daugiau, negu per dvidešimt metų prieš tai. Aš nemanau, kad vienu pirkimu mes išspręsimė savo visas bėdas. Tai yra kompleksinė situacija. Tai nėra tai, kad nusipirkome tankus ir esame saugūs. Mes galim pirkti ką norim, bet užmest atominę bombą ir viso gero. Reikia ieškoti kompleksinių sprendimų. Labai šaunu, kad yra žmonių su skirtingomis nuomonėmis, jeigu jie susės ir produktyviai išdiskutuos visus šituos reikalus, galima priimti tikrai produktyvų sprendimą ir ne tiesiog konkrečiai kažkurio viena kryptimi, bet visom kryptim, nes tobulėjimas yra čia visom kryptim. Praėjusi valdžia visai neblogai pasidarbavo šituo klausimu. Kaip ten su skaidrumu, tų pirkimų ir panašiai, jau gal kita kalba.
3. Per paskutines 60 dienų, kiek Baidenas bus valdžioje, neprasidės pasaulinis karas, tai dar kitus ateinančius ketverius metus tikrai neturėtų. Artimiausiu metu geopolitinė situacija turėtų būti tokia kaip ir yra arba ramesnė. Nes labai daug lemia Amerikos valdžia, o dabar išrinktas prezidentas yra labiau suinteresuotas saugumo, o ne karų eskalavimo. Geriau nemaloni taika, negu kad karštas karas. Kas liečia Lietuvą, mes einame teisingu keliu. Viena vertus, tai ilgas laiko tarpas, bet tokiems dideliems dalykams kaip kariuomenė, tai aš manau, yra labai trumpas laiko tarpas. Labai norint galima nuveikti daug. Manau, kad tikrai bus geriau, bet tikrai nebus taip, kad dar mes tapsime nenugalimi. Čia dar daug dirbti ir dirbti reikia.
4. Aš nemanau, kad dabar yra surenkama mažai pinigų. Viskas atsiremia į jų panaudojimo efektyvumą. Jeigu, sakykim, valstybė, kuri turi tikrai didelius derybinius svertus, kadangi perka didelius kiekius įrangos, nesugeba gauti, už įrangos vieneto tokios kainos, kokią kartais sugeba gauti civilis asmuo, tai reikia pradėti turbūt nuo korupcinių momentų, išsivalyti daržą šitoje vietoje, ir galbūt net pamatysim, kad visgi tų pinigų netrūksta, tiesiog jie turi būti efektyviai panaudojami. Daugiau pinigų ne visą laiką, išgelbės situaciją. Jeigu tu nesugebi vesti biudžeto, negebi protingai panaudoti pinigų, tai kiek jų surinktume, jų niekad nebus gana. Turėtume palaipsniui siekti didesnio procento. Pirmiausia iš kokių sričių mes galime apleisti sumažinti išlaidas. Manau, kad tikrai galima rasti vietų, kur galima sutaupyti ir tuos pinigus perskirstyti gynybai.

5. Jeigu atmesime tokius atvejus, kai va kilo karas, staiga visi nori ginkluotis ir taip toliau. Ta situacija po truputį stabilizuojasi ir vėl niekam neįdomu. Kalbant apie stabilią situaciją, kai nevyksta karas reiktu pradėti su švietimu. Laisvė ir nepriklausomybė nėra nemokamas dalykas. Tu gali būti labai geras žmogus ir norėti kitiems gero, bet nebūtinai visi kiti yra tokie. Ir ko gero, šalys, kurios ilgiausiai sugeba išgyventi be karo, tokios kaip, pvz., Šveicarija, jos vis dėlto yra apsiginklavusios iki dantų ir jų nepuola ne todėl, kad jie yra geri ar dėl to, kad jų kaimynai yra geri, jų nepuola todėl, kad jų neapsimoka pulti. Taika per jėgą yra esminis dalykas. Taikus žmogus nėra tas, kuris negali padaryti žalos. Taikus žmogus yra tas, kuris gali padaryti žalos, bet renkasi to nedaryti. Aš manau šis pasakymas tinka ir valstybėms.

Veiksnius, kurie priklauso nuo Vyriausybės, Seimo, prezidentūros, tai skaidrumo didinimas. Jeigu valdžia pasako, kad mes paimsime jūsų pinigus ir nuspręsimė, kaip geriau juos panaudoti, tai daug kam tas argumentas netiks, nes kiekvienas žmogus manys, kad jis žino geriau, kaip panaudoti savo pinigus, negu tie, kurie paima iš manęs tuos mokesčius. Dėl to turi matytis aiškiai, kad yra skaidrumas, viešieji pirkimai, kurie atitinka kažkieno vieno interesų, bet tai yra naudinga valstybei. Valstybė turi derybinius svertus, o ne tiesiog perka iš to, kas papuola, kaip kad tų auksinių šaukštų skandalas. Visas skaidrumas paprasčiausias dalykas.

Aš manau, kad apart skaidrumo visa kita būtų tiesiog miglos pūtimas į akis ir propaganda, reklama. Geriausiai apie kažkokią organizaciją ir instituciją byloja jos veiksmai ir tų veiksmų rezultatai. Jeigu valdžioje esantys žmonės sugebėtų dirbti taip, kad niekam nekiltų klausimų, kodėl taip nutiko, tada jiems nereikėtų užsiimti reklama. Šitoje vietoje reklamos čia nereikia, tiesiog dirbk skaidriai, tinkamai atliks savo darbą ir žmonės tai pastebės. Galiausiai didės pasitikėjimas.

Kalbant apie Socialinę komunikaciją praeitą valdžia žiūrėjo ganėtinai arogantiškai į bet ką, kas yra išorėje miestų burbulo. Reikia suvokti faktą, kad ne visi galvoja taip, kaip tu, ir tai, kad tu juos, apipilsiši purvais, nepakeis jų mąstymo, o netgi dar labiau nuteiks juos prieš tave. Bet kokių atveju reikia prisiminti tokį dalyką kaip diplomatija ir nuo to pradėti. Švietimas yra labai ilgalaikis procesas, komunikacija ir švietimas yra labai artimai susiję vienas kitam.

6. Bent jau jeigu spręsti iš savęs yra 100%, apart pasitikėjimo aš neradau pats argumentų daugiau. Seimo nariai yra kaip samdomi darbuotojai ateina ketveriems metams. Svarbiausia, kad jie nesugadintų visų reikalų, kad jie tinkamai atliktų savo darbą, neaiškintu man, kaip gyventi ir atlikę savo darbą eitų sau ilsėtis ir užleistų kitus, kurie buvo išrinkti. Jie yra nusamdyti tam, kad atliktų savo darbą. Tai būtų labai šaunu, kad jie jį darytų kaip įmanoma geriau. Man čia ir yra pasitikėjimas.

Yra ne vienas atvejis, netgi Omanas savo knygoje „Donbaso džiazas“ parašė. Prasidėjus karui Ukrainoje, prireikus kariams įrangos jis pats per vieną dvi dienas kažkur kažkaip sugebėjo rasti įrangą už geresnę kainą, negu, kad valstybė, kuri turi nežmoniškų derybinių svertus ir perka dideliais kiekiais. Tai ta prasme 40% pigiau nei sugeba rasti. Pradedant nuo to ne tame, kad trūksta pinigų, tiesiog turi būti tinkamai panaudojami pinigai. Jeigu aš patikiu savo pinigus valdžiai, jie turi juos naudoti tinkamai. trūksta rezultato, pinigai vaikšto, rezultatų nelabai matosi, o pinigai vaikšto labai dideli.

7. Reikėtų paminėti ir dar vieną labai svarbų momentą, kad ką gali padaryti valdžia. Tai prisiminkim, kad valdžia tai yra politikai, tai yra žmonės, kurie turi kažkokias tai savo ideologijas. Kartais bėda ta, kad jie savo ideologiją

kiša pirmiau visų kitų interesų. Man nesvarbu kokie yra jų įsitikinimai, kad jis yra kairysis ar galbūt dešinysis. Jeigu jo įsitikinimai lemia, kad jis jaučiasi teisesnis už kitus tai jau yra negerai. Pavyzdys Vilniaus gatvių humanizmas, gatvių siaurinimas. Atėjo žmonės kuriems, turiu apibūdinimą, 3 I, ideologizuotas, iniciatyvus, idiotas. Žmogus, kuris turi kvaila iniciatyvą ir jam svarbiausia ją prastumti. Klausiau vieno žmogaus, neminėsiu vardais, apie tai, tai atsakė nes jam primena sovietmetį. Čia yra jo argumentas, nes jam primena Sovietų Sąjungą, nes Sovietų Sąjungoje buvo platūs keliai. Aš jam sakau, aš buvau Amerikoje, man tai platūs keliai su Amerika asocijuojasi ne su Sovietų Sąjunga. Nuo to ir pradėdau mažiau ideologizuota iniciatyvų idiotų, daugiau žmonių, kurie mažiau kiša savo nuomonę visur ir daro tai, ką reikia daryti, ir klauso tų, kas irgi žino ir nemano, kad jie yra visažiniai.

Trūksta profesionalumo. Bet kur nori nueiti yra tikrinamas tavo išsilavinimas, reputacija. Labai daug momentų yra paimami į vertinimą. Tuo tarpu į politiką gali papulti bet kas teistas, neteistas. Žymiai žemesnę kartelę nei privačiame sektoriuje.

8. Aš nemanau, kad didžiausią įtaką aplamai daro kažkuri institucija. Manau, kad žiniasklaida žaidžia labai didelį vaidmenį šioje vietoje. Institucijos jos tiesiog po to turi tvarkytis su pasekmėmis viso to. Žiniasklaida gali lemti pasitikėjimo didėjimą, gali lemti pasitikėjimo kitimą. Jei žiniasklaida stumia kažkokią agenda, kuri turėtų padidinti žmonių pasitikėjimą valdžia ir tada kažkuriuo momentu susimauna, tai gali pradėti veikti atvirkštinis efektas. Matėsi Amerikos prezidento rinkimuose debatuose tarp Trump ir Camilla, ir kai jie buvo vedami IBC. Akivaizdžiai buvo matyt šališkumas Camilos naudai. Žiniasklaida turėtų nebūti šališka, šaltai stebėti ir vertinti įvykius. Bet jie pasirenka puses ir tai labai dažnai suveikia priešingai, negu jie tikisi. Aš manau, kad aplamai dabar vyksta žiniasklaidos saulėlydis. Dabar yra kiti kanalai, podcast ir taip toliau, kurie iškyla.

Pirmiausia tai akivaizdžiai statyti valstybės interesus pirmiau savo partijos interesų, mažiau kelti konfliktus, mažiau veltis į konfliktus. Daryti tuos darbus, kuriuos reikia daryti, mažiau užsiimti vieni kitų komentavimu, vertinimu, tai nesuteikia reikiamo rezultato, daromas šou. Aš nemanau, kad mums reikia Seime šou. Aš manau, kad mums Seime reikia žmonių, kurie turi daryti savo darbą, kuriam jie yra nusamdyti.

9. Na, aš, kaip sakiau, aš esu aplamai prieš naujus mokesčius. Aš manau, kad valstybėje turėtų būti sudaroma iniciatyva žmonėms kurti ir veikti. Mokesčiai tą iniciatyvą sunaikina. Jeigu tu apkrauti verslą mokesčiais, verslas su tuo nesitaikstys. Mokės tikrai ne verslas, mokė eiliniai žmonės. Mes turėtume sudaryti sąlygas, kurios leistų Lietuvoje lengviau kurti verslams, mažiau biurokratijos ir taip paimti daugiau mokesčių, neapkraunant jau esamus, o palengvinant tą naštą esamiems ir tada atsirastu dar daugiau rinkos žaidėjų. Iš vieno to surenkant mažiau mokesčių, bet visoje visumoje surenkant daugiau. Po mažiau iš daug yra geriau, negu bandyti daug išlupti iš kelių. Vienintelis naujas mokestis vienintelis mokesčio kėlimas, kuriam aš pritarčiau, tai būtų progresyvios baudos. Mokesčiams nepritariu, bet yra vienas momentas, kuriam aš pritarčiau todėl, kad baudos nemanau, kad yra sąžiningos. Kažkam bauda yra tikrai skausmingas momentas kitam tai yra tiesiog mokestis. Baudos turi priklausyti nuo atlyginimo, nes vis dėlto jų paskirtis yra drausminimas.

Jeigu, suteiksi lengvatas verslui už tai, kad jis mokės daugiau mokesčių, tai tu per mokesčius paimsi 20 eurų iš verslo ir per lengvatą jam grąžinti 20 eurų. Skiriasi tuo, kad sukursi darbo vietas funkcionieriams, kurie turės apskaiciuoti tą perskirstymą. Manau tai yra nesąmonė. Psichologinis būdas sukurti įvaizdį, kad tu kažką gauni.

10. Ką aš pastebėjau pastaruoju metu, tai galbūt šiek tiek ta gąsdinimo taktika veikia. Po dviejų metų mes sėdėsime apkasuose, nes mus puls. Bet žmonės gali pradėti galvoti, jei grėsią tokia bėda, tai kaip man nusipirkti vilą užsienyje, pavyzdžiui, Graikijoje, kur aš galėsiu pabėgti ir pasišildyti, kol čia visi sėdės apkasuose ir žus. Mūsiškiai, labai mėgsta semtis patirties iš Vakarų šalių. Kodėl mes negalime pasisemti patirties iš tokių šalių kaip Šveicarija ir Izraelis, kurie iš tikrųjų yra labai stiprūs. Tai nėra didelės šalys, bet jos karine prasme yra žiauriai stiprios. Pažiūrėt ką jie nuveikė, kad žmonės vis dėlto yra labai teigiamo požiūrio į valstybės gynybą ir yra nusiteikę ir tarnauti ir mokėt didelius mokesčius, ten yra labai dideli mokesčiai.
- Svarbu mokinti tautiškumo. Per tą momentą, jei prasidėtų rytoj karas, ką aš veikčiau, manai skirsiu daugiau pinigų gynybai, ne. Jeigu rytoj karas aš tiesiog galvosiu, kaip pabėgti. Jeigu egzistuotu patriotinis švietimas, tas ugdymas, būtų kitaip. Šiaip aš manau, apleidau mes esam toli pažengę tuo klausimu anksčiau, kaip buvo kviečiami pirmi šauktiniai, požiūris į kariuomenę buvo kaip į sovietinę. Požiūris į kariuomenę nelabai skyrėsi nuo požiūrio į kalėjimą. Šiuo klausimu buvo labai daug padirbėta. Reikia mokinti toliau, kas yra ta kariuomenė per istoriją, per patriotizmo ugdymą. Nekalbam apie tai, kad užpuls, kad reikia bijoti. Reikia mokinti ir daryti taip, kad priešas žinotų, jog atėjęs į mūsų šalį sutiks į jį besitaikant vamzdį kiekviename lange. O čia kad gąsdins, tai žmonės ir pabėgs, bus blogai aš bėgsiu.
11. Kiekvienas žmogus yra skirtingas, kažkas prisidės tik jeigu pilnai pasitikės. Kažkas nepasitiki bet iš serijos you have to do what you have to do prisidės. Manau pasitikėjimas yra pagrindinis dalykas.
12. Viskas priklauso nuo jų veiksmų. Jeigu jų veiksmai kels pasitikėjimą, tai tas pasitikėjimas didės. Tai aš manau, kad viskas yra jų rankose. Na ir aišku žiniasklaida irgi labai daug lemia. Kalbant apie kariuomenę, mes daugiau jos matome, daugiau kažką veikia. Aš labai dažnai matau mūsų karius, technika. Technika atrodo gerai, tvarkingai, kariai gražūs, tvarkingi, tas vaizdas yra gražus ir kelia pasitikėjimą. Atlikdami savo tarnybą mums tikrai dažnai akcentuoja, kad mes esam kariuomenės veidas. Kai mes pateiksime save, visuomenė mus ir matys. Žinai, kol kariuomenė pasirodo gerai, tol, aš manau, pasitikėjimas didėja ir tas tikrai kilti turėtų.

25 Pašnekovas (Respondent), darbuojasi VRM

1. Sudėtingai vertinu iš geopolitinės situacijos. Grėsmė iš kaimyninių valstybių gali būti atsižvelgiant į geopolitinę situaciją. Mes priklausome NATO sąjungai, žvelgiant į tai, NATO tikrai gali įsivelti į konfliktą su Rusija. Tai atitinkamai mes esame priešakinė linija. Būtent mums ir gali labiausiai kliūti. Saugus šioje situacijoje negali niekas jaustis. Jeigu konfliktas būtų branduolinis, į ką krypsta visos tendencijos, saugus negali būti niekas ir niekur Europos Sąjungoje. Ir kiek čia įdėtų pastangų jos neatpirks to.
2. Padaryta pakankamai. Bet, šioje situacijoje, kiek be pirtume niekada nepasieksime norimo saugumo, kad galėtum būti garantuotas, kad tau šito užteks.
Žvelgiant į dabartinį konfliktą, dronų situacija, tai didelis kiekis ir brangių tankų yra visiškai neatperkantis dalykas. Tankai labai greitai yra išvedami iš rikiuotės ir net patys brangiausi, kainuojantys po 5 ir 10 milijonų, kaip parodė situacija Ukrainoje, kai jie pradeda kariauti, pasirodo jie nieko verti. Sprendimai galėjo būti kitokie, gal netgi prieštankinė gynyba geresnė, priešlėktuvinė gynyba. Atsižvelgiant į visą tą situaciją, vis dėlto vystyti tą dronų gamybą, o ne į sunkiuosius metalus kišt pinigų.
3. Atsižvelgiant į tai, kad Lietuva nėra šiuo atžvilgiu savarankiška ir jos sprendimai yra priimami būtent kitose struktūrose, europinėse ir NATO. Lietuva bus priversta stiprinti savo gynybą ir investicijas į šitą dalyką. Partijų, politikų nesantaikos, kažkiek gali sutrukdyti, bet aš manau, gynybai ir augumui bus skirti pinigai. Bus pakankamai skiriama lėšų, gal nebus drastiškai didinama, bet didinimas bus. Gal tas pasipriešinimas tam didinimui iš visuomenės yra visiškai natūralus, kadangi visuomenė nori visai kitų poreikių ne karui. Saugumas nėra pirmas dalykas, į ką reikėtų, neinvestuoti.
Sunku vertinti geopolitinę situaciją, ne nuo mūsų čia priklauso. Priklauso nuo keleto rimtų žaidėjų ir kokia tarp jų vyks diskusija ir pokalbiai, tarp JAV, Rusijos, Kinijos. Nuo to priklausys visa situacija, jeigu išmoks tarpusavy kalbėtis. Ką anksčiau žmonės mokėjo iš diplomatinės pusės, pavyzdžiui, nuo 45 metų iki 90s metų. Tuomet buvo diplomatų darbas užmenkti dialogą, dabar Vakarai diplomatijos šitoj pusėj nuo 90 metų nebeturi. Yra vienas vienintelis požiūris, mes stipresni, mes viską sprendžiame. Condoleezza Rice „Peace through strength“, „Doctrine of Preemption“. Dominuoja požiūris, kad mes per daug stiprūs, kad su kažkuo derėtis. Galvoti, kad geopolitinę situaciją bus geresnė, jeigu požiūris nesikeis iš vakarų pusės, aš manau, kad niekas nelabai ir keisis. Situacija tikrai prastės. Jeigu nebus kažkokių pokyčių.
4. Kiek vilką bešert, vis tiek, tų pinigų trūks. Šiuo metu esantis procentas 3,2 yra tikrai pakankamas. Čia nėra, kažkoks karo atvejis, kur reikėtų 6, 7, 8%. Tegul Europos Sąjungoje, NATO visi pasiekia tokį lygį ir to tikrai būtų pakankamai. Dabar, kai mes esame ketvirti pagal BVP kol kiti nepasiekia 2%. Tie patys vokiečiai neturi dviejų procentų, skiria apie pusantro tikrai. Nematau čia prasmės bėgt pirmiems prieš traukinį.
5. Žmonių užklausus, kokie yra jiems svarbiausi klausimai, tai saugumas, nemanau, kad yra pirmas. Greičiausiai, pirmas dalykas yra kažkokie socialiniai klausimai, sveikatos apsaugos dalykai, pensijos, išmokos paskui, kelių priežiūra, gerbūvis, švietimas yra labai svarbus dalykas, į ką žmonės norėtų, kad tai būtų investuojama ir kas duos jų gerovei didesnę naudą ir grąžą, investicija į mokslą, į mokymo įstaigas ir panašiai. Tik tada gal kokioje 5,6 vietoj būtų saugumas. Aš manyčiau, kad tokie yra tie poreikiai, todėl žmonės nelabai ir norėtų ir dėtis. Tai

yra prioritetas, į dešimtuką įeina, bet tai nėra į trejetuką ar penketuką įeinantis klausimas. Į dešimtuką taip, jeigu ten išdėstyti pagal prioritetus, saugumas kokioje 5 6 vietoje, aš pagal save sprendžiu.

Aš nelabai įsivaizduoju, ką Vyriausybė galėtų padaryti, skaidrumą didinti daugiau. Nežinau kiek tai galima būtų viešinti, nes tai yra valstybės paslaptis, kiek nupirkta ir už kokius pinigus. Nes čia yra neviešas dalykas, ko kariuomenė nupirko ir kiek ko turi. Bet kontrolė turėtų vykdyti kažkokie organai, kažkokios komisijos, komitetai, kurie visa tai kontroliuotų ir sakytų, kad iš tikrųjų konkursai vykdomi skaidriai. Ypač ginkluotės pirkimui, nes kartais pasirinkimas yra nelabai didelis arba jo išvis tokio nebūna. Pavyzdžiui, kažkokia rūšis ginkluotės yra tikrai pas vieną ir kaip ten jie sužais su tais pinigais, tai čia jau vėl yra labai negražūs dalykai gali būti. Kažkokie prieštankiniai kompleksai ar prieš lėktuvus gynybos kompleksai, ant vienos rankos pirštų galima suskaičiuoti, kas juos gamina. Švedai, Britų BAE systems, vokiečių kažkoks koncernas ar amerikiečiai. Užtenka vieno skambučio į ministeriją, kad pasakytų, kad mes laimėsime. Čia su kuo aš rišu, kai buvo skandalas, su Mažeikių naftos pardavimu, kai užteko vieno skambučio iš užsienio ir visa Vyriausybė lėkė.

6. Čia yra labai svarbus dalykas, nes pasitikėjimas partijomis ir jų susitarimas su ES ir taip toliau. Atspindi, kad tai nėra šitų partijų, kažkokios programos ar jų veiksmai, tai neatspindi liaudies norus ir interesus. Todėl į priimtus sprendimus žmonės žiūri labai nepalankiai todėl sako, kad aš tikrai neskiriu pinigų šitam dalykui.
7. VRM pasitikėjimas yra ganėtinai aukštas, kariuomenė didelis pasitikėjimas ir žmonės gerai vertina, KAM irgi šiuo metu kažkokių ypatingų skandalų nebuvo. Auksiniai šaukštai, čia jau praeitas etapas, tai buvo labai jau senai. Pinigai visad nueina ne ten, bet klausimas kokiais kiekiais. Kad labai neskaidriai čia viskas vyktų, tai aš tikrai nesu girdėjęs dabar, Pagrindinės kalbos yra apie seimą, partijomis, jų skandalais, ir atitinkamai Vyriausybė. Vyriausybė pasikeitė, žiūrėsime, kaip ji dirbs. Gal ji visiškai normaliai dirbs, vyriausybė dar nepradėjo dirbti, o jau yra atstovai, grupės, kitos partijos, kurios darys viską, kad ji sėkmingai nedirbtų. Nežinau, ką galėtų padaryti Seimas ir Vyriausybė. Gali, suburti kažkokias tai komandas, kurios dirbtų būtent su komunikacija visuomenei, su spauda, spaudos atstovais, savo gerų darbų paviešimu. Savo planų įgyvendinimą, kai jie per tam tikrą laikotarpį, jie nuveikė. Kokia pažanga buvo per pastaruosius metus. Premjeras galėtų duoti nurodymą savo ministrams, kokie galėtų būti, komunikacijos pagerinimas atskiroms ministerijoms. Atitinkamai, kai visos ministerijos gerai dirbs, tai žmonės geriau vertins ir pačią Vyriausybę. Kalbant apie Seimą, labai priklauso nuo suburtos koalicijos. Šią akimirką yra kišami pagaliai į ratus, kad ta koalicija visiškai nedirbtų. Kad Seimas vėl būtų neveiksnus, susiskaldęs. Galiausiai, net paprasčiausio klausimo jie negalės išspręsti todėl, aš jau nekalbu apie saugumo klausimus. Trūksta vienybės, nes viena partija (Konservatoriai) nori visur dalyvauti ir viskam vadovauti. Yra viena partija, kuri įneša šaukštas deguto į medaus statinę, ir medaus statinės nėra.
8. Aš vienos neišskirčiau, bet dvi tai tikrai yra. VRM ir KAM. Jos būtent ir sprendžia, kaip žmogus jaučiasi saugiai. Kariuomenė užtikrina saugumą nuo išorės priešų, o kita pradedant nuo pasieniečiais, policijos, ugniagesiais, kalėjimų struktūros, ir kitomis, viešas saugumas priklauso nuo Vidaus reikalų ministerijai. Ir kaip žmonės jaučiasi gatvėje, tai irgi yra labai svarbu, kad jie galėtų naktį eiti mieste ir nebijoti kažko.
9. Turi būti kompleksinis dalykas. Vyriausybei ir Seimo atstovams pasižiūrėti, kaip tas mokestis, pavyzdžiui, yra surenkamas kitose valstybėse, kur yra didelis pasitikėjimas ir noras. Pavyzdžiui, Šveicarijoje, kaip yra žmonės

paruošiami, kaip jiems yra įdiegiama, kad to šaliai reikia ir kad jie iš tikrųjų ten niekas nesipriešina. Mentalitetas labai skiriasi, jis neatsiranda, jis yra šimtmečiais formuojamas. Jei žmonės dabar taip nusistatę, visiškai nereiškia, kad taip žmonės manys ir, pavyzdžiui, po 10 ar po 20 metų. Jeigu bus formuojamas mentalitetas, kad tai nebus daroma agresyviai, daroma geranoriškai, įtikinamai ir parodant, kad tai iš tikrųjų neišvengiama, lėšos yra panaudojamos tikslingai, proporcingai.

10. Kariuomenė yra vienas iš pagrindinių valstybės ramsčių. Komunikacija turi būti ne karo gąsdinimas. Žmonės iš tikrųjų bijo ir jaučia, kad karas artėja ir kad mes būsim, kaip dabar ukrainiečiai buvo įkišti į karą. Priklausomai nuo šalių vyriausybių, sekantys gali būti įvelti, pagal savo retoriką ir antirusiškumą, Lenkai, paskui Baltijos regionas. Tokios šalys, kaip, pavyzdžiui, nors ir šalia esančios Slovakija, Vengrija, jos vėliausiai būtų puolamos, jeigu tai nebus globalus konfliktas, o palaipinus, lokalus.
11. Žmonės, kurie ir nepasitiki vyriausybe, bet yra šalies patriotai skirs lėšų ir eis savanoriauti, ar bandys kitaip prisidėti prie gynybos. Kiti yra kurie pasitiki vyriausybe, bet iš principo nenori jos remti. Pasitikėjimas duoda tai, kad žmonės savo pinigus, parems kuomet bus renkami fondai ar dar kur nors, labiau pritars mokesčių įvedimui. Jeigu jie pasitikės Vyriausybe žmonės prisidės, jei ne atitinkamai pasipriešinimas visam šitam bus didesnis. Yra svarbus aspektas pasitikėjimas vyriausybe.
12. Na, tikrai atsakyti šitą dalyką tikrai negalėsiu, nes čia labai daug nežinomųjų Nauja valdžia, naujas Seimas, nauja Vyriausybė. Ji dar nepradėjo dirbti, kai pradės dirbti, matysim tas visas pastangas, kokios jos įdėtos. Manau, kad viskas turi būti subalansuota, nereikia versti per galvą ir sakyti, kad nuo ryto mes atimsime lėšas iš švietimo ar sveikatos ir pervesime prie saugumo. Na, šito tikrai nebus, nes vis dėlto greičiausiai, kad tas socialinis klausimas liks svarbus. Tokie dalykai žmonėms kaip kelių priežiūra yra labai svarbūs. Ir kai pastaroji valdžia paskutiniaisiais metais iš milijardo atėmė 300 milijonų keliams, tai žmonėms labai nepatinka. Ten ir taip nebuvo kažin kokios didelės lėšos, kad jas dar sumažinti. Aš tikiuosi, kad skirtos lėšos krašto apsaugai ir saugumui turės tendenciją, kad nebus mažinamos, o išliks bent jau tame pačiame lygyje ir po truputį kils.

26 Pašnekovė (Respondent), dalyvauja JKVM programoje, dirba privačiame sektoriuje.

1. Iš geopolitinės pusės, savotiškas antras šaltasis karas, tokia yra įtampa ir ji vis didėja. Yra iniciatyvų, yra suvokiama padėtis, tai gerai suvokia kariuomenė, geriau negu kiek kurie politikai, bet viskas atsiremia į finansus, finansų trūkumą. Jaučiu grėsmę iš Baltarusijos ir Rusijos, ir iš Kinijos kažkuria prasme. Motyvacijos Lietuvos kariuomenei netrūksta, bet trūksta ginkluotės ir pačių finansų.
2. Aš labiausiai vertinu tai, kad pasikvietėm Vokiečius ir visas tas politinis susitelkimas. Taip mes pradėjom spausti Vokiečius, galbūt netgi pasijautė kažkuriuo metu desperaciją iš Lietuvos pusės. Dabar tokie laikai, kad reikia spausti maksimumą. Daugiausiai kreipčiau dėmesį į vokiečių brigados klausimą. Padaryta pakankamai. Aš kaip suprantu, idealiu atveju politikai vis tiek tariaisi su kariuomene, ir kariuomenė geriausiai žino, ko reikia. Turi būti visą tą kombinaciją, reikia ir dronų, ir tankų, reikia iš esmės visko. Pasitikiu Lietuvos kariuomenės sprendimais. Ypač vertinu sąjungininkų prisikvietimą.
Šauktinių klausimas irgi labai svarbu, gerai, kad pradės šaukti daugiau žmonių pabaigus mokyklą, nors daug moterų galbūt kalba dar santūriai, bet bent jau pradėdama kažką kalbėti. Norėtusi daugiau apie tai diskusijų, kita vertus gal iš tikrųjų visuomenė nėra pasiruošusi, kad moteris irgi būtų privalomai šaukiamos. Nepriversi gyventojų eiti tarnybos, čia iš tikrųjų ilgiai trunkantis klausimas, reikalaujantis persilaužimo sąmonėje.
3. Dėl saugumo esu pesimistė, jeigu žiūrint geopolitiškai, aš manau, didės visi hibridiniai sabotazai, maži išpuoliai, o dėl kariuomenės, tai bus sustiprėjusi. Bet čia gal ir ne penkerių, labiau dešimties metų klausimas, bet per tą laiką jau Lietuvoje bus dislokuota Vokiečių brigada.
4. Žinoma, reikia kelti. Lenkai, yra labai geras pavyzdys. Aš norėčiau, kad mes būtume panašesniais į lenkus šiuo požiūriu, ir norisi išspausti tą maksimumą. Aš esu už BVP didinimą, idealiausia atveju turbūt būtų kombinacija tarp verslo ir privačių asmenų.
Keturi procentai skamba tikrai neblogai, bet bijau kad kitom sritim gali pradėti skaudėti. Buvo padarytas apskaičiavimas, sukurtos simuliacijos, kiek kainuotų Lietuvai apsiginti.
Skaičiavo amerikiečiai, jie tą patį paskaičiavo ir lenkam. Lenkai labai rimtai į tai atsižvelgė ir gal dėl to taip iškilo pas juos kariuomenei skirtas BVP. Lietuvoje dabar reikėtų pakelti maždaug tarp keturių ir penkių, kad Lietuva galėtų, dabartinėms sąlygom, po penkių metų, gerai apsiginti iki kol ateitų sąjungininkai. Manau ir sakyčiau tarp keturių ir penkių procentų, bet už visko daug slypi verslas ar pasiryžtu.
5. Manau, labai paprastas pavyzdys, kas vykta su Ukraina, jeigu nenori, kad tokia dalykai vyktų tavo šalyje, turim pavyzdį kuris trunka 3 metus. Kalbant apie vidinius veiksmus tai, tai elementarus patriotizmas ir valstybės įsivaizdavimas, svarba. Jeigu kitiems tai yra toks abstraktas, tai tiesiog reikia jį įsivaizduoti kaip savo namą. Savo namą visad bandysi apginti. Manau, visi turi tą kažkokį savotišką instinktą, ne tik, kad vyras turi ginti moterį, šeimą, bet man atrodo, ir piliečiai mylintys savo šalį turi irgi savotišką instinktą ginti savo šalį. Yra vidinis žmogus interesas, gal netgi privatus dėl to patriotizmo. Asmeniui net nemėgstant seimo, partijų, priimtų sprendimų, jis vis tiek eitu ginti valstybę.
Žmonės yra skeptiški, jie skeptiški žiūri, kur nueis tie pinigai ir ar jie nenukeliausi į svetimas kišenes ir ar tikrai jie nuės ten, kur turi nueiti. Netikslingas pinigų panaudojimas reikia skaidrumo. Dažniausiai žmonės susirūpinę

saugumu yra miesto gyventai, labiau pasiturintys žmonės, vidutinis sluoksnis. Nepasiturintis asmuo, pirmiau apgalvoja, kaip reikia pavalgyti ir išgyventi. Bet galbūt turtingesnis žmogus labiau žiūri į saugumą dėl to, kad tu turi ką prarasti. Taip pat įtakoja ir žmogaus išsilavinimas. Bet žinoma skandalų išryškėjimas irgi neduoda pasitikėjimo.

6. Atskirai yra valdžia ir kariuomenė. Aš įsivaizduoju, kad korupcija didesniu lygiu yra tarp savivaldybių o ne tarp seimo ar prezidento. Koreliacija yra bet nežymi.
7. Man labiausiai muša akivaizdus politikų melavimas. Vieno sakymas, kito darymas. Puikus pavyzdys su porinkimine situacija, buvo duoti pažadai, o dabar jie jau yra laužomi, nepraėjus mėnesiui. Sunku pasitikėti tokiais politikais. Turētu kažkas dėl to būt daroma, baudų nemanau, bet čia yra sietina politika su morale. Politiko žodžiai turi sutapti su jo veiksmais. Vienareikšmiškai reikėtų, kad teistiems žmonėms būtų draudžiama eiti į seimą. Bandant įsidarbinti net į paprastą darbą tai yra smarkiai tikrinama. Į politikus norėčiau žiūrėti, kaip į tam tikrą elitą. Deja į seimą ateina žmonės nešantys didžiulį purvą ir tai išplinta į visas valdžios institucijas. Etikos klausimas yra, mes vertinam ne tik politikų išsilavinimą bet ir jų tikslus su veiksmais, asmeninė praeitis, kuri būtų siejama su visuomenine veikla. Politiko moralė.
8. Pasitiki labiausiai, KAM, šaulių sąjungą, nepasitiki tai „nežinau kuriuo smarkiau ar seimu ar prezidentu. Kalbant apie šaulių sąjungą ji yra lengvai prieinama, daug bendrauja, manau trūksta to paprasto bendravimo ir kitom institucijom. Man asmeniškai atrodo, kad yra per daug skirtingų partijų. Dėl to egzistuoja didesnis nesusikalbėjimas, daugiau skirtingų interesų.
9. Turētu mokėti verslas kartu su žmonėmis. Žmonės neturētu prisiimti visos naštos. Bet bijau, kad apmokestinus verslą, galiausiai, žmonėms teks mokėti dar daugiau. Pritarčiau pasiūlymui, kad turētu būti skiriamos lengvatos tiems kas daugiau prisideda prie krašto gynybos, ypač šaulių sąjungos nariams, kariūnams.
10. Dabar prasidėjo nauji mokymai mokyklose, kurie skirti užkurti pilietiškumo ugnelę, bet manau ne veltui tiek daug yra kalbama apie karą. Dabar yra tokia įtempta geopolitinė situacija, mes matome kas vyksta Ukrainoje. Mes esame išskirtinoje geografinėje vietovėje, mes nesame Ispanija, Portugalija. Taip pat turime nekokia istorinę patirtį su Rusija. Jie nejaučia tos grėsmės, o mes jaučiam, kaip mums kvėpuoja ir nugarą priešas.
11. Ką už mane valstybė gali padaryti ir ką aš pats galiu. Dažnai žmonės mėgsta kaltinti valdžią, bet patys nieko nedaro. Yra tokie žmonės, kurie, gali ir nemėgti kažkokių institucijų, bet patys iš savęs yra labai užsimotyavę. Jiems gal nepatinka valdžia, bet jie vis tiek eitų ir gintų. Tai kaip sakant, reikia pradėti nuo savęs ir keisti tokį mentalitetą. Aš manau, kad brandus pilietis vis tiek galvoja apie visumą, ne tik apie savę, ne tik ką jam gali duoti valstybė, bet ką jis pats atgal gražinti.
12. Sunku pasakyti. Viskas vyksta ciklais, socialdemokratus pakeis konservatoriai ir panašiai. Galbūt bus padidėjęs pasitikėjimas partijomis, aš tikiuosi. Kariuomene, bus pakilęs vienareikšmiškai.

27 Pašnekovas (Respondent), darbuojasi kariuomenėje

1. Šią akimirka Lietuvos saugumo klausimas yra gana kvestionuojamas. Mes vis tiek turime sieną su agresoriumi ir, tačiau nebūtina panikuoti. Dabar mūsų agresorius yra pakankamai aktyvus ir aiškiai priešišškai nusiteikęs, vis tiek reikia būti pasiruošus. Lietuvos kariuomenės yra tikrai pakankamai gerai pasiruošus vykdyti ir atsakyti į agresoriaus grėsmes ir aš manau, kad tikrai mes esame pakankamai šią akimirką gerai ekipuoti ir gerai pasiruošia. Lietuva ypatingai labai daug investuoja į savo gynybą, ekipuotę, techniką ir pasiruošimą.
2. Einam tinkamą linkmę, kuo toliau tuo labiau mes investuojam, į saugumą ir kariuomenę, kas labai smarkiai matosi. Valdžia daro tinkamus sprendimus iš saugumo perspektyvos.
Pirkti tankus, gal yra logiška, bet nedidelį skaičių. Nes iš esmės didelis tankų skaičius Lietuvoje, nėra aktualus. Mes turim Lenkus, kurių kariuomenė yra žymiai didesnė, su kuriais mes turim sienas. Reakcijos laikas yra tikrai labai trumpas, jau buvo darytas pratybos, dislokacija tų pačių Lenkų. Lietuva gal ir nedaro klaidos, bet galėjo pirkti mažiau tankų. Ypač kaip dabar bus dislokuota Vokietijos brigada. Lietuva tikrai galėjo investuoti žymiai didesni skaičių lėšų į tuos pačius dronus, ar į individualią kario ekipuotę, ji lemia žymiai daugiau negu tankas. Vieno tanko kaina gali atstoti minimume kelių dešimčių karių individualią visą pilną ekipuotę.
3. Sunku nuspėti, nes vyksta labai dinamiškas pokytis ir jis yra absoliučiai neprognozuojamas. Vertinkim situaciją, kas buvo Ukrainoje, jie ne taip smarkiai tikėjosi, kad jie bus puolami ir dabar mes turime dabartinį rezultatą. Mes nežinom, kas gali būti po keturių, penkių metų Lietuvoje. Labai sunku iš tikrųjų yra pasakyti, nes viskas šiuo metu vyksta labai dinamiškai ir absoliučiai neprognozuojamai.
4. Aš pritariu tikrai už mokesčių kėlimą, tačiau iki tam tikros adekvačios ribos, kad tai netrukdytų žmogaus gerbūviui. Aš pasirašiau peticiją už gynybos finansavimo kėlimą iki 4%. Tai yra labai naudingas dalykas ir ateityje, turėtų būti net dar didesnis procentas. Turime būti pilnai įsitikinę, kad mes turėsime galimybę atremti agresorių. Mes tam turime būti pasiruošę.
5. Viena iš pagrindinių priežasčių tai yra, per mažos algos. Dabartinės kainos Lietuvoje neatitinka minimalios algos, tai daro labai didžiulę įtaką. Yra socialinė nelygybė, kuri daro labai didžiulę įtaką norui kelti mokesčius, nes paprasčiausiai žmonės neturi iš ko gyventi. Kitas dalykas, yra per mažas pasitikėjimas valdžia, žiūrint į buvusios valdžios poelgius, yra mažokas pasitikėjimas. Tai kelia nenorą mokėti mokesčius tam, nes žmonėms nepatinka būti kontroliuojamiems, ribojamiems.
Labiausiai lemia nenoras eiti į vergovę. Mes kiekvienas turim kažką aukoti vardan ateities, be išimties. Train as you fight. Šis posakis reiškia, kad turi atiduoti kažkokią duoklę, lieti prakaitą iš anksto, kad ateitį būtum pakankamai užtikrintas, kad viskas bus gerai. Nenorą eiti į vergovę, aš laikau patriotizmu. Nes ne tik iš savo vidinių savanaudiškų paskatų visko imamės, bet daugelis daro iš pilietinių paskatų, iš patriotizmo pusės.
Rezultatas yra labai svarbus, reikia žmogui parodyti ir pastoviai rodyti, kam tai yra konkrečiai reikalinga, kad jis suprastų, kas jo ateitį laukia, jeigu jis, nesimis absoliučiai jokios iniciatyvos. Iš dalies komunikacijos trūksta.
6. Tie žmonės, kurie nenori prisidėti jie kalba garsiausiai ir rėkę daugiausiai ir nieko nenori daryti. Klausimas, koks procentas jų turi normalu stabilų darbą? Daugumai, kurie neprišieda yra problema su pasitikėjimu. Jie

turi normalų stabilų darbą, turi pakankamai kultūros ir įsilavinimo, kad galėtų suvokti esamą dabartinę Lietuvos saugumo situaciją. Jie turi galimybę mokėti tą mokestį, bet jie nenori mokėti mokesčio valdžiai, kuria jie paprasčiausiai nepasitiki, nes jie nežino, kur nueina pinigai. Tie, kurie turi normalų stabilu vidutiniškai apmokamą darbą, jiems tikrai nemanau, kad neturėtų labai skaudėti finansiškai prisidėti. Netiek skaidrumas, kiek pasitikėjimas. Bet tas nepasitikėjimas kyla dažniausiai iš praeitų klaidų, kada visuomenė liko kažkuo nepatenkinta ir jie tiesiog nebenori prisidėti.

7. Disciplina, dėl to, kad paprasčiausiai Seime, ypatingi dabar, yra vaikų daželis, vienas ant kito važiuoja, nesusitaria dėl įstatymų. Partijos, kad ir koki skirtingą politinį požiūrį turėtų, jos turėtų dirbti kartu, o ne vienas kita bandyti skandinti. Nėra susivienijimo, yra vaikų darželis, nėra susivienijimo, nebus disciplinos, Nėra disciplinos, bus daroma žymiai daugiau klaidų. Trūksta atsiskaitomumo prieš pačius žmones.

Seimas vizija kažkokia tai vis tiek turi. Trūksta susivienijimo, dėl to, kad tos politinės partijos yra paprasčiausiai per daug išsiskaidžiusios. Jos per daug išsiskaidžiusios ir jos tarpusavi negali susitarti ties kokių konkrečių tikslų turi eiti. Jos nori priimti daug įstatymų, kurie yra dalinai palankus, dalinai nepalankus, dalinai palankus jiems asmeniškai, dalinai palankus Lietuvos valstybei. Ir tas tarpusavio nesusitarimas, šmeižtas ant gretimai esančių partijų, tos viešos pjautinės tarpusavi. Jos kelia didžiuli nepasitikėjimą nes nėra disciplinos, nėra tarpusavio susitarimo ir nėra konkretaus iškelto vieningo tikslo.

8. Nepasitikėjimas Seimu, ypatingai šią akimirką, nes valdančiųjų tarpe yra žmonių, kurie yra pakankamai neadekvatus, kai kuriems yra pradėti ikiteisminiai tyrimai, tokie žmonės negali būti valdantysis organas. Kaip gali būti valdantysis organas, kuriam yra iškelta baudžiamoji byla. Į kariuomenę sunkiau ateiti nei valdantįjį organą. Turi atsirasti suvaržymai nes, kaip žmogus gali būti vienas iš valdančiųjų valstybės organų, kai jam yra iškelta baudžiamoji byla. Tas žmogus neturi būti linčiuojamas, bet tas žmogus negali būti valdantysis organas, nes jis nėra pavyzdys. Jis nėra pavyzdys Lietuvos valstybei ir jis negali būti Lietuvos valstybiniu veidu. Jeigu žmogus aiškiai yra nusižengęs prieš įstatymą, kurį jie patys priėmė, kaip jis gali būti valdantysis organas. Tai yra skaidrumo klausimas. Asmuo, kuris akivaizdžiai nusižengia įstatymam, ir jam toliau yra leidžiamas kurti įstatymus, tai yra nebeskaidru.

9. Mes esame absoliučiai visi vienodi ir turėtų būti taikoma tam tikrą lygybę. Mokesčiai turi būti taikomi be išimties visiems. Galbūt juridiniams asmenims tas mokestis turėtų būti taikomas net didesnis negu fiziniams asmenims, dėl to, kad tai yra vis tiek didelės pinigų transakcijos. Kuo didesnė įmonė, tuo didesnę mokestį jie turėtų mokėti nuo savo pelno, tokio būdu sukuriant tą indėlį. We are in this boat together. Viskas turi būti iki proto ribų, paskaičiuota taip, kad per daug žmogus finansiškai nenukentėtų. Taip pat manau, kad alkoholio ir tabako gaminių akcizų didinimas irgi gali daryti didelę įtaką saugumo biudžeto kėlimui. Tą irgi būtų galima padaryti ir manau, kad tai būtų pakankamai teisinga.

Kalbant apie lengvatas, dabar yra pakankamai nemažas skatinimo lygis. Kariams yra taikomos nuolaidos tam tikrose parduotuvėse, anksčiau buvo taikoma viešajam transportui. Dėl verslų lengvatų tai įmonės, kurios savanoriškai užsijama didesniu, kažkokiomis gilesnėmis iniciatyvomis prisidedant prie kraštą gynybos, ne tik biudžetą skatinimo, bet savo produkciją, pavyzdžiui kaip Brolis defense, jie daro ne tik viešuosius pirkimus, jie daro ir aukas. Jie savo produktą aukoja, siunčia į Ukrainą ir tiek ir Lietuvos kariuomenėje labai plačiai, jų

produkcija yra taikoma. Tai yra vos nepagrindinis Lietuvos termo ir naktinio matymo prietaisų tiekėjas, jie daro nuolaidas. Tokioms įmonėms galėtų būti tikrai taikomas tam tikros, nebūtinai mokestinės, lengvatos, bet galbūt kažkokios kitokios lengvatos. Galėtų tikrai būti įvesta kažkokia skatinimo sistema, įmonėms savanoriškai prisidedančioms daugiau negu jos išties turėtų.

10. Pritariu, kad labiau galētu transliuoti patriotizmo žinutę iš sveikosios pusės. Niekada negalima žmogaus bauginti ir eiti per baime ir pastovų įbaiminimą, nes tai nėra veiksminga. Didžioji daugumas žmonių, yra kaip avis, jie eina į paniką, tai nėra treniruotas žmogus, jis su tuo kiekvieną dieną nesusiduria. Įsivaizduokime paprastą asmenį, IT sektoriaus darbuotoją, 30- 45 metų, kuris nesusiduria kiekvieną dieną su gynybinėmis dilemomis, jis apie tai negalvoja, jis dirba savo darbą. Kai tokiam žmogui yra pasakoma, kad ateina karas, duok pinigų, jis nenorės duoti pinigų, jis kaip tik geriau galvos, kaip jam sutaupyti pakankamai pinigų ir važiuoti iš Lietuvos. Nereikia bauginti visuomenės ir gąsdinti karu, tai neprives prie gero. Reikia skatinti per gerą iniciatyvą, pavyzdžiui, prisidėkite prie patriotizmo, būkit patriotais. Tu negali sakyti žmogui, būk patriotas, turi jam parodyti, ką tai reiškia. Turi parodyti, priminti jo šaknis, iš kur jis yra kilęs. Patriotizmo ugdymas, tikrai turėtų būti šiek tiek plačiau paimamas, negu dabar. Bet aš nekalbu konkrečiai nuo mažų dienų. Nuo mažų dienų, tai yra labai ilgas žaidimas. Tai ilgas žaidimas gali būti labai smarkiai sutrumpinamas, kai visuomenei yra transliuojama žinutė per gerąją prizmę, kad prisiminkit savo šaknis. Jeigu žmogui nerūpi jo šaknis, tai jam nelabai rūpės jo valstybė, jeigu jam nelabai rūpi jo valstybė, tai galbūt jis čia nenori mūsų valstybėje tų pačių mokesčių mokėti. Aš manau, kad patriotizmo skatinimas, turėtų būti efektyvesnis, negu jis yra šią akimirka.
11. Pasitikėjimas yra labai didžiulis dalykas. Klausimas, pagrindinis faktorius, kiek iš šitų žmonių eina balsuoti, kiek iš šitų žmonių atlieka savo pilietinę funkciją. Čia yra toks labai retorinis klausimas, bet žmogus, kuris atlieka savo pilietinę funkciją, jis bus labiau iniciatyvus prisidėti prie šalies gynybos, nes jam rūpi, kas jo šalį valdo. Jis daro šį sprendimą. Žmogus ir visuomenė yra pagrindinis organas, kurie ir renka savo paties, šalies valdžią. Yra dalis žmonių kurie nepasitiki vyriausybe, bet vis tiek paremia jos saugumą, tai galbūt pasitikėjimas nėra pagrindinis dalykas. Kilus kažkokioms situacijoms, pavyzdžiui, karui Ukrainoje, žmonės suaktyvėjo, neišvengiamai suaktyvėjo. Atsiskleidė tie, kurie Lietuvoje nemoka arba nenori mokėti mokesčių, kurie neina balsuoti ir nėra pakankamai patriotiški ir jiems nerūpi, kas yra mūsų šalies valdantieji organai. Sujudę žmonės, jiems rūpi ir jie kažką dėl to daro. Yra žmonės, kurie galbūt nepritaria valdžios sprendimam, bet vis tiek prisidėtų prie Lietuvos gynybinės sistemos. Aš manau, kad tokie žmonės vis tiek eina ir balsuoja. Aš manau, kad žmonės garsiai kalba dėl to, kad jiems nepatinka tam tikri valdžios sprendimai, tai yra natūralu. Mes kiekvienas turim savo kažkokį politinį įsitikinimą, vieni einam labiau į kairę, kiti į dešinę. Politinis požiūris yra labai individualus dalykas. Čia labiau einu prie civilinio pilietiškumo. Pilietiškumas gali būti pagrindas prie paramos gynybinėje sistemoje. Nes tai yra tavo, kaip šalies piliečio, pilietinė pareiga. Gaunasi, kad pilietiškumas yra svarbiau už pasitikėjimą.
12. Jis turėtų augti. Mes tobulėjame, mes valom savo valstybę, stengiamės, keldami savo saugumo finansavimą, mes aiškiai iškeliam opia problemą, tą patį nepasitikėjimą valdžia. Reikia apie tai kalbėti, tai greičiau išsprends.

8. Summary

Research on public trust in security-related institutions and people's willingness to contribute more to raising the GDP allocated to national defense. During gathered interviews it was examined how transparency, professionalism of politicians, and communication influences public trust and how other factor such as fear of external threats, patriotism and civil responsibility can have even bigger significance then trust.

The research employs constructivism theory to perform semi-structured interviews to gather qualitative data on participants who are related to security. In total 27 participants were interviewed 13 from Junior Officer Command Training (JOCT), (lt. JKVM), 3 border guards, 5 active-duty military personnel, 2 employees of the Republic of Lithuania's Ministry of Internal Affairs, 3 employees of the Ministry of National Defense and one influencer closely related to Lithuanian military. Participants provided their views on geopolitical situation that involves Lithuania, views on Lithuania's military, what percentage from Lithuania's GDP towards security they would agree on, and their views on trust and other factors that impact people's willingness to increase defense budget.

Many participants noted significant advancements in Lithuania's military preparedness over the past four years, highlighting improvements in the defense industry, increased manpower, and international collaborations. However, they also noted issues with bureaucracy, late purchases and transparency, insufficient air reconnaissance and defense capabilities, and lack of equipment and room for everyone who wants to serve. The findings of this research reveal that, while public trust in institutions is important when analyzing people's willingness to pay increased taxes towards security it is not the sole factor. Fear of potential threats, patriotism and civil responsibility contribute more than trust as there are many people who lack trust in government institutions but still support the idea of increasing taxes for security. Many participants also mentioned that communication should focus less on fear-based messaging and more on the importance on why a country should have a strong military capable of defending itself as it is one of the main pillars of a state and it can instill pride in people.

Santrauka

Tyrimas apie visuomenės pasitikėjimą su saugumu susijusiomis institucijomis ir noro daugiau prisidėti prie krašto gynybai skirto BVP kėlimo. Interviu metu buvo analizuojama, kaip skaidrumas, politikų profesionalumas ir komunikacija daro įtaką visuomenės pasitikėjimui, bei kiti veiksniai, kaip išorinių grėsmių baimė, patriotizmas ir pilietiškumas, gali būti dar reikšmingesni už pasitikėjimą.

Siekiant surinkti kokybinius duomenis iš su saugumu susijusių dalyvių, tyrime buvo remtasi konstruktyvumo teorija bei atlikti pusiau struktūrizuoti interviu. Iš viso buvo apklausti 27 dalyviai: 13 Jaunesniųjų karininkų vadų mokymų (JKVM) dalyviai, 3 pasienio pareigūnai, 5 aktyvios tarnybos kariškiai, 2 Vidaus reikalų ministerijos darbuotojai, 3 Krašto apsaugos ministerijos darbuotojai ir vienas visuomenininkas glaudžiai susijęs su Lietuvos kariuomene. Dalyviai išsakė savo nuomonę apie su Lietuva susijusią geopolitinę situaciją, Lietuvos kariuomenę, kokią BVP dalį jie sutiktų skirti saugumui, bei jų nuomonę apie pasitikėjimą ir kitus veiksnius, kurie daro įtaką žmonių norui labiau prisidėti prie gynybos biudžeto didinimo.

Daugelis dalyvių pabrėžė reikšmingus Lietuvos karinio pasirengimo pokyčius per pastaruosius ketverius metus, akcentuodami patobulėjimus gynybos pramonėje, padidėjusį karių skaičių ir tarptautinį bendradarbiavimą. Tačiau buvo atkreiptas dėmesys ir į biurokratijos problemas, vėluojančius pirkimus bei skaidrumo stoką, nepakankamas oro žvalgybos ir gynybos galimybes, įrangos trūkumą ir nepakankamą vietų skaičių visiems, norintiems tarnauti. Tyrimo rezultatai atskleidžia, kol pasitikėjimas institucijomis yra svarbus, analizuojant žmonių norą mokėti didesnius mokesčius už saugumą, jis nėra vienintelis veiksnys. Didesnę įtaką daro išorinių grėsmių baimė, patriotizmas ir pilietiškumas. Tarp dalyvių pasimatė nepasitikėjimas valdžios institucijomis, tačiau dauguma dalyvių vis tiek stipriai palaiko idėją didinti mokesčius saugumui. Daugelis dalyvių taip pat pabrėžė, kad komunikacija turėtų būti mažiau orientuota į baimės skatinimą ir labiau akcentuoti, kodėl šalis turėtų turėti stiprią kariuomenę, visgi tai yra vienas iš pagrindinių valstybės pamatų, teikiančių pasididžiavimą savo šalimi.